

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
MÜZECİLİK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SANATÇI MÜZELERİ:
MÜZEOLOJİK BAĞLAMDA BİR
DEĞERLENDİRME VE
TÜRKİYE İÇİN MODEL ÖNERİSİ**

NESLİHAN VAROL AKÇE
06714004

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. HALE ÖZKASIM

İSTANBUL
2011

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
MÜZECİLİK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SANATÇI MÜZELERİ:
MÜZEOLOJİK BAĞLAMDA BİR
DEĞERLENDİRME VE
TÜRKİYE İÇİN MODEL ÖNERİSİ**

NESLİHAN VAROL AKÇE
06714004

TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. HALE ÖZKASIM

İSTANBUL
2011

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
MÜZECİLİK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SANATÇI MÜZELERİ:
MÜZEOLojİK BAĞLAMDA BİR
DEĞERLENDİRME VE
TÜRKİYE İÇİN MODEL ÖNERİSİ

NESLİHAN VAROL AKÇE
06714004

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 07.09.2011
Tezin Savunulduğu Tarih: 04.10.2011

Tez oy birliği ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı: Unvan ve Ad Soyad
Yrd. Doç. Dr. Hale Özkasım

Jüri Üyeleri: Prof. Tomur Atagök
Yrd. Doç. Dr. Emine Önel Kurt
Yrd. Doç. Dr. Hale Özkasım

İmza

İSTANBUL
2011

ÖZ

SANATÇI MÜZELERİ: MÜZEOLojİK BAĞLAMDA BİR DEĞERLENDİRME VE TÜRKİYE İÇİN MODEL ÖNERİSİ

Neslihan Varol Akçe

Mayıs, 2011

Bu çalışma, sanatçı müzesi kavramını ve uygulama biçimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, çalışmada, Türkiye’de plastik sanatlar alanında eserler üretmiş sanatçılara adanan tüm müzeler detaylı olarak incelenmiştir. Çalışmada, plastik sanatlar alanında eserler üretmiş sanatçıların müzelerine odaklanılmıştır. Bu bağlamda, sanatçı müzesi olgusu kavramsallaştırılmış, benzerlik ve farklılıklarından yola çıkılarak bu müzelerin türleri incelenmiş, yapısal ve işlevsel özellikleri örnek uygulamalar ve müzeolojik kıstaslarla ele alınmıştır. Türkiye’deki tüm sanatçı müzelerinin, müzenin temel özelliklerinden biri olan süreklilik ilkesini tehdit eden unsurlarla işletildiği sonucu, araştırma sürecinde ortaya çıkan ve teze yön veren önemli bir bulgudur. Bir sanatçının yaşamını, sanat dünyasını, yapıtlarını, yaşadığı dönemi diğer müzelerden farklı bir biçimde tek bir sanatçıya odaklanarak, onun eserleri ve kişisel eşyalarıyla onu anlamada izleyiciye yeni bir dünya yaratan bu müzelerin toplumsal ve kültürel faydası şüphesiz çok yönlüdür. Sonuç olarak, bu müzelerin açılması için harekete geçen girişimleri destekleyecek kaynakların yaratılması, ilgili hukuki düzenlemelerin bu müzelerinin işleyişlerini kolaylaştıran unsurlarla yeniden düzenlenmeleri gerekmektedir. Gün geçtikçe sanatçı müzelerine artan ilgi, bu müzelerin sürekliliğini sağlayacak tüm bileşenleri tanımlamayı ve karşılaşılan sorunları çözüm yolunda temel adımları oluşturan unsurları açılmayı gerekli kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Sanatçı Müzesi, Ev Müze, Atölye Müze, Sanatçıya Adanan Müze, Sanat Yapıtı Olarak Müze, Kişisel Müze, Monografik Müze

ABSTRACT

ARTIST MUSEUMS: AN EVALUATION IN MUSEOLOGICAL METHOD AND A MODEL RECOMMENDATION FOR TURKIYE

Neslihan Varol Akçe

May, 2011

This study aims to investigate the concept of artist museum and forms of application. Starting with this, it scrutinizes all the museums dedicated to artists who have created pieces of fine arts. Museums of artists, who perform in fine arts, are the main focus of this study. Therefore, the fact of artist museum is conceptualised, type of these museums are investigated by revealing the differences and similarities in their, structural and functional qualifications hold by case studies and museological criterias. The result that all artist museums are run with an element that harms the principle of continuity, which is the core characteristic of artist museums' administration, is a crucial diagnosis which had revealed during this study and had directed it. Focusing on just one artist leads us understanding his art life and his masterpieces during the his living. Thus, with no doubt, artists museums provides the observers with many social and cultural benefits As a result, sourcing that supports enterprises who would fund these kind of museums is compulsory and legal regulations that ease administration of these kind of museums should be re-constructed. Rapidly growing interest to artist museum triggers defining all components that provides continuity and basic solutions for problems faced these museums

Keywords : Artist Museum, Home Museum, Workshop Museum, Artist dedicated Museum, Museum as a piece of art, Personal Museum, Monographic Museum

ÖNSÖZ

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ana Sanat Dalı, Müzecilik Yüksek Lisans Programı öğrencisi olarak aldığım eğitimi, bundan sonraki deneyimlerime taşıyabilmek adına bir tez çalışması gerçekleştirdim: “Sanatçı Müzeleri: Müzeolojik Bağlamda Bir Değerlendirme ve Türkiye İçin Model Önerisi”. Tezimin kapsamı plastik sanatlar alanında eser üretmiş olan sanatçıların müzelerine odaklanmaktadır. Gerçekleştirmiş olduğum araştırmalar ve müze incelemeleri sanatçı müzesi olgusunu kavramsal olarak ele almama aracı olmuştur. Türlerine, yapılarına ve işlevlerine göre tanımlanan bu müzelerin Türkiye’deki uygulama biçimleri özellikle ayrı bir ana başlıkla incelenmiştir.

Türkiye’de ziyarete açık olan Doğançay Müzesi, Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Osman Hamdi Bey Müzesi, T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi olmak üzere toplam altı müze detaylı olarak tez kapsamında incelenmiştir. Yine ülkemizde geçmişte kurulmuş fakat çeşitli nedenlerle kapatılmak durumunda kalmış olan Ayşe Ercüment Kalmık Vakfı Müzesi ve Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi tez kapsamında ele alınmıştır.

Yaptığım araştırmalar, toplumsal faydası bakımından önemli bir kültürel zenginlik olarak görülen sanatçı müzelerinin sürekliliğini tehdit eden unsurları ortaya çıkarmaktadır. Tez çalışmam temel olarak, bu unsurları tanımlamayı ve işleyişlerinde bu müzelerin karşılaştıkları benzer sorunlara çözüm getirecek hukuki düzenlemeleri ve diğer önerileri ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Öncelikle izlediğim yöntem ve tezimin planıyla ilgili önerileri, beni disipline etme yönündeki teşvikleri, içten ve yapıcı yaklaşımları ve bana gösterdiği desteğinden dolayı danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hale Özkasım’a, araştırma sürecinde bana eşlik eden oğlum Derin Akçe’ye, eşim Rıfat Akçe’ye, annem Nazik Varol ve babam Zeki Varol’a, desteğinden ötürü Zaliha ve Hakan Terk’e sevgi ve saygılarımı sunarım. Değerli vakitlerini ayırarak tezimde yer alan müze araştırma formlarını dolduran, röportaj yapma isteğimi geri çevirmeyen, Doğançay Müzesi’nden Bergin Azar’e, Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi’nden Özlem Erol’a, Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi’nden Mustafa Ayaz ve Nilay Ayaz’a, Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi’nden Canan Curgen’e, Osman Hamdi Bey Müzesi’nden Süleyman Karabıyık’a, T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi’nden Fatih Öncü’ye, Ayşe Ercüment Kalmık Vakfı Müzesi eski yöneticisi Zeynep Rona’ya, ayrıca Ender Güzey’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İstanbul, Mayıs 2011

Neslihan Varol Akçe

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

TEZ TESLİM DİLEKÇESİ

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	xii

1. GİRİŞ 1

2. SANATÇI MÜZELERİ 4

2.1. Sanatçı Müzelerinin Gelişimi	5
2.2. Türlerine Göre Sanatçı Müzeleri	11
2.2.1. Sanatçıya Adanan Müze	11
2.2.2. Sanatçının İcrası Olarak Müze	13
2.2.3. Ev ve Atölye Müzeler	15
2.3. Yapısal ve İşlevsel Açıdan Sanatçı Müzeleri	19
2.3.1. Koleksiyon Yapıları	19
2.3.2. Yönetim Yapıları	25
2.3.3. Mimari Özellikler	28
2.3.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı	34
2.3.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler	36

3. TÜRKİYE’DE SANATÇI MÜZELERİ 40

3.1. Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi	41
3.1.1. Koleksiyon Yapısı	41
3.1.2. Yönetim Yapısı	42
3.1.3. Mimari Özellikler	42
3.1.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı	48
3.1.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler	51
3.1.6. Çıkarımlar	52
3.2. Ayşe ve Ercüment Kalmık Vakfı Ercüment Kalmık Müzesi	54
3.2.1. Koleksiyon Yapısı	54
3.2.2. Yönetim Yapısı	54
3.2.3. Mimari Özellikler	55
3.2.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı	58
3.2.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler	59
3.2.6. Çıkarımlar	59
3.3. Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi	61
3.3.1. Koleksiyon Yapısı	61
3.3.2. Yönetim Yapısı	62
3.3.3. Mimari Özellikler	62

3.3.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı.....	63
3.3.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler.....	68
3.3.6. Çıkarımlar	68
3.4.T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi.....	70
3.4.1. Koleksiyon Yapısı.....	70
3.4.2. Yönetim Yapısı	71
3.4.3. Mimari Özellikler.....	71
3.4.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı.....	74
3.4.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler.....	76
3.4.6. Çıkarımlar	76
3.5. Burhan ve Angela Doğançay Vakfı Doğançay Müzesi	79
3.5.1. Koleksiyon Yapısı.....	79
3.5.2. Yönetim Yapısı	80
3.5.3. Mimari Özellikler.....	81
3.5.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı.....	86
3.5.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler.....	89
3.5.6. Çıkarımlar	89
3.6. T.C. Ender Güzey Müzesi	91
3.7. Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi	93
3.7.1. Koleksiyon Yapısı.....	93
3.7.2. Yönetim Yapısı	94
3.7.3. Mimari Özellikler.....	95
3.7.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı.....	102
3.7.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler.....	105
3.7.6. Çıkarımlar	107
3.8. Osman Hamdi Bey Müzesi	109
3.8.1. Koleksiyon Yapısı.....	109
3.8.2. Yönetim Yapısı	110
3.8.3. Mimari Özellikler.....	110
3.8.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı.....	115
3.8.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler.....	119
3.8.6. Çıkarımlar	119
4. TÜRKİYE’DE SANATÇI MÜZELERİ İÇİN MODEL ÖNERİSİ	120
4.1. Türkiye’de Sanatçı Müzelerinin Ortak Sorunları.....	120
4.2. Yasal Düzenlemeler	127
4.3. Sanatçı Müzelerinin İşleyişleri İçin Öneriler	131
4.3.1. Koleksiyona Yönelik Yürütülen Faaliyetler İçin Öneriler.....	132
4.3.2. Müze Yönetim Yapıları İçin Öneriler	134
4.3.3. Bina Seçimi Ve Altyapı Kurulumu İçin Öneriler	137
4.3.4. Sunum ve Sergilemeler İçin Öneriler.....	139
4.3.5. Kültürel ve Sosyal Faaliyetler İçin Öneriler	139
5. SONUÇ.....	141
KAYNAKÇA	146

EKLER

Ek 1: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Bilgi Formu.....	149
Ek 2: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Bilgi Formu	154
Ek 3: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi Bilgi Formu	157
Ek 4: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi Bilgi Formu	161
Ek 5: Burhan Angela Doğançay Vakfı Doğançay Müzesi Bilgi Formu.....	166
Ek 6: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Bilgi Formu	171
Ek 7: Osman Hamdi Bey Müzesi Bilgi Formu	176
Ek 8: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Eski Yöneticisi Zeynep Rona ile Görüşme, 15 Temmuz 2011	180
Ek 9: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Belediye Personeli Faruk Öncü ile Görüşme, 17 Mayıs 2011	186
Ek 10: Ender Güzey ile Görüşme, 13 Mayıs 2011.....	188
Ek 11: Mustafa Ayaz ile Görüşme, 11 Mayıs 2011	191
Ek 12: Osman Hamdi Bey Müzesi Belediye Personeli Süleyman Karabıyık ile Görüşme, 13 Mayıs 2011	194
Ek 13: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı, Ercümen Kalmık Müzesi, Yıllık Etkinlikleri 1996-1999 (Zeynep Rona Arşivi).....	196
Ek 14: Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik.....	201
Ek 15: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönetmeliği Müzeler Şube Müdürlüğü'nün Görevleri	207
Ek 16: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Arasında Kocaeli, Osman Hamdi Bey Müzesi Binası ve Müstemilatının Envanterine Kayıtlı Eserleri ile Birlikte Müze Olarak Kullanılmak Üzere Kocaeli Büyükşehir Belediyesine Tahsisine İlişkin Protokol	208
Ek 17: MELSA (Muğla El Sanatları Sanayi Ticaret Limitet Şirketi ile Yatağan Turgut Belediyesi Arasında İmzalanan Osman Hamdi Bey Evi İşletme Protokolü	209
Ek 18: TC. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi'nin Açılmasına Yönelik Balıkesir Belediyesi Protokolü	211
Ek 19: Türkiye'de Sanatçı Müzelerinden Elde Edilen Verilerin Karşılaştırması	212
Ek 20: ICOM, Code of Ethics	217
Ek 21: Constantin Brancusi Atölyesi Fotoğrafları	228
Ek 22: The Andy Warhol Museum Araştırma Sonuçları.....	231
Ek 23: Andy Warhol Museum of Modern Art Araştırma Sonuçları.....	234
Ek 24: Dali Theater Museum Araştırma Sonuçları.....	236
Ek 25: Castel Galla Dali Museum Araştırma Sonuçları	240
Ek 26: House Museum Salvador Dali Araştırma Sonuçları	242
Ek 27: The Picasso Museum Araştırma Sonuçları.....	244
Ek 28: Musée National Picasso Paris Araştırma Sonuçları	246
Ek 29: Musée National Eugène Delacroix Araştırma Sonuçları.....	248
Ek 30: The Joan Miró Foundation Museum Araştırma Sonuçları	250
Ek 31: Musée Maillol Araştırma Sonuçları	252
Ek 32: Rembrandt House Museum Araştırma Sonuçları.....	253
Ek 33: Musée Rodin Araştırma Sonuçları	255

Ek 34: Rodin Museum Araştırma Sonuçları	257
Ek 35: Musee Matisse Araştırma Sonuçları.....	258
Ek 36: Kthe Kollwitz Museum Araştırma Sonuçları	259
Ek 37: Otto Dix Haus Araştırma Sonuçları.....	260
Ek 38: Georg-Kolbe-Museum Araştırma Sonuçları	261
Ek 39: Georgia O’Keefe Museum Araştırma Sonuçları	262
ÖZGEÇMİŞ.....	263

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 2.1: C. W. Peale, "Self Portrait of the Artist in His Museum", 1822	13
Şekil 3.1: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Ev Cephesi	43
Şekil 3.2: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Resimhane Cephesi	43
Şekil 3.3: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Koru Alanı	44
Şekil 3.4: Osman Hamdi Bey'in Mezarı.....	44
Şekil 3.5: Osman Hamdi Evi ve Müzesi, Evin Giriş Katında Yer Alan Ofisler.....	45
Şekil 3.6: Osman Hamdi Evi ve Müzesi, Evin Giriş Katında Yer Alan Tuvaletler	45
Şekil 3.7: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Mutfak	46
Şekil 3.8: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Çalışma Odası Aydınlatması	46
Şekil 3.9: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Galeri Aydınlatması.....	47
Şekil 3.10: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Ahşap Zemin Üzerine Kırmızı Halı	47
Şekil 3.11: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Osman Hamdi Bey Çalışma Odası.....	48
Şekil 3.12: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi 1. Galeri	48
Şekil 3.13: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Tanıtım Odası	49
Şekil 3.14: Osman Hamdi Evi ve Müzesi 1. Kat Çalışma Odası	49
Şekil 3.15: Osman Hamdi Evi ve Müzesi 1. Kat Sergi Salonu	50
Şekil 3.16: Osman Hamdi Evi ve Müzesi 2. Galeri.....	50
Şekil 3.17: Osman Hamdi Evi ve Müzesi Resimhane Galerisi	51
Şekil 3.18: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Restorasyon Projesi Cephe Görüntüsü	55
Şekil 3.19: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Restorasyon Projesi Yan Kesit.....	56
Şekil 3.20: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Eski Bina Cephesi	56
Şekil 3.21: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Ek Bina İçerden Görünüş	57
Şekil 3.22: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Ek Bina Dışardan Görünüş.....	57
Şekil 3.23: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Sergi Salonu - 1	58
Şekil 3.24: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Sergi Salonu - 2	59
Şekil 3.25: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, Cephe	63
Şekil 3.26: Restorasyon Çalışmaları Restorasyondan Önce Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi İçerden Görünüş-1.....	63
Şekil 3.27: Restorasyon Çalışmalarından Önce Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi İçerden Görünüş-2.....	64
Şekil 3.28: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Karşılama Salonu	64
Şekil 3.29: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Mutfığı	65

Şekil 3.30: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Namaz Odası	65
Şekil 3.31: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Yaşam Katı –1	66
Şekil 3.32: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Yaşam Katı –2.....	66
Şekil 3.33: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Yaşam Katı –3.....	67
Şekil 3.34: Restorasyon Çalışmasından Önce Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Resim Atölyesi.....	67
Şekil 3.35: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Resim Atölyesi	68
Şekil 3.36: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Cephe	72
Şekil 3.37: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Devrim Erbil Deseni Folyo Giydirme	72
Şekil 3.38: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Zemin ..	73
Şekil 3.39: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Aydınlatma Sistemi	73
Şekil 3.40: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Süreli Sergi	74
Şekil 3.41: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Kalıcı Sergi Alanı	75
Şekil 3.42: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Kent Arşivi	75
Şekil 3.43: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Atölyesi	76
Şekil 3.44: Doğançay Müzesi’nde Sergilenen Ribbons on Sapphires.....	81
Şekil 3.45: Restorasyondan Önce Doğançay Müzesi Binası Cephe	82
Şekil 3.46: Doğançay Müzesi Dukan & Danışma	83
Şekil 3.47: Doğançay Müzesi Kafesi.....	83
Şekil 3.48: Doğançay Müzesi Genel Aydınlatma Aksesuarları	84
Şekil 3.49: Doğançay Müzesi Özel Aydınlatma Aksesuarları	84
Şekil 3.50: Doğançay Müzesi Şerit Perde İle Engellenen Gün Işığı	84
Şekil 3.51: Doğançay Müzesi Merdiveni ve Asansörü	85
Şekil 3.52: Doğançay Müzesi Ziyaretçi Tuvaletleri	85
Şekil 3.53: Doğançay Müzesi Havalandırma ve Isıtma Aksesuarı	86
Şekil 3.54: Adil Doğançay Şövalesi ve Diğer Sanat Malzemeleri	87
Şekil 3.55: Adil Doğançay’a Ayrılan Galeri	87
Şekil 3.56: Burhan Doğançay Sergi Salonu	88
Şekil 3.57: Doğançay Müzesi Sergi Araçları	88
Şekil 3.58: Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi.....	91
Şekil 3.59: Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi.....	92
Şekil 3.60: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Yerleşim Planı-1	95
Şekil 3.61: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Yerleşim Planı-2	96
Şekil 3.62: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Yerleşim Planı-3	96
Şekil 3.63: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Cepheden Görünüş.....	97
Şekil 3.64: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Cam Paneller.....	97
Şekil 3.65: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Sergi Mekanı.....	98
Şekil 3.66: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Kafe.....	98
Şekil 3.67: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Hediyelik Eşya Dünyanı.....	99
Şekil 3.68: Mustafa Ayaz Plastik Sanatlar Müzesi, Mustafa Ayaz Müze Eskizi.....	99
Şekil 3.69: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Cam Korkuluklarda Kullanılan Mustafa Ayaz Deseni	100

Şekil 3.70: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Zemin	100
Şekil 3.71: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Harekete Duyarlı Genel Aydınlatma Sistemi.....	101
Şekil 3.72: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Harekete Duyarlı Genel Aydınlatma Sistemi.....	101
Şekil 3.73: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Müzeeye Giren Gün Işığı.....	102
Şekil 3.74: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Mustafa Ayaz Galerisi.....	102
Şekil 3.75: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Adnan Turhani Salonu	103
Şekil 3.76: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Mustafa Ayaz Sergi Alanı Giriş Yerleştirilmesi	103
Şekil 3.77: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Sergi Salonları.....	104
Şekil 3.78: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Eser Asma Sistemi	104
Şekil 3.79: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Öğrenci Buluşması.....	105
Şekil 3.80: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Sanat Kursu.....	106
Şekil 3.81: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Yaz Okulu	106
Şekil 3.82: Osman Hamdi Bey Müzesi Çevresi	110
Şekil 3.83: Osman Hamdi Bey Müzesi Restorasyon Çalışmalarından Önce Cepheden Görünüş.....	111
Şekil 3.84: Osman Hamdi Bey Müzesi Restorasyon Çalışmalarından Önce İçerden Görünüş.....	111
Şekil 3.85: Osman Hamdi Bey Müzesi Girişi	112
Şekil 3.86: Osman Hamdi Bey Müzesi Cephesi.....	112
Şekil 3.87: Osman Hamdi Bey Müzesi Bahçesi.....	113
Şekil 3.88: Osman Hamdi Bey Müzesi Kafe.....	113
Şekil 3.89: Osman Hamdi Bey Müzesi El Sanatları Satış Alanı	114
Şekil 3.90: Osman Hamdi Bey Müzesi, Atölye Alanı.....	114
Şekil 3.91: Osman Hamdi Bey Müzesi Aydınlatma Sistemi.....	115
Şekil 3.92: Osman Hamdi Bey Müzesi Giriş Kat Sergi Salonu 1. Oda.....	115
Şekil 3.93: Osman Hamdi Bey Müzesi Giriş Kat Sergi Salonu 2. Oda.....	116
Şekil 3.94: Osman Hamdi Bey Müzesi, 1. Kat Sergi Salonu 1. Oda.....	116
Şekil 3.95: Osman Hamdi Bey Müzesi, Oturma Odası Düzenlemesi	117
Şekil 3.96: Osman Hamdi Bey Müzesi Mutfak Düzenlemesi.....	117
Şekil 3.97: Osman Hamdi Bey Müzesi Yatak Odası Düzenlemesi.....	118
Şekil 3.98: Osman Hamdi Bey Müzesi Etiketi.....	118
Şekil 3.99: Osman Hamdi Bey Müzesi, Sergilenen Objeler	119
Şekil 3.100: Constantin Brancusi Atölyesi Girişi.....	228
Şekil 3.101: Constantin Brancusi Atölyesi Sergilemesi - 1.....	228
Şekil 3.102: Constantin Brancusi Atölyesi Sergilemesi - 2.....	229
Şekil 3.103: Constantin Brancusi Atölyesi Sergilemesi - 3.....	229

KISALTMALAR

AAM :	American Association of Museums
ICOM:	Milletlerarası Müzeler Konseyi
MELSA:	Muğla El Sanatları İşletmesi
DEM HIST:	Uluslararası Tarihi Ev Müzeler Komitesi

1. GİRİŞ

Kültürel tarihin gidişatını etkilemiş tek bir sanatçının yaşamına ve eserlerine ışık tutan, toplum yararına hizmet veren, kar amacı gütmeyen ve sürekli yönetilen Sanatçı Müzeleri, kuramsal, sistematik bir disiplin olan müzebilimin uygulama alanlarından biridir. Bu alan, sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel, sosyo-politik değişimlere, ulusal tarih, sanat ve sanat tarihi gibi bilimsel gelişmelere, müzecilik tarihinde ortaya çıkan faaliyetlere, hatta müze çalışanlarının niteliklerine bağlı olarak tarihsel gelişimini sürdürmektedir. Süreç içinde Sanatçı Müzeleri'nin, müzebilim prensipleriyle teşkilatlanmasına ve bilimsel yöntemler esas alınarak işletilmesine ilişkin gereksinimler gün geçtikçe artmaktadır.

Edebiyat, heykel, resim, mimari gibi sanat alanlarından sanatçıları konu alan bu müzeler, koleksiyonlarını sanatçıların eserlerinden, kişisel eşyalarından, kütüphane ve arşivlerinden hatta diğer sanatçılara ait eserlerden oluşturabilmektedir. Genel tanımıyla bir sanat yaşamını farklı bağlamlarıyla konu alan sergileme, eğitim ve benzeri faaliyetler gerçekleştirdikleri söylenebilir. Sanatçının doğduğu, büyüdüğü, yaşamının bir dönemini geçirdiği ev ya da atölyelerin müze olarak yeniden işlevlendirilmesi ile kurulabildikleri gibi belirgin mimari özellikleri olmayan yapılara sahip olabilmektedirler. Müzebilimsel açısından bu müzeler koleksiyonun kapsamı, mimari yapılarının özellikleri, yönetsel yapıları, sergileme yöntemleri ve kültürel, sosyal faaliyetleri, bulunduğu coğrafi sınırlar bakımından farklılıklar göstermektedirler. Bu tez ilk adımda, kuruluşundan günümüze, sanatçı müzelerinin gelişimini tanımlamayı, günümüz yapılarını çözümlemeyi amaçlar.

Tezin kapsamı, XIX. yüzyıldan günümüze plastik sanatlar alanındaki sanatçıların müzeleri ile sınırlıdır. Yüz elli yılı aşkın bir tarihin sahnesinde var olmaya devam eden bu müzeler, “izlenimci”, “dışavurumcu”, “kübist” gibi akımların temsilcisi olan modernistlerin ve tekniğiyle ya da eserlerinde kullandığı malzemeleriyle özdeşleştirilen günümüz sanatçılarının derinlemesine ele alınabildiği yegâne kurumlardır. Bu müzeler sadece bilgiyi üretmekle değil ürettiği bilgiyi topluma fayda

için paylaşmakla sorumludur. Sanatçının toplumda tanınırlığı ve bilinirliğini sağlamaktan öte onun sanatının anlaşılabilirliğini arttırmak, eserlerinin değerini güçlendirmek, dünyayı onun sanat anlayışıyla okumak ve topluma bu bağlamda türlü faydalar sunmak sanatçı müzelerinin varoluş nedenidir. Bu varoluş nedeni, koleksiyon yönetimi, belgeleme, koruma, onarım, mekân ve mimari tasarım, koleksiyon ya da içerik araştırmaları, müze çalışmalarının iyileştirilmesine yönelik araştırmalar, sergileme ve eğitim gibi müze işlevleri bağlamında gerçekleştirilen uygulamalarla işlerlik kazanabilir. XIX. yüzyıldan günümüze plastik sanatlar alanındaki sanatçıların müzeleri içinde bu işlevlerin tamamını ya da bir bölümünü müzebilim ışığında sürdüren kurumların sayısı oldukça sınırlıdır. Bu müzeler, toplumsal gereksinimleri tanımlama biçimleriyle, gelecek öngörülerıyla, problem çözme, faaliyet planlama yöntemleriyle ve müzebilime bakış açılarıyla dünya genelinde farklılıklar taşımaktadır.

Türkiye özelinde parmakla sayılabilecek kadar az olmalarına karşın sanatçı müzelerine duyulan ilgi topluma, bilime ve sanata kazandırabileceği potansiyel fayda konusundaki farkındalıkla birlikte artmaktadır. Gerek koleksiyon politikası, gerek idari yapısı gerek mimarisi, gerekse topluma ulaşılabilirliği bağlamında birçok problemi sırtında taşıyan Türkiye’deki sanatçı müzelerine bilimsel yöntemlerle ışık tutacak bir model önerisi getirmek, toplumla iletişim içinde, toplumun kültürel gelişimine katkıda bulunan kurumlar olarak başta bu müzelere ve Türkiye müzeciliğinin gelişimine katkıda bulunacaktır.

Dünya genelinde sanatçı müzelerinde sürdürülen çalışmalar ve müzelerin teşkilatlanmasına yönelik öneriler, bu tez için kaynak niteliğini taşımaktadır. Müze çalışanlarıyla gerçekleştirilen röportajlar, süreli ve süresiz yayınlar, araştırma kaynağı olarak sanatçı müzeleri üzerine devam eden güncel tartışmaları tanımlamak ve gelecek öngörülerini belirlemek açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, ICOM’un “Müzelerin Teşkilatlanması: Pratik Öğütler”, Peter Vergo’nun editörlüğünü yaptığı “New Museology”, Gary Edson’un “Museum Ethics”, American Association of Museums tarafından yayınlanan “Museum Job Descriptions and Organizational Charts” ve Association of Art Museum Directors tarafından yayınlanan “Professional Practices in Art Museum” başlıklı eserler tez çalışmasının temel başvuru kaynaklarını oluşturmaktadır.

Türkiye’de sanatçı müzeleri için bir model oluşturabilmek, müze teorileri ve pratikleri arasındaki buluşma ve kutuplaşmanın çerçevesini çıkarmak ve Türkiye özelinde ortak problemleri tanımlamakla başlayan akademik bir çalışmayı gerektirmektedir. Tez kapsamında müzebilim bağlamında analizi yapılan müzeler, Türkiye için bir modelin oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır. Analiz için belirlenen müzeler, müzecilik problemi olarak tanımladıkları alanlar ve bu problemlere ürettikleri çözümlerle dikkat çeken, müze işlevlerini uygulama yöntemleri ve stratejileriyle olumlu ya da olumsuz örnekler taşıyan kurumlardır. Tez kapsamında yapılacak olan değerlendirmeler, sanatçı müzelerinin teşkilatlanması için temel ilke ve esasların oluşturulmasına katkıda bulunacaktır.

Giriş bölümünden sonra tezin ikinci bölümünde, sanatçı müzelerinin ortaya çıkmasına neden olan faktörler, ilk örnekler ve koleksiyonlarıyla, yönetim biçimleri, mimari özellikleri ve işlevleriyle sanatçı müzelerinin gelişimi ele alınmaktadır. Sanatçı müzelerinin türleri, yapısal ve işlevsel özellikleri yine aynı bölümde ele alınmaktadır.

Tezin üçüncü bölümünde kuruluş tarihi sırasıyla Eskişehir’de yer alan Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Ayşe ve Ercüment Kalmık Vakfı Ercüment Kalmık Müzesi, Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Müzesi, Doğançay Müzesi, Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi, Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Muğla’daki Osman Hamdi Bey Müzesi olmak üzere sekiz müze incelenmiştir. Bu müzelerin içinde 2007 – 2009 yılları arasında faaliyet gösteren Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi, müze statüsü taşımayan bir sanatçı girişimi olmakla birlikte, müze statüsü almanın sanatçı müzeleri için öneminin vurgulanması açısından tez kapsamına alınmıştır. Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi hariç tezin üçüncü bölümünde yer alan diğer tüm müzeler koleksiyon ve yönetim yapılarıyla, mimari özellikleriyle, sunum ve sergileme anlayışlarıyla, kültürel ve sosyal etkinlikleriyle değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölüm, tezin sonuç bölümünü içermektedir. Sonuç bölümü, Türkiye’deki sanatçı müzelerinin genel değerlendirmesini ve temel sorunların tanımlanmasını içerir. Sanatçı müzeleri için etik değerler, müze işleyişi açısından önermeler ve yasal sorunlara ilişkin çözüm önerileri yine bu bölümde ele alınmaktadır.

2. SANATÇI MÜZELERİ

Sanatçı Müzesi, sanatçının eserlerini, kişisel eşyalarını, koleksiyonunu, atölyesinde, evinde ya da onun anısına ayrılmış mekânlarda sergileyerek, sanatçının yaşamına, eserlerine, eserlerinin üretim sürecine ışık tutan, toplum yararına hizmet veren, kâr amacı gütmeyen ve sürekli yönetilen kurumlardır. Tek bir sanatçıya odaklanmaları, koleksiyonlarını, odaklandıkları sanatçının özel eşyalarından ya da bir grup yapıtından oluşturmaları bakımından benzer özellikler taşırlar.

Geçmişten bugüne sanatçı müzeleri üç farklı kategoride değerlendirilebilir. Bu kategorilerden biri sanatçının kendi icrası olarak oluşturduğu sanatçı müzeleri; diğeri ev, atölye gibi sanatçının özel alanının müzeleştirilmesi ile kurulan sanatçı müzeleri; son olarak sanatçının ailesi, hamisi vb. yakınları tarafından onun anısına kurulan ve sanatçıya adanan sanatçı müzeleridir. Sanatçı müzelerinin günümüz uygulamalarını değerlendirebilmek, bu kategorilerle müzelerin kuruluş amaçlarının derinlemesine ele alınmasını gerektirir.

Gerek sanat icrası, gerek ev ve atölye müzeler, gerekse sanatçının anısına başkaları tarafından kurulması gibi özellikleriyle kuruluş amaçları, dolayısıyla da uygulamaları farklılıklar taşısa da tarihsel gelişimi, sanatçı müzelerinin genellikle başka sanatçıların yapıtlarına yer vermeyen, büyüme ve değişim ile ilgili pek kaygı taşımayan kurumlar olduğunu ortaya koymaktadır. Lakin XIX. yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıkan örnekler, koleksiyonu, yönetim yapısı, mimari özellikleri, sunum ve sergileme teknikleri, kültürel ve sosyal etkinlikleri bakımından gelişime, değişime ve paylaşıma açık modeller de doğurmuştur.

Sadece plastik sanatlar alanında çalışmış sanatçıları konu alan sayısız müze örneği içinde gelişimi, kuruluş amaçları, yapısal ve işlevsel özellikleri bakımından sanatçı müzelerinin ele alınması ve dünya genelinde uygulama örneklerinin değerlendirilmesi, Türkiye’de sanatçı müzesi yapılarının ve üstlendiği işlevlerin bilimsel kriterler esas alınarak ele alınmasına aracı olmaktadır.

2.1. Sanatçı Müzelerinin Gelişimi

“Sanatçı imgesinin toplumda yükselişi; sanatın zanaattan ve diğer bilim alanlarından ayrışması; müzecilik uygulamalarındaki değişimler sanatçı müzelerini ortaya çıkaran ve bu müzeleri diğerlerinden ayıran unsurların temelini doğurmuştur. İlk sanatçı müzesi örnekleri XVIII. yüzyılda ortaya çıkmıştır.

“Sanatçı İmgesi” Rönesans’ın sanatçılarındaki aranan hüner, yetenek, coşku, hayal gücü ve icat etme becerilerini miras alarak, XVII. yüzyılda özellikle dehanın yüceltildiği geçiş döneminden doğar.¹ Yüzyılın son yarısında sadece sanatçıda aranan özelliklerde değil, sanat eserini yorumlama anlayışında da değişim görülür. Sanat eserlerine dair zevkli tercihler yapabilme ve yorumlayabilme yine dehayı oluşturan zarafetin, yüreğin, nezaketin ve duygunun bir ürünüdür.² Şüphesiz bu değişim, sanat piyasasının gelişmesiyle ve sanatın diğer disiplinlerden bağımsız bir disiplin olarak algılanmasıyla da büyük oranda bağlantılıdır. 1648 yılında Fransız akademisinin kurulması ile başta Fransa’da, ardından (zamanla Portekiz, İngiltere, Hollanda Cumhuriyeti’ni de kapsayarak) Avrupa’nın büyük bölümünde, özellikle resim, liberal sanat statüsünü kazanır.³ 1746 Yılında Charles Batteux, “Tek Bir İlkeye İndirgenmiş Güzel Sanatlar” isimli kitabı, 1751 tarihli “Ansiklopedi” ve 1798 tarihli “Fransız Akademisi Sözlüğü” ilk olarak Fransa’da, ardından tüm Avrupa’da yayımlanırlar. Bu modern güzel sanatlar kümenin adlandırılmasında kullanılacak terimin kabul görmesine olanak sağlar.⁴ Fransız sanat piyasası, XVIII. yüzyılın ortalarına doğru, koleksiyoncu, alıcı ve müzayedelerin sayısındaki artışla bugünkü halini alır.⁵ İngiltere’de sanat diğer ticari sahalardan ayrılarak özel bir atmosfer oluşturur.⁶ 1737 senesinden itibaren Fransız Akademisi Avrupa’nın ilk düzenli ve girişi serbest çağdaş sanat sergilerini düzenler.⁷ Yüzyılın sonuna “Güzel Sanatlar” terimi hâkim olmuştur... Böylece geleceğin sanatçı müzelerinin ortaya çıkmasını

¹Deha, doğal yetenek olarak taşıdığı anlamın yanı sıra, sanatçının ince zeka becerisini tanımlayan bir anlam taşır.

Lerry Shiner, “Sanatın İcadı”, Ayrıntı Yayınları, 2004, s:116

² Lerry Shiner, “Sanatın İcadı”, Ayrıntı Yayınları, 2004, s:126-128

³ Lerry Shiner, “Sanatın İcadı”, Ayrıntı Yayınları, 2004, s:119

⁴ Lerry Shiner, “Sanatın İcadı”, Ayrıntı Yayınları, 2004, s:146

⁵ Krystoff Pomian, “Collectors and Curiosities: Paris and Venice, 1500-1800”, Polity Pres, Oxford, 1987 s: 158

⁶ Ian Pears, “The Discovery of Painting: The Growth of Interest in the Arts in England, 1680-1768” Yale Universty Press, New Haven, 1988, s: 64

⁷ Crow 1985, s: 3

sağlayan unsurlar bir araya gelir: Sanatçı imgesi yaygınlaşmış, izleyici profili gelişmiş ve sanat bir disiplin olarak tanınmıştır.

Takip eden yıllar, sanatçı müzelerinin diğer müzelerden ayrışmasını etkileyen müzecilik alanındaki gelişmeleri doğurur. 1802 yılında Louvre Müzesi'nin müdürü olarak atanan Dominique-Vivant Denon, müzenin gündemini tarihi-belgesele dönüştürerek, kronolojiyi, sanatsal evrimi ve ulusal ekolleri temel alan sergi düzenlemeleri oluşturur.⁸ British Museum, 1880'li yıllara gelindiğinde doğa tarihi bölümünü açar ve sanat eserlerini ayırıştırır. Kalabalık sergilerindeki eser sayılarını azaltır; sergilerinde yer alan kopyaları sergi mekânlarından çıkartır.⁹ Avrupa geneline yayılan müzeler, XIX. yüzyılda “sanat” teriminin, zanaattan bağımsız bir tinsel alan olarak algılanışını güçlendirir. Sanat, belirli bir yargı yetisi gerektiren bağımsız bir kategori olarak tasavvur edilmektedir. Meslek olarak sanatçılık kutsanır ve estetik kavramı beğenin yerini alır.¹⁰ Böylece sanatçı müzeleri, kendi estetik tarzlarını topluma sunmak için gereken uygun ortama kavuşmuş olur.

Sanatçı Müzesi fikrinin ilk defa Floransa'da Casa Buonarroti'nin 1612-1638 yılları arasında Michelangelo'nun hayatından sahnelerle süslendiğinde ortaya çıktığı ileri sürülmektedir. Michelangelo'nun kişiliğini, hayatını ve sanatının farklı yönlerini sunan bu sergileme, onun büyük yeğeni tarafından oluşturulmuştur.¹¹ Sanatçı müzelerinin ilk örnekleri ise, XVIII. yüzyılın en gözde sanatçıların girişimiyle kurulur. Amerika Birleşik Devletleri'nde yeni Cumhuriyetin aktif katılımcısı ressam Charles Willson Peale, Pennsylvania'da Baltimore Belediye Müzesi'ni 1786 yılında kurduğunda, müze kendisine ait doğa tarihi koleksiyonundan ve bağımsızlık savaşı kahramanlarının portrelerini içeren eserlerden oluşmuştur. İngiliz mimar John Soane'un ölümünden sonra (1837) sanatsal düzenleme özelliği taşıyan evi vasiyeti üzerine “kendisinin bıraktığı gibi” muhafaza edilir.¹² Bu örnekler ortaya çıktıkları dönemlerde sanatçı müzesi olarak tanımlanmasalar da, bir sanatçının girişimiyle ya da onun anısına yaratılmaları bakımından önemlidir.

⁸ Karsten Schubert, “Küratörün Yumurtası”, İstanbul Sanat Müzesi Vakfı Yayınları, 2004, s: 21

⁹ Karsten Schubert, “Küratörün Yumurtası”, İstanbul Sanat Müzesi Vakfı Yayınları, 2004, s: 25

¹⁰ Lerry Shiner, “Sanatın İcadı”, Ayrıntı Yayınları, 2004, s: 134

¹¹ Selby Whittingham, “Müzenin Şiiri”, Museum International, No 191, Vol XLVII, n:3, 1996, s: 4

¹² Ali Artun, “Sanatçı Müzeleri”, İletişim Yayınları, 2006, s:30

XIX. yüzyıl sanatçı müzelerinin ilk örnekleri, bir önceki yüzyılda da olduğu gibi bugünün müzelerinin amaç ve gereksinimlerden farklı olarak yükselmiştir. Bu müzeler tarihe mal olmuş sanatçıların anısına kurulmuş olsalar da, sanatçının sanat yaşamını yansıtmaya, eserlerine ışık tutma gayesinin ötesinde, yükselen ulus-devletin önder kurumları olarak ortaya çıkmıştır. Plastik sanatlar alanında bilinen ilk sanatçı müzelerinden biri 1839-1848 yılları arasında Danimarka, Kopenhag'da, sanatçı Bertel Thorvaldsen'in (1770-1844) anısına açılan Thorvaldsen Müzesi bu müze örneğinin önde gelenlerinden biridir.¹³ Müze, ilk demokratik anayasanın kabulünden yalnızca bir yıl önce, Kopenhag Belediyesi'ne bağlı olarak açılmıştır.¹⁴ Danimarka'ya yerleşmiş İzlandalı bir ağaç heykelticisinin oğlu olan Bertel Thorvaldsen, 24 Mart 1844 tarihinde öldüğünde Copenhagen Royal Theatre'a, Kopenhag'da yeni bir müze yapılması için servetinin büyük bölümünü bağışlamıştır. Müze belediyenin desteğiyle, sanatçıya ait heykelleri, modelleri ve diğer önemli koleksiyon parçaları ile donatılarak milli servetin temsilini sunmak üzere kapılarını aralamıştır.¹⁵

İngiltere'nin dünyaca ünlü Kraliyet Botanik Bahçesi'nde bulunan Marianne Nort Galerisi ise bir müze olduğu kadar bir müze eseridir.¹⁶ Sanatçının estetik görüşünü yansıtan ilk sanatçı müzesi örneğini oluşturur. Marianne Nort (1830-1890), yapıtları ve seyahatlerinden dönüşte beraberinde getirdiği eserler için James Fergusson tarafından özel olarak tasarlanan müzesini 1882 yılında açmıştır. Açıldığı yıl tek bir odadan oluşan müze, 1983 yılında başka bir oda daha eklenerek büyütülmüştür. Sanatçı, sergilenen tabloların alt kısımlarına, ziyaret ettiği yerlerin hatırası olan, yolculuklardan getirdiği 246 farklı türde egzotik ahşap yerleştirmiştir. Galerinin planında, çelenklerin ve çiçek frezelerinin dekorasyonuna kadar her şey sanatçının imzasını ve damgasını taşıyarak tasarlanmıştır.¹⁷

XX. yüzyılın önemli gelişmelerinden biri de Rembrandt Ev Müzesi'nin oluşturulmasıdır. Sanatçının evi, müze işlevi verilmek üzere 1906 yılında hükümet

¹³ Selby Whittingham, "Müzenin Şiiri", Museum International, No 191, Vol XLVII, n:3, 1996, s: 4

¹⁴ "Vedtægter for Thorvaldsens Museum", Thorvaldsens Museum, <http://www.thorvaldsensmuseum.dk/museet/organisation/vedtaegter> [28 Şubat 2010]

¹⁵ Selby Whittingham, "Müzenin Şiiri", Museum International, No 191, Vol XLVII, n:3, 1996, s: 4

¹⁶ Maite Roux, "Bir Sepet Çiçek: Kew Gardens'daki Marianne", Museum International, No 191, Vol XLVII, n:3, 1996, s: 7

¹⁷ Maite Roux, "Bir Sepet Çiçek: Kew Gardens'daki Marianne", Museum International, No 191, Vol XLVII, n:3, 1996, s: 8

tarafından restore edilmiştir. 1639-1658 yılları arasında Rembrandt Harmenszoon van Rijn'in (1606-1669)'in yaşadığı evinin müzeleştirilmesinde, mekânın belirli bir bölümünün sanatçının yaşadığı dönemdeki gibi kurgulanması esas alınmıştır. Rembrandt Ev Müzesi, 1911 yılında Hollanda'nın en önde gelen müzelerinden biri olarak ziyarete açılmıştır. Böylece sanatçının özel alanının müzeleştirilmesine yönelik bilinen ilk örnekler de ortaya çıkmaya başlamıştır.

Benzer bir örnek de, Fransa'da Eugène Delacroix'nın (1798-1863) evinin müzeleştirilmesi için Soci  t   des Amis d'Eug  ne Delacroix girişimleri sayesinde ortaya çıkmıştır. Sanatçının   l  m  n  n ardından bir  ok kiracı tarafından kullanılmış ve yıpranmış olan bina i  in 1929 yılında yıkım kararı alındığında,   nderliđini ressam Maurice Denis'in   stlendiđi, başka bir  ok ressamı, Andr   Joubin ve Raymond Escholier olmak   zere iki tarih  iyi ve bir  ok sanat koleksiyonerini i  eren bir grup bu karara karşı çıkmıştır.   alışmalarına resmi olarak 1934 yılında başlayan "Soci  t   des Amis d'Eug  ne Delacroix" isimli bu girişim, yıkım kararını durdurmayı başarmıştır. Bu sayede Delacroix'nın evi 1952 yılında m  ze olarak hizmet vermeye başlamıştır. XVII. y  zyıla ait olan sanat  ının yaşamının son evrelerini (1857-1863) ge  irdiği bina, ancak 1991 yılında, anıt niteliği taşıyan yapı olarak koruma altına alınmıştır.

XX. y  zyılın ikinci yarısına doğru sanat  i m  zeleri   rnekleri hızla artmıştır. Fransa, Meudon'da 1919'da Musee Rodin, ABD, Philadelphia'da 1929'da Rodin M  zesi, Almanya, Berlin'de 1950'de Georg-Kolbe Museum, Fransa, Biot'da 1960'da Fernand Leger Museum, Paris'te 1962'de Henri Bouchard Museum, İşpanya, Barselona'da 1963'de The Picasso Museum, Fransa, Nice'te 1966'da Musee National Marc Chagall ve yine Nice'te 1968'de Musee Matisse, ABD, New York'ta 1973'de Alice Austen House Museum, Hollanda, Amsterdam'da 1973'de Van Gogh Museum, İşpanya, Barselona'da 1975'de Miro Museum kurulmuştur.

Sanat  ının anısına kurulması, sanat  ının kendi icrası olarak oluşturulması ve sanat  ının   zel alanının m  zeleştirilmesi olmak   zere kuruluş amacına g  re değişen     farklı sanat  i m  zesi t  r   y  zyılın ilk yarısında ortaya   ıkarken, y  zyılın son   eyreğinde bu     t  r i  in d  nyaca   nl   g  n  m  z b  y  k m  zelerinin d  nemi başlar.

İşpanya'da Salvador Dali (1904-1989) i  in     b  y  k m  ze kurulur. 1983 yılında a  ılan, 1989 yılına kadar başkanlığını sanat  ının   stlendiği Gala-Dali Foundation'a

bağlı olan bu üç müzeden ilki Dali Theater Museum, 1974 yılında sanatçı tarafından oluşturulmuştur. 1849-1850 yılları arasında inşa edilen, 1939 yılında İspanyol İç Savaşı sırasında yıkılan ve 1961 yılında Figueras Belediyesi'nin girişimiyle müzeye dönüştürülmesi planlanan Figueras Belediye Tiyatro Binası, Emilio Perez Pinero'nun (1935-1972) mimarlığında, Dali'nin düşleriyle buluşur. İkinci olarak Dali ve karısı Gala'nın birlikte yaşadıkları Castel Gala Dali, 1996 yılında müzeleştirilir. Son olarak ressamın babasının doğduğu, kendisinin de çocukluk dönemini ve gençlik yıllarını geçirdiği Portlligat'ta yer alan evi, 1997 yılında müzeleştirilir. Gala – Salvador Dali Foundation'a bağlı bu müzeler, yıllık ortalama bir milyona ulaşan ziyaretçi sayısı ve dört bin parçadan oluşan koleksiyonu ile dünyanın en gözde ve en kapsamlı mekânları arasında yer almaktadır.

Geniş koleksiyonu dikkat çeken bir diğer müze de Fransa, Paris'te 1985 yılında sanatçı Pablo Ruiz Picasso (1881-1973)'nin anısına Fransız Kültür Bakanlığı'na bağlı olarak kurulan Musee National Picasso'dur. Koleksiyon Picasso'nun üç binden fazla sanat eserini; Cezanne, Degas, Matisse gibi sanatçıların eserlerini içeren sanatçıya ait sanat koleksiyonunu; Yeni Gine maskaları, İber bronz heykelleri gibi sanatçının tarihi eser koleksiyonunu kapsamaktadır. Koleksiyonuyla olduğu kadar tarihi müze mimarisi ile de dikkat çeken Musee National Picasso binası, 1656-1659 yılları arasında yapılmıştır. Mimarı Jean Boullier'dir. 1671 yılında Venedik elçiliği, 1815'de bir okul binası olarak kullanılmış, 1964'te Paris Belediyesi'ne verilmiş, 1968 yılında anıt statüsüne alınmıştır. 1974 yılında müze olarak işlevlendirilmesi kararı alınınca binada 1980 yılına kadar yenileme ve işlevlendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 1985 yılından bugüne hizmet veren müze Şubat 2009 yılında alınan karar doğrultusunda, mimar Jean-François Bodin'in yönetiminde, müze mekânlarının yeniden yapılandırılması için 2012 tarihine kadar kapatılmıştır.

1994 yılında ABD, Pittsburgh'ta kurulan The Warhol Museum, geleneksel anlamda müze algılanışını değiştirecek, farklı yaklaşımlarıyla hizmet vermeye başlamıştır. Müze sadece konu aldığı sanatçı Andy Warhol (1928-1987)'un sanatını ve yaşamını yansıtmaya misyonunu taşımaz. Yaratıcı etkileşimler oluşturmak, çağdaş yaşamı yakalamak için kendini daima yenilemek The Warhol Museum'un misyon tanımı arasında yer alır. Bu müze, sanatçı müzelerine sunum ve sergileme anlayışı, kültürel ve sosyal etkinlikleri bakımından yenilikçi yaklaşımlar sunmuştur.

Yüzyılın son çeyreği müze uygulamaları bakımından uluslararası ölçekte öncü örnekleri ortaya çıkarırken özellikle 1990'lı yıllar müzebilimsel gelişmelere de sahne olur. 1990 yılında ilk defa İsviçre'de, aynı yıl Paris'te ve 1995 yılında Bolonya'da düzenlenen konferanslar sanatçı müzelerinin birlik kurması konusunda öneriler getirilmesine ve bu müzelerin dünya çapında bir listesinin yayınlanması gerektiğine dikkat çekmiştir.¹⁸ ICOM bünyesindeki uluslararası form olan DEMHIST (Uluslararası Tarihi Ev Müzeler Komitesi), 1998 yılında oluşturulur. Böylece, müze evlerin yönetimi ve korunması konusunda çözüm ve problemler için bir tartışma platformu oluşur.

Gerek bilimsel çalışmalar gerekse uygulama örnekleri günümüz sanatçı müzelerinin idealde koleksiyonu bakımından kapsayıcı, yönetimi bakımından demokratik, mimari özellikleri bakımından işlevsel ve estetik, sunum ve sergileme anlayışı bakımından bütünlük ve etkileşimli, kültürel ve sosyal etkinlikleri bakımından ise kapsayıcı ve yaşayan kurumlar olabileceği yönünde düşlerimizi güçlendirmiştir. Kimi sanatçı müzeleri bu ütopyaya çok yakındır, kimisiyse oldukça uzak. İdeal ve gerçeklik arasındaki mesafe, sanatçı müzelerinin kuruluş amaçları doğrultusunda yapılandırdıkları koleksiyonlarına, yönetim biçimlerine, mimari özelliklerine, sunum ve sergileme anlayışlarına, kültürel ve sosyal etkinliklerine göre değişkenlik göstermektedir.

¹⁸Selby Whittingham, "Müzenin Şiiri", Museum International, No 191, Vol XLVII, n:3, 1996, s: 4

2.2. Türlerine Göre Sanatçı Müzeleri

Sanatçı müzeleri üç farklı türe ayrılmaktadır. Bunlar sanatçının girişimi ile kurulan ve onun estetik görüşünü doğrudan yansıtan sanatçı müzeleri, sanatçının yaşamının belirli bir dönemini geçirdiği evi, atölyesi vb. ona ait özel alanın müzeleştirilmesi ile kurulan sanatçı müzeleri ve sanatçının anısına onun sanatını yaşatmak adına ailesi, sivil toplum girişimi ya da devlet tarafından kurulan sanatçı müzeleridir. Kuruluş amaçları ve gereksinimleri bakımından birbirinden farklı olan bu müzeler yapısal olarak da birbirlerinden farklıdırlar.

2.2.1. Sanatçıya Adanan Müze

Sanatçının yakın çevresi, onun eserlerine tutkuyla bağlı koleksiyoncular ya da devletin girişimiyle sanatçının anısına kurulan sanatçı müzeleri, sanatçıyı tanıtmak, onun eserlerini korumak ve toplumla paylaşmak amacıyla hizmet vermektedirler. Mimari bakımdan yeniden işlevlendirilen yapılarda ve müze amacıyla projelendirilmiş yapılarda hizmet veren bu müzeler, koleksiyonları ve müze faaliyetleri bakımından da zengin çeşitliliktedirler. Koleksiyonları konu aldıkları sanatçının eserlerini, özel eşyalarını ya da başka sanatçılara ait eserleri kapsayabilmektedir. Müze faaliyetleri kalıcı ve süreli sergilerden, eğitim faaliyetlerine, servis alanları olanaklarından, bilgi erişim olanaklarına farklı biçimlerde çoğalabilmektedir.

Plastik sanatlar alanında eserler üretmiş sanatçılara adanan müzeler konusunda ilk akla gelen ülke Fransa'dır. Musée National Picasso, Musée Maillol, Musée Rodin, Musée Matisse, Musée Bouchard Fransa'nın sayıca diğer ülkelerden üstün olan sanatçı müzeleri arasında yer alan örneklerdendir. Kültür Bakanlığı'na bağlı yönetilen bu müzelerin kurulmasındaki en önemli adım şüphesiz veraset vergisi konusunda yapılan değişikliktir. Fransız Hükümeti tarafından 1968 yılında uygulamaya konan veraset vergisi konusundaki düzenleme, verginin yerine sanat eseri alınmasına olanak sağlayarak bu müzelerin koleksiyonlarının oluşturulmasına ve güçlendirilmesine katkıda bulunmuştur. Fransa'nın dışında Almanya, Hollanda, İspanya gibi diğer Avrupa ülkelerinde de ağırlıklı olarak yine kültür bakanlıklarına bağlı olarak yönetilen sanatçı müzeleri mevcuttur. Ancak özellikle Amerika Birleşik

Devletleri başta olmak üzere Avrupa'nın genelinde özel bir vakfa bağlı olarak yönetilen müzelerin sayısı da gün geçtikçe artmaktadır.

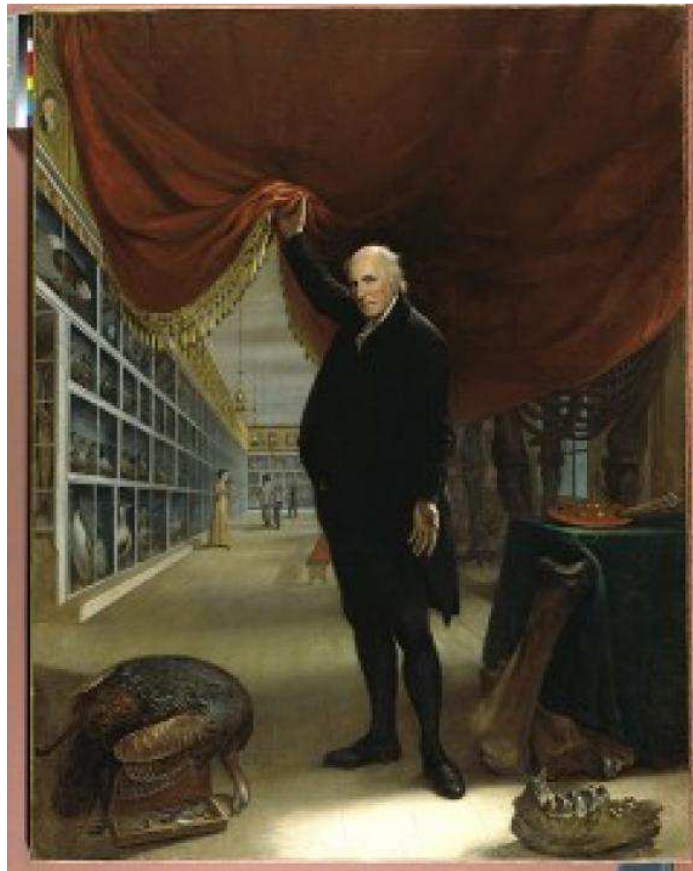
Sanat tarihine mal olmuş bir sanatçının anısına kurulan bu müzelerin koleksiyonları, odaklandıkları sanatçıların eserlerini kapsamakla birlikte sınırlı örneğe rağmen, başka sanatçıların eserlerini de barındırmaktadır. Fransa'da bulunan Musée National Picasso, Musée Maillol, Musée Rodin bu müzeler arasında yer almaktadır. Sanat eserlerini içeren koleksiyonların yanı sıra nerdeyse tüm sanatçı müzelerinin odaklandıkları sanatçıya ait mektuplardan, kitaplardan, eserlerinde kullandıkları malzemelerden ve arşivlik malzemelerden oluşan koleksiyonları da mevcuttur. Amerika'da The Andy Warhol Museum, Slovakia'da Andy Warhol Museum of Modern Art, Almanya'da Käthe Kollwitz Museum ve yine Fransa'da Musée Matisse, Musée Rodin bu müzeler arasında yer almaktadır.

Sanatçıya adanan müzeler, odaklandıkları sanatçının sanatını ve yaşamını konu alan sürekli sergiler ve çeşitli konularda farklı bağlamlar oluşturan süreli sergilerle ziyaretçilerini ağırlamaktadır. Sanatçıya adanan müzelerin, ev ya da atölye müzelerden ve sanatçı icrası olan müzelerden farklı olarak süreli sergilere olanak tanıyan daha esnek yapıları olduğunu söylemek mümkünse de dünya genelindeki bu müzelerin ağırlıklı olarak özel vakıf müzeleri olduğu gözlemlenmektedir. Hatta Amerikan müzeleri başta olmak üzere, bazı Avrupa müzelerinde konu alınan sanatçının eserleri dışında, sanatçının döneminden olan ya da üslubuyla sanatçının takipçisi olan başka sanatçıların eserlerini kapsayan sergilerde düzenlemektedirler.

Sanatçıya adanan müzelerin sanatçının sanatına ve/veya sanat yaşamına odaklanma biçimleri ev ya da atölye müzelerle, sanatçının kendi icrası olan müzelerden şüphesiz farklıdır. Bu yapısal farklılığın kaynağı, ev ya da atölye müzelerin mekâna odaklanmasından, sanatçı icrası olan müzelerin ise sanatçının kişisel müze yorumu olmasından kaynaklanmaktadır. Sanatçıya adanan müzelerin diğer müzelere kıyasla sanat eseri odaklı olduğu söylenebilir. Bu nedenle bu müzeler gerek koleksiyonu geliştirebilme, gerek farklı sanatçıları kapsayabilme, gerekse süreli sergileriyle odaklandıkları sanatçıya farklı açılardan bakabilme konularında diğer sanatçı müzelerinden çok daha esnektirler.

2.2.2. Sanatçı İcrası Olarak Müze

Charles Wilson Peale'nin "Self Portrait of the Artist in His Museum" isimli resmi 1822 tarihli'dir. 1786 yılında açılan Baltimore Belediye Müzesi'nin kurucusu olan Peale, Şekil 2.1.'de gösterilen eserinde, kendi figürünü resminin merkezine yerleştirir. Peale resminde sanat malzemeleriyle dolu bir mekânda sağ eliyle, galeriye açılan bir perdeyi kaldırmakta, sol eli ise galeriye doğru davetkâr bir tavırla resme bakana uzanmaktadır. Sanatçı resmi ile izleyiciyi atölyesinden, galeriye doğru yönlendirir. Resim, sanatçı icrası olarak yaratılmış müzelerin habercisi niteliğindedir.

Şekil 2.1.: C. W. Peale, "Self Portrait of the Artist in His Museum", 1822

Bilinen en büyük sanatçı müzesi örnekleri İspanya'da bulunan başta Salvador Dali'nin kurduğu Dali Theater Museum ve Joan Miró'nun kurduğu The Joan Miró Museum'dur. 1974 yılında kurulan ve bugün Gala-Salvador Dali Foundation tarafından yönetilen üç müzeden biri olan Dali Theater Museum, 4.000'e yakın sanat eserinden oluşan koleksiyonun, 1.500'ünü bünyesinde barındırmaktadır. Müze, 1849-1850 yılları arasında Rocai Bros'un mimarlığıyla inşa edilen, 1939 yılında İspanya İç Savaşı sırasında yıkılan eski Figueras Belediye Tiyatrosu'nun yıkıntıları

içine kurulmuştur. 1961 yılında Figueras Belediye Başkanı Ramon Guardiola, binanın Salvador Dalí'nin eserlerine ayrılan bir müze olarak yeniden işlevlendirilmesine ilişkin ilk adımları atmıştır. Dalí'nin mimari düşleri Emilio Pérez Piñero (1935-1972) tarafından gerçekleştirilmiştir. Tiyatro-Müze'nin kendisi, harabe halindeki eski tiyatro binasının, bizzat Salvador Dalí'nin kıstas ve tasarımlarına göre bir Tiyatro-Müze'ye dönüştürülmesiyle meydana gelmiştir. Buradaki alan serileri, her bir elementin bütünü ayrılmaz bir parçası olduğu tek bir sanatsal nesne oluşturur. 1975 yılında kurulan ve bugün The Joan Miró Foundation tarafından yönetilen The Joan Miró Museum ise, 14.000 sanat eserini içeren koleksiyona sahiptir. Bina Barselona Kent Meclisi tarafından vakfa sunulmuştur. Binanın mimarı Josep Lluís Sert'tir. Tasarımda mimar ve sanatçı birlikte çalışmışlardır.

Bu müzeler sanatçının yaşam felsefesinin, sanat görüşünün ve müzeyi algılayışının bir bütünüdür; Sanatçının estetik görüşünü, onun müze kavramına getirdiği kişisel yaklaşımı, yaşamı ve kişiliği ile sanatçıyı tanıtır. Sanatçının tercihleri, müzelerin oluşumunda ve işleyişinde önemli ölçüde belirleyicidir. Sanatçı tek başına belli bir anlatıya sahip olan bir eseri, diğer eserlerle bir araya getiren bir yerleştirmenin yaratıcısı, küratörlüğe soyunan yeni bir okuyucu ya da her iki rolü de üstlenen kişi olabilir. Sanatçının rolü özellikle müze mimarisinin yapılandırılmasında, sergilerin oluşturulmasında ve elbette ki koleksiyonun oluşturulmasında önemli ölçüde etkilidir. Bu unsurlar tüm müze faaliyetlerini de kaçınılmaz olarak belirlemektedir.

Sanatçının müze mekânına verdiği kişisel anlam, müze mekânının değerlendirilmesinde temel ölçüttür. Sanatçı müzesi örnekleri sanatçılar için müzenin genellikle müze-eser olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Müze, bireysel tercihler ve mekâna katılan kişisel anlamla yaratılır. Sanatçının mirasıdır ve tıpkı bir sanat eseri gibi el değdirilemez özellikler taşır. Sanatçının düzenlemesinin üzerine yeni bir yorum getirmek, onun estetik görüşünü ve sunum tercihini hiçe saymak ve yok etmek anlamını taşıyacağı için mimari yapılanmasında ve sergilerinde diğer müzelere kıyasla yeniliklere kapalıdırlar. Sanatçının düzenlemesi sayesinde onun gizemli yaratım sürecine farklı bir açıdan bakma olanağı yaratan bu müzeler için yeniliklere kapalı olmak son derece olağandır. Çünkü bu müzeler yaradılışları itibarıyla bir müze-eser olarak, ebediyen var olmayı vadeder.

Koleksiyonlarını da yine ağırlıklı olarak sanatçının tercihleri doğrultusunda oluşturmaktadırlar. Bir koleksiyonu koleksiyon yapan ve koleksiyonu güçlü kılan, o koleksiyondaki nesnelerinin nitelikleri ve birbirleriyle olan ilişkileridir. Sanatçı icrası müzeler, koleksiyon nesnelerini sanatçının kişisel değer ölçütleriyle oluştururlar. Özellikle sanatçının eserleri dışında kalan koleksiyon nesneleri, sanatçının tercihleri doğrultusunda bir araya gelmeleri bakımından eşsiz ve biriciktir. Ancak, nedenselliği ve diğer nesneleriyle olan ilişkileri ve oluşturduğu anlam yapıları bakımından da bir o kadar gizemlidirler. Müzeler için sanatçı tarafından koleksiyona alınan her nesneyi tanımlamak ve değerlendirmek her zaman için kolay değildir. Bu unsur özellikle sanatçı icrası olan bu müzeleri, koleksiyonlarına yönelik faaliyetlerinin planlanmasında önemli ölçüde etkilemektedir.

Sanatçı icrası olarak kurulan sanatçı müzelerinin özelliklerini, yukarıda aktarılan değerlendirmeler ışığında üç madde ile özetlemek mümkündür:

- Sanatçının inisiyatifiyle oluşurlar.
- Mekânı sanatçının verdiği kişisel anlamıyla sunarlar.
- Koleksiyonları kişisel değer ölçütleriyle oluşur.

Bu üç temel özellik, sanatçıya, müzesi ile kendi var oluşunu, kendi yöntemleri doğrultusunda sunma, izleyiciye ise sanatçıyı keşfetmede farklı bakış açıları kazanma olanağı sunarak müzebilimsel açıdan zenginlik yaratmaktadır.

2.2.3. Ev ve Atölye Müzeler

Sanatçı müzelerinin içinde, “Ev Müze” ve “Atölye Müze” özel alanın müzeleştirilmesi ile oluşan iki biçim olarak yaygınlaşmıştır. Sanatçı Müzesi’nin bu iki biçimi, koleksiyon yönetimi, mimari çözümleri ve faaliyetleri bakımından kendi içinde farklılıklar taşısa da, izleyiciye vaatleri, izleyici beklentileri ve konu alınan sanatçının müze mekânıyla özel, kişisel bağlamı bakımından ortak özellikler taşımaktadırlar. Bir sanatçının yapıtlarının yaratıldığı mekânı, araçlar ve eserlerini biçimlendiren modellerle birlikte görmek; sanatçının doğduğu, büyüdüğü, yaşadığı alanların içinde dolaşarak onun yaratımına etki eden yaşam biçimini gözlemlemek, hatta ilham kaynaklarını keşfetmek izleyici için diğer müze deneyimlerinden farklı

bir deneyim olanağı taşımaktadır. Ev Müze ve Atölye Müze, izleyicisine sanatçının nitelikleriyle ilgili gizemi keşfetmeyi vadeder.

Sanat psikolojisinde “alıcı” olarak tanımlanan kişilerin, ilgilendikleri sanat eserlerinin yaratıcılarıyla ilişki kurma arzusu taşıdıkları bilinmektedir.¹⁹Çünkü alıcı, bu yaratıcı aklın sübjektif üretimlerini ancak kendi deneyimleri, bilgisi ve duyumlarıyla anlamlandırabilmektedir. Ziyaretçilerine farklı bir deneyim ve bilgi edinme olanağı sunan Ev Müze ya da Atölye Müze, sanatçı ile kurulan ilişkinin türüne ve derinliğine bağlı olarak alıcının, yani izleyicinin değerlendirmelerinde olumlu ya da olumsuz etkiler sunabilecek etkileyici bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Ev, sanatçının doğduğu, büyüdüğü, yaşamını ya da yaşamının belirli bir dönemini, ailesiyle ya da yalnız başına geçirdiği özel bir alandır. Doğası gereği sanatçıyı ya da sanatçıyla birlikte ailesini çevresinden ayıran, sınırlı bir mekândır. Yapısal biçimi, alan örgütlenmesi, dekorasyonu ve bu özel alanı oluşturan tüm öğeler bütünüyle sanatçının yaşamını etkileyen anılar ve anlamlarla yüklüdür. Evi müzeye dönüştüren en temel özellik, sanatçıya dair anılar ve anlamlarla yüklü olan bu mekânın, eşsiz ve biricik olmasıdır. Bu özellikten ötürü tüm Ev Müzeler, mümkün olabildiği ölçüde orijinaline sadık biçimlendirilmek ve bu biçimi korumak üzere odaklanırlar.

İspanya’da Castel Gala Dali Museum ve House Museum Salvador Dali, Hollanda’da Rembrandt House Museum ve Almanya’da Otto Dix Haus akla ilk gelen ev müze örnekleri arasında yer alır. Bu müzelerin hepsi odaklandıkları sanatçıların yaşamlarının belirli dönemlerini geçirdikleri evlerinin müzeleştirilmesi ile kurumsallaşmışlardır.

Salvador Dali ve eşi Gala’nın birlikte yaşadıkları XIV. yüzyıl mimarisi Castel Gala Dali Museum binası Maliye Bakanlığı Devlet Miras Kurulu’na aittir. Kurul tarafından yenilenerek 1996 yılında ziyarete açılmıştır. Gala-Salvador Dali Foundation tarafından yönetilmekte olan müze, Gala ve Salvador Dalí’nin, burada, binayı kapalı kaldığı yıllarda kaybettiği ihtişama kavuşturmak için yapıları, mobilyaları ve nesneleri restore ederek geçirdikleri yıllarda olduğu gibi bırakılmıştır. Yine Gala-Salvador Dali Foundation tarafından yönetilen ve mülkiyeti yine Maliye Bakanlığı Devlet Miras Kurulu’na ait olan Dalí’nin çocukluğunu geçirdiği House

¹⁹ Sıtkı M. Erinç, “Sanat Psikolojisi’ne Giriş”, Ütopya Yayınları, s: 142-147

Museum Salvador Dali ise 1997 yılında ziyarete açılmıştır. Bina ve çevresi, 1998’de Katalanya Hükümeti Kültür Dairesi tarafından Ulusal Kültür Değeri ilan edilmiştir. Müze, Gala Dali çiftinin özel yaşamını sahneleyen odalardan oluşan üç farklı sergi mekânını, sanatçı atölyesini ve dış alanı barındırarak Dali’nin özel yaşamına ve yaratım sürecine pencere açar.

Rembrandt van Rijn’in 1639-1660 yılları arasında yaşadığı evi, 1906 yılında hükümet tarafından restore edilmiş ve müze işlevi kazandırılmıştır. Rembrandt House Museum, 1911 yılında ziyarete açılmıştır. Müzede kalıcı koleksiyon sergileri ve süreli sergiler düzenlenmektedir. Kalıcı koleksiyon sergisinde sanatçının evinin odalarında ve atölyesinde çizimler, heykeller ve tablolarından oluşan yaklaşık 250 eser sergilenmektedir. Bu sergide, sanatçının yaşadığı dönemin eşyaları ve kullandığı aletler de sanatseverlere sunulmuştur. Süreli sergiler kapsamında ise birçok sanatçının eserleri ödünç alınabilmektedir.

Otto Dix’in doğduğu ve ailesiyle çocukluk dönemini geçirdiği bina, 1991 yılında yenilenerek ziyarete açılmıştır. Müze, 400 resim ve çizimin yanı sıra kişisel eşyalardan oluşan bir koleksiyonu, sanatçının çalışma odasını canlandıran tarihi bir atmosferde sunarak, Dix’in yaşamına ışık tutmayı amaçlamıştır.

Atölye Müzeler de tıpkı Ev Müzeler gibi özel alanın gizemini sunarlar. Ancak Ev Müzeler ziyaretçilerini sanatçının gündelik yaşamını gözlemlemeye davet ederken Atölye Müzeler, onun eserlerinin yaratım süreçlerini keşfe çağırır. Gerçi birçok Ev Müzesi’nde sanatçılara ait atölyeler bulunur ama atölyenin özgün doğası tek başına ele alınmalıdır. Atölyeler, Daniel Buren’a göre taşınabilir olmak zorunda olan nesnelerin doğduğu, kişisel ve sabit alanlardır. İki tip atölye vardır²⁰:

- Avrupa atölyelerine, XIX. yüzyıl sonunda Paris atölyesi damgası vurulmuştur. Epey geniş ve tavanı yüksek (en az dört metre) bir mekân söz konusudur; kimi zaman esere bakış mesafesini arttırabilmek için kapalı bir balkon da olur. Kapılar, büyük boyuttaki eserleri içeri ya da dışarı taşınmasına elverecek genişliktedir. Heykel atölyeleri zemin, resim atölyeleri üst kattadır. Bu atölyeler doğal ışıkla aydınlanır ve gün ışığını hem yumuşak hem de eşit dağıtacak şekilde

²⁰Ed. Ali Artun, “Sanatçı Müzeleri”, İletişim Yayınları, s: 159

alabilmek için kuzeye bakan büyük pencereler veya cam çatılarla kaplanmışlardır.

- Amerikan tipi atölye daha yakın bir tarihte ortaya çıkmıştır; bu atölye özel olarak veya belli kurallara göre edilmişse de, genellikle Avrupa atölyelerinden daha geniştir. Tavanı yüksek olmasa da boyu ve eni Avrupa atölyelerinden çok daha fazladır ve genellikle hangardan bozma mekânlarda kurulur. Burada doğal ışığın rolü, alanın ve hacmin yanında çok sınırlıdır. Yapının bütünü gerekirse gece gündüz aydınlatılır.

Her iki tip atölye de tarihte sadece sanatçının yakın çevresi, sanat eleştirmenleri, koleksiyonerler ve küratörler için geçerli olan bir sunu işlevi de taşımıştır. Dolayısıyla atölye hem üretim hem saklama hem de dağıtım mekânıdır.²¹ Atölye sanat eserinin doğduğu ve eserin, sanatçısının yargısıyla olduğu yegâne mekândır. Bu mekândan çıkan sanat eseri, sanatçının inisiyatifinden de gün geçtikçe ayrılır. Bu mekânların müzeye dönüştürülmesindeki en temel neden şüphesiz, sanatçının inisiyatifinde gelişen yaratım sürecine ışık tutacakları varsayımıdır. Bu nedenle de genellikle Atölye Müzeler, ressamın şövaleye asılı önlüğü, adeta gelişi güzel bırakılmış objeleri ile üretilmek üzere bir eser varmışçasına, az sonra sanatçı kapıdan içeri girecekmişcesine sahneler yaratmaktadırlar. İzleyicinin yaratım sürecini anlamlandırması soyut bir zaman kavrayışını gerektirir. Rakamlarla tanımlanan bir anlatı biçiminden ziyade müzeler, bu tür sunumlarla izleyiciyi yoğun bir zaman kavrayışına davet eder.

Bilinen en büyük atölye müze, Paris'teki Pompidou Museum'un bünyesinde yer alan Constantin Brancusi Atölyesi'dir. Bu atölye sanatçının, Montparnasse yakınlarındaki gerçek atölyesinden yola çıkılarak, mimar Renzo Piano'nun yorumuyla yeniden oluşturulan bir atölye sergi alanıdır. Günümüzde etrafında dolaşılabilen büyük bir vitrinin içinde kurulmuş olan atölye alanı sanatçının çalışmalarında kullandığı gereçler ve sanatçının gerçek atölyesinde çekilmiş fotoğraflarla doludur. (Constantin Brancusi Atölyesi Fotoğrafları İçin bkz. Ek 21/Ekler Bölümü)

Bir diğer atölye müze örneği, aynı zamanda ev müze olan Rembrandt Museum'da yer almaktadır. Müzenin tavan arası sanatçının atölyesinin canlandırılmasına ayrılmıştır.

²¹ Ed. Ali Artun, "Sanatçı Müzeleri", İletişim Yayınları, s: 160

Bu alanda boya yapmada kullanılan malzemeler, tuvaler ve sanatçıya ait çeşitli kişisel eşyalar mekânda sergilenmektedir.

İster ev ister atölye olsun, içerikle yüklü bir alan olarak müze, sanatçısına ait hiçbir sanat eseri bulundurmasa da anlamla yüklüdür. Sanatçının malzemelerinin ve kişisel eşyalarının bulunduğu bu yaşam alanlarının müzeleştirilmesi doğal olarak mekânın algılanışıyla ilişkili bir ikilem de taşımaktadır.²² Sanatçısının yaşamına ve yaratım sürecine ışık tutmak ve bir müze olmanın getirdiği temel amaç ve görevlere uygun olmak gibi karşıt iki durumla karşı karşıyadır. Mekânın kamuya açık bir müze mekânına dönüştürülmesi, özel alanı geçersiz kılar. Binayı, sanatçının yaşadığı dönemdekiyle aynı biçimdeymiş gibi sunmak ve aynı zamanda koruma önlemleriyle ve halka hizmet alanlarıyla donatmak her zaman için mümkün olmayabildiğinden, birçok müze, “değiştirilmeden kalmış alanlar” ile değiştirilmiş, yenilenmiş, eklenmiş alanların bir karışımını sunmayı tercih etmektedir.²³

2.3. Yapısal ve İşlevsel Açıdan Sanatçı Müzeleri

Müze kurumunun yapısını, müzenin koleksiyonu, yönetim biçimi, mimari özellikleri belirler. Toplum yararına hizmet veren bu kurumların işlevleri ise toplama, araştırma ve başta sergilemeyi, kültürel ve sosyal etkinlikleri kapsayan iletişim faaliyetlerinden oluşmaktadır. Sanatçı müzesi kavramına ışık tutmak amacıyla, yapısı ve işlevleri bakımından bu müzelerin koleksiyonlarını, yönetim biçimlerini, müze mimarisini, sergileme yöntemlerini ve kültürel ve sosyal etkinliklerini ayrı ayrı ele almak gerekmektedir.

2.3.1.Koleksiyon Yapıları

Koleksiyon, “öğrenme, yarar sağlama veya zevk amacıyla bir araya getirilmiş ve özelliklerine göre sınıflara ayrılmış nesnelerin bütünü” anlamına gelmektedir.²⁴ İçgüdüsel toplama biriktirme eyleminden, entelektüel amaçlı sistemli bir toplama eylemine doğru uzanan gelişimde koleksiyonlar, müzelerle birlikte kurum kimliği kazanmışlardır. Müzelerin koleksiyonlarını oluşturan ve geliştiren nesneleri bir araya

²²Imake K. Valentien, “Stüdyonun İlhamı”, Museum International, No 191, Vol XLVII, n:3, 1996, s: 6

²³Imake K. Valentien, “Stüdyonun İlhamı”, Museum International, No 191, Vol XLVII, n:3, 1996, s: 6

²⁴ Türk Dil Kurumu

<http://www.tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=koleksiyon&ayn=tam> [15 Nisan 2010]

getirmedeki ölçütler ve koleksiyon nesnelerinin kullanım koşullarını belirleyen ilkeler müze kurumunun kimliğini ortaya koyan temel unsurlardır. Sanatçı müzelerinin koleksiyon yapıları, koleksiyonlarının türünü tanımlamanın yanı sıra, koleksiyona yönelik yürüttüğü tüm faaliyetleri kapsayan bir bütün olarak, bu müzelerin kimliğine işaret etmektedir.

Sanatçı Müzelerinin koleksiyonları, odaklandıkları sanatçının eserlerinden, eserlerinin üretiminde kullanılan nesnelerden, gündelik eşyalardan, etnografik nesnelerden ve/veya arkeolojik buluntulardan, mektup, not defteri ve/veya gazete kupürleri gibi arşiv malzemelerinden oluşabilmektedir. Ayrıca günümüzde odaklandıkları sanatçının dışında başka sanatçıların eserlerini de kapsayan koleksiyonlara sahip birçok müze bulunmaktadır. Farklı koleksiyonlara sahip olmalarına karşın tüm sanatçı müzeleri ortak bir amaçta birleşir. Bu amaç, sanatçının anlaşılabilirliğini artırmaktır. Amaçları doğrultusunda, genel yapı olarak koleksiyonlarını benzer tutumlarla oluşturdukları söylenebilir. Sanatçı müzelerinin koleksiyonları; alan odaklı, konu odaklı, tematik ya da mekân odaklı özellikler taşımaktadır.

Birçok sanatçı müzesinin koleksiyonları, alan odaklı oluşturulmaktadır. Alan odaklı koleksiyonlar resim, heykel, seramik, çizim gibi türlerine göre sınıflandırılmaktadır. Bu koleksiyonları oluşturan nesnelerin temel özellikleri;

- Benzer araç, malzeme ve üretim süreçleriyle oluşturulmaları,
- Tanımlanan alana ait oldukları konusunda kabul görmeleridir.

Konu odaklı koleksiyonlar, sanatçıyla ilişkili olay, olgu ve durumlara ilişkin çerçeve sunar. Örneğin Musée Maillol. Müze koleksiyonunu beş başlıkta tanımlar: Mailol'dan Kandinsky'ye", "Çizim Kabinesi", "Modern Primitifler", "Modern ve Çağdaş Sanat" ve "Soyut" başlıklarıyla sunulan koleksiyon Mailol'un eserlerinin yanı sıra birçok sanatçının da eserlerini kapsamaktadır. Bu koleksiyonları oluşturan nesnelerin temel özellikleri;

- Konunun kapsamını geliştirmede yeni açılımlar getirmeleri,
- Konuyla ilişkili bilimsel gerçekleri ortaya çıkarmaları,

- Konuya inandırıcılık ve açıklık kazandırmalarıdır.

Tematik koleksiyonlar, sanatçının odaklandığı ya da sanatçıyla ilişkili düşünce ve görüşlere ilişkin soyut bir çerçeve sunar. Örneğin Picasso Museum. Müze koleksiyonunda yer alan sanatçının Mavi Dönem olarak bilinen eserleri tematik koleksiyona işaret eder. Bu koleksiyonları oluşturan nesnelerin temel özellikleri;

- Fikri, düşünceyi, görüşü yani temayı yansıtmaları,
- Sanatçının yönünü, yorumlama gücünü göstermeleri,
- Ele alınan temaya farklı boyutlar kazandırmalarıdır.

Sanatçının evinin, atölyesinin müzeleştirilmesiyle oluşan sanatçı müzelerinin koleksiyonları genellikle mekân odaklıdır. Odaklandıkları sanatçıların yaşadığı zamandaki gibi değiştirmeden mekânı korumak isteyen müzelerin, koleksiyon nesnelerini mekâna kazandıracakları anlamlara göre değerlendirilmeleri kaçınılmazdır. Bu sanatçı müzelerinin koleksiyonlarının temel özellikleri;

- Mekânın anlatısını güçlendirmeleri,
- Sanatçı için özel anlamlar taşımaları veya sanatçının yaratım sürecine etki etmiş olmalarıdır.

Nesnelere ilişkin bu benzer özellikler çerçevesinde müze koleksiyonlarını oluşturan sanatçı müzeleri, diğer tüm müzeler gibi “edinme”²⁵ ve “elden çıkarma”²⁶ faaliyetlerinde, koleksiyonlarının prensiplerini temel almalıdırlar. Müzeler, koleksiyona alınacak nesneleri, ilgi çekicilik, önem, uzun vadede değer, amaca uygunluk, maliyet, uzun vadeli bakım, erişim olanakları, mülki haklar, nesne ile ilgili dokümantasyonun niteliği ve nesnenin kökeni bağlarıyla

²⁵Hale Özkasım, “İstanbul Modern Sanat Müzesi Koleksiyon Yönetim Politikası İçin Bir Model Önerisi: Türk Resminde 1950-1970 Dönemi”, (Doktora Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004),

²⁶ “Elden çıkarma” terimi müzeoloji alanında, bir nesnenin sadece koleksiyon yararına daimi olarak koleksiyondan çıkarılma sürecidir.

Hale Özkasım, “İstanbul Modern Sanat Müzesi Koleksiyon Yönetim Politikası İçin Bir Model Önerisi: Türk Resminde 1950-1970 Dönemi”, (Doktora Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004).

değerlendirilmelidirler.²⁷ Sanatçısına, hizmet ettiği topluma iadesi, kültürel miras kavramıyla çelişmesi, mesleki etik sorunlar içermesi gibi müzenin koleksiyonundan çıkarılacak nesnelerin ise, müzenin ahlaki ve yasal yükümlülüklerine uygunluğu ve koleksiyonun bütünlüğüne etkisi yönüyle değerlendirilmeleri gerekmektedir.²⁸

Edinme çalışmaları çerçevesinde özellikle faaliyet alanlarının genişliği, hizmet alanlarının çeşitliliği ve yıllık ziyaretçi sayılarının fazlalığı bakımından büyük müzelerin aktif olarak faaliyet gösterdiği bilinmektedir. Gala-Salvador Dali Foundation 1991-2009 yılları arasında yaklaşık 300 adet sanat eserini koleksiyonuna kazandırmıştır.²⁹ Andy Warhol Museum'un bağlı olduğu Andy Warhol Foundation'ın yirmi yıllık raporunda, müzenin sanatçıya ait eserlerinin koleksiyona kazandırılması için yıllık bütçeden düzenli olarak ödenek ayrıldığı belirtilmiştir.³⁰

Koleksiyonu oluşturma ve geliştirmenin yanı sıra, koleksiyon nesnelerinin kullanım koşullarını belirlemek de müzelerin temel çalışmalarından biridir. Bu kapsamda yürütülen koruma, belgeleme, araştırma ve erişim faaliyetleri müze koleksiyonun yapısını tanımlayan politik faaliyetler bütünüdür.

Koleksiyon nesnelerini korumak, müzelerin asli görevidir. Bu nesnelerin mümkün olduğu kadar değişmeyen şartlarda kalmasını sağlamak için müzeler, “önleyici koruma”³¹, “stabilizasyon”³² ve “restorasyon”³³ çalışmalarına olanak sağlayacak temel uygulamalar gerçekleştirmelidirler. Bu çalışmalar;

²⁷Hale Özkasım, “İstanbul Modern Sanat Müzesi Koleksiyon Yönetim Politikası İçin Bir Model Önerisi: Türk Resminde 1950-1970 Dönemi”, (Doktora Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004), 7.

²⁸Hale Özkasım, “İstanbul Modern Sanat Müzesi Koleksiyon Yönetim Politikası İçin Bir Model Önerisi: Türk Resminde 1950-1970 Dönemi”, (Doktora Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004), 7.

²⁹http://www.salvador-dali.org/fundacio/en_xifres.html

³⁰<http://www.warholfoundation.org/pdf/volume1.pdf>

³¹ “Önleyici koruma, bir müze nesnesinin bozulmasını en aza indirmek ve tahrip olmasını önlemek için müdahaleci olmayan aktiviteleri vurgular”

Anthony M. Knapp, “Conserve O Gram”, Temmuz 1993

³² “Bir nesne tamamen kaybedilme tehlikesinin olduğu noktaya kadar çürümüşse ya da harap olmuşsa veya önleyici koruma ölçüleri çürüme derecesini kabul edilebilir bir seviyeye düşürmeyi başaramamışsa nesnenin yaşam ömrünü arttırmaya yönelik olarak yapılan bir işlemdir.”

Anthony M. Knapp, “Conserve O Gram”, Temmuz 1993

³³ “Bir nesneyi orjinal görünümüne olabilecek en yakın durumuna veya belirli bir zaman dilimindeki görünümüne getirme girişimi için yapışanları ve sonradan eklenenleri çıkararak ve / veya eksik olan elemanların aynısını yapıp ekleyerek yapılan düzeltme işlemleridir.”

Anthony M. Knapp, “Conserve O Gram”, Temmuz 1993

- Çevresel şartların (ışık, bağıl nem, sıcaklık ve hava kirliliği gibi) düzeyinin ve koleksiyon nesnelerinin durumunun gözlemlenmesi, kaydedilmesi ve kontrol edilmesi
- Koleksiyon nesnesine uygun dokunma, depolama, sergileme, temizlik, paketlenme ve sevkiyat tekniklerinin tanımlanması
- Tamamen kaybedilme tehlikesi taşıyan veya çürüme derecesi belirli bir seviyeye kadar düşürülmüş koleksiyon nesnelerinin yaşam ömrünün arttırılmasına yönelik planlamaların geliştirilmesi
- Restorasyon çalışmaları için temel oluşturacak ilke ve esasların belirlenmesidir.

Sanatçı müzeleri içinde özellikle Gala-Salvador Dali Foundation'ın konservasyon çalışmaları dikkat çekmektedir. Konservasyon biriminin aktiviteleri dört alandan oluşuyor: önleyici koruma, sergilenen, ödünç alınan sanat eserlerinin korunması ve koruma kayıtlarının tutularak koruma teknolojilerinin geliştirilmesi.³⁴

Belgeleme, koleksiyon nesnelerinin kimliğini oluşturur. Sanatçı müzelerinde kabul edilmiş belgeleme sistemi ne olursa olsun, belgeleme ile nesnenin üretim tarihi, niceliksel ve niteliksel özellikleri, korumaya yönelik geçirdiği uygulamalar, durumu ve müzede bulunduğu konum düzenli olarak kayıt altına alınması gerekir. Müze faaliyetleri içinde koleksiyonla ilişkili araştırma çalışmaları ise, sanat eserlerinin teknik analizi, sanatçının yaşamı, onun odaklandığı konular gibi alanları kapsayabilmektedir. Koleksiyona yönelik araştırma çalışmaları müzeyi bilgi kaynağına ve bilgi üretim merkezine dönüştürür.

Gerek belgeleme gerekse araştırma çalışmaları müze koleksiyonlarına yönelik yürütülen en temel faaliyetler olmalarına karşın, sanatçı müzelerinin çoğunda bu faaliyetlerin yürütülmesine yönelik planlama biçimlerinde belgeleme ve araştırma birimlerinin yer almadığı gözlemlenmektedir. Ancak Dali Museum, Warhol Museum gibi büyük müzelerin organizasyonları bu biçimde yapılandırılmıştır. Küçük müzelerde bu faaliyetler koleksiyon yönetimi kapsamında tek bir birimle gerçekleştirilen faaliyetler olarak gözlemlenmektedir.

³⁴http://www.salvador-dali.org/dali/conservacio/en_index.html

Koleksiyonun kullanımına yönelik yürütülen “erişim”³⁵ faaliyetleri, müzeye, koleksiyona fiziksel olarak erişim olanaklarını düzenler. Müzeler ziyaret saatleri, kütüphane, gösterim salonları, oturma alanları, arşiv, engellilere sunulan olanaklar gibi farklı işlevler taşıyan mekânları ile izleyicileri için koleksiyon ve koleksiyonla ilişkili bilgiye erişim olanağı yaratabilmektedir.

Erişim olanaklarını belirleyen ölçütler şöyle sıralanabilir:³⁶

- Koleksiyonlarının halkın erişebileceği koşullarda bulundurulması,
- Koleksiyonların belgelenmesinin profesyonel standartlarda gerçekleştirilmesi
- Açıklanan bilgilerin dürüst, nesnel ve akademik destekli olması
- Koleksiyonların, kanıt niteliklerinden ötürü, bilimsel çalışmalar için mümkün olduğunca kısıtsız sunulması
- Gizlilik ve güvenlik için saklanan bilgiler haricinde, koleksiyon hakkındaki tüm verilerin ilgilienlere sunulması
- Sergide olsun olmasın tüm koleksiyonlara, personele erişimin de sağlanması.

Haftanın altı günü ziyaret olanağı, rezervasyon olanakları, indirimli bilet ve ücretsiz giriş olanakları bakımından sanatçı müzeleri fiziksel erişim olanaklarını zenginleştirmişse de müzelerin çoğu yeniden işlevlendirilen binalarda hizmet vermeleri nedeniyle engelli erişimi konusunda sınırlı hizmet yaratabilmektedir. Neredeyse tüm sanatçı müzelerinin, eğitim birimleri, panel ve söyleyişi programları gibi iletişim faaliyetleriyle erişim olanaklarını arttırdıkları da söylenebilir.

Koleksiyonu oluşturma ölçütleri, koleksiyonu geliştirmede izlediği ilke ve esasları, koruma koşulları, belgeleme yöntemleri, koleksiyon üzerinde yürütülen araştırma çalışmaları ve erişim olanaklarıyla müze koleksiyon yapıları, müzenin varlık

³⁵ “Erişim” terimi müzeolojide, halkın ya da araştırmacıların, koleksiyonların kendisine, kayıtlarına, ilgili dokümanlarına ulaşım olanaklarını ifade eder.

Hale Özkasım, “İstanbul Modern Sanat Müzesi Koleksiyon Yönetim Politikası İçin Bir Model Önerisi: Türk Resminde 1950-1970 Dönemi”, (Doktora Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004), 7.

³⁶Hale Özkasım, “İstanbul Modern Sanat Müzesi Koleksiyon Yönetim Politikası İçin Bir Model Önerisi: Türk Resminde 1950-1970 Dönemi”, (Doktora Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004), 7.

nedenine, üstlendiği sorumluluklara, amaç ve hedeflerine yani misyon ve vizyonuna göre yapılandırılır. Müzenin kurum kimliğini oluşturan misyon, vizyon ve koleksiyonu oluşturma, geliştirme, koruma, belgeleme, araştırma ve erişim faaliyetlerinin bütünü bir koleksiyon yönetim politikasıdır. Topluma karşı sorumluluğu olan müzelerin koleksiyon yapılarını açıklayan bu koleksiyon yönetim politikalarının yazılı beyanlarla oluşturulmaları gerekmektedir. Bu sayede başta sanatçı müzeleri olmak üzere tüm müzeler koleksiyonları ve koleksiyonlarına yönelik yürüttüğü faaliyetler için kurumsal, etik ve bilimsel bir zemin oluşturur; Müze toplum ilişkisini güvenle kurup geliştirecek şekilde koleksiyonların maddi ve bilimsel değerlerini arttırabilirler. Andy Warhol Museum, Gala-Salvador Dali Foundation gibi gerek koleksiyonları gerekse faaliyetleri bakımından önemli sayılabilecek müzelerin birer misyon ve vizyon ifadelerinin olmasına karşın sanatçı müzelerinin çoğunun beyan edilmiş misyon, vizyon ve yazılı bir koleksiyon politikası bulunmamaktadır.

The Andy Warhol Museum'un misyonu, sanatçıları, bilim insanlarını, toplumu oluşturan çeşitli izleyici kitleleri için Andy Warhol'un sanatını ve yaşamını yaratıcı etkileşimlerle yaşatmaktır.³⁷ Gala-Salvador Dali Foundation, 1983'te, İspanya'da ve dünyanın geri kalanında, ressamın sanatsal, kültürel ve entelektüel yarattığı ile her türlü ürününü ve haklarını; yaşam tecrübesini, düşüncesini, projelerini, fikirlerini, sanatsal, entelektüel ve kültürel çalışmalarını; hatırasını, güzel sanatlara, kültüre ve çağdaş düşünceye yaptığı katkıların evrensel düzeyde kabulünü teşvik etmek, beslemek, açıklamak, bunlara saygınlık kazandırmak, korumak ve savunmak amacıyla hizmet vermektedir.³⁸

2.3.2. Yönetim Yapıları

Yönetim kavramı küçük işletmelerden, büyük işletmelere, sanayi sektöründen hizmet sektörüne, kar amaçlıdan, vakıf işletmelerine, özel sektörden kamu kuruluşuna tüm iktisadi ve sosyal örgütlerde bulunmakta ve önemli roller üstlenmektedir.³⁹ Kurum misyonunu yerine getirmek, vizyonuna yaklaşabilmek adına yapılması gerekenlerin, en uygun ve en verimli şekilde sağlanması için ortamın tasarlanması ve yürütülmesi

³⁷ __, "Fact Sheet: The Andy Warhol Museum" http://www.warhol.org/museum_info/pdfs/PR_Warhol_Fact_Sheet.pdf [19 Mart 2010]

³⁸ http://www.salvador-dali.org/fundacio/en_historia.html

³⁹ M. Sezgin, A. Karaman, "Müze Yönetimi ve Pazarlaması", Çizgi Kitapevi, 2009, s: 37

faaliyetlerinin tümüdür. Yönetimin amacı; amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesinde talimatlara bağlı kalınarak yerine getirilecek işler ve müzenin görevlerini başarmasına önderlik edecek kararların alınmasına yardımcı olmaktır.

Dünyada bilginin öneminin artması, turizm faaliyetlerinin yoğunlaşması, okul dışına çıkan uygulamaya dönük eğitim anlayışının yaygınlaşması, geçmişe merakın artması gibi müze kavramının önemini ortaya koyan kültürel değişimler, toplumsal fayda sağlamak amacıyla kar amacı gütmeyen sürekli yönetilen müze işletmelerinde yönetim kavramının gelişmesine yol açmıştır. Müze yönetimini oluşturan bileşenler, finansman, insan kaynakları, muhasebe, araştırma ve geliştirme, halkla ilişkiler, pazarlama ve diğer iletişim faaliyetleridir. Müzenin türüne, bağlı olduğu idari birime, genel çevresine ve özel çevresine bağlı değişkenler bu bileşenler üzerinde etki ederek, yönetim fonksiyonlarını biçimlendirir.

Özellikle sanatçı müzeleri vakıflara, eğitim kurumlarına, yerel yönetime ve bakanlıklara bağlı olarak yönetilebilmektedirler. Vakıf müzeleri, koleksiyon yönetimi vakıflara bağlı olarak, kültür varlıklarını koruma amacıyla kurulmuş müzelerdir. Eğitim kurumlarına bağlı müzelerin, çoğunluğunu üniversite müzeleri oluşturmaktadır. Yerel yönetime bağlı müzeler, eyaletlerde oluşan ilçe meclisleri, konseyler, çeşitli kültür ve sanat kuruluşları tarafından yönetilirler. Devlet tarafından destek, yardım alır ve denetlenirler. Bakanlıklara bağlı müzelerin çoğunluğu ise kültür bakanlığına bağlı olarak yönetilmektedirler. Bakanlığa bağlı otoritelerle yönetilen müzelerin finansal kaynakları, bağlı oldukları kurumun fonlandırılmasıyla ilgili bakanlık biriminin bütçesinden karşılanır.

ABD’de bulunan Andy Warhol Museum, Carnegie Museum, Carnegie Institute, Dia Center for the Arts ve The Andy Warhol Foundation for Visual Arts girişimiyle kurulmuş olup, Andy Warhol Foundation for Visual Arts tarafından yönetilmektedir. Slovakya’da bulunan Andy Warhol Museum of Modern Art, Warhol ailesi ve Slovakya Kültür Bakanlığı tarafından kurulmuş olup, özerk bir kuruluş olan The Andy Warhol Society tarafından yönetilmektedir. Dali Theater Museum, Salvador Dali tarafından kurulmuş olup, Gala-Salvador Dali Foundation tarafından yönetilmektedir. Fransa’da yer alan Musée National Picasso ve Musée National Eugène Delacroix Fransız Kültür Bakanlığı’na bağlıdır. İspanya’da The Joan Miró Foundation tarafından kurulan Miró Museum, The Joan Miró Foundation’a ve kent

konseyine bağılı olarak yönetilmektedir. ABD’de bulunan Rodin Museum ise başka bir müzeye yani Philadelphia Museum of Art’a bağılı olarak yönetilmektedir. Almanya’da bulunan Georg-Kolbe-Museum, müzenin vakfı olan Die Georg-Kolbe Stiftung’a bağılıdır.

Sayırsız örneğı bulunan sanatçı müzelerinin yönetim yapıları planlama, örgütleme, koordinasyon, yürütme ve denetimden oluşan yönetim fonksiyonlarıyla tanımlanabilir. Yönetimde “planlama” kavramı, “neyin, ne zaman, kim tarafından ve nasıl yapılacağıının önceden belirlenmesidir.”⁴⁰ Yönetimde “örgütleme”⁴¹ kavramı, yönetim planlamasında saptanmış amaçlara ve bu amaçlara ulaşmak için belirlenen yollara uygun bir örgüt yapısı kurarak, amaçlara en kısa sürede, en düşük maliyetle ulaşmak için yapılan faaliyetlerin bütünüdür.⁴² Müze yönetiminde “koordinasyon”⁴³ düzenli ve iyi çalışan örgüt yapısının kurulmasını, plan ve programların birbirine uygun olmasını, bölümler ve birimler arasında iyi çalışan haberleşme ağının bulunmasını, çalışanların koordinasyona istekli olmasını, yöneticilerin koordinasyonla ilgili konuları gözetim altında tutmasını, her fonksiyonel bölümün diğer bölümlerle uyum içinde, birlikte hareket etmesini, koordinasyon bilincinin farkında olmasını, planlara ve programlara uygun olarak davranmalarını gerektirmektedir.⁴⁴ “Yörütme”, hedefleri gerçekleştirmek veya aşmak için, onaylanan planları aslar yoluyla uygulamaya koymak ve yerine getirmektir.”⁴⁵ Müze yönetiminde denetim, amaçlara ulaşıp ulaşılmadığını ortaya çıkarmaya yönelik etkinliklerin tümüne denir.⁴⁶

Müze yönetiminin fonksiyonları, müzenin genel ve özel çevresine göre yönetimde farklı uygulama biçimleri doğurur. Müzenin genel çevresi sosyo-kültürel,

⁴⁰ N. Genç, “Yönetim ve Organizasyon- Çağdaş Sistemler ve Yaklaşımlar”, Seçkin Yayıncılık, 2004, s: 80

⁴¹ “Örgüt kavramı olayların belirli bir sonuç yönünde düzenlenmesi veya belirli bir zaman ve yer boyutuyla sınırlı olay dizelerinin yani durumların zaman ve yer içinde birbiriyle bağlanması sonucu ortaya çıkan yapılara denir. Belirli zaman ve yerlerde gerçekleşmesi beklenen birbiriyle ilişkili konular arasındaki düzenlemeler ise örgütlemeyi oluşturur.”

Z. H. Doğan, “Durumsal Bir Örgüt Kuramına Doğru”, 2. Uluslararası İşletmecilik Kongresi, 1980, s:355

⁴² M. Sezgin, A. Karaman, “Müze Yönetimi ve Pazarlaması”, Çizgi Kitapevi, 2009, s: 66

⁴³ “Koordinasyon belli bir amaca ulaşmak için çeşitli işler arasında bağlantı, uyum ve düzen sağlama, eş güdüm anlamına gelmektedir. Birbirinden farklı bölüm, birim, grup ve kişilerin işlerini, kuruluşun işletme amaçlarına uyumlaştırmayı sağlayan eşgüdüm sürecidir. ”

İsmet Mucuk, Modern İşletmecilik, (İstanbul: DER, 1993)

⁴⁴ Henri Fayol, “General and Industrial Management”, London, 1949, s: 104

⁴⁵ M. Sezgin, A. Karaman, “Müze Yönetimi ve Pazarlaması”, Çizgi Kitapevi, 2009, s: 72

⁴⁶ Ali Öztekin, “Yönetim Bilimi”, Siyasal Yayınevi, Ankara 2002, s: 161

politik/yasal, doğal, ekonomik ve teknolojik çevreden oluşur. Sosyo-kültürel çevre, okur-yazar oranına, eğitim seviyelerine, geleneklere, inanç ve kültürel değerlere, yaşam biçimlerine, coğrafi dağılımlara ve nüfusun yaş ortalamasına bağlıdır. Politik/yasal çevreyi, kültür politikaları, koruma kanunları, kültürel miras konusundaki uluslararası mevzuatlar belirler. Doğal çevre, müzenin çevresindeki doğal kaynakları ve doğal olayları kapsar. Ekonomik çevre, enflasyon, faiz, vergi oranları, yıllık gayri milli hâsıla, para politikaları gibi unsurlara bağlıdır. Son olarak müzelerin teknolojik çevreleri, ülkenin araştırma-geliştirme kaynaklarına, yeni teknolojilerine, otomasyon sistemlerine bağlı olarak belirlenmektedir. Müzelerin rekabet ettiği işletmeler, doğrudan ve dolaylı hedef kitleleri, ulusal ve uluslararası faaliyet alanları ise özel çevreyi oluşturur.

İfade edilen değişkenler, müze yönetim fonksiyonlarını etkileyen temel unsurlar olup, bu temel unsurlar dışarıda bırakılarak yapılan değerlendirmelerin sanatçı müzelerinin yorumlanmasını eksik ve yetersiz bırakması kaçınılmazdır.

2.3.3. Mimari Özellikler

Sanatçı müzeleri için üç tür mimari özellikten bahsetmek mümkündür. İlki müze olarak inşa edilen yapılar, ikincisi yeniden işlevlendirilen anıt niteliğindeki yapılar ve son olarak anıt niteliği taşımayan yeniden işlevlendirilmiş yapılar.

Sanatçı müzeleri içinde binası müze olarak inşa edilenler sınırlı sayıdadır. Bu örneklerin içinde mimarisiyle Miró Museum dikkat çeker. Bina Barselona Kent Meclisi tarafından The Joan Miró Foundation'a sunulmuştur. Mimarı Josep Lluís Sert'tir. Sert, her sanat binasının problemi olan iki konuyu burada büyük bir ustalıkla çözen bir mimari çalışma gerçekleştirir; ışığın kullanımı ve ziyaretçilerin dolaşımı. Gün ışığı ziyaretçilere ve sanat eserlerine doğrudan gelmeyecek ve huzme yaratmayacak biçimde ayarlanır, ziyaretçilerin dolaşımı da büyük Roma evlerinde olduğu gibi merkezi bir veranda etrafında düzenlenir. Beyaz rengin kullanımı, terasları ve terra cotta yer döşemeleriyle Akdeniz kimliğinin hâkim kılındığı bina tasarımında insanı ezmeyen, samimi ve mütevazı boyutlar temel alınmıştır.

Dali Theater Museum ve Musée National Picasso, müze işlevi verilen anıt yapılarıdır. Dali Theater Museum, 1849-1850 yılları arasında Rocai Bros'un

mimarlığıyla inşa edilen, 1939 yılında İspanya İç Savaşı sırasında yıkılan eski Figueras Belediye Tiyatrosu'nun yıkıntıları içine kurulmuştur. 1961 yılında Figueras Belediye Başkanı Ramon Guardiola, binanın Salvador Dali'nin eserlerine ayrılan bir müze olarak yeniden işlevlendirilmesine ilişkin ilk adımları atmıştır. Dali'nin mimari düşleri Emilio Pérez Piñero (1935-1972) tarafından gerçekleştirilmiştir. Paris'teki Musée National Picasso binasının mimarı ise Jean de Bourges adıyla da bilinen Jean Boullier'dir. Bina, tuz vergisi toplamakla zengin olmuş Pierre Aubert tarafından 1656-1659 yılları arasında yaptırılmıştır. Bu tarihi binanın ismi "Hotel Salé"dir. Defalarca el değiştiren yapı, değişik amaçlarla kullanılmıştır: 1671'de Venedik elçiliği, 1815'te bir okul binası olmuştur. 1964'te Paris Belediyesi tarafında alınan bina, 1968'de tarihi anıt statüsüne alınmıştır. 1974 yılında yapının müze olarak işlevlendirilmesine karar verilmesinin ardından düzenlenen bir yarışma sonucu, 1976'da Roland Simounet müze bölümlerini tasarlamak üzere görevlendirilmiştir. Restorasyon çalışmaları 1980 yılında tamamlanmıştır. Müzenin aydınlatma aksesuarı, bank, sandalye gibi dekoratif elemanları Diego Giacometti tarafından oluşturulmuştur. Şubat 2009 alınan karar doğrultusunda, mimar Jean-François Bodin'in yönetiminde müze mekânlarının yeniden yapılandırılmasına yönelik yürütülen çalışmalar nedeniyle müze, Ağustos 2009'dan 2012 yılına kadar kapatılmıştır.

Andy Warhol Museum, 1991 yılında 73.000 metre karelik, sekiz katlı bir deponun müze olarak yeniden işlevlendirilmesiyle kurulmuştur. The Andy Warhol Foundation bu proje için 2.000.000\$ ödenek ayırmıştır. Binanın yeniden işlevlendirme projesi mimar Richard Gluckman tarafından yürütülmüştür. Amerika'nın en büyük sanatçı müzesi özelliğini taşıyan bina, yaklaşık olarak 35.000 metrekarelik galeri alanlarını, 10.000 metre karelik eser deposu ve arşiv alanlarını içermektedir. Müze binasında toplam 17 galeri bulunmaktadır. Ayrıca bina, bir arşiv çalışma merkezi, yönetim ofisleri, eğitim birimi için bir alan, birer satış ve servis alanı ve 110 metre karelik bir gösterim alanını içermektedir.

Müze amacıyla tasarlanmış yapıların alan örgütlenmesi, tarihi miras niteliğindeki yapıların yeniden işlevlendirilmesinde uyulması gereken temel ölçütler ve yeniden işlevlendirilen özel ve kamusal alanların müzeleştirilmesine ilişkin öneriler, sanatçı müzelerinin mimari özelliklerini değerlendirme de temel ölçütleri tanımlamaktadır.

Tarihi miras niteliği taşıyan yapılara ya da müze olarak yeniden işlevlendirilen kamusal ve özel alanlara nazaran, amaca yönelik tasarımları ile müzeler, gereksinimlerini karşılamada daha yetkindirler. Bu yapılar, müzenin işlevleri dikkate alınarak projelendirilebilirler. Koleksiyonu koruma, geliştirme, koleksiyon üzerinde araştırmalar gerçekleştirme ve koleksiyon ile izleyici arasında arabuluculuk sağlayacak iletişimi yürütme işlevlerini üstlenen günümüz müzeleri, bu işlevleri giriş alanlarını, servis alanlarını, atölyelerini, sergi mekânlarını kapsayarak kendilerine özgü alan örgütlenmeleri ile yerine getirme olanağına sahiptirler. Müze mimari projelendirmede alan örgütlenmesi ve mekân çözümleri, aşağıdaki unsurlar dikkate alınarak yürütülmelidir.⁴⁷

- Müze girişi, müzenin topluma hizmet verdiği ilk alandır. Bu alan, iç-dış ilişkilerini sürdürecektir, davetkâr, genişlik izlenimi veren, rahat, sempatik ve aydınlık bir mekân olmalıdır. Dışarıyla ilişki sağlaması ve kontrollü alanlara geçişi ile tampon bölge niteliği taşıması açısından önemli bir görev üstlenir. Halkı bilgilendirme, yönlendirme, hizmet verme, müzeye gelir sağlama çoğunlukla bu alanlarda yürütülen faaliyetlerdir. Müzeye ana giriş, bilet gişeleri, danışma, bekleme bölümleri, vestiyer, telefon gişeleri, satış stantları ya da müze mağazaları, rehberlik merkezleri, audio-visual salon ve tuvaletler bu birimde ya da bu birime yakın alanlarda örgütlenmelidirler.
- Yönetim ve planlama alanları, müzenin topluma olan sorumluluklarının belirlendiği ve bu sorumlulukların yerine getirilmesi için gereken faaliyetlerin tasarlandığı alanlardır. Bu alanların örgütlenmesinde, müze organizasyon örgütlenmesi dikkate alınmalıdır. Yönetim kadrosu için bürolar, sekreter büroları, uzman kadro çalışma alanları, bekleme mahalli, yönetim kurulu toplantı salonu gibi alanlar bu alan örgütlenmesi kapsamında ele alınan mekânlardır.
- Bilgi-belge ve konservasyon alanları, yapıtlarla bire bir çalışmaların yürütüldüğü sistemleri nedeniyle, genellikle müze koleksiyonlarına yakın alan örgütlenmelerinde konumlandırılırlar. Sergi malzemelerinin kabul edildiği ve kayıt altına alındığı kayıt bürolarından başlayarak, yapıtlara ilişkin bilgi ve belgelerin bulunduğu bilgi-belge arşiv alanlarına, koruma ve restorasyon

⁴⁷ Tomur Atagök, “Müze Mimarisi”, Yıldız Teknik Üniversitesi Yayınları, 1999, s: 74

atölyelerine kadar uzanan kapsamlı bir alan örgütlenmesi gerektirirler. Bu alan örgütlenmesinde mekânların sergi ve eser depo alanlarına yakın projelendirilmesi gerekmektedir.

- Kültür, eğitim ve sosyal hizmet alanları, müze izleyicilerinin, müzenin sunduğu hizmetlerden faydalanmasını sağlayan alanlardır. Birçok müze bugün koleksiyonlarını sergilemenin yanı sıra kütüphanesi, eğitim salonları, sineması, dinlenme alanları gibi alanlarla organize edilmektedir. Bu alanların giriş-çıkışı kolay ancak denetlenebilir yerlerde bulunmaları gerekir.
- Satış ve servis alanlarının ana girişe ve tanıtım birimine yakın olması tercih edilir. Müzenin eserleri koruma önceliği nedeniyle, servis alanlarının, koruma koşullarına uygun biçimde tercihen sergi, koruma, depolama alanlarından uzak örgütlenmesi gerekir.
- Sergileme alanları, belirli bir düzen içinde sergilenen yapıtlar ya da değerli nesnelerin tek tek öneminin bir bütün içinde izleyicinin duyarlılığına sunulduğu alanlardır. Sergileme alanları eserlerin koruma koşullarına uygun mimari özellikler taşımalıdır. Sergi alanları kapalı tutulurken, kültürel, sosyal hizmet alanları ve servis alanları ile ziyarete açık olan müzeler için sergi alanlarını diğer alanlardan ayıracak koruma ve güvenlik önlemlerinin mimari projelendirmede düşünülmesi gerekmektedir. Özellikle geçici sergi alanlarının eser kabul ve depo alanlarına yakın organize edilmelerinde fayda vardır. Koleksiyonun içeriği ve bölümleri, kullanılacak salonların belirlenmesinde önemli etkenlerden biridir. Alan örgütlenmesinde koleksiyon dikkate alınabilmektedir. Sergilemedeki biçimsel değişikliklere uygun yeniden organize edilebilir pano duvar sistemleri gibi çözümler taşımalıdır. Sergi alanlarının organizasyonunda yapıtların sergilenmesi kadar izleyicinin sergideki konumu da dikkate alınmalıdır. Mekân, izleyicinin yorulmadan sergilenenleri izleyebileceği büyüklükte olmalıdır. Renk, kullanılan yapı malzemeleri bakımından sergi salonlarının duvar, tavan, giriş, çıkış, asma ve aydınlatma elemanları, pencere, ısıtma ve havalandırma sistemleri, dikkati kendine değil yapıtlara yönlendirecek ve ışığı yansıtmayacak özellikler taşımalıdır. İnsan-yapıt arasındaki ilişkinin kurulmasına katkıda bulunacak yansız ortamlar oluşturulmalıdır.

- Depo alanları, çok sayıda değerli nesnenin ve sanat yapıtının bulunduğu müzenin görünmeyen alanlarıdır. Bazı müzelerde depolar, sergilerin bulunduğu katlarda planlanmışsa da son yıllarda giriş-çıkışı kolay olması bakımından bodrum katlarında konumlandırılmışlardır. Müze depolarının eser kabul etme ve sevkiyat ile ilişkisi nedeniyle bir güvenlik merkezi bu çevrede bulundurulmalıdır. Depolar sanat eserlerinin türüne ve koruma koşullarına bağlı olarak gerekli teknik donanımlarla kuşatılmalıdır. Geçici sergiler için depolara ihtiyaç duyulabilmektedir. Sergi kurulum ve nakliyat malzemeleri için ayrıca depo alanları düşünülmelidir.
- Teknik servis alanları, akaryakıt deposu, trafo, ısıtma ve havalandırma sistemleri gibi alanların örgütlenmesinde tercih edilen müzenin bodrum katında, dış cepheye yakın, depolardan uzak konumlandırılmalarıdır. İzleyicinin giremeyeceği bir yerde bulunmaları gerekir. Marangozluk işleri, elektrik tamiri gibi işler için atölyelerin çevresinde de çalışma alanlarına ihtiyaç duyulabilmektedir.

Müze olarak işlevlendirilen tarihi miras niteliği taşıyan yapıların seçiminde genellikle iki yol izlenmektedir. Bunlardan ilki, müzenin niteliğinin ve gereksinimlerinin belirlenip, buna uygun bir binanın seçilmesidir. İkincisi ise, belli bir program oluşturulmaksızın çeşitli nedenlerin etkisiyle belirlenen bir yapıya, müze işlevinin uygulanmasıdır. Tarihi miras niteliği taşıyan yapıların müze olarak işlevlendirilmelerinde, yapının yeni ve çağdaş müze işlevlerine göre düzenlenmesi kaçınılmazdır. Ancak, her iki işlevlendirme yolunda da yapının, tasarımını, yaşam çizgisi boyunca geçirdiği yapısal ve işlevsel değişiklikleri, çevresiyle olan ilişkisini içeren özgün değerleri, ödün verilmeksizin korunmalıdır.⁴⁸Yeniden işlevlendirilecek binanın doğru seçilmesi, işlevlendirmede uyulması gereken temel ilkelerle yakından ilişkilidir. Bu konuda yapılan araştırmalar dört temel ilkenin bulunduğunu göstermektedir:⁴⁹

- Yeni işlev, kültür mirası yapının mekânsal bütünlüğünü bozmamalıdır. İşlevlendirme sırasında, yapının tüm mimari, mekânsal ve bezeme özellikleri

⁴⁸ Emre Madran, “Tarihi Miras Niteliğindeki Yapılara Müze İşlevinin Verilmesinde Kullanılacak Değerlendirme Ölçütleri”, Yeniden Müzeciliği Düşünmek, Yıldız Teknik Üniversitesi, 1999, s: 87

⁴⁹ Emre Madran, “Tarihi Miras Niteliğindeki Yapılara Müze İşlevinin Verilmesinde Kullanılacak Değerlendirme Ölçütleri”, Yeniden Müzeciliği Düşünmek, Yıldız Teknik Üniversitesi, 1999, s: 90

korunmalıdır. Yeni işlevin mekânsal özelliklerle uyumu, çözülmesi gereken bir tasarım sorunu olarak görülmelidir.

- Kültür mirası yapıların, sadece belirli işlevleri üstlenebildiği ve bu işlevlerin yapının potansiyelleri ile yakından ilgili olduğu unutulmamalıdır.
- Yapılar, sunulacak malzeme ve bilgilerle kapasitelerinin üzerinde yüklenmemelidirler. Yapının da sergilenmesi gereken bir eleman olduğu unutulmamalıdır.
- Bir müze işlevi için gerekebilecek her türlü teknik donanımın yapının özgün bünyesine zarar vermeyecek ölçek ve nitelikte tasarlanmasına çalışılmalıdır.

Tarihi miras niteliği taşıyan yapıların işlevlendirilmelerinde temel politika koruma/ kullanma dengesinin sağlanmasıdır. İşlevlendirme programında müdahaleler için gerekli ölçütler ise aşağıda ifade edilmektedir:

- Müdahaleler o yapıda bulunan mimari ve bezeme elemanlarının izlenmesini güçleştiren ve kimi hallerde olanaksızlaştıran nitelikte olmamalıdır.
- Yapılması öngörülen fiziksel müdahaleler, kaldırılabilir ve değiştirilebilir nitelikte olmalı, gerek yapılması gerekse kaldırılması sürecinde yapıya zarar vermemelidir.
- Yeni müdahaleler çağdaş teknik ve malzemelerle gerçekleştirilmeli, böylece yapının özgün bünyesinden farklı olması sağlanmalıdır.
- İşlevin sağlıklı çalışması için yeni mekân gereksinmesi doğuyorsa, bu gereksinimden olabildiğince kaçınılmalı ve program yeniden gözden geçirilmelidir.

Müze işlevi verilen yapıların içinde, tarihi miras niteliği taşımayan kamusal ve özel alanlar, sanatçı müzeleri özelinde, sanatçının yaşamında kullanıp kullanmadığına bağlı olarak projelendirilmektedirler. Genel eğilim sanatçının yaşamının belirli bir dönemini geçirdiği bu alanların mümkün olduğunca korunması yönündedir. Ancak çağdaş müze yapılarının gereksinimlerine yanıt verme kaygısı çoğu müzeyi,

geçmişte sanatçının kullandığı biçimiyle korunan alanların yanı sıra değişebilir sergilere, söyleşi alanlarına, eğitim odalarına olanak sağlayan müze alan örgütlenmeleri oluşturmaya itmiştir.

Tarihi miras niteliğindeki koruma altına alınan, müze amacıyla kurulmuş ya da tarihi miras özelliği taşımayan özel ve kamusal alanların müzeleştirilmesi ile kurulmuş tüm müze yapıları, işlevlendirme ve alan örgütlemeye yönelik projeleri ile çeşitlilik göstermektedir. Burada temel kriter yöntemi ve nitelikleri ne olursa olsun müzenin mimari çözümlerinde bilimsel kriterlerden hareket edip etmediğidir.

2.3.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı

Kalıcı sergilerin yanı sıra süreli sergiler düzenleyen, sadece odaklandıkları sanatçının dışında başka sanatçıların eserlerini de kapsayan sergilemeler gerçekleştiren birçok sanatçı müzesi örneği mevcuttur. Bu örneklerin içinden kimi sergilerini, odaklandıkları sanatçının üretimlerine açıklık getirme, sanatçıyı ait olduğu dönemin diğer sanatçıları ile ilişkisini vurgulama ya da sanatçının etkilendiği ve onun etkilediği sanatçılarla sergilerinde bir araya getirerek tarihe yeni okuma önerileri sunma, sanatçının ilham kaynaklarını gösterme gibi sayısız sergi uygulamaları mevcuttur. Temelde bir müzenin sergileme yöntemi, serginin amacına, türüne, anlatım şekline, araç seçimine ve teknik çözümlerine göre farklılıklar taşımaktadır.

Çağdaş bir yaklaşımla, sanatçı müzelerinde sergileme amacının, odaklandığı sanatçının eserlerine, sanat yaşamına, ait olduğu döneme ya da sanat tarihindeki konumuna açıklık getirerek, bilgi ve kültürel paylaşım ortamı oluşturmak olduğu söylenebilir.

Sergi türleri; konu, tema, zaman dizin ya da mekân odaklıdır. Konu odaklı sergiler, olay, olgu ve durumları; Tema odaklı sergiler, fikir, görüş ve düşünceleri; Zaman dizin sergiler tarihte belirli bir dönemin kronolojisini; Mekân odaklı sergiler ise genellikle sergi mekânının yaşanmışlığını görünür kılar.

İspanya’da 1963 yılında kurulan Picasso Museum, 1983 yılından beri kalıcı koleksiyon sergilerinin yanı sıra her yıl ortalama iki defa dönemsel sergiler de düzenlemektedir. Picasso’nun 1919-1968 yıllarında gerçekleştirdiği gravürleri, çeşitli

kitaplarda yer alan illüstrasyonları ve manzara resimlerini içeren çeşitli sergilerin yanı sıra Roberto Otero, Georges Braque, Paul Klee, Henri Matisse, Oscar Kokoschka gibi sanatçıları konu alan sergiler de düzenlemiştir.

Miro Museum, sanatçının eserlerini tematik, kavramsal ve dönemsel olarak gruplandırarak sergilerken, Duchamp, Matisse, Masson, Ernst, Man Ray, Tanguy, Tapies, Lam, Manolo, Rauschenberg, Newman ve Saura gibi Modern Sanat'ın çeşitli dönem ve okullarını temsil eden sanatçılara ait eserleri de yine belirli temalar ve kavramların anlatımı ile izleyicilere sunmaktadır.

Rembrandt House Museum, kalıcı koleksiyon sergileri ve süreli sergiler düzenlemektedir. Kalıcı koleksiyon sergisinde, sanatçının evinin odalarında ve atölyesinde çizimler, heykeller ve tablolarından oluşan yaklaşık 250 eser sergilenmektedir. Bu sergide, ressamın yaşadığı dönemin eşyaları ve kullandığı aletler de sanatseverlere sunulmuştur. Müze, Rembrandt'ın günlük hayatının yanı sıra Hollanda'nın 'Altın Çağ'ını da yansıtmaya amacıyla, süreli sergiler kapsamında birçok sanatçının eserlerini ödünç alabilmektedir.

Fransa'da 1919 yılında kurulan Musée Rodin, Auguste Rodin'in eserlerini içeren ve Rodin ile başka sanatçıların eserlerinin bağlamlarını ortaya koyan ve dönemsel olarak değişen sergiler düzenlemektedir.

Sanatçı müzeleri ve diğer tüm müze sergilemelerinde temel olan unsurlar sergilerin;

- güncel ve doğru bilgi sağlamaları,
- gerekçesi, amaç ve hedefleri tanımlı sunular ortaya koymaları,
- sergilenen nesneler arasında bağlamlar oluşturabilmeleridir.

Sergi anlatım biçimleri ise eğitsel, göz alıcı ve / veya minimal eğilimlerle oluşturulabilmektedir. Eğitsel yönü güçlü olan sergilemelerde, sergilenen nesneye ilişkin bilgilerin ve yan bilgilerinin erişimi temel alınır. Genellikle sergi mekânları etiketlerin yanı sıra, bilgi panolarını, interaktif alanları, video alanlarını içeren öğrenme olanağı yaratan etkileşimli ortamlardır. Göz alıcı eğilim, sergi mekânını büyülü bir ortama çevirir. İzleyici için kurgusal bir anlatı oluşturur. Minimal eğilimle

düzenlenen sergilerde ise sergilenen nesne ile mekân ilişkisinin ön plana çıkarıldığı söylenebilir. Sergi mekânı, sergilenen objelerle derin ve düşündürücü bir ortam yaratır. Araç seçimine ve teknik çözümlerine göre sergileme, duvar, tavan, vitrin, podyum gibi yüzey kalitelerine, aydınlatma konseptine, renk konseptine göre değişkenlikler taşımaktadır. Bu bağlamda sergi mekânları sert, yumuşak, parlak, mat, yansıtıcı, ışık yutan, renkli, aydınlık, göz kamaştıran etkiler doğurabilmektedir.

2.3.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler

Müze, kültürel değer taşıyan unsurları bir araya getiren, koruyan ve araştıran, eğitim ve zevk amaçlı düzenlediği kültürel ve sosyal etkinliklerle paylaştıran bir kurumdur. Kimi sanatçı müzeleri bu paylaşımı kalıcı koleksiyon sergilerinin yanı sıra sürekli sergileri, eğitim faaliyetleri, sergi gezileri, panel ve söyleşiler, konferanslar, özel gösterimler, ailelere yönelik organizasyonlar, grupların niteliklerine göre değişen eğitim programları, araştırma merkezlerinin faaliyetleri ve daha birçok erişim olanağı ile hizmetlerini çoğaltmaktadır.

Graham Ramsay “Investigating ‘interactives’ at the Powerhouse Museum: Personal, Social and Physical Context”⁵⁰ isimli makalesi temel alınarak, müzelerin sunduğu kültürel ve sosyal etkinlikler, üç ayrı kategori ile değerlendirilebilir;

- Yaratılan fiziksel olanaklar
- Oluşturduğu sosyal paylaşım platformları
- Yaratılan kişisel deneyim olanağı

Müzelerde düzenlenen kültürel ve sosyal etkinlikler, etkinliğin düzenlendiği mekânlarla, sunulan konforla, koku, ses, ışık ve renk gibi unsurlarla yaratılan atmosferle, etkinliğin sunum biçimleriyle yakından ilişkilidir. Bu etkinliklerle yaratılan fiziksel ortam, algılama ve yorumlamaya yön verir. Çünkü müze özünde, izleyicinin gündelik yaşam deneyimlerinin dışında, alışılmadık nesnelerle, alışılmadık durumlarda karşılaşma mekânlarıdır. Bu bağlamda bazı etkinlikler ve

⁵⁰ Graham Ramsay, “Investigating ‘interactives’ at the Powerhouse Museum: Personal, social and Physical context” ,1998
<http://www.aset.org.au/confs/edtech98/pubs/articles/ramsay.html> [20 Nisan 2010]

etkinliklerin bazı bölümleri sergi salonlarında ve/veya özel salonlarda, atölyelerde düzenlenebilmektedir.

Oluşturdukları sosyal paylaşım platformları ile müze etkinlikleri farklılıklar taşımaktadır. Müzeler, ailelere özel düzenlediği programlar, okul ve arkadaş gruplarına sunulan olanaklar, rehberli turlar, atölye çalışmaları, söyleyişler, sinema takipçilerine sunulan gösterimler ve benzer etkinliklerle, izleyicileri birbirleriyle ve müze çalışanlarıyla bir araya getiren iletişim platformlarıdır. Esas olarak müze, kamuya açık bir sosyalleşme alanıdır. Müze etkinlikleri, belirli bir sosyal gruba ya da birbirinden bağımsız bireylerin ilgi alanlarıyla etkinlik özelinde oluşturdukları sosyal gruplara yönelik düzenlenebilmektedir.

Müzede düzenlenen kültürel ve sosyal etkinliklerin tüm katılımcıları, farklı değerlendirme ve yorumlama biçimlerine sahip olan bireylerdir. Bu etkinliklerle yaratılan deneyim olanaklarının değerlendirilmesi kişinin, birikimlerine, deneyimlerine, motivasyonuna, seçimlerine ve beklentilerine bağlıdır. Müzede düzenlenen kültürel ve sosyal etkinlikler bu bağlamda katılımcıların eğitim, bilgi, kültürel birikimlerine göre yapılandırılır. Farklı yaş gruplarından çocuklara, gençlere, yaşlılara özel programlar gibi gelişim özellikleri dikkate alınarak yapılandırılan etkinlikler bu tür etkinliklerin başında gelir.

Makalesinde öğrenme deneyimi açısından müzeyi fiziksel, sosyal ve kişisel bağlamlarıyla ele alan Graham Ramsay, kültürel ve sosyal etkinlik türlerinin tanımlanmasına referans sağlarken, bu türlerin değerlendirilmesine olanak sağlayabilecek çıkarımların belirlenmesine de aracı olmaktadır.⁵¹

- Fiziksel olanaklar bağlamında, etkinlikle amaçlanan kazanımlara ulaşmanın yolu katılımcının özgür seçimine olanak sağlayan demokratik ve konforlu alanlar oluşturmaktan geçer.
- Etkinlik mekânlarında uyaran zenginliğinin yaratacağı duygusal yüklerden kaçınmak, doğru alanlarda doğru uyaranlar kullanmak gerekmektedir.

⁵¹ Graham Ramsay, “Investigating ‘interactives’ at the Powerhouse Museum:10 Personal, social and Physical context” ,1998
<http://www.aset.org.au/confs/edtech98/pubs/articles/ramsay.html> [20 Nisan 2010]

- Müze etkinliklerinin grup bütünlüğünü sağlayan, ortak beklenti, amaç ve hedefler gibi unsurlar dikkate alınmalıdır.
- Kültürel ve sosyal etkinliklere katılan her birey, önceden edindiği bilgi, deneyim ve inançlarından yola çıkarak edindiği bilgileri anlamlandırır. Dolayısıyla etkinliklerin yapılandırılmasında bu olgunun dikkate alınması gerekir.

Andy Warhol Foundation eğitim ve tarihsel sunumla, küratöryel programlar, sanatçı organizasyonları, medya organizasyonları, sosyal konulara odaklanan sanatçı projeleri, sanatçılara ve sanat yazarlarına ayrılan fon programları ve acil durum ödenekleri gibi programlarıyla, sanatın yenilikçi yaklaşımlarla gelişmesine katkıda bulunan sanatçılara ve yaratıcı fikirlerine, toplumsal konulara duyarlı bir kuruluş olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu programların yanı sıra 2006 yılında internet tabanlı “The Warhol: Resources and Lessons” araştırma yapmak isteyen kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.

Dalí Foundation, okullara bir eğitim hizmeti ve yanı sıra gerekli kolaylıkları da sağlayabilmek için, her yaştan kız ve erkek öğrenciye yönelik bir eğitim programı da hazırlamıştır. Bu programlar, öğrencilerin bir yandan Salvador Dalí’nin yaratı ve kişiliğindeki zenginliklerin derinliklerine dalarak keşfetmelerini, bir yandan da kendi yaratıcı yeteneklerini ve plastik sanatlara bakma becerilerini geliştirmelerini amaçlamaktadır.

The Picasso Museum, yetişkinler için sergi turları, söyleşiler, aileler için sergi turları, Pazar etkinlikleri, atölye çalışmaları okullar için ise eğitim programları düzenlemektedir.

The Joan Miró Foundation’ın aktiviteleri sanat toplumuna dönük iki tür eğitime yoğunlaşır: Biri Miro eserleri ve anlayışına dönük aktiviteler, diğeri ise genel olarak çağdaş sanatla ilgili aktivitelerdir. Sanat Eserini Okumak ve Heykele Bakmak başlıklarıyla interaktif geziler, okul grupları için kalıcı ve süreli sergi turları; eğitsel materyallerle ziyaretin gerçekleştirilmesini içeren iki program: 2-5 yaş grubu çocuklara yönelik “Adım Adım Miro” ve 6-17 yaş grubundan çocuk ve gençleri kapsayan “Herkes için Miro” programları düzenlenmektedir; Aileler için mimarlık,

illüstrasyon ve animasyon atölyeleri gerçekleştirilmektedir; kimlik ve jenerasyonu konu alan sanat çalışmaları düzenlenmektedir.

Rembrandt House Museum’da sergi turları, müzenin bulunduğu bölgede bisiklet turları, gravür uygulama çalışmaları ve sanatçının yaşadığı dönemde bir resim çalışmasına hazırlıkların nasıl yapıldığını konu alan sunumlar gerçekleştirilmektedir. Bunun dışında gençlere ve çocuklara yönelik web tabanlı araştırma ve müzeyi, sanatçıyı daha yakından tanımasına aracı olacak oyunlara erişim olanağı sağlanmıştır.

Georg-Kolbe-Museum faaliyetleri, sergi programları üzerinden güncellenerek tasarlanmaktadır. Çocuk ve gençlerin yaş gruplarına göre atölye çalışmaları, yetişkinler için yoğun kurslar, tatil atölyeleri düzenlenen faaliyetler arasında yer alır.

Kültürel ve sosyal etkinlikleri ile gündemler yaratan, halkın katılımını çoğaltarak müze erişim olanaklarını arttıran, bilgi üretimi bakımından kaynaklar oluşturan sanatçı müzeleri, planlamada bilimsel yöntemler izleyerek bu faaliyetlerini çoğalttıkça topluma daha da yararlı kurumlar olarak çalışmalarını sürdürürler. Bu sanatçının, eserlerinin, esin kaynaklarının, kişisel yaşamının anlaşılabilirliğini arttırmak amacıyla kurulan sanatçı müzelerinin amaçlarına ulaşmada gerçekleştirebilecekleri en önemli uygulamalardır.

3. TÜRKİYE’DE SANATÇI MÜZELERİ

Tek bir sanatçıya, onun dönemine, sanat yaşamına ve/ veya yapıtlarına ışık tutan özellikli yapıları nedeniyle önemli bir kültürel değer olan sanatçı müzelerini tehdit eden unsurları tanımlamak, sanatçı müzelerinin sorunlarına çözüm önerileri getirebilmek için atılabilecek ilk adımdır.

Türleri, yapıları ve işlevleri bakımından Sanatçı Müzeleri dünyada olduğu gibi Türkiye’de de farklılıklar göstermektedir. Bu çalışma kapsamında ele alınan müzelerinin üçü vakfa, üçü çeşitli belediyelere, biri İstanbul Üniversitesi’ne bağlı, biri de herhangi bir idari kuruluşa bağlı olmaksızın faaliyet göstermektedir. Bu müzelerin içinde yasal statü olarak “özel müze”⁵² statüsünü alan sadece iki müze vardır. Dördü sanatçının kendi icrası olarak, üçü ölümünden sonra yaşamlarının belirli dönemlerini geçirdikleri özel alanlarının müzeleştirilmesiyle açılmıştır.

Doğançay Müzesi, Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Osman Hamdi Bey Müzesi ve T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi günümüzde ziyarete açık olan sanatçı müzeleridir. Bu müzelerin dışında çeşitli nedenlerden ötürü kapanan iki sanatçı müzesi daha vardır: Ayşe Ercümen Kalmık Vakfı Müzesi ve Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi.

Bu çalışma gerek ziyarete açık olan müzelerin yapısal ve işlevsel açıdan durumlarına, gerekse kapanmış olan müzelerin hangi nedenlerle kapandıklarına; Türkiye’de sanatçı müzelerinin bütçe, personel yetersizliği, müzenin sürekliliğini sağlayacak yapı mülkiyetine sahip olmaması, koleksiyonun yetersizliği gibi karşılaştıkları sorunlara ve bu sorunlara getirdikleri çözümlere ışık tutmaktadır.

⁵² Özel müze statüsü, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren taşınır kültür ve tabiat varlıklarından meydana gelen, 22.01.1984 tarihli Resmi Gazete’nin 18289 sayısında yayımlanan Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik’in maddelerine bağlı olarak kurulan ve denetlenen, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından onaylanan müze statüsüdür.

3.1. Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi

Osman Hamdi Bey'in (1842-1910), 1884 yılında Kocaeli Eskihişar'da yaptırdığı ve yaşamının sonuna kadar yazlık olarak kullandığı köşk, 1987 yılında müze olarak ziyarete açılmıştır. Planlarını Osman Hamdi Bey'in tasarladığı köşk Birinci Dünya Savaşı'nda karargâh komutanına tahsis edilmiş, İsmet Paşa İstiklal Harbi'ne giderken birkaç gün burada kalmış, 1933 yılında Atatürk, köşkü ve bahçeyi ziyaret etmiştir. Bu bağlamda sanatçı müzesi olmasının yanı sıra mekân farklı anlamlarla da yüklüdür. Müzenin topluma beyan edilmiş bir misyon ya da vizyon tanımı yoktur.

3.1.1. Koleksiyon Yapısı

Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, sanatçının kişisel eşyalarından, aile fotoğraflarından ve resimlerinin röprodüksiyonlarından oluşan bir koleksiyona sahiptir. Müzede yer alan etnografik eser sayısı 127 adettir.

Müzenin koleksiyona yönelik yürüttüğü faaliyetler, “koruma” ve “erişim” alanlarındadır. Ancak yürütülen bu faaliyetlerin amaç ve kapsamlarını tanımlayan yazılı bir koleksiyon yönetim politikası bulunmamaktadır.

Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi'nin yürüttüğü koruma çalışmaları eserlerinin güvenliğinin sağlanması niteliğindedir. Bu bağlamda müzede tüm gün güvenlik kameraları ile kayıt tutulmakta ve vardiya sistemi ile güvenlik çalışanları bulunmaktadır.

Müze, her gün 10:00–18:00 saatleri arasında ziyaret edilebilmektedir. Girişler ücretsizdir. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar kafe ve resim atölyeleridir. Ancak müze kafesi sadece yaz döneminde işletilmektedir. Kış döneminde hizmete kapalıdır. Müze engelli erişimine uygun değildir. Ayrıca akademik ve bilimsel çalışmalar gerçekleştiren kişilerin araştırmalarına bilgi alış-verişi, röportaj ile destek verebilen müze yönetimi eserlerin kayıt bilgilerine ya da eser depolarına erişime izin vermemektedir.

3.1.2. Yönetim Yapısı

Kocaeli Müzesi Müdürlüğüne bağlı bir birim olarak hizmet veren Müze, 2006 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yapılan protokolle, Kocaeli Arkeoloji Müzesi yönetiminden çıkarılarak, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığına geçmiştir. (İlgili Protokol için bkz. Ek 16/Ekler Bölümü) Müze 2006-2008 yılları arasında özel müze statüsünde hizmet vermiştir. Ancak 2008 yılında sona eren protokol henüz yenilenmemiştir.

Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, Müzeler Şube Müdürlüğü tarafından yönetilmektedir. Müzenin maddi ve iş gücü kaynakları Kocaeli Belediyesi tarafından sağlanmaktadır. Müzede tek bir uzman personel çalışmaktadır.

3.1.3. Mimari Özellikler

Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, 1984 yılında, Osman Hamdi Bey'in gençlik yıllarında satın aldığı 28 dönümlük arazinin üzerine sanatçı tarafından yaptırılmıştır. Planını kendisinin çizdiği bu yapı Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı bir köy olan Eskihisar beldesinde yer almaktadır. Nüfusu, 2007 yılında 2000 olan bu bölge, Eskihisar Kalesi, Eskihisar Camii, Bizans ve Osmanlı mimarileri ile Osmanlı döneminden bugüne sayfiye yeri olarak bilinmektedir. Müzenin bulunduğu arsa bahçesi ağaçlık ve kuzeye doğru yükselen bir tepe üzerindedir. Osman Hamdi Bey köyün batı tarafında yer alan sahildeki bu eve ek binalar olan resimhane ve kayıkthane binalarını yaptırır.

Birinci Dünya Savaşı sırasında köşk ve eklenti binaları karargâh komutanlığı tarafından kullanılır. Atatürk ve İsmet İnönü savaş sırasında belirli dönemlerde bu köşkte kalmışlardır. 1945 yılında çıkan bir yangında çatısı tahrip olmuş olan resimhane ve koru 1966 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca anıt niteliği taşıyan bir bina olarak tescil edilmiş, 1986 yılında onarılarak müze haline getirilmiştir. Rölöve ve uygulama projeleri Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İstanbul Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Esas bina ve resimhane ile diğer binaların aslına uygun olarak restore edilmesi ve bahçe düzenlemesinin yapılması iki yıl sürmüştür.

Yüksek mimar Ahmet ve Selma Selbesoğlu'nun yürüttüğü restorasyon çalışması sırasında çatı onarımının yanı sıra, evin ve resimhanenin cephe ve iç mekânlarda da onarım çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi'nin ana binasının içinde yer alan sanatçı Osman Hamdi Bey'in mobilyalarının kumaş yüzeyleri ve perdeler değiştirilmiştir.

Şekil 3.1'de cephesi görünen evin ve Şekil 3.2'da cephesi görünün resimhanenin bulunduğu konak 15.150 m²'lik bir koru alanına sahiptir.

Şekil 3.1: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Ev Cephesi

Şekil 3.2: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Resimhane Cephesi

Müzenin çevresinde yer alan korunun fotoğrafı Şekil 3.3’de görülebilmektedir.

Şekil 3.3: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Koru Alanı

Osman Hamdi Bey vasiyeti üzerine Eskihisar’daki arazisine gömülmüştür. Arsanın bir bölümü kamulaşınca mezarı müzenin arazisi dışında kalmıştır. Osman Hamdi’nin mezarı Şekil 3.4’de görülebilir.

Şekil 3.4: Osman Hamdi Bey’in Mezarı

Ev Fransız mimarisinden izler taşır. Yapının kiremit, tuğla, ahşap malzemeleri Fransa'nın Lyon kentinden gemi ile getirtilmiştir. Resimhane taş üzerine ahşap bir yapıdır. Kayıkhane ise ahşap bir yapıdır. Kayıkhanenin restorasyonu tamamlanmadığından ziyarete kapalıdır. Evin birinci katında ofisler, sergi salonları, kullanıma kapalı tuvaletler ve mutfak yer almaktadır. Girişten çekilen fotoğraf Şekil 3.5'de yer almaktadır. İkinci kat tamamen sergilemeye ayrılmıştır. Resimhanenin giriş katı galeri salonuna birinci katı güvenlik ve diğer personel odalarına ayrılmıştır. Resimhanede ayrıca bir toplantı odası bulunmaktadır.

**Şekil 3.5: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi,
Evin Giriş Katında Yer Alan Ofisler**

Yine giriş katta yer alan tuvaletler, evin eski halindeki gibi korunmaktadır. Ancak kullanıma kapalıdır. Mekânın fotoğrafı Şekil 3.6'da bulunmaktadır.

**Şekil 3.6: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi,
Evin Giriş Katında Yer Alan Tuvaletler**

Evin giriş katında bulunan mutfak yaz dönemlerinde kafe olarak işletilmektedir. Kafenin fotoğrafı Şekil 3.7’de görülebilir.

Şekil 3.7: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Mutfak

Müze aydınlatmasında, Osman Hamdi Bey’in balmumu heykelleriyle yaşamının canlandırıldığı sergi alanlarında koleksiyonda yer alan avizeler, galeri aydınlatmasında ise raylı sistem üzerine spot ışıkları kullanılmıştır. Aydınlatma sisteminin fotoğrafları Şekil 3.8 ve Şekil 3.9’da yer almaktadır.

Şekil 3.8: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Çalışma Odası Aydınlatması

Şekil 3.9: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Galeri Aydınlatması

Tüm sergileme alanlarının zemini ahşapla kaplanmıştır. Ahşap ve halıyla kaplanan zemin fotoğrafı Şekil 3.10’da yer almaktadır. Yapının gerçek zemini ise taştır. Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, sergi alanlarındaki ahşap zeminde kırmızı halı ile gezi alanlarını belirlemiştir.

Şekil 3.10: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Ahşap Zemin Üzerine Kırmızı Halı

3.1.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı

Müzedede sergileme için iki farklı yapı ayrılmıştır. Birincisi müzenin ana binasında yer alan sergileme alanları, ikincisi ise resimhane binasında yer alan galeri.

Ana bina olan evin giriş katında yer alan ilk sergileme alanı Osman Hamdi Bey'in yaşadığı dönemdeki haliyle korunan çalışma odasıdır. Şekil 3.11'de görülen bu odada Osman Hamdi Bey'e ait mobilyalar, kitaplar, aile fotoğrafları ve çeşitli özel eşyalar bulunmaktadır. Mekâna Osman Hamdi Bey'in balmumu heykeli yerleştirilerek bir tür canlandırma yapılmıştır.

Şekil 3.11: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Osman Hamdi Bey Çalışma Odası

Aynı katta yer alan Şekil 3.12'de görülen binanın ilk galerisinde Osman Hamdi'nin "Kaplumbağa Terbiyecisi" gibi toplumun en çok tanıdığı düşünülen resimlerinin röprodüksiyonları yer almaktadır.

Şekil 3.12: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi 1. Galeri

Evin üst katında Osman Hamdi Bey'in arkeolog, müzeci ve sanatçı kimliklerinin tanıtılmasına ayrılmış bir "Tanıtım Odası" yer almaktadır. Şekil 3.13'de görülen sergide kullanılan tanıtım malzemesi ayaklı panolardır.

Şekil 3.13: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Tanıtım Odası

Evin birinci katında yine Osman Hamdi Bey'in bir çalışma odası yer almaktadır. Şekil 3.14'de görülen bu oda da sanatçının resim çalışmalarında kullandığı malzemeler ve kişisel eşyaları sergilenmektedir.

Şekil 3.14: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi 1. Kat Çalışma Odası

Müzenin birinci katında yer alan odalardan bir diğesinde Şekil 3.15’de görülen, balmumu heykeli ile sanatçı “Çiçek Düzenleyen Kız” isimli resmi yaparken canlandırılmıştır.

Şekil 3.15: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi 1. Kat Sergi Salonu

Birinci katta yer alan ikinci galeride ise Osman Hamdi’nin kızının, oğlunun, eşinin, yeğeninin ve kendisinin portrelerinden yola çıkarak yarattığı eserlerinin röprodüksiyonları sergilenmektedir. Sergi salonundan çekilen fotoğraf Şekil 3.16’da yer almaktadır.

Şekil 3.16: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi 2. Galeri

Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, evin dışında, Resimhane yapısında bulunan galeride dönemsel sergiler düzenlemektedir. Şekil 3.17’de fotoğrafı bulunan sergi mekânında, Kocaeli Belediyesi’nin belirlediği genç sanatçıların ya da müzenin düzenlediği kültürel ve sosyal etkinliklere katılarak resimler üretmiş olan yerel halkın çalışmaları sergilenebilmektedir.

Şekil 3.17: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Resimhane Galerisi

3.1.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler

Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi’nde müze gezisi rehber eşliğinde gerçekleştirilmektedir. Müze okul ziyaretlerinde öğrencilere koru alanında münazara, resim çalışması gibi faaliyetleri gerçekleştirmelerine izin vermektedir. Ayrıca belirli dönemlerde her yaştan katılımcıya ücretsiz olarak açık olan sanat kursları düzenlenmektedir. Bu kurslara katılanların eğitim boyunca yaptığı sanat çalışmaları kurs bitiminde konağın resimhane yapısında yer alan galeride sergilenmektedir.

3.1.6. Çıkarımlar

Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, sanatçının yaşamının belirli bir dönemini yazlık olarak geçirdiği konağının, özel mülkünün müzeleştirilmesiyle kurulan sanatçı müzesi kategorisinde yer almaktadır. Müzenin koleksiyonu Osman Hamdi'nin kişisel eşyalarını içermesi bakımından oldukça değerlidir.

Müze koleksiyona yönelik yürüttüğü faaliyetler son derece sınırlı niteliktedir. Sadece koruma ve erişim konularında çalışmalar yürüten Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, önleyici koruma programına sahip değildir. Güvenlik, sadece kamera sistemiyle sağlanmaktadır. Müzenin sadece yaz döneminde işleyen bir kafesinin olması, müzenin katları arasında fiziksel engellilerin geçişlerini kolaylaştıracak sistemlerin bulunmaması gibi erişim konusunda sınırlı olanaklar taşımaktadır. Ayrıca araştırmacıların envanterlere erişimine ve depoya erişimine olanak tanınmamaktadır.

Müzenin sergileme anlayışı canlandırma temellidir. Sergileme ortamdaki nesneler arasında bir hiyerarşi oluşturarak koleksiyonun öne çıkmasını sağlamalıdır. Oysa bu sergileme biçimi Osman Hamdi Bey'in kişisel eşyalarından ve yaşadığı ortamdaki ziyade izleyici dikkatini Osman Hamdi Bey'in balmumu heykellerine yöneltmektedir. Ayrıca Osman Hamdi Bey'in eserlerinin röprodüksiyonlarına özel alanlar ayrılması etik açıdan olumsuz değerlendirilmektedir. Osman Hamdi Bey Müzesi'nde kopyalar sanat eseri statüsüyle, üstelik kopya olduğu belirtilmeden sergilenmektedir.

Müze Kocaeli Belediyesi tarafından yönetilmekte olup, binanın mülkiyeti ve koleksiyon Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir. İki kurum arasında imzalanan protokolle müze, envanteri ile birlikte 2006-2008 yılları arasında özel müze statüsünde hizmet vermiştir. (İlgili Protokol için bkz. Ek 16/Ekler Bölümü). 2008'den sonra protokolün yenilenmesine ilişkin herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Protokolde yapılacak faaliyetler, yürütülmesi gereken denetimler özetle aşağıdaki biçimde sıralanmaktadır:

- Bina ve müstemilatın röleve, restitüsyon, restorasyon ve çevre düzenlemelerinin Kocaeli Belediyesi tarafından karşılanması.

- Müze envanterinin Kocaeli Müzesi Müdürlüğü uzmanlarınca çıkarılması ve bir nüshasının verilmesi,
- Güvenliğin Kocaeli Belediyesi tarafından sağlanması ve alınan önlemlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bildirilmesi,
- Koleksiyonda yer alan 127 etnografik eserin teşhir edilmek üzere iki yıllığına Kocaeli Belediyesi'ne devredilmesi,
- Bina ve müştemilatının röleve, restitüsyon restorasyon ve çevre düzenleme projesinin öncesinde ve sonrasında çalışmaların mevzuata uygunluğunun her yıl Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kontrol edilmesi,
- Taşınmaza yapılan her türlü müdahale için Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin, Koruma Bölge Kurulu'ndan izin alması.

Yukarıda maddelerle belirtilen konular dışında protokolde, tarafların faaliyetleri hakkında ya da denetim alanları konusunda ek bir madde bulunmamaktadır. Oysa Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi'nin ciddi ve kapsamlı bir protokol çalışmasına ihtiyacı vardır. Kültür Bakanlığı'na ait olan taşınır etnografik eserlerle ilişkili kullanım koşulları belirlenmeli ve Belediyenin hangi müze faaliyetlerini sürdürmekle yükümlü olduğu kesinleştirilmelidir. Ayrıca müzenin sınırlı personelle çalışması ve uzman personel yetersizliği karşılaşılan temel sorunlardan biridir.

3.2. Ayşe ve Ercümend Kalmık Vakfı Ercümend Kalmık Müzesi

Ayşe ve Ercümend Kalmık Vakfı, Ayşe Kalmak tarafından 1997 yılında kurulmuştur. Vakfın amacı, Ercümend Kalmık'ın sanatçı ve eğitimci kişiliğini göz önünde tutarak, Türkiye'de güzel sanatların gelişmesine ve yaygınlaşmasına hizmet etmektir. Vakıf amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik açılan Ayşe ve Ercümend Kalmık Vakfı Ercümend Kalmık Müzesi, 1997 tarihinde ziyarete açılmıştır. Müze 1999 tarihinden bugüne ziyarete kapalıdır.

3.2.1. Koleksiyon Yapısı

Müzenin koleksiyonu, Ercümend Kalmık'a ait 13 eserden oluşmaktadır. Müzenin yayınlanmış bir koleksiyon politikası bulunmamaktadır.

Ayşe ve Ercümend Kalmık Vakfı Ercümend Kalmık Müzesi, ziyarete açık olduğu dönemde koleksiyona yönelik koruma, belgeleme ve araştırma faaliyetlerini yürütmeye başlamış olsa da müze ziyarete kapandığı 1999 tarihinden bugüne koleksiyona yönelik faaliyetlerini sürdürmemektedir.

Ziyarete açık olduğu dönemde yürütülen koruma faaliyetleri güvenlik kameraları ve güvenlik personeli aracılığıyla sağlanmıştır. Bunun dışında eserlerin kullanım koşullarını belirleyen bir program ve önleyici koruma programına sahip olmamıştır. Belgeleme çalışmaları kapsamında müze bir Bilgi Merkezi oluşturma yolunda Ercümend Kalmık'a ait tarihsiz eserlerin tarihlerinin saptanması çalışmalarına başlamış olsa da tamamlayamamıştır. Yürütülen araştırma faaliyetleri ise müzenin gerçekleştirdiği kültürel ve sosyal etkinlikler kapsamında Ercümend Kalmık'ın eserleriyle ilişkili düzenlenen söyleşiler düzeyindedir.

3.2.2. Yönetim Yapısı

Müze, Ayşe ve Ercümend Kalmık Vakfı'na bağlıdır ve özel müze statüsündedir.

Bir başkan, bir genel sekreter, mütevelli heyeti ve yönetim kurulu üyelerince yürütülen vakfın faaliyet alanlarından biri olan müze, ziyarete kapanmıştır. Ziyarete açık olduğu yıllarda müze personeli dört kişiden oluşmaktaydı. Bir müze müdürü, bir

müdür asistanı ve bir temizlik ve gündüz güvenlik personeli ile gece güvenlik personeli çalışmaktaydı. (Zeynep Rona ile Görüşme İçin bkz. Ek 8/Ekler Bölümü)

Müzede düzenlenen ücretli kurslar dışında belirli bir gelir kaynağı olmayan Ercümen Kalmık Müzesi, düzenli gelir kaynaklarına da sahip değildi. Müzenin sürekliliğini sağlamak adına Ayşe Ercümen Kalmık, ölümünden önce müzeye sabit bir gelir kaynağı yaratılması için vasiyetini düzenlemek için hazırlıklara başlasa da çalışmayı tamamlayamadan vefat etmişti. (Zeynep Rona ile Görüşme İçin bkz. Ek 8/Ekler Bölümü)

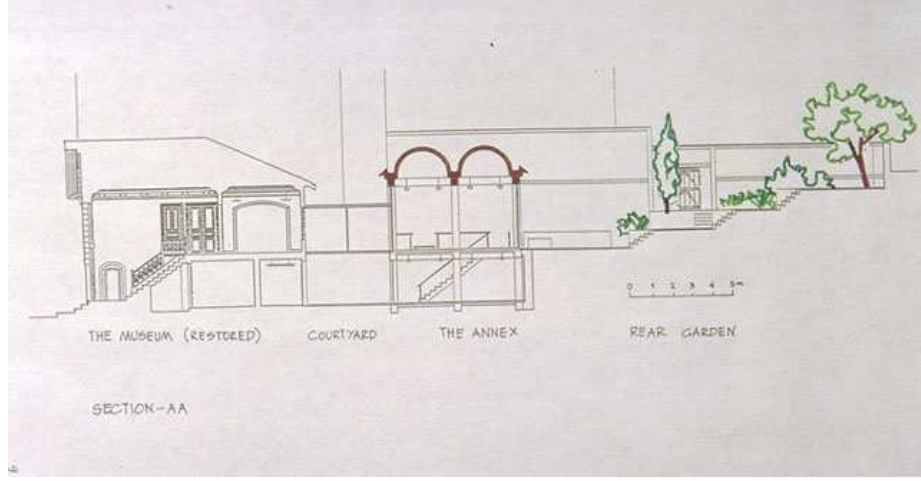
3.2.3. Mimari Özellikler

Ayşe Ercümen Kalmık Vakfı, Ercümen Kalmık Müzesi binası 19.yüzyıla ait bir binanın yeniden düzenlenmesi ile açıldı. Proje mimar Ayşe Orbay tarafından gerçekleştirildi.

Taksim, Ayazpaşa'da yer alan binanın müzeleştirilme projesi üç aşamadan oluşuyordu: Yapının restorasyonu, arkasına yeni bir binanın eklenmesi ve bina arkasının arka sırasına kadar uzanan, kademeli bir bahçenin oluşturulması. Restorasyon projelerinin görselleri Şekil 3.18 ve Şekil 3.19'da görülmektedir.

Şekil 3.18: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı, Ercümen Kalmık Müzesi Restorasyon Projesi Cephe Görüntüsü

Şekil 3.19: Ayşe ve Ercüment Kalmık Vakfı, Ercüment Kalmık Müzesi Restorasyon Projesi Yan Kesit

Şekil 3.20’da cephe görüntüsü görülen yapı, zemin katta, sergi odalarına çıkan bir merdivenin etrafında konumlanan bir holü ve idari mekânları içerir. İç mekân ve ahşap tavan olduğu gibi korunmuştur. Arka cephelerde pencere yerlerinin yeniden düzenlenmesi, bu cephe üzerindeki iki odanın kemerli bir açıklıkla birbirine bağlanması ve sergi mekânı için özel tasarlanan aydınlatma elemanları yapılan değişiklikler arasındadır.⁵³

Şekil 3.20: Ayşe ve Ercüment Kalmık Vakfı, Ercüment Kalmık Müzesi Eski Bina Cephesi

⁵³Dr. Marc Grignon, “Ercüment Kalmık Müzesi, İstanbul”, Yapı Dergisi, 1997, Mayıs s:186, s: 98

Ek bina, eski yapının arkasındaki küçük avlu ve gerideki kademeli bahçe arasına konumlandırılmıştır. Yapının üst katı saydam bir köprü ile eski binaya bağlanır. Her tarafı açık ve üstü birbirine paralel iki beşik tonozla örtülü, tam kare plana sahiptir.

**Şekil 3.21: Ayşe ve Ercümen Kalkın Vakfı, Ercümen Kalkın Müzesi
Ek Bina İçerden Görünüş**

**Şekil 3.22: Ayşe ve Ercümen Kalkın Vakfı, Ercümen Kalkın Müzesi,
Ek Bina Dışardan Görünüş**

Müzenin aydınlatma tasarımı ve elemanları Prf. Şazi Sirel, Dr. Osman Sirel tarafından gerçekleştirilmiştir.

3.2.4. Sunum ve Sergileme

Eski binanın üst katı Ercümen Kalmık'ın tablolarına ayrılmış bir sergileme mekânıydı. Sanatçının küçük boyutlu özgün baskı yapıtları ise yine aynı yapının zemin katındaki holde sergileniyordu. Ek bina ise geçici sergilere ayrılmıştı.

Toplam üç sergileme mekânı mevcuttu. İlk sergi alanında Kalmık'ın ya da onun dönemi olan sanatçıların eserleri, ikinci sergi alanında Ercümen Kalmık adına verilen ödüllü yarışmada derece kazanmış olan yapıtlar, üçüncü sergi alanında ise sergi danışma kurulunun önerdiği genç sanatçıların eserleri sergilenirdi. (Zeynep Rona ile Görüşme İçin bkz. Ek 8/Ekler Bölümü)

“Ercümen Kalmık Son Dönem Baskıları”, “Ercümen Kalmık'ın Çıplakları” ve yılda ortalama dört defa düzenlenen Tek Yapıt/Tek Dizi Sergi dizilerinin küratörlüğünü Zeynep Rona üstlenmişti. Ayrıca Müzenin düzenlediği resim, desen, özgün baskı yarışmasında ödül kazanan genç sanatçıların eserleri de dönemsel olarak müzede sergileniyordu.

Şekil 3.23: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı, Ercümen Kalmık Müzesi, Sergi Salonu - 1

Şekil 3.24: Ayşe ve Ercüment Kalmık Vakfı, Ercüment Kalmık Müzesi, Sergi Salonu - 2

3.2.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler

Müze kültürel ve sosyal etkinlikler bakımından oldukça zengin programlar içeriyordu. Geçici sergilere yönelik konferanslar, Ercüment Kalmık'ın sanatı ve yaşamıyla ilişkili söyleşiler düzenleniyor, müzenin video arşivinde yer alan sanat yapıtları ve performans gösterileri gerçekleştiriliyor, konserler icra ediliyordu. Gerçekleştirilen kurslar ve resim, desen, özgün baskı dalında yürütülen yarışmalar müzenin görsel sanatı geliştirmek adına yürüttüğü faaliyetler arasındaydı. Ayrıca bunların dışında genç sanatçılar için bir platform da oluşturulmuştu. (Zeynep Rona ile Görüşme İçin bkz. Ek 8/Ekler Bölümü)

3.2.5. Çıkarımlar

Ayşe Ercüment Kalmık Vakfı Ercüment Kalmık Müzesi, ziyarete açık olduğu dönemler için müze faaliyetleri açısından olumlu örnekler yaratmış bir sanatçı müzesidir.

Sanatçının anısına kurulan bu müze, tarihi bir binanın yeniden işlevlendirilmesiyle açılmıştır. Mimari projelendirmesi eski yapının sadece cephesinin değil iç mekânlarının korunmasını da kapsayarak gerçekleştirilmiştir. Müze mekânı gereksinimine ek binası ile çözüm üretmiştir.

Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi ziyarete kapatıldığından koleksiyona yönelik faaliyetleri değerlendirilemese de, ziyarete açık olduğu dönemlerde gerçekleştirdiği sergileri ve sergilere paralel düzenlediği etkinlikleriyle başarılı bir kimlik sunmuştur. (Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Etkinlik Programı bkz. Ek 13/Ekler Bölümü) Müze Ercümen Kalmık'ın eserlerinin yanı sıra çağdaş sanatçılara, genç sanatçılara sergi alanlarını sunmuş, sanatın gündeminde yer alan olayları ve konuları mekânına taşımış, Türk sanatının ustaları için anma günleri düzenlemiş, eğitim amaçlı kurslar gerçekleştirmiş ve birçok seminer ve konferans organize etmiştir.

Sanatçı Müzeleri içinde yenilikçi sergileri, farklı kültürel ve sosyal etkinlik programları ile belki de en özgün örnek olduğu söylenebilecek olan Ercümen Kalmık Müzesi'nin bugün ziyarete kapanmasının en önemli nedeni sürekli bir gelir kaynağına sahip olamamasıdır. Vakıf başkanı Ayşe Kalmık ölümünden önce, bu konuda girişimlerde bulunsa da vasiyetini tamamlayamamıştır.

3.3. Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi

Portre resimleriyle tanınan Feyhaman Duran (1886-1970) ve eşi ressam Güzin Duran'ın (1898-1981), 1969 yılında bağışladıkları ev, 2001 yılında müze olarak hizmet vermeye başlamıştır. İstanbul, Beyazıt'ta bulunan konak, yaşıyan müze olarak kendini tanımlamaktadır. Müzenin topluma beyan edilmiş bir misyon ya da vizyon tanımı yoktur.

3.3.1. Koleksiyon Yapısı

Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, Feyhaman Duran ve Güzin Duran'a ait kişisel eşyalardan, fotoğraflardan, kitaplardan, resimlerden ve hat çalışmalarından oluşan bir koleksiyona sahiptir.

Müzenin koleksiyonuna yönelik yürüttüğü faaliyetler, "belgeleme", "koruma" ve "erişim" alanlarındadır. Ancak yürütülen bu faaliyetlerin amaç ve kapsamlarını tanımlayan yazılı bir koleksiyon yönetim politikası bulunmamaktadır.

Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi koleksiyona yönelik gerçekteştirilmiş belgeleme çalışmalarında bugüne kadar tutulmuş envanter bilgileri hızlı ve eksik kayda alındığını, bazı eserlerin kayıtlarının olmadığını bildiren müze yönetimi, koleksiyonda yer alan eserlerin tam sayısını da bu nedenle bilmediklerini belirtmiştir; sanat eserine ait bir fotoğraf ile eserin hangi odada bulunduğ, adı, cinsi, adedi, nasıl geldiğ, müzedeki yeri, durumu gibi bilgiler içeren mevcut envanter çalışmasının gncelleneceğ ifade etmiştir.

Müzenin korumaya yönelik çalışmaları restorasyon ve güvenlik alanlarındadır. Restorasyon çalışmalarını müzenin aynı zamanda sorumlusu olan zlem Erol yürütmektedir. Müzede tüm gün boyunca dönüşümlü çalışan güvenlik elemanları, kamera sistemi ve alarm koleksiyonun güvenliğini sağlamaya aracı olmaktadır. Gerek mimari koşulların uygun olmayışı, gerek yeterli kadronun ve bütçenin bulunmayışı nedeniyle müze önleyici korumaya yönelik herhangi bir çalışma yürütmemektedir.

Müze hafta içi her gün 10.00-18.00 saatleri arasında ziyaret edilebilmektedir. Girişi cretsizdir. Müzenin ziyaretçileri için sunduğ olanaklar kütüphane ve arşividir.

Mimari özellikleri engelli erişimine olanak sağlayamamaktadır. Müzeye fiziksel erişim olanakların dışında bilgi erişimi bağlamında, akademik ve bilimsel çalışmaları destekleyen Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, eserlerin kayıt bilgilerini paylaşabilmektedir.

Feyhaman Duran Müzesi, koleksiyonuna yönelik edinme, elden çıkarma, ödünç ve araştırma faaliyetlerini gerçekleştirmemektedir.

3.3.2. Yönetim Yapısı

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü tarafından, Araştırma Fonu destekli Güzümlü Projeler kapsamında tamamlanan müze, Güzel Sanatlar Bölümü Başkanlığı'nın kontrolüne verilmiştir.

Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi'nin personel sayısı iki güvenlik, bir temizlik ve iki sorumlu olmak üzere beş kişiden oluşmaktadır. Müzenin uzman personeli, biri restoratör, diğeri klasik arkeolog olmak üzere toplam iki kişidir.

Müzenin bütçesi, İstanbul Üniversitesi tarafından karşılanmaktadır.

3.3.3. Mimari Özellikler

Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, Güzin Duran'ın babası Yahya Hilmi Efendi'ye ait olan XV. yüzyıla ait bir konaktır. Güzin Duran'ın vefatından sonra İstanbul Üniversitesi'ne bağışlanan konağın restorasyon çalışmaları 2001 yılında tamamlanmıştır.

Konak giriş katıyla beraber üç katlı bir yapıdır. Yapının cephesi Şekil 3.25'de gösterilmiştir. Konağın avlusunun çevresinde bir atölye binası ve güvenlik için sonradan eklenen bir müştemilat yer almaktadır.

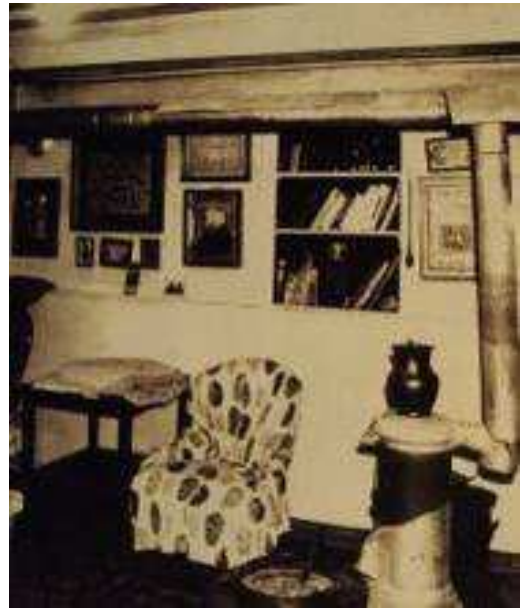
Konağın giriş katında karşılama salonu, hizmetli mutfığı, birinci katında oturma odaları, müze belgeleme odası ve ofis yer almaktadır. Feyhaman ve Güzin Duran'ın yatak odalarının ve mutfağının yer aldığı ikinci kat "yaşam katı" olarak tanımlanmaktadır. Atölye binasının zemin katı sergilemeye kapalıdır. Giriş katında ise Feyhaman Duran'ın atölyesi canlandırılmaya çalışılmıştır.

Şekil 3.25: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, Cephe

3.3.4. Sunum ve Sergileme

Kendini “yaşayan müze” kavramıyla tanımlayan Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi, bu kavramı sunum ve sergilemeye bakış açısıyla somutlaştırdığını iddia etmektedir. Konak, İstanbul Üniversitesi tarafından yürütülen restorasyon çalışmalarından önce detaylı olarak fotoğraflanmış, çalışmalar tamamlandığında çoğu koleksiyon nesnesi önceki yerlerine tekrar yerleştirilmiştir. Şekil 3.26, ve 3.27’de konağın restorasyon çalışmasından önce çekilen fotoğraflarından örnekleri içerir.

Şekil 3.26: Restorasyon Çalışmalarından Önce Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi İçerden Görünüş-1

Şekil 3.27: Restorasyon Çalışmalarından Önce Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi İçerden Görünüş-2

Ziyaretçi gezi güzergâhı ilk olarak giriş katında bulunan karşılama salonuyla başlar. Karşılama salonunun fotoğrafları Şekil 3.28’de gösterilmiştir. Bu salon Feyhaman Duran ve Güzin Duran’ın yaşadıkları dönemdeki haliyle sunulmuştur.

Şekil 3.28: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Karşılama Salonu

Yine giriş katında, karşılama salonuyla bağlantısı bulunan, hizmetlilere ayrılmış bir mutfak bulunmaktadır. Şekil 3.29’da görülen bu oda da eski haliyle korunmaktadır.

Şekil 3.29: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Mutfağı

Müzenin birinci katında sergileme alanı olarak, yine sanatçının döneminde olduğu gibi düzenlenen bir adet namaz odası bulunmaktadır. Şekil 3.30’de gösterilen namaz odasının bulunduğu katta Feyhaman Duran ve Güzin Duran’a ait birçok kitap yer almaktadır.

Şekil 3.30: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Namaz Odası

Şekil 3.31’de gösterilen konağın ikinci katı olan “yaşam katı”nda, Feyhaman Duran ve Güzin Duran’ın özel mutfakları, oturma odaları ve yatak odaları bulunmaktadır.

Şekil 3.31. Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Yaşam Katı -1

Müzenin ikinci katında yer alan oturma odası müze yetkilileri tarafından yeniden düzenlenmiştir. Şekil 3.32’de gösterilen bu düzenlemede koleksiyon nesnelerinin bir araya getirilmesinde belirli bir bilimsel anlayış söz konusu değildir. Sergileme müze çalışanlarının keyfi tercihleriyle oluşturulmuştur.

Şekil 3.32: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Yaşam Katı -2

Yaşam katında yer alan yatak odası da müzenin çoğu sergileme alanı gibi eski haliyle korunmuştur. Mekânın fotoğrafları Şekil 3.33’de görülebilir.

Şekil 3.33:Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Yaşam Katı -3

Konağa dışardan eklenen sanatçı atölyelerinin sadece biri gezilebilmektedir. Gezilebilir olan atölye Feyhaman Duran’ın resim atölyesidir. Eklenti binasının alt giriş katında bulunan sanatçıya ait heykel atölyesi ziyarete kapalıdır. Resim atölyesinde sanatçının sanat malzemeleri yer almaktadır. Mekânın restorasyon çalışmasından önce çekilen fotoğrafı Şekil 3.34’de görülebilir. Mekânda yapılan düzenlemede, eski haline sadık kalınmamış olup, belirli bir müzebilimsel yaklaşımla gerçekleştirilmemiştir. Yeni düzenleme Şekil 3.35’de görülebilir.

Şekil 3.34: Restorasyon Çalışmasından Önce Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Resim Atölyesi

Şekil 3.35: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Merkezi Resim Atölyesi

Müzenin gezilebilir tüm alanlarında bilgilendirme ya da yönlendirme amaçlı hiçbir işaret, etiket ya da duvar metni kullanılmamıştır.

Konakta bulunan Feyhaman Duran’a ait resimlerin tamamı İstanbul Üniversitesi Rektörlük Binası’nda bulunan Feyhaman Duran ve Selim Turan Sanat Galerisi’nde sergilenmektedir.

3.3.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler

Feyhaman Duran Müzesi sorumluları, hem güvenliği sağlamak hem de ziyaretçileri bilgilendirmek amacıyla beş kişiden oluşan her gruba müze gezilerinde rehberlik etmektedir. Müzenin bu hizmet dışında düzenlediği herhangi bir kültürel ve sosyal etkinlik yoktur.

3.3.6. Çıkarımlar

Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, özel alanın müzeleştirilmesiyle kurulan sanatçı müzesi kategorisinde yer almaktadır. Müze çalışanlarının “yaşayan müze” olarak tanımladığı müze, sanatçının yaşadığı dönemdeki haliyle korunmaya çalışılmaktadır.

Müzenin koleksiyonu mekân odaklıdır. Koleksiyon sanatçının evinde bulunan tüm kişisel eşyalardan oluşmaktadır. Sanatçıya ait olan bu kişisel eşyalar, büyük oranda konak restorasyon çalışmasına girmeden önceki haliyle ziyaretçiye sunulmaktadır. Feyhaman Duran'ın resimlerinden oluşan koleksiyon ise müze dışında İstanbul Üniversitesi'nin bünyesinde bulunan Feyhaman Duran ve Selim Turhan Sanat Galerisi'nde sergilenmektedir. Temel gerekçe ise konağın mekân sınırlamasıdır. Oysa konağın tüm alanları eski haline sadık biçimde korunmamaktadır. Örneğin konağın müstemilatında yer alan atölye elbette bu sergileme sorununu çözebilecek büyüklükte olup, eski halindeki gibi sunulmamaktadır.

Müzenin koleksiyonuna yönelik geçmişte başlatılan belgeleme çalışmaları, restorasyon yapılmadan önce tamamlanmıştır. Ancak kayıtlarda yer alan bilgilerin sağlıksız olduğunu bildiren müze sorumlusu, bu çalışmanın yeniden yapılması gerektiğini iletmıştır. Koleksiyonun korunmasına yönelik ne önleyici koruma programı ne de restorasyon programı vardır. Restorasyon çalışmaları müze çalışanlarının kişisel tercih ve kararlarına bırakılmıştır. Araştırma faaliyeti konusunda da hiçbir çalışma gerçekleştirilmemektedir. Müzenin erişim olanakları ise sınırlı düzeyde fiziksel erişim bağlamında olup, bilgi erişimi müze çalışanlarının kişisel özverisi ya da İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü kararına bağlıdır.

Daha önce bir kez restorasyon çalışmaları ile müzeleştirilen konak, anıt niteliği taşıyan bir binadır. Bugün konağın özellikle “yaşam katı” olarak tanımlanan Feyhaman Duran ve Güzin Duran'ın mutfak ve yatak odalarının yer aldığı alanın zemin eğiminden de anlaşılacağı üzere konağın acil olarak yeni bir restorasyon projesiyle sağlamlaştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Konak, İstanbul Üniversitesi mülkiyetinde yönetilmektedir. Sınırlı sayıda personelle çalışan müzeye ayrılan ödenek müzenin ihtiyaçlarını karşılamaya yetmemektedir. Acil olarak restore edilmesi, eserlerinin koruma programına alınması gereken Feyhaman Duran Konağı, gizli bir hazine timsali kendi kaderine terkedilmiştir.

3.4. T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi

Balıkesir’de Gazi Bulvarı’nda yer alan T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, 21 Şubat 2004 tarihinde ziyarete açılmıştır. Müze, çağdaş Türk resminin öncülerinden biri olarak tanınan sanatçı Devrim Erbil’in (1937-) girişimi ile kurulmuştur. Müzenin misyonu, Balıkesir ilinin kültür ve sanat etkinlikleri için bir merkez olmaktır. Vizyonu ise başta Balıkesir olmak üzere tüm ülkenin sadece müze değil; eğitim, sanat ve temel kültür odağı olmak şeklinde tanımlanmaktadır.

3.4.1. Koleksiyon Yapısı

T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Devrim Erbil ve birçok sanatçının sanat yapıtlarını içermektedir. Çağdaş sanat eserlerinden oluşan müze koleksiyonu 220 parça içermektedir.

Müzenin koleksiyonuna yönelik yürüttüğü faaliyetler, “edinme”, “ödünç”, “belgeleme”, “koruma”, “araştırma” ve “erişim” alanlarındadır. Ancak yürütülen bu faaliyetlerin amaç ve kapsamlarını tanımlayan yazılı bir koleksiyon yönetim politikası bulunmamaktadır.

T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, koleksiyonunun tamamını bağış yoluyla oluşturmuştur. Devrim Erbil’in önderliğinde yürütülmekte olan edinme çalışmaları neticesinde, müzenin açıldığı günden bugüne 22 sanat eseri müze koleksiyonuna kazandırılmıştır. Koleksiyonda yer alan hiçbir eser bugüne kadar elden çıkarılmamıştır.

Müze, sanat eserlerini yurtiçinde ve yurtdışında, sergilere katılım amacıyla çeşitli kültür kurumlarına, eserlerin sanatçılarından izin alınması, tutanaklarının tutulması ve sigortalarının yapılması koşuluyla ödünç verebilmektedir.

Belgeleme çalışmaları kapsamında koleksiyonda yer alan tüm sanat eserleri kayıt altına alınmıştır. Eserin müellifi, adı, ebadı, tarihi, tekniği, bağış tarihi ve müzedeki yeri kayıt bilgileri olarak tutulmaktadır.

Koleksiyonda yer alan sanat eserlerinin korunmasına yönelik herhangi bir konservasyon ya da restorasyon çalışması yürütülmemektedir. Hırsızlığı önlemek adına, müze açık olmadığı saatlerde alarm sistemi ile korunmaktadır.

Araştırma çalışmaları sadece koleksiyonda yer alan sanat eserlerine yönelik olarak gerçekleştirilmektedir. Devrim Erbil tarafından yürütülen bu çalışmalar dışında müze, ziyaretçilere yönelik herhangi bir araştırma yürütmemektedir.

Müze, Pazar günü hariç her gün 10.00-18.00 saatleri arasında açıktır. Girişler ücretsizdir. Ziyaretçilerine sunduğu olanaklar kütüphane, atölyeler ve kent arşividir. Engelli erişimi müze girişinde yer alan rampa ile yapılabilmektedir. Müze, fiziksel erişim olanaklarının dışında bilgi erişimi bağlamında, akademik ve bilimsel çalışmaları, sözlü iletişim kanallarıyla desteklemekte, depoya erişime izin vermemekte ve eserlerin kayıt bilgilerini saklı tutmaktadır.

3.4.2. Yönetim Yapısı

T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Balıkesir Belediyesi Kent Meclisi kararıyla kurulmuştur. (Meclis kararı tutanağı için bkz. Ek 18/ Ekler Bölümü) Müze, Belediye'nin Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne bağlı olarak yönetilmektedir. Özel müze statüsü taşımamaktadır.

Müzenin toplam personel sayısı üç kişiden oluşmaktadır: Bir özel güvenlik görevlisi, bir sanat tarihçisi ve bir yönetici.

T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi bütçesi, Balıkesir Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından karşılanmaktadır.

3.4.3. Mimari Özellikler

Müze, Balıkesir'de Gazi Bulvarında, Belediyeye ait Elektrik ve Su Otobüs İşletme binasının yeniden işlevlendirilmesi ile kurulmuştur. Kültürel ve sanatsal etkinliğin gerçekleştirildiği az sayıda mekân bulunan Balıkesir ilinde T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi bir merkez niteliği taşımaktadır.

T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi'nin cephe fotoğrafı Şekil 3.36'da görülebilir.

Şekil 3.36: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Cephe

Yapı mimar Şeref Demirer tarafından 1950 yılında inşa edilmiştir. Müzeleştirme projesi 2004 yılında gerçekleştirilmiştir. Bina zemin, giriş ve iki kat dâhil toplam dört kattan oluşmaktadır. Zemin kat atölye çalışmalarına, giriş katı ofis ve sürekli sergi alanına, birinci kat kalıcı koleksiyon sergisine, ikinci kat ise kent arşivi sergi salona ayrılmıştır.

Müzenin cam cephesinin bir bölümü Devrim Erbil'in desenlerinden oluşan folyo giydirme ile kaplanmıştır. Folyo giydirme yüzeylerin fotoğrafı Şekil 3.37'de görülebilir.

Şekil 3.37: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Devrim Erbil Deseni Folyo Giydirme

Müzenin zemini bordürlü kalebodurla kaplanmıştır. İlişkili fotoğraf Şekil 3.38’de yer almaktadır.

Şekil 3.38: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Zemin
Aydınlatma aksesuarı olarak raylı sistem üzerinde spot aydınlatmalar tercih edilmiştir. (Şekil 3.39)

Şekil 3.39: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Aydınlatma Sistemi

3.4.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı

T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, giriş katında süreli sergileri, birinci katında kalıcı koleksiyon sergisi, ikinci katında kent arşivi sergi salonu ile hizmet vermektedir.

Müze süreli sergileri, Devrim Erbil başta olmak üzere kent konseyi tarafından belirlenmektedir. Sergiler müzenin koleksiyonunda yer alan sanat eserleriyle ya da çeşitli ödünç eserlerle gerçekleştirilebilmektedir. Süreli sergi bölümü iki ayda bir değiştirilmektedir. Süreli sergi mekânının fotoğrafı Şekil 3.40'da yer almaktadır.

Şekil 3.40: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Süreli Sergi

Kalıcı koleksiyon sergisi Devrim Erbil'in eserlerinin de içinde yer aldığı ağırlıklı olarak Devrim Erbil'in öğrencisi olan sanatçıların eserlerinin sunulduğu bir sergi salonudur. Kalıcı koleksiyon sergi salonundan çekilmiş fotoğraf Şekil 3.41'de görülebilir.

Şekil 3.41: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Kalıcı Sergi Alanı

Kent arşivi sergi salonu teşhire hazırlanma aşamasında olduğundan henüz ziyarete açık değildir. (Şekil 3.42)

Şekil 3.42: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Kent Arşivi

Boya badana çalışmaları yapıldığından eser etiketleri henüz yerleştirilmemiştir. İlerleyen zaman içinde etiketleme yapılacağı müze çalışanları tarafından bildirilmiştir. Bunun dışında sergilere ilişkin her hangi bir bilgi panosu bulunmamaktadır.

3.4.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler

T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Balıkesir Belediyesi Halk Eğitim Merkezi ile işbirliğinde iki tür kurs düzenlemektedir. Bölge halkının katılımına ücretsiz olarak düzenlenen bu kurslardan biri resim bir diğeri ise geleneksel sanatlar kursudur. Resim atölyesinden çekilmiş olan fotoğraf Şekil 3.43’de yer almaktadır.

Şekil 3.43: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Atölyesi

3.4.6. Çıkarımlar

T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, sanatçı müzelerinin içinde sanatçının girişimi ile kurulması nedeniyle sanatçı icrası olarak müze kategorisinde yer alsa da kuruluş gereksinimlerinden doğan yapısı itibariyle farklı bir konum taşımaktadır. Müze, yaşamının bir bölümünü Balıkesir’de geçiren Devrim Erbil’in Balıkesir için çağdaş sanata ayrılan bir alan yaratmak istemesi ve bunun yanı sıra Balıkesir Belediyesi’nin kent arşivini, toplumla bir müze ortamında buluşturma arzusundan doğmuştur. Kent konseyinin kararıyla kurulan müzenin koleksiyonunda yer alan eserler, Devrim Erbil ve onun aracılığıyla Balıkesir Belediyesi’ne bağışlanmıştır.

Devrim Erbil'in eserleri başta olmak üzere birçok sanatçının eserlerini kapsayan koleksiyonun Balıkesir Belediyesi'ne kullanım hakları belirlenmeksizin bağışlanması olumsuz değerlendirilmektedir. Eserler, seçimle değişen bir yerel yönetime eserlerin kullanım olanakları belirlenmiş, eserlere ilişkin faaliyet alanları tanımlanmış biçimde bağışlanması gerekir. Bu sanat yapıtlarının müzede ya da müze dışında sanatçılarından habersiz ya da arzusu dışında kullanılmasının yasal olarak önünü kesecek önemli bir prosedürdür.

Müzenin koleksiyonuna yönelik yürüttüğü faaliyetler, sınırlı düzeydedir. Müzenin bir önleyici koruma programı yoktur. Güvenlik sadece kamera sistemi ile sağlanmaktadır. Müzenin yürüttüğü araştırma faaliyeti sadece koleksiyona yönelik olarak Devrim Erbil tarafından yürütülmektedir. Ancak kapsamı öğrenilememiştir. Ziyaretçiye yönelik hiçbir araştırma gerçekleştirilmemektedir. Kurumun şimdiye kadar yayımlanmış bir kataloğu bulunmaktadır. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar ise kütüphane ve kent arşivi ile sınırlıdır. Belgelemeye yönelik yürütülen çalışmalar demirbaş kaydı şeklinde olup, eserlerle ilişkili çıkan yayınlar kayıtlara alınmamaktadır.

Müzenin binası, eski bir kamu binasının yeniden işlevlendirilmesiyle oluşturulmuştur. Dar sergi alanları, gün ışığının kontrol edilemediği cam cephe ve ışığı yansıtan zemin, eserlerde gölgelenmeler oluşturan spot aydınlatma aksesuarları gibi mekân çözümleriyle müzeleştirme projesinin başarısızlıkla sonuçlanan bir mimari proje olduğu söylenebilir.

Çağdaş sanat sergileme anlayışı bakımından müze, dar alanda birçok yapıtı sunarak izleyiciyi yoran bir etki yaratmaktadır. Üstelik etiket ve bilgi panolarının bulunmaması izleyicinin mekâna yabancılaşmasına neden olan bir etki yaratmaktadır. Ayrıca müzenin üst katına hazırlanan kent arşivi sergisinin çağdaş sanat sergileriyle bağlantısının olmaması da müzenin kimliğini ve yapısını olumsuz etkilemektedir.

Müzenin halk eğitim merkezleriyle işbirliğinde gerçekleştirdiği resim ve geleneksel sanat kursları dışında kendi bünyesinde düzenlediği hiçbir faaliyet yoktur.

Balıkesir Belediyesi'ne bağılı olarak yönetilen müze, özel müze statüsü taşımamaktadır. Müze, personel ve uzman personel yetersizliğinin yanı sıra sınırlı kaynakla işletilmektedir. Sürekliliğin temel unsur olarak görülmesi gereken müzenin koleksiyonunun yanı sıra tüm yetki alanlarının seçimle değişen bir yerel yönetim organına devredilmesi olumsuz bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

3.5. Burhan ve Angela Doğançay Vakfı Doğançay Müzesi

İstanbul’da Beyoğlu’nda yer alan Doğançay Müzesi 2004 yılında açılmıştır. Müze, plastik sanatlar alanında ürettiği resimlerinde metal, gazete sayfası, kumaş gibi farklı malzemeleri buluşturan Burhan Doğançay’ın (1929-) girişimiyle kurulmuştur. Müzenin misyon tanımı Türk çağdaş sanatının varlığını yerli ve yabancı ziyaretçilere göstermek ve duyurmaktır.⁵⁴

3.5.1. Koleksiyon Yapısı

Doğançay Müzesi’nin koleksiyonu, Burhan Doğançay’ın erken dönem figüratif resimlerinden başlayıp, kent duvarlarından ilham alan eserlerine ve fotoğraflarına kadar uzanan, toplam 97 sanat eserini içermektedir. Ayrıca, sanatçının babası olan ressam Adil Doğançay’ın (1900-1990) natürmort ve manzara resimlerinden oluşan toplam 43 sanat yapıtı da müze koleksiyonu arasında yer almaktadır.

Müzenin koleksiyonuna yönelik yürüttüğü faaliyetler, “edinme”, “ödünç”, “belgeleme”, “koruma”, “araştırma” ve “erişim” alanlarındadır. Ancak yürütülen bu faaliyetlerin amaç ve kapsamlarını tanımlayan yazılı bir koleksiyon yönetim politikası bulunmamaktadır.

Müze koleksiyonu, Burhan Angela Doğançay Sanat Kültür ve Eğitim Vakfı’nın başkanlığını yürüten sanatçı Burhan Doğançay’ın bağışladığı kendisine ve babası Adil Doğançay’a ait olan eserleri içerir. Koleksiyonda yer alan hiçbir eserin bugüne kadar elden çıkarılmadığı müze yönetimi tarafından bildirilmiştir.

Doğançay Müzesi koleksiyonunda yer alan sanat eserleri gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında birçok sanat kurumuna ödünç verilebilmektedir. Müzenin ödünç verme kararı, ödünç verilen kurumlarda gerçekleştirilen sergilerin niteliği ve konusuna bağlı olarak, Burhan Angela Doğançay Sanat Kültür ve Eğitim Vakfı yönetim kurulunca alınmaktadır. Eserin güvenliği, sigortasının yapılması ödünç işlemi için temel koşul olup prosedür kurumlar arasında yazılı sözleşme ile tamamlanmaktadır.

⁵⁴Bu bilgi Doğançay Müzesi Müdürü Belgin Azar ile 05 Nisan 2011 tarihinde yapılan görüşmede edinilmiştir.

Koleksiyonda yer alan sanat eserlerinin yanı sıra Doğançay Müzesi, diğer müze ve özel koleksiyonlarda bulunan Burhan Doğançay’a ait sanat eserlerinin bilgilerini kayıt altına almaktadır. Sanat eserinin tekniği, ölçüleri, varsa bulunduğu sergi ve hangi yayınlara konu olduğu, biliniyorsa provenansı, müzayedeye de çıktıysa kaydı ve satış fiyatı bilgileri ile tutulan bu kayıtlar bilgisayar ortamında bulunmaktadır. Müze bu kayıtları üç farklı kopya ile korumakta ve düzenli olarak güncellenmektedir. Belgelenmiş toplam eser sayısı 3786 tır. Araştırma sürecinde envanter ve diğer belgeleme çalışmalarına ilişkin örneklere ulaşamamıştır.

Müzenin sanat eserlerinin korunmasına yönelik yürüttüğü çalışmalar, koruma ve güvenlik alanlarındadır. Bu bağlamda müze eser deposunda sanat eserleri için uygun sıcaklık ve nem değerleri sağlanmaktadır. Yangın alarmı ve güvenlik kameraları ile tüm müze binasının korunması sağlanmaktadır.

Dünyanın birçok ülkesinde müze ve özel koleksiyonlarda yer alan sanat eserleri bulunan Burhan Doğançay’ın bu eserlerini araştırmak ve belgelemek Doğançay Müzesi’nin üstlendiği birincil görevlerden biridir. Bu bağlamda müzede birçok araştırma çalışması yürütülmektedir. Ziyaretçi araştırmaları kapsamında ise herhangi bir çalışma gerçekleştirilmemektedir.

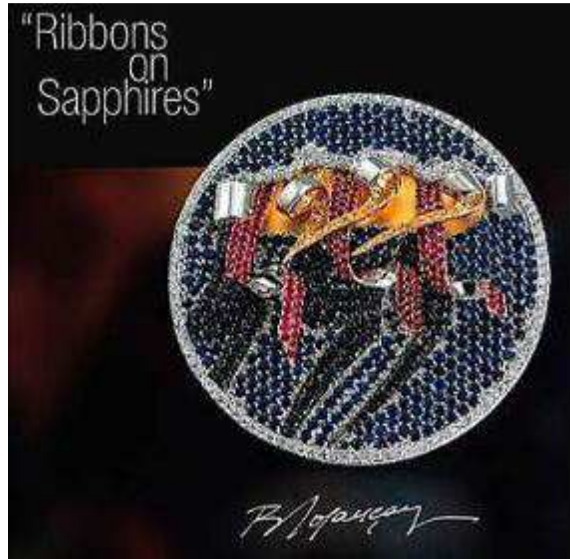
Müze her gün 10.00-18.00 saatleri arasında açıktır. Girişler ücretsizdir. Ziyaretçilerine sunduğu olanaklar kütüphane, hediyelik eşya mağazası, kafe, arşivdir. Engelli erişimine sergi salonları arasında geçişi sağlayan asansörü ile olanak sağlamaktadır. Müzeye fiziksel erişim olanakların dışında bilgi erişimi bağlamında, akademik ve bilimsel çalışmaları sözlü iletişim kanallarıyla desteklemekte, depoya erişime izin vermemekte ve eserlerin kayıt bilgilerini saklı tutmaktadır.

3.5.2. Yönetim Yapısı

Doğançay Müzesi, T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne bağlı Burhan Angela Doğançay Sanat Kültür ve Eğitim Vakfı yönetiminde iktisadi bir işletmedir. Müze özel müze statüsü taşımamaktadır.

Müzenin personeli altı kişiden oluşmaktadır. Müze müdürü, müdür asistanı, mimar, gece bekçisi, danışma görevlisi ve broşür dağıtım elemanı. Müzenin uzman personeli ise iki kişidir.

Doğançay Müzesi'nin gelir kaynakları bağışlardan, hediyelik eşya, kitap satışlarından ve özel projelerden sağlanmaktadır. 2011 yılında gerçekleştirilen özel proje, Şekil 3.44'de görülen Burhan Doğançay'ın "Kurdeleler" serisinden esinlenerek tasarlanan mücevherdir. Zen Diamond, mücevher firmasının Dünya Kadınlar Günü'ne özel gerçekleştirdiği bu projede tasarlanan mücevherin satışından elde edilecek gelirin tamamını Türkiye İş Kadınları Derneği ile Burhan Doğançay Müzesi'ne bağışlanacaktır.

Şekil 3.44: Doğançay Müzesi'nde Sergilenen Ribbons on Sapphires

3.5.3. Mimari Özellikleri

Doğançay Müzesi, 150 yıllık bir ev yapısının yeniden işlevlendirilmesiyle hizmet vermektedir. Binanın restorasyon projesini mimar İrem Erez gerçekleştirmiştir. Doğançay Müzesi'nin şu anki mimarı ise Bülent Arifoğlu dur.

1999 yılında Burhan Doğançay tarafından satın alınmıştır. Restorasyon 2004 yılına kadar sürmüştür. Bu çalışmalarda Şekil 3.45'de görülen binanın cepheleri aslına

sağdık kalınarak korunmuş, temizlenmiş, iç kısımlar ise yenilenmiştir. Sergi için alanlar oluşturulmuştur.⁵⁵

Şekil 3.45: Restorasyondan Önce Doğançay Müzesi Binası Cephe

Müzenin mimarı Bülent Arifoğlu, Doğançay Müzesi'nde 2008 ve 2011 yıllarında sergi alanlarının yeniden planlanması gibi yeni düzenlemeler gerçekleştirmiştir.

Doğançay Müzesi giriş ve zeminle beraber toplam altı kattır. Bina 300 m²'lik bir alana sahiptir. Şekil 3.46'da görülen girişinde bulunan müze mağazası aynı zamanda danışma işlevi görmektedir. Şekil 3.47'de görülen müze kafesi yine giriş katında yer almaktadır. Zemin katta eser deposu ve arşiv bulunmaktadır. Diğer üç katında sergi salonları, en üst katta ise yönetim ofisi ve sanatçı Burhan Doğançay'ın odası bulunmaktadır.

⁵⁵Mimar İrem Erez'in kişisel internet sayfası
<http://www.iremerez.com/index3.html> [6 Nisan 2011]

Şekil 3.46: Doğançay Müzesi Dükkân& Danışma

Şekil 3.47: Doğançay Müzesi Kafesi

Müzenin genel aydınlatma sistemi için beyaz ışık veren floresan lambalar kullanılmıştır. Şekil 3.48’de görülen lambaların yerleştirildiği aksesuar ışığın yansıyarak yayılmasını sağlamıştır. Şekil 3.49’da görülen sergi giriş alanlarındaki özel aydınlatmalar ise spot ışıklarla sağlanmış, bu da duvar yüzeyinde gölgeler oluşturmuştur. Gün ışığı tamamen kontrol altına alınmamıştır. Şekil 3.50’de de görüldüğü gibi müze pencereleri şerit perde ile kapatılmıştır.

Şekil 3.48: Doğançay Müzesi Genel Aydınlatma Aksesuarları

Şekil 3.49: Doğançay Müzesi Özel Aydınlatma Aksesuarları

Şekil 3.50: Doğançay Müzesi Şerit Perde İle Engellenen Gün Işığı

Müze katları arasında geçiş ister merdiven ister asansörle sağlanabilir. Şekil 3.51’de görülen merdiven metal ve mermerin birleşimidir.

Şekil 3.51: Doğançay Müzesi Merdiveni ve Asansörü

Şekil 3.52’de görüldüğü gibi ziyaretçi tuvaletleri müze sergi salonunu içinde yer almaktadır.

Şekil 3.52: Doğançay Müzesi Ziyaretçi Tuvaletleri

Havalandırma ve ısı için her katta bulunan klimalar çalıştırılmaktadır. Şekil 3.53’de görüldüğü üzere klimalar sergi alanlarında görünür durumda monte edilmiştir.

Şekil 3.53: Doğançay Müzesi Havalandırma ve Isıtma Aksesuarı

3.5.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı

Doğançay Müzesi'nin sergileri her sene bir defa sanatçı Burhan Doğançay tarafından hazırlanmaktadır.

Müzenin gezi güzergâhı üst kattan alt kata doğru planlanmıştır. Üçüncü katının girişinde ziyaretçileri, Şekil 3.54'de fotoğrafı bulunan, Burhan Doğançay'ın babası sanatçı Adil Doğançay'ın şövalesine asılmış önlüğü ve sanat malzemeleri karşılamaktadır. Sağ taraftaki galeri Adil Doğançay'ın eserleri için ayrılmıştır. Sol taraftaki galeri ile birlikte diğer katlardaki toplam beş galeri ise Burhan Doğançay'ın eserlerini içermektedir.

Şekil 3.54: Adil Doğançay Şövalesi ve Diğer Sanat Malzemeleri

Adil Doğançay salonunda natürmort, peyzaj, portreden oluşan sanat eserlerinin yanı sıra sanatçıya ait dürbün, şapka, tıraş bıçağı gibi çeşitli kişisel eşyalar da ayaklı vitrinlerde sergilenmektedir. Sergi salonu Şekil 3.55’de gösterilmiştir.

Şekil 3.55: Adil Doğançay’a Ayrılan Galeri

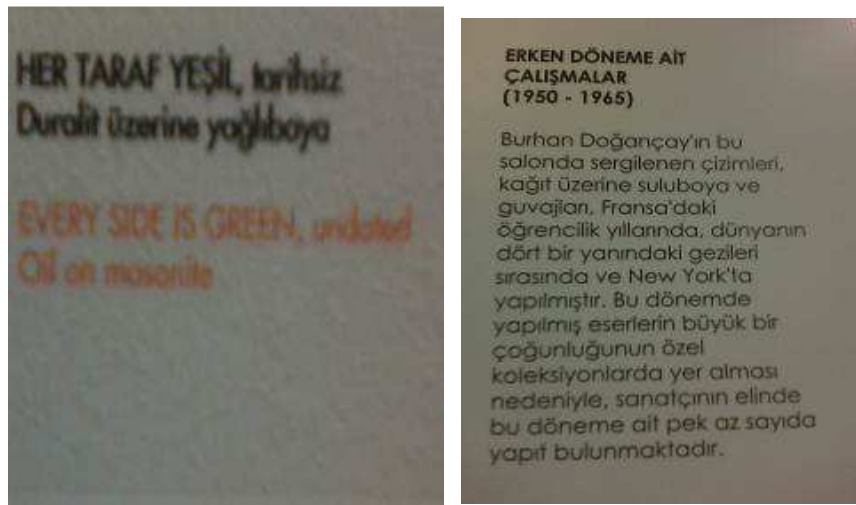
Burhan Doğançay’ın eserlerine ayrılan galerilerin bir tanesi sanatçının erken dönem işlerini içerirken, diğer dört galeride tematik sergiler düzenlenmektedir. Şekil 3.56’da bu dört galeriden biri yer almaktadır. Müzenin üçüncü katında yer alan erken dönem sanat çalışmaları, Burhan Doğançay’a ait olan kişisel nesnelerin yer aldığı vitrinlerle birlikte sergilenmektedir. Diğer galeriler, “Şehir Duvarları”, “Kapılar”, “Kurdeleler ve Gölge Heykeller”, “Çifte Gerçeklik”, “Koniler; Boyacı Duvarları; Gregonun Duvarları; New York’un Mavi Duvarları” başlıklarını taşımaktadır.

Şekil 3.56: Burhan Doğançay Sergi Salonu

Sergilerde yer alan görsel düzenleme, tablolara karşıdan bakış, ayaklı vitrinlere tepeden bakış şeklindedir. Görsel düzenlemeye, galerilerde çalan müzik eşlik etmektedir. Yalın bir ambiyansta, öğretici bir anlatıyla sergilerin planlandığı söylenebilir. Sanatçı düzenlemesinde sanat yapıtlarını ön planda tutarak, gereksiz tüm öğelerden mümkün olduğunca uzak durmuştur.

Sergide yer alan eser etiketleri ve duvar metinlerinde saydam yüzeyler kullanılmıştır. Her iki sergileme aracı da sanat eserlerini ön plana çıkaracak yalınlıkta tasarlanmış ve yerleştirilmiştir. Duvar panolarında kullanılan metinlerde de aynı yalınlık korunmuştur. Şekil 3.57’de gösterilen metinler hem ilköğretim çağındaki çocukların hem de farklı sosyal çevrelerden yetişkinlerin anlayabileceği sadeliği taşımaktadır.

Şekil 3.57: Doğançay Müzesi Sergi Araçları

3.5.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler

Doğançay Müzesi, müzelerin ana görevlerinin eğitim, kültür ve sanat olması gerektiği düşüncesinden hareketle, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile işbirliğinde ilköğretim çağındaki çocuklara yönelik ilki 2005 yılında gerçekleştirilen resim yarışmaları düzenlemektedir. Bu yarışmalarda dereceye giren çocuklara çeşitli ödüller verilmektedir. Ayrıca okulların açık olduğu dönemde haftada en az iki, üç okulu ağırlayan müze, sergi gezilerinin ardından, öğrencilerin müze kafesinde münazara ve resim yapmalarına fırsat tanımaktadır.

3.5.6. Çıkarımlar

Doğançay Müzesi, sanatçı müzeleri içinde sanatçı icrası olan müzeler kategorisinde yer almaktadır. Müzenin kurulumunda ve işleyişinde sanatçı Burhan Doğançay, etkin biçimde rol almıştır. Gerek koleksiyonun oluşturulmasında, gerek müze binasının restorasyonunda, gerekse müzenin gelir kaynaklarının sağlanmasında Burhan Doğançay'ın katkıları büyüktür.

Koleksiyon, sanatçının sanat yaşamının bir tür özeti niteliğindedir. Burhan Doğançay'ın “şehir duvarları”, “kapılar”, “kurdeleler” gibi farklı dönemlerde ele aldığı temaları yansıtan resim, kolaj, asamblaj, yerleştirme ve az sayıda da kişisel eşyadan oluşmaktadır. Sanatçının babası Adil Doğançay'a ait resimler de koleksiyon nesneleri arasında yer almaktadır.

Araştırma sürecinde, müzenin koleksiyona yönelik yürüttüğü faaliyetlerin içinde ilk olarak belgeleme çalışmalarına önem verildiği sözlü olarak iletilmiştir. Sanatçının eserlerinin detaylı kayıtlarının fotoğraflar, ilişkili yayınlar ve niteliksel, niceliksel verilerle tutulduğu ifade edilmiştir. Ancak belgeleme çalışmalarına ilişkin örneklerle ulaşılamamıştır. Diğer faaliyetlerle ilişkili çalışmaların yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Sanat eserlerinin korunması konusunda yürütülen çalışmalarda, müzenin önleyici koruma programları yoktur. Eserler gün ışığının zararlı etkilerine maruz bırakılmaktadır. Ayrıca kamera sistemiyle sınırlı olan güvenlik önlemleri de yeterli görülmemiştir. Müzenin araştırma faaliyetleri sadece Burhan Doğançay'ın eserlerine ilişkindir. Müze yayınları bu araştırma faaliyetlerinin sonuç ürünleridir. Müze ziyaretçisine ya da müzenin bulunduğu bölgeye ilişkin herhangi bir araştırma

faaliyeti yürütülmediğinden, müzenin ziyaretçi beklentilerinin ve bölgedeki potansiyel ziyaretçilerin farkında olduğunu söylemek güçtür. Müzenin erişim olanakları da sınırlıdır. Ücretsiz girişi, kütüphanesi, arşivi, kafesi, hediyeelik eşya bölümüyle fiziksel erişim olanakları olsa da bilgi erişimi bağlamında araştırmacılar için envanterlerin incelenmesine ya da depo erişimine olanak sağlamamaktadır.

Müze mimarisi, müstakil bir evin yeniden işlevlendirilmesiyle oluşturulmuştur. Mekânın alan örgütlenmesinde ziyaretçi tuvaletlerinin sergi salonunun içinde yer alması göze çarpan en olumsuz unsurdur. Alanın küçük olmasına karşın danışma ve hediyeelik eşya satış alanının aynı noktada çözülmesi, ziyaretçinin müze giriş ve çıkışlarında beklentilerini karşılayabilecek olumlu bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Mekân çözümlerinde zemin ve duvar yüzeyleri doğru tercihler yapılmışsa da aydınlatma, ısı ve havalandırma sistemlerinde müzenin başarılı olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Zeminde yansımayı azaltan bir unsur olarak koyu, duvar yüzeylerinde ise nötr bir renk olarak kırık beyaz renk tercih edilmiştir. Aydınlatmada kullanılan spot ışıklar, yüzeylerde gölgeler yaratmakta, sergi alanlarına asılan klimalar izleme eylemini olumsuz etkilemektedir.

Müzenin sergileme anlayışının başarılı olduğu söylenebilir. Eserler tematik olarak sıralanırken, izleyiciye sanatçının sanat yaşamındaki dönemlerini tanıma olanağı sağlamaktadır. Serginin dili oldukça yalındır. Özellikle sergi metinleri okuma yazman bilen herkesin içinden bir şeyler çıkarabileceği sadelikte sunulmuştur.

Kültürel ve sosyal etkinlikler konusunda, Doğançay Müzesi'nin sunduğu olanaklar sınırlıdır. Tek etkinlik her sene bir defa ilköğretim çocukları için gerçekleştirilen yarışmadır. Müzenin sosyal paylaşımı destekleyen farklı bir olanağı mevcut değildir.

Burhan Angela Doğançay Vakfı'na bağlı olarak yönetilen müze, vakfa bağlı bir işletmedir. Sınırlı sayıda personel ve uzman personel eksikliğiyle hizmet vermektedir. Bağış dışında sürekli bir gelir kaynağı olmadığından sınırlı bütçesiyle başta personel ihtiyacı olmak üzere birçok gereksinimini kendi kaynaklarıyla sağlayamamaktadır. Gelir kaynağının Burhan Doğançay'ın bağışlarına ve az sayıda örnek taşıyan yine Burhan Doğançay tarafından yürütülen özel projelerle diğer bağışlara bağlı olması müzenin süreklilik unsurunu tehlikeye atmaktadır. Müzenin özel müze statüsünde olmaması da ayrı bir olumsuzluk olarak değerlendirilmelidir.

3.6. Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi

Sanatçı Ender Güzey'in (1951, İstanbul) girişimi ile Bodrum'da 2007 yılında kuruldu. Müzenin koleksiyonu sanatçıya ait resim, heykel, yerleştirmelerden oluşan ortalama 150 adet sanat eserini içeriyordu. Müze 2009 yılında, ziyarete kapandı.

Müze, ulusal ve uluslararası sanatçıların eserlerini sanatseverlerle buluşturmayı, toplumu kültürel faaliyetlerle meraklandırmayı, bilgilendirmeyi ve geçmişin sanatsal birikimini ve günümüzün sanatını geleceğe taşımayı, konuk ettiği uluslararası sanatçılar, işbirliği yaptığı sanat ve kültür kurumları ile ülkemizin yurtdışındaki tanıtımına farklı bir bakış açısıyla yaklaşarak katkıda bulunmayı; bünyesinde yer alan sürekli ve süreli sergileri, eğitim programları ile her yaştan, ulustan, kesimden ziyaretçiye sanatı sevdirmeyi, yaratıcılığı teşvik etmeyi ve sanatsal oluşumlara katılmayı hedefliyor ve çağdaş, inter-aktif müzecilik anlayışıyla çok yönlü, çok boyutlu sanatsal ve sosyal bir platform oluşturmayı amaçlıyordu.

Müze Bodrum'da dünyanın yedi harikasından biri olan Mausoleum'un yolu üzerinde bulunuyordu. Yaklaşık 200 yıllık tarihi bir taş binanın restore edilerek müzeye çevrilmesiyle hizmet veren Ender Güzey Müzesi'nin ana bölümünde Ender Güzey'in sanatsal çalışmalarından örnekler bulunurken, diğer bölümlerde müze, uluslararası sanatçıları konuk ederek sergiler düzenliyordu. Müze mekânlarına ilişkin fotoğraflar Şekil 3.58'de ve Şekil 3.59'da yer almaktadır.

Şekil 3.58: Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi

Şekil 3.59: Ender Güzey Bütünsel Sanatlar Müzesi

Müze mülkiyetinin sanatçıya ait olmaması nedeniyle, 2009 yılında kapanmak zorunda kalmıştır. (Ender Güzey ile Görüşme İçin bkz. Ek 10/Ekler Bölümü)

3.7. Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi

Ankara, Balgat'ta bulunan Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, 2007 yılında kurulmuş, 2009 yılında ziyarete açılmıştır. Özel müze statüsü taşıyan müze, çağdaş Türk resim sanatının temsilcilerinden biri olan Mustafa Ayaz'ın (1938-) girişimi ile kurulmuştur. Müzenin misyonu, çağdaş Türk sanatının yurtiçi ve yurtdışında tanıtılmasına katkıda bulunmak, toplumun her kesiminden ziyaretçiye, sanat sevgisini aşlamak ve onların etkin biçimde sanata katılımlarını hedeflemektedir.

3.7.1. Koleksiyon Yapısı

Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi koleksiyonu, sanatçı Mustafa Ayaz'a ait 474 adet tablodan ve Mustafa Ayaz'ın hocası sanatçı Adnan Turani'ye ait 8 eserden oluşmaktadır.

Müzenin koleksiyona yönelik yürüttüğü faaliyetler, “edinme”, “koruma”, “belgeleme”, “araştırma” ve “erişim” alanlarındadır. Ancak yürütülen bu faaliyetlerin amaç ve kapsamlarını tanımlayan yazılı bir koleksiyon yönetim politikası bulunmamaktadır.

Müze koleksiyonu, Mustafa Ayaz Vakfı'nın başkanlığını yürüten sanatçı Mustafa Ayaz'ın bağışladığı, kendisine ait olan eserlerle zenginleşmektedir. Koleksiyonda yer alan hiçbir eser bugüne kadar elden çıkarılmamıştır.

Koleksiyonunda yer alan sanat eserleri bugüne kadar hiçbir kuruma ödünç verilmemiştir. Müze yönetimi, ödünç verme politikasını ilerleyen yıllarda ihtiyaç halinde belirleyeceğini ifade etmiştir.

Koleksiyonda yer alan sanat eserlerinin tamamı belgelenmiştir. Tutulan evnanterde sanat eserinin fotoğraflarına, eserlerin kaç yılına ait olduğuna, hangi teknikle yapıldığına ve eserlere ilişkin açıklayıcı bilgilere yer verilmektedir.

Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, koleksiyona yönelik koruma çalışmalarını, koruma ve güvenlik konularında yürütmektedir. Bu bağlamda müze, sergilenen sanat eserleri için uygun sıcaklık ve nem değerlerini sağlamaktadır. Güvenlik kameraları ile tüm müze binasının kaydı alınmaktadır.

Müzenin yürüttüğü araştırma faaliyeti ziyaretçi araştırması kapsamındadır. Ziyaretçilerin müzede görmek istedikleri sergiler, katılmak istedikleri etkinlikler sorularak, müzeden beklentileri sözlü iletişim kanallarıyla öğrenilerek, bu beklentileri karşılamaya yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Müzede düzenlenen sanat kursları bu yolla belirlenmektedir.

Müze ve Galeri, Pazartesi günleri hariç her gün 11:00–18:00 saatleri arasında ziyaret edilebilmektedir. Giriş ücreti 10 TL’dir. İki veya üç kişi için 7,5 TL, en az altı kişiden oluşan gruplar için kişi başı 5 TL, öğrenci ve öğretmenler için 3 TL’dir. Müze, on iki yaş ve altındaki çocuklar ile engelliler ve engellilerin yanlarındaki bir refakatçiden giriş ücreti almamaktadır. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar kütüphane, kafe, arşiv, hediyelik eşya mağazası, resim, heykel ve seramik atölyeleridir. Erişim olanakları sunduğu servis alanlarını da kapsayacak biçimde geniştir. Engelli erişimine sergi salonları arasında geçişi sağlayan asansörü, yaya yolu ve engelli tuvaleti ile olanak sağlamaktadır. Akademik ve bilimsel çalışmaları bilgi alış-verişi, röportaj gibi olanaklarla destekleyen Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi yönetimi, depodaki eserlere ve eserlerin kayıt bilgilerine ulaşılmasına izin vermemektedir.

3.7.2. Yönetim Yapısı

Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’ne bağlı özel müze statüsündedir ve T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne bağlı Mustafa Ayaz Vakfı yönetimindedir.

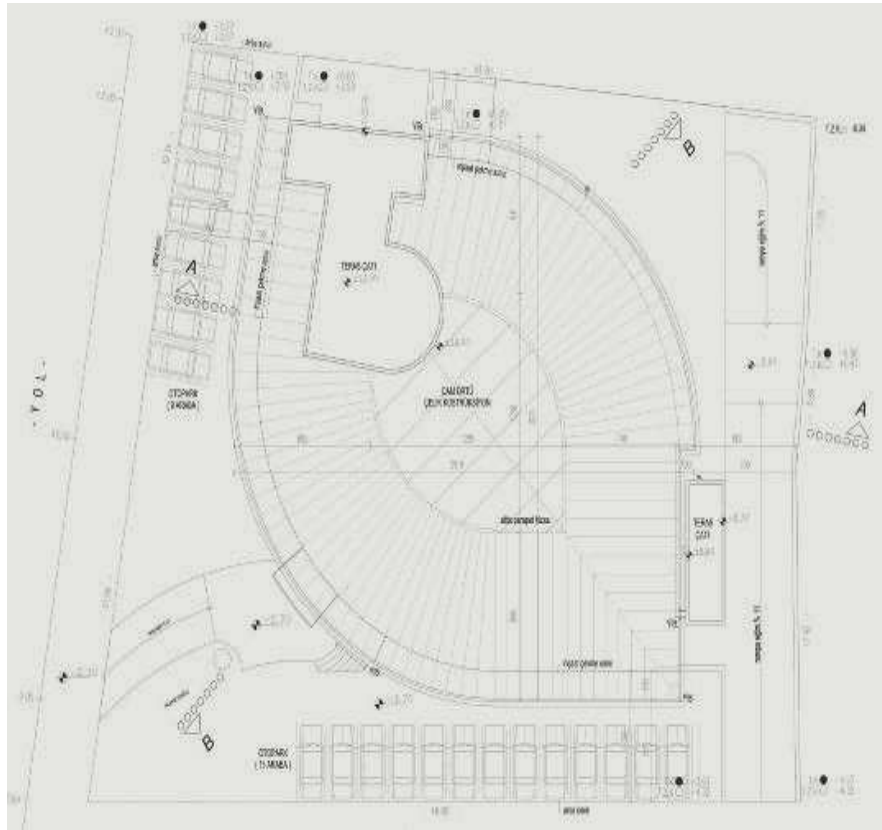
Müzenin personel kadrosu altı, uzman personeli ise dörttür. Sanat eğitimcisi, grafiker, mimar, sanat galerisi ve müze yöneticisi bu uzman personel arasında yer almaktadır.

Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi’nin gelir kaynakları sanat atölyeleri katılım bedellerinden, hediyelik eşya satışlarından, müze giriş ücretlerinden ve sanat galerisinde açılan sergilerden ve bağışlardan karşılanmaktadır.

3.7.3. Mimari Özellikler

Mustafa Ayaz Müzesi binası mimar Kadri Atabaş tarafından 2007 yılında müze binası olarak inşa edildi. Müzenin yer aldığı bölge, Milli Kütüphane, BAĞ-KUR Genel Müdürlüğü, Sayıştay, Kültür ve Turizm Bakanlığı yapılarını ve ticari merkezleri kapsamaktadır. Müzenin ana cephesinden Balgat anayolu geçmektedir. Toplam 1.700 m²'lik bir parselde yer alan müze, 515 m² taban alanına ve 4.600 m²'lik yapı alanına sahiptir. Yüksekliği ise 9.50 m'yi geçmektedir.

Yapının iki yola cephesi olması ve kot farkları nedeni ile Müze her iki cepheyi de bir bütün olarak kullanan ve kot farklarını da izleyen bir çıkmalar düzeni içinde ele alınmıştır. Zemin katının bir bölümü ve üst katları “içedönük” bir yaklaşımla biçimlenirken; girişi sağlayan ve toprak üstünde olan 1. bodrum katta; kafe, eğitim alanları ve satış mağazaları “dışadönük” bir yaklaşımla biçimlenmiştir. Yapının merkezinde bir atrium bulunmaktadır. Müzenin tüm kullanım mekânları bu atriuma açılmaktadır. Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi yerleşim planları Şekil 3.60'da, Şekil 3.61'de ve Şekil 3.62'de görülebilir.

Şekil 3.60: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Yerleşim Planı-1

Şekil 3.63: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Cepheden Görünüş

Yapı tasarımında cam ağırlıklı olarak çalışılmıştır. Cam avluya bakan katlarda ve çatıda kullanılarak sergi salonlarında gün ışığından faydalanılmak istenmiştir. Sergi mekanının ve tavanda kullanılan cam panellerin fotoğrafları Şekil 3.64’de görülebilir.

Şekil 3.64: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Cam Paneller

Müze sergi mekanlarında açık alan çözümleri geliştirilmiştir. Şekil 3.65’de fotoğrafı yer alan sergi mekanları panellerle bölünmüştür. Bu sayede sergi mekanı yeni düzenlemelere olanak sağlayabilmektedir.

Şekil 3.65: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Sergi Mekanı

Binanın üst katında, sanatçının özel ofisi, hobi atölyeleri bulunmaktadır. 1. 2. ve 3. katlarında Ayaz'ın değişik dönemlerine ait eserleri sergilenmektedir. Müzenin giriş katında kafe, hediyelik eşya satış alanı, kütüphane ve Mustafa Ayaz Sanat Galerisi bulunmaktadır. Girişin altında yer alan -1. katında, Güzel Sanatlar Fakültelerine hazırlık, resim, heykel ve seramik kurslarının verildiği dört atölye, -2. katta, 35 araçlık kapalı otopark yer almaktadır. Kafenin fotoğrafı Şekil 3.66'da, hediyelik eşya dükkânının fotoğrafı ise 3.67'de görülebilmektedir.

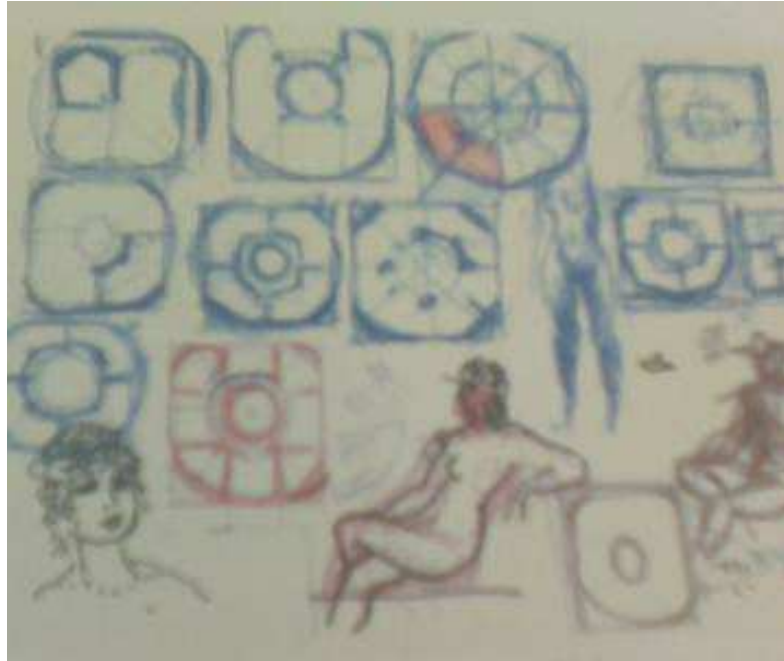

Şekil 3.66: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Kafe

**Şekil 3.67: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi
Hediye Eşya Dünyası**

Projeyi gerçekleştiren Atabaş Mimarlık şirketinin aktarımına göre mimarlar Ayaz Müzesi için değişik bir proje çalışma yöntemi denemişlerdir. Sanatçıdan müze hayalini çizerek anlatmasını istenmiş ve paralel süreçte mimarlar da düşüncelerini kâğıda dökmüşlerdir. Proje bu paralel düşünme, eskizler oluşturma ve modellerin değerlendirilmesi süreçlerinden geliştirilmiştir. Ayaz'ın müze hayalini yansıttığı ilk eskizi Şekil 3.68'de yer almaktadır.

Şekil 3.68: Mustafa Ayaz Plastik Sanatlar Müzesi, Mustafa Ayaz Müze Eskizi

Şekil 3.69’da görüldüğü gibi sanatçıya ait 200’e yakın desen, müze mekânına yerleştirilerek mimarının bir parçası haline getirilmiştir.

**Şekil 3.69: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi,
Cam Korkuluklarda Kullanılan Mustafa Ayaz Deseni**

Müzenin zemininde, asansör dâhil olmak üzere granit kullanılmıştır. Zemin fotoğrafı Şekil 3.70’de görülmektedir.

Şekil 3.70: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Zemin

Müzenin genel aydınlatmasında raylı sistem üzerinde, harekete duyarlı floresan lambalar kullanılmıştır. Genel aydınlatma aksesuarları Şekil 3.71’de görülebilmektedir. Salonlar arasında geçiş bölümlerinde ise Şekil 3.72’de gösterilen spot ışıkları tercih edilmiştir. Ayrıca cam panelle kapatılan çatı, gün ışığının müzeye girmesine neden olmaktadır. Müzenin sergi salonlarına giren gün ışığını yansıtan fotoğraf Şekil 3.73’de görülebilmektedir.

**Şekil 3.71: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi,
Harekete Duyarlı Genel Aydınlatma Sistemi**

**Şekil 3.72: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi,
Harekete Duyarlı Genel Aydınlatma Sistemi**

Şekil 3.73: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Müzeye Giren Gün Işığı

3.7.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı

Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi'nde toplam iki galeri vardır. Bu galerilerden biri müzenin üç katına yayılan, Ayaz'ın müzeye bağışladığı eserlerin sergilendiği kalıcı koleksiyon sergisidir. İkincisi ise Şekil 3.74'de görülen müzenin giriş katında bulunan Mustafa Ayaz Galerisi'dir. Galeri yılda ortalama beş sergi düzenleyerek, farklı sanatçıların eserleri izleyicilerle buluşturmaktadır.

Şekil 3.74: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Mustafa Ayaz Galerisi

Müzenin sergi salonlarının ilki sanatçının öğrencilik dönemlerinde hocası olan Adnan Turani için ayrılmıştır. Adnan Turani için ayrılan sergi bölümü Şekil 3.75’de görülmektedir.

Şekil 3.75: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Adnan Turhani Salonu

Üç kattan oluşan sergi alanı Mustafa Ayaz’ın eserlerini kronolojik olarak sunmaktadır. Sergi ilk olarak Mustafa Ayaz’ın çalışma masası ve şovaleye yerleştirilmiş üzerinde sanatla olan ilişkisini anlattığı bir tablo yerleştirmesi ile başlamaktadır. Düzenleme Şekil 3.76’da yer alan fotoğrafta görülebilir.

Şekil 3.76: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Mustafa Ayaz Sergi Alanı Giriş Yerleştirmesi

Sergi alanları bölümlere ayrılmış, birbirleriyle bağlantılı bir sergi planı ile düzenlenmiştir. Sergi düzeni Şekil 3.77’deki gibidir.

Şekil 3.77: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Sergi Salonları

Müzenin sergilemesinde kullanılan pano sistemi ayaklı panolardır. Eserler, Şekil 3.78’deki gibi asma sistemiyle panolara ve duvar yüzeyine yerleştirilmiştir.

Şekil 3.78: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Eser Asma Sistemi

Sergilemede minimalist bir yaklaşımla hareket eden Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, düzenlediği sergilerde eserlerin künye bilgileri dâhil hiçbir yazılı malzeme kullanmamıştır.

3.7.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler

Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, kültür ve sosyal etkinliklerini sergilere paralel düzenlenen söyleşilerden, konferanslardan, panellerden, sanat yarışmalarından ve eēitsel faaliyetlerden oluşmaktadır. Eēitsel faaliyetler üç alanda gerçekleşmektedir. Bunlar, “Eēitim Etkinlikleri”, “Eēitim Programları” ve “Yaz Okulu” başlıkları altında tanımlanmaktadır.

Eēitim etkinliēi olarak müze, her yıl 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve ocuk Bayramı’na yönelik projeler geliştirmektedir. En son proje 2010 yılında düzenlenen “23 Nisan 2010 şanhurfa-Ankara ērenci Sanat Buluşması” bařlıēını taşımaktadır. Bu etkinliklerden alınan bir fotoēraf şekil 3.79’da gösterilmiştir.

şekil 3.79: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi ērenci Buluşması

Müze Eēitim Programları bařlıēı altında, Güzel Sanatlar Fakültesi’ne hazırlık, yetişkin ve çocuklar için resim, heykel, seramik kursları düzenlemektedir. şekil 3.80’de fotoērafı yer alan bu kursların amacı, hangi yaşta olursa olsun, sanata ilgi duyan ve bu konuda kendini geliştirmek isteyen kişilerle, bilgi ve deneyimleri paylaşmaktır.

Şekil 3.80: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Sanat Kursu

Müzenin çocuklara yönelik düzenlediği Yaz Okulu, 21 Haziran- 20 Temmuz tarihleri arasında gerçekleştirilmektedir. Program çocuklara müze kültürü ve bilincini öğretmenin yanı sıra, müzeleri mekan ve içerik olarak tanıtmayı, genç nesillere müzeye gitme alışkanlığını kazandırmayı ve müze ortamında alacakları sanat eğitimi ile yaratıcılıklarını pekiştirmelerini amaçlamaktadır. Şekil 3.81’de fotoğrafı görülen yaz okulu atölye çalışmaları sürecinde çocuklar, müzede bulunan atölyelerde resim, heykel ve seramik çalışmalarını yaratıcı drama eşliğinde gerçekleştirme fırsatı bulurken aynı zamanda uzman sanat eğitimcileri eşliğinde, müzedeki eserleri inceleme, anlama ve yorumlama etkinliklerine de katılabilmektedir.

Şekil 3.81: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Yaz Okulu

3.7.6. Çıkarımlar

“Resim benim için bir yaşam biçimi. Resimle yaşıyor, resimle nefes alıyorum. Benim yapıtlarım benim çocuklarım gibidir. Yüzlerce binlerce çocuğum var. Yıllar önce günlüğüme şöyle bir not düşmüştüm; Toplum ve devlet sanatçıya sahip çıkmıyorsa, sanatçı kendisine sahip çıkmalı. Bu müzeyi niçin yaptın diye bana soruluyor. Her şeyden önce kendim için yaptım. Bu müzedeki mutluluğumu toplumla paylaşmak istedim. Bu müzeyi yaparak aynı zamanda resimlerime de bir yuva yaptım. Bu müze onların sonsuza dek barınağı olacak. Onlar sonsuza dek yaşarken ben de onların mutluluğunu yaşayacağım.”⁵⁶

Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Sanatçı Müzeleri içinde sanatçı icrası olan müzeler kategorisinde yer almaktadır. Müzenin kurulumunu birebir üstlenen Mustafa Ayaz, bugün hala müzenin işletilmesinde görev üstlenmektedir.

Müze koleksiyonu, Ayaz’ın seçtiği, bugüne kadar üretmiş olduğu eserleri içinde en önemlileri olarak tanımladığı eserlerdir. Ayaz, müzesine bağışladığı koleksiyonunu sanatsal gelişimini esas alarak oluşturmuştur.

Müzenin koleksiyonuna yönelik yürüttüğü faaliyetlerin nerdeyse tamamı bir takım eksikliklerle gerçekleştirilmektedir. Araştırma faaliyetleri, sadece ziyaretçilere yönelik olup sözlü yolla yürütülmektedir. Müzenin önleyici koruma programı yoktur. Güvenlik önlemleri sadece kamera sistemi ile sağlanmaktadır. Müzenin şimdiye kadar çıkardığı yayın Mustafa Ayaz’ın eserlerinin kataloğudur. Müzenin erişim olanakları ise indirimli ve ücretsiz giriş kategorileri, müzenin açık olduğu gün ve saatleri, kütüphanesi, kafesi, satış alanları ile olumlu değerlendirilebilir. Müzede bulunan asansör engelli erişiminde kolaylık sağlayan bir çözümdür. Ancak araştırmacıların envanter bilgilerine ya da depodaki eserlere ulaşmalarına izin verilmemektedir. Müzede belgeleme çalışmalarının tamamlandığı belirtilmiştir. Ancak kapsamı detaylı olarak öğrenilememiştir.

Mustafa Ayaz Müzesi, Türkiye’de müze binası olarak inşa edilmiş sınırlı sayıdaki örneklerden biridir. Bu bakımdan sadece ülkemizdeki sanatçı müzeleri içinde değil,

⁵⁶Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Tanıtım Videosu, Mustafa Ayaz Konuşması www.mustafaayazmuzesi.com[21Mayıs 2010]

tüm müze yapılarının içinde önemli bir örnek olarak değerlendirilmelidir. Mustafa Ayaz'ın projede önemli katkıları olduğu bilinmektedir. Ayrıca sanatçı orta alanda ve cam yüzeylerde kullandığı desenlerle mimariye kişisel bir anlam kazandırmıştır. Müzenin alan örgütlenmesi son derece başarılıdır. Kafe, hediyelik eşya bölümleri, Mustafa Ayaz Galerisi, danışma gibi bölümler giriş katta, atölyeler binanın alt ve üst katlarında, eser deposu alt katta, sergi alanları ise ara katlarda bulunmaktadır. Ancak en büyük sorun cam tavan yüzünden müzede gün ışığının kontrol edilememesidir. Sensörlü aydınlatma sistemi, aydınlatma aksesuar seçimleri, ısı ve havalandırma sistemleri ve mekân çözümleri ile Mustafa Ayaz Müzesi son derece başarılı bir örnek oluşturmaktadır.

Müzenin sergileme yöntemleri, eserlerin kronolojik dizilimini içermektedir. Sergide eserlere ilişkin etiket ya da herhangi bir duvar metni bulunmadığından, izleyicinin bilgi edinmesi ancak satın alabileceği katalog sayesinde mümkün olabilmektedir.

Mustafa Ayaz Müzesi, kültürel etkinlikleriyle başarılı çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu çocuklara, gençlere ve yetişkinlere ulaşmada müzenin attığı bir adımdır.

Müzenin bağlı olduğu Mustafa Ayaz Vakfı, kamu yararına hizmet veren vakıf statüsü almak için işlemlerini sürdürmektedir. Bu statüye geçmenin müzenin çeşitli vergi ve harç gibi masraflarını azaltacağını bildiren Mustafa Ayaz, temel olarak eserlerinin gerçek değerlerini kazanmaları için bu statüyü kazanmanın önemli olduğunu vurgulamaktadır. (Mustafa Ayaz ile gerçekleştirilen röportaj metni için bkz. Ek 11 / EKLER Bölümü) Mustafa Ayaz'ın bağışlarıyla kurulan Mustafa Ayaz Vakfı, vakıf statüsü şartlarında belirtilen eser bağışları için eserlerinin değerini düşük göstererek ödenmesi gereken verginin düşük olmasını sağlamıştır. Müzenin önündeki ilk hedef kamu yararına vakıf statüsü olarak, vergi muafiyetinden yararlanıp eserleri gerçek değerlerine yükseltmektir. Sınırlı sayıda personelle çalışan müze, Mustafa Ayaz'ın bağışları dışında bir kaynağa sahip değildir. Bu da müzenin süreklilik ögesini tehdit etmektedir.

3.8. Osman Hamdi Bey Müzesi

Muğla Yatağan ilçesi Turgut Beldesi'nde yer alan sanatçı Osman Hamdi Bey'in (1842-1910) iki yıl sürekli olmak üzere, on yedi yıl boyunca Muğla'da yürüttüğü arkeolojik kazılar sırasında yaşadığı evi, 2010 yılında müzeye dönüştürülerek ziyarete açılmıştır. Müzenin topluma beyan edilmiş bir misyon ya da vizyonu yoktur.

3.8.1. Koleksiyon Yapısı

Osman Hamdi Bey Müzesi, Osman Hamdi Bey'in eserlerinin röprodüksiyonlarından, bölgenin kültürel değerlerini yansıtan etnografik eserlerden ve Osman Hamdi Bey'in bölgede yürüttüğü arkeolojik kazılar sırasında çekilen fotoğraflardan oluşmaktadır. Koleksiyonda yer alan eserlerin sayısı 214'tür.

Müzenin koleksiyonuna yönelik yürüttüğü faaliyetler “koruma” ve “erişim” alanlarındadır. Koleksiyonun belgelenmesine yönelik yürütülen çalışmalar demirbaş defterine kayıt niteliğinde olup, koleksiyona yönelik “edinme”, “ödünç” ve “araştırma” faaliyetleri gerçekleştirilmemektedir. Yürütülen faaliyetlerin amaç ve kapsamlarını tanımlayan yazılı bir koleksiyon yönetim politikası da bulunmamaktadır.

Osman Hamdi Bey Müzesi'nin koruma olanakları, konservasyon ve restorasyon çalışmalarını içermemektedir. Koruma sadece eserlerin ve müze yapısının kameralarla güvenliğinin sağlanması düzeyindedir.

Müze, Pazartesi günleri hariç hafta içi her gün 10.00-18.00 saatleri arasında açıktır. Girişler 5 TL'dir. Öğrencilerden talep edilen giriş ücreti ise 2 TL'dir. Ziyaretçilerine sunduğu olanaklar hediyelik eşya mağazası ve yaz dönemlerinde faaliyete geçecek olan kafedir. Fiziksel erişim olanakları içinde engelli erişimi için girişte rampa bulunmaktadır. Ancak müzenin üst katlarına engelli ulaşımı mevcut değildir. Müzeye fiziksel erişim olanakları dışında bilgi erişimi bağlamında, akademik ve bilimsel çalışmaları sözlü iletişim kanallarıyla desteklemektedir. Müzenin envanter bilgilerine ulaşılmasına ya da depo erişimine izin verilmemektedir. Bu konular dışında fiziksel erişim ya da bilgi erişimi bağlamında araştırmacılara ya da ziyaretçilere farklı bir olanak sunulmamaktadır.

3.8.2. Yönetim Yapısı

Osman Hamdi Bey Müzesi, Turgut Belediye Başkanlığı'na bağlı olarak yönetilmektedir. Müze binası ve koleksiyonu Muğla Valiliği'nin MELSA (Muğla El Sanatları Ticaret ve Limitet Şirketi) isimli işletmesine aittir. (MELSA ve Turgut Belediyesi arasında imzalanan protokol için bkz. Ek 17/Ekler Bölümü) Müze, özel müze statüsünde değildir.

Müzenin personel kadrosu üç kişiden oluşmaktadır. Müze çalışanları işçi statüsünde olup, uzman personeli bulunmamaktadır.

Osman Hamdi Bey Müzesi'nin gelir kaynağı, bağış yoluyla ve Turgut Belediye Başkanlığı'nın öz kaynaklarından sağlanmaktadır.

3.8.3. Mimari Özellikler

Turgut Beldesi'nde yer alan Osman Hamdi Bey Müzesi'nin yapısı, 1800'lü yıllardan kalmadır. Yapı, Osman Hamdi Bey'in yönettiği kazılar sırasında kullandığı evidir. Lagina Antik Kenti'nin yakınında bulunması sebebiyle turistik bir beldede bulunan müze 534,01 m²'lik bir alana sahiptir. Müzenin çevresi Şekil 3.82'de görülebilir.

Şekil 3.82: Osman Hamdi Bey Müzesi Çevresi

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca anıt niteliği taşıyan bina olarak tescillenen yapının restorasyon çalışmaları Mustafa Korumaz tarafından yürütülmüştür. Çalışmalar 2007 yılında tamamlanmıştır. Mülkiyeti Muğla Valiliği MELSA (Muğla El Sanatları İşletmesi)'ya ait olan binada yürütülen restorasyon çalışmaları, Selçuk Üniversitesi'nin yıkılan bölümlerde yürüttüğü arkeolojik kazılarla belirlenen yapı planı temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Konağın restorasyondan önce çekilmiş fotoğrafları Şekil 3.83 ve Şekil 3.84'de görülebilir.

Şekil 3.83: Osman Hamdi Bey Müzesi Restorasyon Çalışmalarından Önce Cepheden Görünüş

Şekil 3.84: Osman Hamdi Bey Müzesi Restorasyon Çalışmalarından Önce İçerden Görünüş

Osman Hamdi Bey Müzesi taş üzerine ahşap bir yapıdır. Dış alanda henüz yeni düzenlemesi yapılan bahçesi ve bir de kafesi bulunmaktadır. Mekânın cephe fotoğrafı Şekil 3.85’de ve Şekil 3.86’da bulunmaktadır. Şekil 3.87’de müze bahçesine, Şekil 3.88’de yaz dönemlerinde işletilen kafeye ilişkin fotoğraflar yer almaktadır.

Şekil 3.85: Osman Hamdi Bey Müzesi Girişi

Şekil 3.86: Osman Hamdi Bey Müzesi Cephesi

Şekil 3.87: Osman Hamdi Bey Müzesi Bahçesi

Şekil 3.88: Osman Hamdi Bey Müzesi Kafe

Bina iç içe geçmiş odalardan oluşmaktadır. Odaların tamamı sergilemeye ayrılmıştır. Şekil 3.89’da görülen, binanın alt katında bulunana bir alan yöresel el sanatları ürünlerinin satışlarına ayrılmıştır. Şekil 3.90’da görülen, yine binanın alt katında bulunan bir alan da gelecekte faaliyete geçirilmesi planlanan atölyedir.

Şekil 3.89: Osman Hamdi Bey Müzesi El Sanatları Satış Alanı

Şekil 3.90: Osman Hamdi Bey Müzesi, Atölye Alanı

Müzedede aydınlatma aksesuarı Şekil 3.91’de görüldüğü gibi ayaklı halojen lambalar ve gazlı lamba görünümünde halojen ampullerle sağlanmaktadır.

Şekil 3.91: Osman Hamdi Bey Müzesi Aydınlatma Sistemi

3.8.4. Sunum ve Sergileme Anlayışı

Osman Hamdi Bey Müzesi, iki tip sergileme alanına sahiptir. Yapının odalarının sergi mekânlarına dönüştürüldüğü müze, Osman Hamdi Bey'in eserlerinin röprodüksiyonlarının sergilendiği galerilere ve bölgenin etnografik eserleriyle yeniden düzenlendiği odalara sahiptir.

Yapıt röprodüksiyonlarının sergilendiği odalarda gerçekleştirilen sergilemede belirli bir tema söz konusu değildir. Şekil 3.92'de ve Şekil 3.93'de görülen bu sergilemelerde röprodüksiyonların boyutları esas alınmıştır.

Şekil 3.92: Osman Hamdi Bey Müzesi Giriş Kat Sergi Salonu 1. Oda

Şekil 3.93: Osman Hamdi Bey Müzesi Giriş Kat Sergi Salonu 2. Oda

Bölgenin etnografik eserlerinin sergilendiği sergi salonları kısmı evin yaşandığı yıllarda nasıl görüldüğüne ilişkin varsayıma dayalı düzenlenmeleri ve bölgenin geleneksel unsurlarını ön plana çıkaran sergilemeleri içermektedir.

Tütün işleme makinası, yayık ayranı yapmakta kullanılan tahta aletler, bölgenin kültürel unsurlarını yansıtan nesneler arasındadır. Bu düzenlemede herhangi bir bilgi panosu ya da eserlerin hangi yıllara ait olduğu, nerden edinildiği gibi bilgileri içeren her hangi bir künye kullanılmamıştır. Düzenlemeye ilişkin fotoğraf Şekil 3.94’de görülebilir.

Şekil 3.94: Osman Hamdi Bey Müzesi, 1. Kat Sergi Salonu 1. Oda

Etnografik eserlerin yer aldığı diğer sergi mekânları oturma odaları, mutfak, kiler ve yatak odası şeklinde düzenlenmiştir. İlişkili örnek fotoğraflar Şekil 3.95’de, Şekil 3.96’da ve Şekil 3.97’de yer almaktadır.

Şekil 3.95: Osman Hamdi Bey Müzesi, Oturma Odası Düzenlemesi

Şekil 3.96: Osman Hamdi Bey Müzesi Mutfak Düzenlemesi

Şekil 3.97: Osman Hamdi Bey Müzesi Yatak Odası Düzenlemesi

Sadece sergilenen röprodüksiyonlar için kullanılan etiketlerde eser isimleri yazılmıştır. Örnek fotoğraf Şekil 3.98’de görülebilir. Müzede bunun dışında hiçbir yazılı bilgilendirme aracı yer almamaktadır.

Şekil 3.98: Osman Hamdi Bey Müzesi Etiketi

Sergi mekânlarında bulunmaması gereken objeler, sergilenen eserlerin yanında da bulunabilmektedir. Örnek fotoğraf Şekil 3.99’da bulunmaktadır.

Şekil 3.99: Osman Hamdi Bey Müzesi, Sergilenen Objeler

3.8.5. Kültürel ve Sosyal Etkinlikler

Osman Hamdi Bey Müzesi, çevrede yaşayan ziyaretçileri için bir atölye ortamı oluşturmuş, fakat talep yetersizliği ve düzenli program oluşturulamaması nedeniyle uygulamaya koyamamıştır.

3.8.6. Çıkarımlar

Osman Hamdi Bey Müzesi, sanatçının yaşamının belirli bir dönemini geçirdiği evinin müzeleştirilmesiyle kurulmuştur.

Müzenin koleksiyonu T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına, müze yapısı ise Muğla El Sanatları Ticaret ve Limitet Şirketi'ne aittir. Müze koleksiyonda yer alan eserlere ilişkin yürüttüğü faaliyetlerde kadro yetersizliği, nitelikli personelin bulunmaması ve yetki sınırlaması gibi nedenlerle yetersiz kalmaktadır.

Müzenin kurulmasındaki temel gereksinim, Turgut Belediyesi, Fen ve İmar İşleri Müdürü Süleyman Karabıyık bölgede yer alan Osman Hamdi Bey'in başlattığı sit alanıyla müzeyi ilişkilendirerek kültürel bir platform yaratmak olduğunu bildirmiştir. (Osman Hamdi Bey Müzesi Turgut Belediyesi Fen ve İmar İşleri Müdürü Süleyman Karabıyık ile Görüşme için bkz. Ek 12/Ekler Bölümü) Ancak müzenin sürdürülebilirlik unsurunu tamamlayan koleksiyona yönelik yürütülen faaliyetlerin yetersiz olması, personel ve bütçe sınırlarının olması bu önemli girişimin gerçekliğini ortadan kaldırmıştır.

4. TÜRKİYE’DE SANATÇI MÜZELERİ İÇİN MODEL ÖNERİSİ

Türkiye’de sanatçı müzelerinin koleksiyon ve yönetim yapıları, mimari özellikleri, sunum ve sergileme anlayışları, kültürel ve sosyal etkinlikleri dikkate alındığında, bu müzelerin yeniden yapılandırılmalarına ya da kurulumlarına kılavuzluk edecek, sanatçı müzelerinin süreklilik unsurunu tehdit eden olumsuzlukları ortaya koyarak sürdürülebilirliğine zemin hazırlayacak gerekliliklerin yerine getirilmesi sanatçı müzesi modeli geliştirebilmenin ilk adımıdır. Bu başlangıç noktasında müzelerin etik yaklaşımlarına, yasal düzenlemelere ve müze işleyişine getirilen öneriler, bir sanatçı müzesi modeli olmaktan çok, birçok sanatçı müzesi modelinin geliştirilmesine olanak sağlayacak yapısal önermeler taşır.

4.1. Türkiye’de Sanatçı Müzelerinin Ortak Sorunları

Türkiye’de sanatçı müzelerinin incelenmesiyle elde edilen veriler (Araştırma verilerinin karşılaştırmalı tablosu için bkz. Ek 19/ Ekler Bölümü), bu müzelerle ilişkili ortak sorunlara işaret etmektedir. Bu sorunları tanımlamak, sanatçı müzelerinin yapılandırılmalarına ve kurulmalarına kılavuzluk edecek bir model önerisi çıkarabilmenin ilk adımıdır.

Müzecilik mesleğinin etik kurallarını ele alan 1986 yılında Arjantin’de düzenlenen on beşinci ICOM (The International Council of Museum) genel kurulunda ele alınan tüzükte (İlgili ICOM tüzüğü için bkz. Ek 20/ Ekler Bölümü)müze; kâr gütmeye amacı olmayan, halkın ve gelişiminin hizmetinde olan ve üzerinde çalışma, eğitim ve yararlanma amacıyla, halklar ve çevreleri hakkında somut kanıtlar edinen, onları koruyan, araştıran, ulaştıran ve sergileyen halka açık kalıcı bir kurum olarak tanımlanır. Yürüttüğü faaliyetler düşünüldüğünde incelenen Türkiye’deki sanatçı müzelerinin hiçbirisi bu tanımın karşılığını tam anlamıyla taşımamaktadır.

Müzelere kimliğini veren koleksiyonlarını oluşturmalarında uyması gereken etik kurallar yine aynı tüzükte ifade edilmektedir. Buna göre tüm müzelerin koleksiyonunu toplama politikaları hakkında yazılı bir beyanat yapmaları ve

yayınlamaları gerektiği belirtilmiş, toplanan nesnelerin müzelerin amaçları ve faaliyetleriyle ilgisi olması önemle vurgulanmıştır.

Türkiye’deki hiçbir sanatçı müzesinin yazılı ve beyan edilmiş bir toplama politikası yoktur. Doğançay Müzesi, Burhan Doğançay’ın ve babası Adil Doğançay’ın, Ercümen Kalmık Müzesi, Ercümen Kalmık’ın, Mustafa Ayaz Müzesi, Mustafa Ayaz ve öğretmeni Adnan Turhani’nin, eserlerinden oluşan koleksiyonlara sahiptir. Devrim Erbil Müzesi’nin çok farklı sanatçıların eserlerini kapsayan bir koleksiyonu vardır. Feyhaman Duran Müzesi’nin koleksiyonunda Feyhaman ve Güzin Duran’a ait sanat eserleri, kitaplar ve kişisel eşyalar yer almaktadır. Eskihisar’daki Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi koleksiyonunu, Osman Hamdi’nin kişisel eşyalarından oluşturmuştur. Buraya kadar tüm müzelerin koleksiyonlarıyla, odaklandıkları sanatçının anlaşılabilirliğini artırmayı amaçladıkları söylenebilir. Ancak Muğla’daki Osman Hamdi Bey Müzesi koleksiyonu Osman Hamdi ile ilişkisi olmayan etnografik eserlerden oluşturulmuştur. Müzenin koleksiyonu, müze kimliğiyle örtüşmemektedir. Ayrıca sanatçıyla ilişkisi olmadığı halde ilişkisi varmış gibi sunulan koleksiyon yanlış anlaşılmalara neden olabilmektedir.

Bir diğer etik yükümlülük koleksiyon nesnelerinin bakımı ve korunması konularındadır. Müze tarafından kabul edilen tüm nesneler düzgün şekilde muhafaza edilmeli, korunmalı ve gereken bakımlara tabi tutulmalıdır. Koleksiyonların gelecek nesillere mümkün olduğu kadar iyi ve güvenli bir şekilde aktarılması sağlanmalıdır. ICOM tüzüğünde de belirtilen doğal ve yapay nedenlere karşı çevresel korumanın sağlanması da dâhil olmak üzere, önleyici korumaya ve yenilemeye ilişkin mesleki etik sorumlulukların yerine getirilmesi gerekmektedir.

İncelenen sanatçı müzelerinin tamamı müzelerin asli görevlerinden biri olan koruma faaliyetini, güvenlik sistemleriyle ve eserlerin sergilendiği alanların ısı ve nem ölçümleriyle sınırlı algılanmaktadır. Hiçbir müzede doğal ve yapay nedenlere karşı çevresel koruma programı ya da eserlerin yaşam ömürlerini uzatacak kapsamlı bir önleyici koruma programı mevcuttur. Sadece Feyhaman Duran Müzesi, müze çalışanlarından birinin restoratör olması sayesinde bazı yenileme çalışmalarını gerçekleştirebilmektedir. Bu çalışmalar da ne yazık ki planlı, programlı bir faaliyet olmaktan ziyade, kişisel bir katkı sağlamanın ötesine geçememiştir.

Başılanan, miras yoluyla geçen ve ödünç verilen nesneler ancak müzelerin belirtilen toplama ve sergileme politikalarıyla uyumlu oldukları takdirde kabul edilmelilerdir. Özel şartlara tabi teklifler, müzenin ve halkın uzun vadede çıkarlarına ters düşeceğine karar verildiği takdirde reddedilmelidir. Müzelerin elden çıkarmaya izin veren yetkileri bulunduğu veya elden çıkarmaya ilişkin şartlara tabi nesneler aldığı durumlarda yasal hükümler ve diğer gereklilikler tam olarak yerine getirilmelidir. Bu nesneler açık arttırma veya daha başka yöntemlerden önce değiş tokuş, hediye, özel anlaşmalara bağlı satışlar yoluyla diğer müzelere teklif edilmelidir. Ödünç verilecek nesneler, ödünç olarak verilen sergilerin alınması bir müzenin ve hizmetlerinin çıkarlarını ve kalitesini arttırmada önemli bir role sahiptir. Ancak geçerli eğitici, bilimsel veya akademik bir hedefleri olmadığı sürece ödünç nesne alınmamalı sergi açılmamalıdır. Müzeler, koleksiyonlarına yönelik yürütülen edinim, elden çıkarma ve ödünç faaliyetlerinin etik çerçevesi için yine ICOM'un hazırladığı tüzükten faydalanabilir.

İncelenen müzelerin içinde koleksiyonundan eser çıkartan bir müzenin olmadığı öğrenilmiştir. Ancak bu bilgi eserlerin envanter kayıtlarına ulaşamadığından doğruluğu ispatlanamamıştır. Ödünç faaliyetlerini ise özellikle T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi ve Burhan Angela Doğançay Vakfı Doğançay Müzesi'nde yürütülmektedir. Ödünç prosedürü her iki müzede de tutanak tutulması ve eserlerin sigortalanmasını kapsayan bir dizi onay ve yazılı prosedürle işlemektedir. Hiçbir müzede başka bir kurumdan ya da koleksiyonerden ödünç alınan eser bulunmamaktadır.

ICOM tüzüğü belgeleme faaliyetlerine ilişkin etik kuralları da kapsamaktadır. Buna göre belgeleme çalışmaları her bir nesnenin kaynağına ve müze kabul şartlarına ilişkin ayrıntıları içermesi gerektiği bildirilmiştir. Ayrıca çalışanların ve kullanıcıların kolay erişim sağlayabilecekleri sistemlerle desteklenmeleri konusu da vurgulanmıştır.

Sekiz müzenin hiç birinden belgeleme çalışmalarına ilişkin örneklerle ulaşamamıştır. Eskişehir'deki Osman Hamdi Bey Müzesi'nde belgeleme çalışmaları yürütülmemektedir. Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi'nde envanterlenmiş eser sayısı on üçtür. Müzede Zeynep Rona'nın yönetimi döneminde bir Bilgi Merkezi kurulması planlanmışsa da tamamlanamamıştır.

Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi'nde mevcut bir envanter olmasına karşın, yanlış ve eksik bilgiler içermesinden dolayı belgeleme çalışmalarının yenilenmesine gereksinim duyulmaktadır. T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil  a daş Sanat Müzesi'nde eser kayıtları demirbaş esasına göre tutulmaktadır. Eserin adı, ebadı, tarihi, tekniği, bağış tarihi ve müzedeki yeri kayıt altına alınmaktadır. Burhan ve Angela Doğançay Vakfı Doğançay Müzesi, koleksiyonu da dahil olmak üzere Burhan Doğançay'a ait toplam 3786 eserin, isimleriyle, teknikleriyle, ölçüleriyle, bulundukları sergi ve yayınlarla ve diğer önemli görülen bilgilerle kayıt altına alındıkları belirtilmiştir. Ender Güzey Müzesi'nde yürütülen belgeleme çalışmalarına ilişkin veri alınamamış, sadece böyle bir çalışmanın y r t ld  u bildirilmiştir. Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi'nde 474 adet sanat eseri envanterlenmiştir. Eserler tarihleri, teknikleri ve açıklayıcı bilgileriyle kayıt altına alınmıştır. Muğla'da bulunan Osman Hamdi Bey Müzesi ise belgeleme çalışmaları yürütmemektedir.

Müzeler, araştırma, eğitici çalışmalar, gösterimler, geçici sergiler ve daha başka diğer faaliyetlerle bilginin oluşması ve yayılması için koleksiyonları kullanma gibi bir sorumluluk taşırlar. Ayrıca faaliyetlerin müzenin politikalarıyla ve eğitici amaçlarıyla uyumlu olması ve koleksiyonların kalitesi veya bakımına zarar vermemesi beklenmelidir. Sergilerde sunulan bilgilerin doğru ve nesnel olması ve efsaneler veya basmakalıp inanışlara dayanmaması sağlamalıdır.

Türkiye'deki tüm sanatçı müzelerinde araştırma faaliyetleri y r t lmedi i gözlemlenmiştir. T.C. Devrim Erbil Müzesi'nde koleksiyona yönelik Devrim Erbil'in y r tt  u araştırma faaliyetleri söz konusu olsa da bu araştırmaların kapsamı müze çalışanları tarafından bilinmemektedir. Burhan Angela Doğançay Vakfı Doğançay Müzesi'nde ise sanatçının başka müzelerde ve özel koleksiyonlarda yer alan eserlerinin tespit edilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Araştırma faaliyeti genel olarak ziyaretçi araştırması düzeyinde algılanmaktadır. Eskihişar'daki Osman Hamdi Bey Müzesi'nde ziyaretçi sayıları tutulmakta, Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi'nde ziyaretçi beklentileri sözlü olarak öğrenilmektedir. Ancak hiçbir müze yürüttüklerini ifade ettikleri araştırma faaliyetlerinden edindikleri bilgileri kullandıkları somut bir uygulama gerçekleştirmemiştir.

Müzelerin sergileme konusunda gerçekleştirdikleri çalışmalar ise birbirinden oldukça farklı örnekler ortaya koymaktadır. Feyhaman Duran Evi ve Müzesi koleksiyonunda yer alan resimler müze dışında İstanbul Üniversitesi'nin rektörlük binasında yer alan bir galeride sergilenirken, müze sergileme yönteminden oldukça uzak bir anlayışla ziyaretçilerini ağırlamaktadır. Ev, bilgilendirici hiçbir unsur gözetilmeden içindeki eşyalarla olduğu gibi sunulmuştur. Eskihisar'daki Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, sanatçının kişisel eşyaları, balmumu heykellerle yapılan canlandırmalarla sergilenirken, eserlerinin röprodüksiyonları için özel galeriler oluşturulmuştur. Sanat eserlerinin sahtelerinin müzede sergilenmesi etik olarak yanlış değerlendirilirken, sunulan canlandırmaların bilgilendirmeden uzak olduğu gözlemlenmiştir. Muğla'daki Osman Hamdi Bey Müzesi röprodüksiyonların yanı sıra Osman Hamdi Bey ile ilişkisi anlaşılamayan bir sürü etnografik eser sergilenmektedir Osman Hamdi'nin eserlerinin röprodüksiyonlarına geniş alanlar ayrılmıştır. Eskihisar'daki Osman Hamdi Bey Müzesi ve Evi'nde olduğu gibi bu müzede de sergilenen kopyaların gerçek sanat eseri olmadığı belirtilmemiştir. Devrim Erbil Müzesi'nin sergi temaları sanatçının sanatına ve yaşamına ışık tutmaktan ziyade, onun ve öğrencilerinin sanat eserlerinin bir düzenlemesini içermektedir. Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi bilgi panolarından, etiketlerden ve yönlendirmelerden uzak kronolojik olduğu müze çalışanları tarafından sözlü olarak belirtilen bir sergileme sunmaktadır. Doğançay Müzesi ise sergileme sistemi ve bilgilendirme araçlarıyla diğer müzelere nazaran başarılı görülmektedir. Ender Güzey Müzesi kapandığı, Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi ise ziyarete kapandığı için sergileme biçimi açısından değerlendirilememiştir. Ancak sergi konsepti açısından bakıldığında bir sanatçı müzesi kimliğine yaraşır örneklerin en başarılı biçimde sunan şüphesiz Ercümen Kalmık Müzesi'dir. Ercümen Kalmık'a ayrılan sergi salonunun yanı sıra dönemsel sergiler de düzenleyen müze, çağdaş sanat alanında eserler üreten birçok sanatçının eserlerini sergilemiştir. Ercümen Kalmık Müzesi, sergileri ile sadece odaklanılan sanatçının anlaşılabilirliğini arttırmakla kalmayıp sanat alanının da gelişmesine katkıda bulunmuştur.

İncelenen müzelerin büyük çoğunluğunun kültürel ve sosyal faaliyetlerini sınırlı düzeyde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Doğançay Müzesi bir resim yarışması düzenlemekte, Mustafa Ayaz Müzesi kurslar açmakta, Devrim Erbil Müzesi Halk Eğitim Merkezi ile ortak kurslar gerçekleştirmektedir. Feyhaman Duran Konağı,

ziyaretçin tek başına gezmelerine olanak sağlayamadığına rehberlik hizmeti vermektedir. Kültürel ve sosyal etkinlikleri bakımından diğerlerinden oldukça önde görülen yine Ercümen Kalmık Müzesi'dir. Müze ziyarete açık olduğu yıllarda gerçekleştirdiği sergilere paralel söyleşileriyle, Ercümen Kalmık'ın sanat yaşamını konu alan söyleşileriyle, konferanslarıyla, video art ve performans gösterileriyle ve daha birçok etkinliğiyle sadece sanatçı müzeleri için değil ülkemizdeki birçok müze için iyi bir örnekler yaratmıştır.

ICOM tüzüğüne göre kamu geneli (veya sınırlı bir kamusal rol üstlenen müzelerde hizmet verilen uzman kesim) makul saatler içerisinde ve düzenli zaman dilimlerinde sergileri görebilmelidir. Ayrıca, müzeler randevu veya daha başka düzenlemeler yoluyla, halkın müze çalışanlarına ulaşabilmesini ve gizlilik nedenlerinden dolayı sınırlama getirilen koleksiyonlarla ilgili eksiksiz bilgi alabilmesini sağlamalıdır.

Türkiye'deki sanatçı müzelerinden biri olan Ender Güzey Müzesi kapanmıştır. Ayşe Ercümen Kalmık Müzesi ise ziyarete kapanmıştır. Eskihişar'da yer alan Osman Hamdi Bey Müzesi, her gün 10.00–18.00 arasında açıktır. Müze resim atölyesi ve kafesi ile hizmet vermektedir. Girişler ücretsizdir. Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, hafta içi her gün 10.00–18.00 arası açıktır. Müze kütüphanesi ve arşivi ile hizmet vermektedir. Girişler ücretsizdir. T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Müzesi, Pazar günleri hariç her gün 10.00–18.00 arasında açıktır. Müze halk eğitim merkezi ile işbirliğinde düzenlediği kurslar, kütüphanesi ve kent arşivi ile hizmet vermektedir. Müze girişi ücretsizdir Doğançay Müzesi her gün 10.00–18.00 saatleri arasında ziyarete açıktır. Müze kütüphanesi, hediyelik eşya bölümü, kafesi ve arşivi ile hizmet vermektedir. Girişler ücretsizdir. Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi, Pazartesi günleri hariç her gün 10.00–18.00 arasında açıktır. Müze kütüphanesi, kafesi, arşivi, hediyelik eşya mağazası ve atölyeleri ile hizmet vermektedir. Giriş ücretleri yetişkinler için 10 TL, iki ve ya üç yetişkin için 7,5 TL, en az altı kişilik gruplar için 5 TL, öğrenci ve öğretmenler için 3 TL'dir. On iki yaş ve altındaki çocuklar, engelliler ve engellilerin yanlarındaki bir refakatçi ise müzeye ücretsiz girebilmektedir. Muğla'daki Osman Hamdi Bey Müzesi, Pazartesi hariç hafta içi her gün 10.00–18.00 saatleri arasında açıktır. Muğla El Sanatları Limitet Şirketi'nin ürünlerinin satış bölümü, henüz işlemeyen atölyeleri ve kafesi ile hizmet vermektedir. Giriş ücretleri yetişkinler için 5 TL, öğrenciler için 3 TL'dir.

Yine aynı tüzükte ICOM tüzüğü müze binası konusuna da yer vermiştir. Buna göre müze binaları koleksiyonunun korunmasına, araştırılmasına, saklanmasına, sergilenmesine ve bununla birlikte müzenin diğer faaliyetlerine uygun ve yeterli olmalıdır. Hırsızlık, yangın, sel, barbarlık ve kötü kullanım gibi tehlikelere karşı yıl boyunca gece ve gündüz demeden düzgün standartlarda koruma sağlanmalıdır. Engelli kişilerin özel gereksinimleri olabildiğince karşılanmalıdır.

Mimari açıdan bakıldığında müze olarak inşa edilen tek bir sanatçı müzesi vardır. O da Mustafa Ayaz Müzesi'dir. Orta bir avlunun etrafında konumlandırılan toplam yedi katlı olan yapının alan örgütlenmesi oldukça başarılı olsa da müzenin gün ışığını kontrol altında tutamaması müze mimarisi açısından olumsuz bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Doğançay Müzesi, Ender Güzey Müzesi, Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi ve Devrim Erbil Müzesi farklı işlevlere sahip olan yapıların restorasyonu ile oluşturulmuştur. Yapılan araştırmalarda Ender Güzey Müzesi haricindeki diğer yeniden işlevlendirme projelerinin tamamında müze işlevi gözetildiği bildirilmiştir. Bu örneklerin içinde eski yapının özgün yapısını bozmadan müze alan örgütlenmesini ve yapı elemanlarının seçimini en başarılı gerçekleştiren şüphesiz Ercümen Kalmık Müzesi'dir. Doğançay Müzesi, yapının sadece ön cephesini korumuştur. Devrim Erbil Müzesi ise zemin, aydınlatma gibi mekân çözümlerinde ve alan örgütlenmesinde oldukça başarısızdır. Feyhaman Duran Evi ve Müzesi, Eskişehir'deki Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi ve Muğla'daki Osman Hamdi Müzesi müze olarak restore edilmiş anıtlardır. Feyhaman Duran Evi ve Müzesi'nin günümüzde yeniden restore edilmeye ihtiyacı vardır. Özellikle üst katta yer alan yatak odasının eğimi tehlike arz etmektedir. Bu haliyle terk edilmiş bir ev izlenimi yaratmaktadır. Muğla'daki Osman Hamdi Bey Müzesi'nin bir bölümü, arkeolojik kazılarla belirlenen temeller üzerinden inşa edilmiştir.

Müze yönetim yapıları kapsamında ICOM tüzüğünde belirtilen bazı maddeler bu konudaki esasları tanımlamaktadır. Buna göre her müzenin müzelerle, kültürel mirasla ve kar amacı gütmeyen kurumlarla ilgili ulusal kanunlara göre düzenlenmiş ve müzelerin yasal statüsünü ve devamlılığı ile kar amacı gütmeyen yapısını açık bir şekilde ifade eden yazılı bir nizamnamesi bulunmalıdır. Müzelerin yöntemin kurulları ya da kontrolden sorumlu yetkilileri müzelerin amaçları, hedefleri ve

politikaları ile yönetim kurulunun kendisinin de rolünü ve oluşumunu açık bir şekilde tarif etmeli ve yayınlamalıdır.

Ülkemizde bulunan sanatçı müzeleri belediyelere ve özel vakıflara bağlı olarak hizmet vermektedir. Eskişehir'daki Osman Hamdi Bey Müzesi ve Evi, 1987–2006 yılları arasında Kocaeli Arkeoloji Müzesi'ne bağlı iken, 2006 yılında Kocaeli Belediyesi'ne devrolmuştur. Ercümen Kalmık Müzesi, 1997 yılında Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı tarafından kurulmuştur. T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Balıkesir Belediyesi Kent Konseyi kararıyla belediyeye bağlı olarak 2004 yılında açılmıştır. Doğançay Müzesi, Burhan ve Angela Doğançay Vakfı tarafından işletilmektedir. Müze 2004 yılından beri faaliyet göstermektedir. Mustafa Ayaz Müzesi, Mustafa Ayaz Vakfı tarafından 2009 yılında kurulmuştur. Muğla'da yer alan Osman Hamdi Bey Müzesi ise 2010 yılında Muğla Turgut Beldesi yerel yönetimine bağlı olarak işletilmektedir. Bu müzelerin dışında biri üniversiteye bağlı biri ise herhangi bir kuruma bağlı olmaksızın açılan iki müze daha vardır. Biri Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, ikincisi Ender Güzey Müzesi'dir. Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün restorasyon projesi ile yenilenerek 2001 yılında Güzel Sanatlar Fakültesi'nin kontrolüne verilmiştir. 2007–2009 yılları arasında faaliyet gösteren Ender Güzey Müzesi vakfa ya da herhangi bir kuruluşa bağlı olmaksızın gerçekleştirilen bir girişimdir.

Bu müzelerin arasında yasal statüsü bakımından özel müze olarak kabul edilen sadece iki müze vardır. Birincisi ziyarete kapalı olan Ayşe Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi, ikincisi ise Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi'dir. Kuruluş amaçları yazılı bir yönetmelikle tanımlanan yine bu iki müzedir. Eskişehir'da yer alan Osman Hamdi Bey Müzesi, Kocaeli Belediyesi'ne devrolduğu 2006 yılından 2008 yılına kadar özel müze statüsü taşısa da 2008 yılından buyana yasal statüsünü yeniden kazanmaya ilişkin bir girişimde bulunmamıştır. Bu müzenin de diğer müzeler gibi bir yönetmeliği bulunmamaktadır.

4.2. Yasal Düzenlemeler

Türkiye'deki sanatçı müzelerinin yapılanmalarına ve kurulmalarına kılavuzluk edecek önemli girişim yasal statü konusunda düzenlemelerin yürütülmesidir ve bu müzelerin özel müze statüsü almalarının zorunlu kılınmasıdır.

Kaynak yetersizliği, sürekli kaynaklara sahip olamamaları, yeterli personel ve uzman personel kadrolarının ya olmaması ya da az sayıda olması gibi Türkiye’deki sanatçı müzelerinin sürekliliğini tehdit eden ortak sorunların karşısında atılacak ilk adım müze koleksiyonlarının koruma altına alınmasıdır. Sanat yapıtının, sanatçı koleksiyonlarının, kişisel eşyalarının ve bunun gibi bir sanatçı müzesinin koleksiyonunu oluşturacak her türlü nesnenin korunması gereken kültür varlığı olarak tanınması gerekmektedir. Hatta sanatçının yaşamının belirli dönemlerini geçirdiği ev ve atölye gibi müzeleştirilen özel alanların taşınmaz kültür varlığı olarak tanımlanması ve koruma altına alınması da gerekmektedir.

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu’nun da kültür varlığı terimi, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yeraltında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar olarak tanımlanmaktadır. Aynı kanunda korunması gereken taşınır kültür varlıkları “..sanat tarihi açılarından belge değeri taşıyan ve ait oldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve ilmi özellikleri ile seviyesini yansıtan her türlü kültür ve tabiat varlıkları” olarak, korunması gereken taşınmaz kültür varlıkları ise XIX. uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış olanlar ve belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığı’nca korunmalarında gerek görülen taşınmazlardır olarak tanımlanmıştır. Oysa kanunda korunması gereken taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları sanat tarihine yön vermiş sanatçıların anlaşılabilirliğini arttıran eserleri, kişisel eşyaları, koleksiyonu gibi nesneleri ve yaşamının belirli dönemlerini geçirdiği ev ve atölye gibi yapıları kapsayacak biçimde genişletilmelidir. Kanunda yapılacak düzenleme, sürekliliği konusunda şüpheler taşıyan sanatçı müzelerinin koleksiyonlarının koruma altına alınmasına yönelik en temel unsur olmasının yanı sıra koleksiyona yönelik müzelerde yürütölen envanter çalışmalarının da bilimsel kriterler ışığında sürdürölmesine aracı olacaktır.

Yapılan araştırma her sanatçı girişiminin müze olarak anılmasının doğru olmadığını göstermektedir. Özellikle Ender Güzey Müzesi bunun tipik bir göstergesidir. Ayşe Ercümend Kalmık Müzesi ziyarete kapalı olmasına rağmen özel müze statüsünde yer almaya devam etmektedir. Belediyelere bağlı müzeler ise bir müze olarak yürötmeleri gereken faaliyetleri yetki yetersizliği ve uzman kadro eksikliği nedenleriyle gerçekleştirememektedir. Burhan ve Angla Doğançay Vakfı Doğançay

Müzesi ve özel müze statüsü olan Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi faaliyetlerini bilimsel yöntemlerden uzak sürdürmektedir. Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, akademik bir yapının içinde yönetilmesine karşın kaderine terkedilmiştir. Bu sonuçlar tüm müzelerin uygulamakla yükümlü olacakları özel müzelere ilişkin yasal düzenlemelere gereksinimi ortaya koymaktadır. Bu kültürel girişimleri engelleyecek bir unsur olarak değil, müze faaliyetlerinin sürdürülmesine yasal bir destek olarak değerlendirilmelidir.

18289 Sayılı Resmi Gazete de yayınlanan Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik (Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik için bkz. Ek 14/ Ekler Bölümü), 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren taşınır kültür ve tabiat varlıklarından meydana gelen özel müzelerin kuruluş, görev, yönetim, gözetim, denetim şekil ve şartlarını belirleyen bir yönetmeliktir. 2006 yılında yönetmeliğe getirilen ek madde ile modern eserler veya eşyaları barındıran özel müzelerin ruhsatlandırılabilmesi beyan edilmiştir. Bu madde hükmünde özel müze belgesinin verilmesinde, müze envanterlerinin en az yarısının ülkemizin kültür ve sanatı ile ilgili eserlerden oluşması önemli bir kriter olarak belirtilmiştir. Sanatçı müzelerini oluşturabilecek koleksiyonlar 2863 sayılı kanunda kapsamlı biçimde belirtilmediği gibi Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik maddelerinde de belirtilmemiştir.

Bir sanatçı müzesinin koleksiyonunu oluşturacak kültür ve sanat eserlerinin korunması gereken kültür ve sanat eserleri olarak tanımlanmaması müzelerin koleksiyonlarının yanı sıra koleksiyonlarına yönelik yürütülecek faaliyetleri de tanımsız bırakmaktadır. Aynı yönetmeliğin dokuzuncu maddesi envanter kayıtlarının düzenlenmesine, onuncu maddesi edinme, ödünç ve elden çıkarma, on sekizinci maddesi eserlerin kırılması, kaybolması, çalınması gibi durumlara karşın sürdürülecek gözetime değinmekte ancak faaliyetler net bir biçimde tarif etmemektedir. Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik, koleksiyonun korunmasına, belgelenmesine, edinimine, elden çıkarılmasına ve erişimine ilişkin temel prensip ve esasları barındıracak ya da bu esaslara referans verecek biçimde yeniden düzenlenmelidir.

Yönetmelik, müze mekânlarıyla ilişkili tek bir madde barındırmaktadır. Bu madde de müze binasının müstakil ya da ayrı bir bölüm olması, mekânın ziyaretçilerin zaruri

ihtiyaçlarını karşılayabilmesi, bina güvenliğinin sağlanması, eserlerin korunmasına uygun olması ifade edilmişse de uygunluk kriterleri tanımlanmamıştır. Yönetmeliğin yeniden işlevlendirilen anıtların restorasyonunda uyulması gereken kriterlerle, alan örgütlenmesinde uyulacak temel unsurlarla, eserlerin güvenliği için uyulması gereken güvenlik prosedürleriyle kapsamlı biçimde ele alınması gerekir. Müze mekânı ile ilişkili eleştirilebilecek bir maddede başvuru kriterlerinde yer almaktadır. Yönetmeliğin beşinci maddesinin b fıkrası müze binasının kiralık olabileceğini bildirmektedir. Oysa bu bir müzenin sürekliliğini tehdit edebilecek önemli bir durumdur. Bu madde ile müzelerin açılabilmesi için kolaylaştırıcı bir durum yaratılmış olsa da bu durum müzelerin kolayca kapanmalarına neden de olabilir.

Müze sergilemelerinin değerlendirilmesine ilişkin yönetmelikte belirtilen tek husus yedinci maddede yer alan sergilenen eserlerin bir müze için yeterli nicelik ve nitelikte bulunmasına ilişkin ifadedir. Bu maddede ne kastedildiği anlaşılmamakla birlikte sergilemelerin küratöryel yorumlamalar olduğu düşünülürse sergi içeriğinin özel müze açma kriteri olarak görülmemesi doğru olacaktır. Ancak yönetmeliğin müzelerin özel müze statüsü almak için yapacakları başvuruda sergilerini tanımlaması, sergi dönemlerini ve sergilerin açık kalma sürelerini belirtmesi yönünde bir taleple düzenlenmesinde fayda görülmektedir. Müzeler topluma karşı sorumluluk taşıyan kurumlar olarak istedikleri zaman sergilerini açıp istedikleri zaman kapama özgürlüğüne sahip olmamalıdır. Bu belirli ilkeler ve esaslarla yürütülmesi gereken bir müze çalışmasıdır.

Özel Müze Yönetmeliği, müzelerde yürütülen kültürel ve sosyal faaliyetlere ilişkin hiçbir konuya değinmemektedir. Müzenin sergilerinin bile bir kültürel faaliyet olduğu düşünülürse, yönetmeliğin sergilere paralel yürütülecek eğitim, söyleşi ve bunun gibi faaliyetleri gerçekleştirebilecekleri yönünde teşvik edilecek biçimde düzenlenmesinde fayda vardır.

Müze yönetimi konusunda yönetmelikte ayrılan maddeler sınırlı ve belirsiz tanımlarla yüklüdür. Sekizinci maddede personelinin yeterli nicelikte ve nitelikte olması gerektiğine değinir. On birinci maddede özel müzelerin bağlı oldukları müze müdürlükleri tarafından yılda bir defa, 2006 yılında eklenen birinci ek madde de denetimin bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre beş yılda bir defa yapılacağı belirtilir. Bu maddeler göreceli ve karışıklığa neden olabilecek tanımlarla doludur.

Yönetmeliğin müze yönetimi ve denetimi konusunda detaylı biçimde genişletilmesi gerekir.

Yönetmeliğin geçici ek maddesi, yönetmelik yürürlüğe girdiği tarihten önce ve sonra kurulmuş veya açılmış ancak Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan izin almamış bulunan özel müzelerin, yönetmeliğin yürürlük tarihinden sonra altı ay içinde izin belgesi almasını zorunlu tutmaktadır. Ancak bu iznin alınmaması durumunda yürürlüğe girecek yasal düzenlemeler tarif edilmemiştir.

Yasal düzenlemelerin yeniden ele alınması, kapsamlı hale getirilmesi ve tüm sanatçı müzelerinin yasal statülerine bağlı hareket etmelerinin sağlanması sanatçı müzelerinin yapılanmalarına ve kurulumlarına, denetlenmelerine ve değerlendirilmelerine aracı olacak önemli bir girişimdir. Bu sanatçı müzelerinin bugün içinde bulunduğu sorunların çözümü için atılabilecek ilk adımdır.

4.3. Sanatçı Müzesinin İşleyişleri İçin Öneriler

Bir sanatçı müzelerinin işleyişi, bir bütün olarak o müzenin misyonuna, vizyonuna, koleksiyonuna yönelik gerçekleştirdiği faaliyetlere, yasal statüsüne, yönetim yapısına, müze binası için seçilen yapıya, mekânın alan örgütlenmesine, sunum ve sergileme anlayışlarına, kültürel ve sosyal etkinliklerine bağlıdır. Bu faaliyet alanları için öneriler oluşturmak, sanatçı müzesi modelinin geliştirilmesine olanak sağlayan adımlardan biridir.

İlk olarak sanatçı müzelerinin “müze” kavramı konusunda algılayışlarını geliştirmeleri gerekmektedir. Müzeler sadece sanatçıların eserlerini sergileyen ya da onların yaşamlarının belirli bir dönemini geçirdikleri mekânları ziyarete açan kurumlar değildir. Sanatçıların farklı yönlerinin detaylı biçimde tanıtıldığı, izleyicilerinin zamanını nitelikli bir biçimde değerlendirebildiği, toplumun sanatçıyı tanımaya, anlamaya ve onun eserlerine sahip çıkmasına olanak sağlandığı kurumlardır. Bu bağlamda sanatçı müzelerinin toplumu merkez alan bir misyon ve vizyon geliştirmeleri gerekir. Ancak böyle bir alt yapıyla müzelerin işleyişleri yeniden yapılandırılabilir ya da işleyişleri için yapısal öneriler sunulabilir.

4.3.1. Koleksiyona Yönelik Yürütülen Faaliyetler İçin Öneriler

Müzelerin koleksiyonlarını oluşturan ve geliştiren nesneleri bir araya getirmedeki ölçütler ve koleksiyon nesnelerinin kullanım koşullarını belirleyen ilkeler müze kurumunun kimliğini ortaya koyan temel unsurlardır. Sanatçı müzelerinin koleksiyon yapıları, koleksiyonlarının türünü tanımlamanın yanı sıra, koleksiyona yönelik yürüttüğü tüm faaliyetleri kapsayan bir bütün olarak, bu müzelerin kimliğine işaret eder. Koleksiyonlarını, odaklandıkları sanatçının eserlerinden, eserlerinin üretiminde kullanılan nesnelerden, gündelik eşyalardan, etnografik nesnelerden ve/veya arkeolojik buluntulardan, mektup, not defteri ve/veya gazete kupürleri gibi arşiv malzemelerinden oluşabilirler. Hatta başka sanatçıların eserlerini de kapsayan koleksiyonlara sahip birçok sanatçı müzesi de bulunmaktadır. Ancak tüm sanatçı müzeleri ortak bir amaçta birleşir. Bu amaç, sanatçının anlaşılabilirliğini arttırmaktır.

Topluma karşı sorumluluğu olan müzelerin koleksiyon yapılarını açıklayan koleksiyon yönetim politikalarını yazılı beyanatlarla oluşturulmaları gerekmektedir. Bu sayede başta koleksiyonlarına yönelik yürüttükleri faaliyetler için kurumsal, etik ve bilimsel bir zemin oluşturabilir; koleksiyonların maddi ve bilimsel değerlerini arttırabilir; müze-toplum arasında güven bağı kurabilirler.

Koleksiyon nesnelerini korumak, müzelerin asli görevidir. Bu nesnelerin mümkün olduğu kadar değişmeyen şartlarda kalmasını sağlamak için müzeler, önleyici koruma, stabilizasyon ve restorasyon çalışmalarına olanak sağlayacak temel uygulamalar gerçekleştirmelidirler. Bu çalışmalar, çevresel şartların gözlemlenmesi, kaydedilmesi ve kontrol edilmesini, koleksiyon nesnesine uygun dokunma, depolama, sergileme, temizlik, paketlenme ve sevkiyat tekniklerinin tanımlanmasını, koleksiyon nesnelerinin yaşam süresindeki kararlılığının ve sürekliliğinin arttırılmasına yönelik planlamaların geliştirilmesini, restorasyon çalışmaları için temel oluşturacak ilke ve esasların belirlenmesini içerir. Önleyici koruma ve stabilizasyon çalışmaları her sanatçı müzesinin yürütmesi gereken koruma programlarıdır. Ancak restorasyon çalışmaları müzelerin büyüklüğüne ve maddi kaynaklarına bağlı olarak dışardan laboratuvar desteğiyle sağlanabilecek bir çalışmadır. Gerek önleyici koruma, gerek stabilizasyon gerekse restorasyon çalışmaları olsun müzelerin koruma programlarına gereken bütçeyi ayırmaları, hizmet içi eğitimleri sağlamaları, bu konuda uzman personel kadrolarını

geliştirmeleri, uzmanların eser çeşitiliğine göre eğitilmeleri koruma çalışmaları için sanatçı müzelerinin gerçekleştirebilecekleri uygulamalardır.

Belgeleme, koleksiyon nesnelerinin kimliğini oluşturur. Kabul edilmiş belgeleme sistemi ne olursa olsun, belgeleme ile nesnenin üretim tarihi, niceliksel ve niteliksel özellikleri, korumaya yönelik geçirdiği uygulamalar, durumu ve müzede bulunduğu konum düzenli olarak kayıt altına alınmalıdır. Belgeleme çalışmalarında sanatçı müzelerinin uluslararası standartları dikkate almaları, standartları geliştirecek ekibin müzecilik, bilgi-belge yönetimi, restoratör, konservatör gibi konu uzmanlarından oluşması önemlidir. alışmalar için müzelerin ek personel, ekipmana ve yazılım için bt ayırmaları gerekebilir.

Sanatçı müzelerinin koleksiyonlarını edinme ve elden çıkarma faaliyetleri için bir politika geliştirmeleri gerekir. Müzeler koleksiyonlarını geliştirmede seçici olmalıdır. Edinme faaliyetlerinde koleksiyonlarının bütününü korumaya önem vermelidirler. Müze koleksiyonlarında ilgisiz, fazla ya da mükerrer parçaların ilgili müzelere sürekli ya da ödünç verilmesinin sağlanması koleksiyon bütünlüğünü korumanın bir başka yoludur. Gerek edinme, gerek elden çıkarma gerekse ödünç faaliyetlerinde keyfi kararlar alınmaması önemlidir. Edinilen, elden çıkarılan ve ödünç verilen eserlerin kondisyon raporları bu faaliyetin yürütülmesinde önemli bir kriterdir. Ayrıca eserlerin depolanma ve teşhir koşullarının müze tarafından yerine getirilebilmesi de önemli bir ölçüttür. Ödünç faaliyetinde, ödünç verilecek eserin sigortalanması, taraflar arasında yazılı anlaşmaların yapılması gerekir. Bu faaliyetleri bilimsel biçimde yürütmek için eser çeşitiliğine göre uzman kurullar oluşturulması doğru bir yaklaşımdır.

Müze faaliyetleri içinde koleksiyonla ilişkili araştırma çalışmaları, sanat eserlerinin teknik analizi, sanatçının yaşamı, onun odaklandığı konular gibi alanları kapsayabilmektedir. Koleksiyona yönelik araştırma çalışmaları müzeyi bilgi kaynağına ve bilgi üretim merkezine dönüştürür. Ziyaretçilere yönelik yürütülen araştırma çalışmaları ise müzenin temel olarak ziyaretçilerini tanımalarına olanak sağlar. Ziyaretçi araştırmaları bir amaca yönelik planlanmalıdır. Ayrıca yapılan araştırmalar mutlaka bir sonuca bağlanmalıdır. Müzenin sürdürdüğü araştırmaları yayınladışması da önemlidir. Bu müzelerin ürettikleri bilgiyi paylaşma yöntemlerinden biridir. Araştırma faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için müzelerin

araştırmacı müzecilere ihtiyaçları vardır. Yayınların oluşturulabilmesi için editöryel kadroya, yayınların seçiminde bir yayın seçici kuruluna gereksinim duyulabilir. Müze envanter veri tabanının geliştirilmesi araştırma faaliyetlerine önemli ölçüde olumlu etkileyecektir. Müzelerin uluslararası veri tabanlarına üye olmaları da araştırma faaliyetlerinde bilgiye kısa sürede ulaşmalarına aracı olacaktır.

Erişim faaliyetleri ise önem verilmesi gereken çalışmalardan biridir. Koleksiyonlar halkın erişebileceği koşullarda bulundurulmalıdır. Koleksiyon belgelerinin profesyonel standartlarda gerçekleştirilmesi gerekir. Açıklanan bilgilerin dürüst, nesnel ve akademik destekli olması önemli bir unsurdur. Koleksiyonlar, kanıt niteliklerinden ötürü, bilimsel çalışmalar için mümkün olduğunca kısıtsız sunulmalıdır. Gizlilik ve güvenlik için saklanan bilgiler haricinde, koleksiyon hakkındaki tüm verilerin ilgililenlere sunulması gerekir. Sergide olsun olmasın tüm koleksiyonlara mümkün olduğu kadar, personel erişiminin sağlanması müzenin görevlerinden biridir. Müzelerin ziyarete açık olduğu saatleri beyan ederek, beyan edilen tarihler arasında düzenlenen sergilerin tarihlerini değiştirmeyerek, müzenin çevresinden ziyaretçilerin ulaşım olanaklarını planlayarak, dezavantajlı grupların müzeden fayda sağlamalarına aracı olarak fiziksel erişim olanaklarını arttırmaları gerekir. Çünkü müzeler topluma fayda sağlamak için kurulan kurumlardır.

4.3.2. Müze Yönetim Yapıları İçin Öneriler

Müze yönetimi için öneriler dört temel çerçevede düşünülmektedir. Bunlardan birincisi ve ilki sanatçı müzelerinin bağlı olduğu idari birimle ve statüsü ilişkili olan yönetim yapısı, ikincisi yönetsel bakış açısı, üçüncüsü yönetim organları ve personel yönetimi, dördüncüsü ve sonuncusu ise kaynak yönetimidir.

Türkiye’de sanatçı müzelerinin yönetim yapıları incelendiğinde bu müzelerin bir vakıf kuruluşu aracılığıyla kurulmalarının ve yasal statü olarak T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan onay alarak özel müze statüsü kazanmalarının en doğru yol olduğu söylenebilir. Vakıf kuruluşları, müzenin misyon ve vizyonuna en yakın çizgide çalışmalarını yürütebilen yapılardır. Ayrıca bu müzeler yerel yönetimlere ya da eğitim kurumlarına bağlı sanatçı müzelerinden yapısal olarak daha özerk olmalarına olanak sağlamaktadır.

Müzelerin yönetime bakış açıları şeffaf olmalıdır. Sanatçı müzelerinin yönetimlerinde toplumda güvenilirlik sağlaması önemlidir. Güvenirliği sağlayan en önemli unsur yönetimde şeffaflıktır. Sanatçı müzeleri şeffaf yönetimlerine, yönetim kurulları aracılığıyla çalışmalarını, hizmetlerini çeşitli yollarla beyan ederek güven sağlayabilirler. Özellikle müzelerin yılsonunda beyan ettikleri ve isteyen herkesin ulaşabilmesi için internet sayfalarına koydukları yıllık raporlar bu konuda oldukça etkilidir. Bu raporlarda müzenin yıl boyunca koleksiyonuna yönelik yürüttüğü tüm faaliyetlerin içeriklerine, harcanan kaynaklara, destekçilere, hedef kitleye ve bu gibi müze çalışmalarına ilişkin bilgilere ulaşılabilme mümkün olmalıdır.

Müze yönetiminin karar alma sürecinde objektif olması gerekir. Karar alma sürecinin keyfi sonuçlardan uzak objektif biçimde sağlanabilmesi için sanatçı müzelerinin en az iki kurula ihtiyacı vardır. Bunlardan biri danışma kurulu ikincisi yönetim kuruludur. Danışma kurulu müzenin etik değerlerini gözetken, koleksiyona yönelik faaliyetleri değerlendiren kuruldur. Bu kurulda müzeologların, koleksiyon nesnesine bağlı olarak arkeoloji, sanat tarihi gibi alanlarda uzmanlaşmış kişilerin, akademisyenlerin olması şarttır. Yönetim Kurulu ise müzenin amaçlarını ve ilgili politikalarını belirlemekle ve geliştirmekle ve tüm müze varlıklarının düzgün şekilde ve tamamen müze yararına kullanılmasını sağlamakla yükümlüdür. Ulusal, bölgesel veya yerel kanunlarla ilgili, uluslararası hukuk veya anlaşma yükümlükleriyle ilgili ya da müze koleksiyonlarına veya faaliyetlerine ilişkin yasal açıdan bağlayıcı nitelikli durumlar ve şartlarda müzenin tüm yasal yükümlülükleri yerine getirmesini sağlaması her yönetim kurulunun önemli bir sorumluluğudur. Müzelerin işleyişlerini planlamak ve denetlemek için de bir kurula ihtiyacı vardır. Bu da müze çalışmalarında karar verme ve denetleme gibi sorumluluklar üstlenen müze çalışanları tarafından oluşturulmuş icra kuruludur.

Müze çalışanların sayısı ve nitelikleri müzelerin büyüklüğüne ve koleksiyonlarına ve sorumluluklarına bağlıdır. Ancak sanatçı müzelerinin koleksiyonların bakımı, halkın bunlara erişebilir olması, hizmetler, araştırmalar ve güvenlikle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeleri için gerekli düzenlemeleri yapılması şarttır. Müze organizasyon yapısını belirlemede ve departmanlaşmada koruma, yenileme, araştırma, eğitim hizmetleri, eser kayıt, bilgi işlem, sponsorluk, gönüllü hizmetleri, küratöryel çalışmalar, teknik ekip, eser deposu çalışmaları, pazarlama, halkla

ilişkiler, sponsorluk, güvenlik hizmetleri gibi günümüzde müzelerin içerebileceği birimleri dikkate almalıdır. Organizasyon şemasını belirleyen müzeler, gerekli insan kaynağını saptamalıdır. Müze personeli farklı meslek gruplarından oluşabilir ancak müzecilik mesleğiyle uğraşanların, müzelerin isleyişi ve kültürel mirasın bakımıyla ilgili olarak taşıdıkları önemli rolü yerine getirmeleri için uygun akademik, teknik ve mesleki eğitime sahip olmaları gerektiği unutulmamalıdır. Personel yönetimi için, çalışma alanlarının, uluslararası bir bakış açısıyla dünyadaki benzer müzeler değerlendirilerek ve etik kurallar ışığında belirli standartlar getirilerek tanımlanması performans kriterlerini belirleyecek ve performansı ölçmede gereken alt yapıyı sağlayacaktır.

Sanatçı müzelerinin kaynak yönetimi konusunda atacakları ilk adım iktisadi kuruluş belgesi edinmeleri olacaktır. Bu sayede müzeler, yayın satışları, kafe gelirleri, gösterim gelirleri hatta müze giriş ücretleri edinme konusunda engelleri aşmakla birlikte kendilerine kaynak yaratabilecek faaliyetleri de gerçekleştirme olanağı bulurlar. Müzelerin gerçekleştirdiği satışlar, müze giderlerinin ancak küçük bir oranını karşılayacaktır. Gelirleri bağlı oldukları kurumlardan ayrılan bütçe paylarıyla sağlanan müzelerin kaynaklarını en doğru biçimde kullanmaları için müze faaliyetlerinin önem sıralamasını özenle kurgulamaları gerekebilir. Şüphesiz koleksiyonun korunması için müzede uygun sıcaklık, nem koşullarının sağlanması, güvenliğin bulunması birinci sırada yer almaktadır. Bunun dışında müzelerin temel faaliyetleri içinde yer alan toplama, araştırma ve iletişim kaynakların doğru kullanılarak yerine getirilmesi gereken temel müze işlevleridir. Sanatçı müzeleri bu işlevleri kısıtlı kaynaklarla mümkün olduğunca bilimsel yöntemlerle gerçekleştirmeleri, bilimsellikten uzak göstermelik müze çalışmalarından uzak durmalıdırlar. Her şeyden önemlisi bu müzenin kaynaklarının israf edilmesine neden olmaktadır.

Vakıf kuruluşlarınca yönetilen sanatçı müzelerinin mülk gelirlerinin müze kaynaklarına yönlendirilmesi Türkiye’de incelenen vakıflara bağlı müzeler için sabit bir kaynak yaratmada önemli bir çözüm olabileceği tespit edilmiştir. Müzelerin kaynak yaratmada uyguladıkları bir diğer yol da sponsorluktur. Ticari ve sınıai kuruluşlardan veya diğer dış kaynaklardan mali ya da daha başka nitelikli destekler almak müzelerin politikaları çerçevesinde olsa da müze ile sponsor arasında

anlaşmaya varılan ilişkinin açıkça ortaya konmasına büyük önem verilmelidir. Ticari destek ve sponsorlukta etik sorunlar yaşanabilir. Müzeler bu tür bir ilişkide kendi standartları ve hedeflerinden taviz vermemelilerdir.

4.3.3. Bina Seçimi Ve Altyapı Kurulumu İçin Öneriler

Müze bina seçiminde üç farklı unsur söz konusudur. Bunlardan birincisi yapının müze olarak inşa edilmesi. İkincisi müze işlevi vermek için anıt niteliğindeki bir yapının yeniden işlevlendirilmesi. Üçüncüsü ise yine müze işlevi vermek için anıt niteliği taşımayan farklı işlevler için tasarlanmış yapıların yenilenmesi.

Müze olarak inşa edilen yapılarda müzenin işlevleri dikkate alınarak projelendirilmelidir. Koleksiyonu koruma, geliştirme, koleksiyon üzerinde araştırmalar gerçekleştirme ve koleksiyon ile izleyici arasında ara buluculuk sağlayacak iletişimi yürütme işlevlerini üstlenen günümüz müzeleri, bu işlevleri giriş alanlarını, servis alanlarını, atölyelerini, sergilerini kapsayarak kendilerine özgü alan örgütlenmeleri ile yerine getirmelidir.

Tarihi miras niteliği taşıyan yapıların müze olarak işlevlendirilmesinde temel politika koruma / kullanma dengesinin sağlanmasıdır. Yeni işlev, kültür mirası yapının mekânsal bütünlüğünü bozmamalıdır. Yeni işlevin mekânsal özelliklerle uyumu, çözülmesi gereken bir tasarım sorunu olarak görülmelidir. Kültür mirası yapıların, sadece belirli işlevleri üstlenebildiği ve bu işlevlerin yapının potansiyelleri ile yakından ilgili olduğu unutulmamalıdır. Yapılar, sunulacak malzeme ve bilgilerle kapasitelerinin üzerinde yüklenmemelidirler. Yapının da sergilenmesi gereken bir eleman olduğu unutulmamalıdır. Bir müze işlevi için gerekebilecek her türlü teknik donanımın yapının özgün bünyesine zarar verebilecek ölçek ve nitelikte tasarlanmamasına çalışılmalıdır.

Tarihi miras niteliği taşımayan yeniden işlevlendirilen yapılarda ise müzenin gereksinimleri doğru tanımlanmalı işlevlendirilecek yapıların potansiyelleri doğru belirlenmelidir.

İster müze olarak inşa edilen yapılar, ister müze olarak işlevlendirilen anıtlar, ister müze işlevi verilen diğer yapılar olsun sanatçı müzelerinin, bir müze binası için

gereken minimum mekânsal gereksinimleri sağlamalıdır. Bunlar; eser depolarının eserler için uygun koşullarda tutulması, sergileme için gereken alt yapının sağlanması, bina güvenliğinin sağlanması, eğitim, konferans salonu gibi izleyicilerin kültürel ve sosyal etkinliklere katılabildikleri alanların oluşturulması ve engelli erişimi imkânlarının geliştirilmesidir.

Eser depolarında ısı, nem, ışık gibi unsurlar dikkate alınarak koleksiyon için uygun koşulların sağlanması eserlerin korunmasını sağlayan ve ömürlerini uzatan en önemli faktördür. Değişik malzemeli eserlerin gruplanarak saklanması ve gruplandırılan nesnelere uygun iklimlendirme yapılması önemlidir.

Sergileme için gereken alt yapının sağlanmasında dikkat edilmesi gereken ilk unsur yine mekânların eserlere uygun iklimlendirilmesidir. İklimlendirme gereçlerinin görüşlerinin estetik çözümlerle sunulması, göz almaması da son derece önemlidir. Eserlerin en doğrudan izleyiciye ulaşması için yüzey kalitelerinde nötr renkler, yansımaya yüzeyler seçmeli, sergi mekânlarındaki özel ve genel aydınlatma dengesini doğru kurarak hare yapmayan aydınlatma gereçleri tercih etmelidirler. Ayrıca mekânın planlanmasında müzeler, izleyicinin dolaşımını ve sergilenen eser sayısını göz önünde bulundurmalıdır.

Bina güvenliği için Türkiye'deki tüm sanatçı müzelerinde olduğu gibi müzelerin güvenlik personeli ve kamera sistemlerini uygulamaları yeterli değildir. Bina güvenliği için müzelerin ICOM'un standartlarında güvenlik yönetim standartları oluşturmaları ve uygulamaları gerekir.

Kültürel ve sosyal etkinlik alanlarına yaratmak müzelerin, halkla iletişim kurmalarına olanak sağlayan ilk adımlardan biridir. Bu mekânların sabit ve tek tip kullanımlar için değil birçok farklı programa ve uygulamaya olanak sağlayacak biçimde tasarlanmasında fayda vardır.

Müze mekânının engelli erişimine uygun hale getirilmesi en önemli alt yapı problemlerinden biridir. Müze olarak inşa edilen yapılarda öngörülebilir bir durum olarak engelli erişimi çözümleri geliştirilebilirken yeniden işlevlendirilen yapılarda bu farklı çözüm arayışları gerektirebilir. İster müze olarak inşa edilen yapılar, ister müze işlevi verilen yapılar olsun müzelerin engelli erişimine mümkün olduğunca

olanak sağlayabilmesi için engelleri tanımlamalı ve bu engellerin aşılması için çözümçü projeler geliştirmesi gerekmektedir.

4.3.4. Sunum ve Sergilemeler İçin Öneriler

Sanatçı müzelerinde sergileme amacının, odaklandığı sanatçının eserlerine, sanat yaşamına, ait olduğu döneme ya da sanat tarihindeki konumuna açıklık getirerek, sanat alanının gelişmesine aracı olmak, bilgi ve kültürel paylaşım ortamı oluşturmak olduğu söylenebilir. Bu bağlamda sergilerin güncel ve doğru bilgi sağlamaları, gerekçesi, amaç ve hedefleri tanımlı sunular ortaya koymaları, sergilenen nesneler arasında bağlamlar oluşturmaları beklenir.

Sanatçı müzelerinin sergileri müzenin odaklandığı sanatçının yanı sıra başka sanatçılara yönelikte düzenlenebilir. Bu sergilerle sanatçının çağdaşı olan diğer sanatçılara ve onun izinden giden genç sanatçılara, yer vermekte mümkündür. Yapılan tüm sergilerin sanatçının anlaşılabilirliğini arttırmak ve sanatın gelişmesine katkıda bulunmak olabilir. Önemli olan müzenin misyon ve vizyonuna uygun temalar, konular ve sanatçılarla sergilemeler düzenlemektir.

Sergileme araçları bakımından bir serginin anlaşılabilirliğini sağlayan, duvar metinleri, etiketler, bilgilendirme panolarının açık, sade ve bilgilendirici nitelikte hazırlanması gerekir. Sergi araçlarının olmadığı bir sergi, kimliksiz bir sergileme olacaktır. Türkiye’de sanatçı müzelerinde yapılan incelemeler, hiçbir sergileme aracının kullanılmadığı sergilerin varlığını tespit etmiştir. Bu sergiler sanatçıyı tanımak, onun yaratım süreci ve sanat yaşamı hakkında bilgi edinmek isteyen izleyicileri için bir anlam ifade edememektedir.

4.3.5. Kültürel ve Sosyal Faaliyetleri İçin Öneriler

Müze özünde, farklı birikim, deneyim, beklenti ve motivasyona sahip izleyicilerin gündelik yaşam deneyimlerinin dışında, alışılmadık nesnelerle, alışılmadık durumlarda karşılaşma olanağı buldukları, sosyal paylaşım mekânlarıdır. Müzeler ziyaretçilerinin müzede yaşadıkları deneyimleri çeşitlendirmek, sanat yapıtlarıyla, sanatçılarla aralarındaki bağı güçlendirmek için yürüttükleri kültürel ve sosyal etkinliklerinde, her bireyin önceden edindiği bilgi, deneyim ve inançlarından yola

ıkarak edindiği bilgileri anlamlandırdığı gerçeğinden hareketle zgr seçime olanak sağlayan demokratik ve konforlu alanlar yaratmalıdır. Uyarın zenginliğinin yaratacağı duygusal yüklerden kaçınarak, doğru alanlarda doğru uyarınlar kullanmalı, grup bütünlüğünü sağlayan, ortak beklenti, amaç ve hedefler gibi unsurları dikkate almalıdır.

5. SONUÇ

Sanatçıların eserlerini, kişisel eşyalarını, koleksiyonlarını, atölyelerinde, evlerinde ya da onların anısına ayrılmış özel mekânlarda sergileyerek, sanatçıların yaşamlarına, eserlerine, eserlerinin üretim süreçlerine ışık tutan sanatçı müzelerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Sadece plastik sanatlar alanında sayısız örneğin yer aldığı bu müzelerin, birbirleriyle benzer temel özellikleri olduğu gibi birbirlerinden çok farklı yapıları ve işleyişleri mevcuttur. Sanatçıya adanan müzeler, sanatçının kendi icrası olarak kurulan müzeler ve sanatçının özel alanının müzeleştirilmesiyle oluşturulanlar olmak üzere üç farklı türe ayrılan sanatçı müzelerinin ülkemizde her bir türünden örnek bulunmaktadır.

Doğançay Müzesi, Mustafa Ayaz Müzesi, Devrim Erbil Müzesi ve Ender Güzey Müzesi sanatçının kendi icrası ile kurulmuştur. Sanatçıların kendi icrası olarak kurulan tüm müzeler gibi bu müzelerde sanatçıların inisiyatifiyle oluşturulmuşlardır. Mekânlarını sanatçıların verdiği kişisel anlamlarla sunarlar. Koleksiyonlarını ise sanatçının değer ölçütleriyle oluşturmuşlardır. Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi, Eskişehir’de yer alan Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi, Muğla’da bulunan Osman Hamdi Bey Müzesi sanatçıların evlerinin müzeleştirilmesiyle kurulmuşlardır. Bu müzeler mekânlarını olduğu gibi korumak ile mekânlarını müze ortamına çevirmek arasında kalarak, ev müze kimliklerini zedeleyen ortamlar yaratmışlardır. Mekânları ne tam anlamıyla eve, ne de tam anlamıyla müzeye benzemektedir. Ercümen Kalmık Müzesi, incelenen müzelerin içinde sanatçının ölümünden sonra onun anısına kurulmuş tek sanatçı müzesidir. Bu yapısal farklılık Ercümen Kalmık Müzesi’nin, ziyarete açık olduğu dönemde koleksiyonuna yönelik yürüttüğü faaliyetlerde diğerlerine nazaran daha demokratik, kapsayıcı ve esnek olan uygulamalarda da kendini göstermektedir.

Kavramsal çözümlemeler ışığında, Türkiye’deki bu sekiz sanatçı müzesinin koleksiyon yapılarıyla, yönetim yapılarıyla, mimari özellikleriyle, sunum ve sergileme anlayışlarıyla, kültürel ve sosyal etkinlikleriyle kapsamlı olarak ele alınmış ve farklı sorunlara karşın bu müzelerin ortak temel bir problemleri tespit edilmiştir.

Türkiye’de sanatçı müzelerinin temel sorunları aşağıdaki biçimde sıralanabilir;

- “Müze” kavramının sınırlı algılanışından ötürü sanatçı müzelerinin kimliğini tanımsız bırakması
- İki müze dışındaki diğer tüm müzelerin yasal yükümlülüklerini belirleyen ve bu müzeleri denetlenebilir kılan yasal statülerinin olmaması
- Müzelerin statüleriyle ilişkili yasal düzenlemelerin yetersiz kalması
- Mali kaynak yetersizliği, personel yetersizliği, müze yapısının elverişsizliği gibi kurumlara özel olumsuzlukların müzenin sürekliliğini tehdit etmesi.

Sanatçı müzelerinin, bir müze olarak yerine getirmesi gereken görevleri ne kadar üstlendiğini ve uyması gereken etik kurallara ne kadar bağlı olduğunu gösteren uygulamaları, bu müzelerin müze kavramını algılayış biçimini ortaya koymaktadır. Türkiye’deki sanatçı müzelerinin koleksiyonlarına yönelik yürüttükleri faaliyetler sırayla değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır:

- Belgeleme çalışmalarına ilişkin örneklerle ulaşamamış olursa da edinilen bilgiler bu çalışmaların bilimsel standartlarda uygulandığına ilişkin şüpheler doğurmuştur.
- Edinme, elden çıkarma ve ödünç faaliyetlerini belirleyen belirli bir koleksiyon politikaları yoktur. Bu, bu faaliyetlerin keyfi kararlarla gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.
- Araştırma faaliyeti nerdeyse hiçbir kurumda yürütülmemektedir.
- Koruma faaliyeti, birçok müzede eserlerin sergilendiği ortamların uygun ısı ve nem dengesinin sağlanması ve binanın güvenlik personeli ve kamera sistemleriyle gözetim altında tutulması olarak gerçekleştirilmektedir.
- Erişim konusunda, ücretsiz ya da düşük ücretli giriş biletleri, kafe, kütüphane gibi servis alanları ile nerdeyse tüm müzeler ziyaretçilerin erişim koşullarını maksimum düzeyde tutmaktadır. Ancak nerdeyse tüm müzelerin engelli erişimine uygun olmadığını söylemek mümkündür.

Bu faaliyetlerin bilimsel ve etik kurallar çerçevesinde uygulamaları, sanatçı müzelerini bir müze kurumu olarak tanımlayabilmenin ilk adımıdır şüphesiz. Ancak yukarıda sıralanan sorunların yanı sıra yönetim yapısı ve yasal statüsü bakımından incelenen müzelerin içinde özellikle birini müze olarak değerlendirilmekten çok bir

sanatçı girişimi olarak tanımlamak daha doğru görülmüştür. Bu oluşum herhangi bir yönetim yapısına ya da yasal statüye sahip olmaksızın Ender Güzey Müzesi olarak adlandırılan girişimdir.

Dolayısıyla sadece faaliyetleriyle değil yapısal açıdan taşıdığı özellikleriyle de sanatçı müzesi girişimlerine, müze demenin temel kriterlerini de sıralamak gerekir.

- Müzecilik uygulamaları çerçevesinde yürüttüğü faaliyetlerde etik kurallara uyup uymadığı
- Yerel yönetim, üniversite, vakıf ya da devlet kurumu gibi bağlı olduğu bir idari yapısının olup olmaması
- Yasal statüsünün olup olmaması

İncelenen sekiz müzenin sadece ikisi özel müze statüsü taşımaktadır. Bunlar Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi ile Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi'dir. Eskişehir'da bulunan Osman Hamdi Bey Müzesi ve Evi 1987-2006 yılları arasında Kocaeli Arkeoloji Müzesi'ne bağlı müze statüsünde iken 2006 yılında Kocaeli Belediyesi'ne devrolarak 2008 yılına kadar özel müze statüsünde hizmet vermiştir. 2008 yılından beri özel müze statüsü taşımamaktadır. Muğla'da bulunan Osman Hamdi Müzesi'nin binası ve koleksiyonu ise Muğla Valiliği bünyesinde yer alan MELSA'ya (Muğla El Sanatları Sanayi ve Ticaret Limitet Şirketi) ait olup, Muğla Turgut Belediyesi tarafından işletilen iktisadi bir işletmedir. Doğançay Müzesi, Burhan ve Angela Doğançay Vakfı'nın bir işletmesidir. 2007-2009 yılları arasında hizmet vermiş Ender Güzey Müzesi ise herhangi bir kurum ya da kuruluşa bağlı olmaksızın yürütülen kişisel bir girişim olarak faaliyet göstermiştir. Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi ise İstanbul Üniversitesi'ne bağlı olarak yönetilmektedir. Giderleri bağlı oldukları kurumlar tarafından karşılanan bu müzelerin ortak sorununu kaynak yetersizliği, sürekli kaynaklara sahip olamamaları, yeterli personel ve uzman personel kadrolarının ya olmaması ya da az sayıda olmasıdır.

Sürekliliğini tehdit eden birçok faktör taşımalarının yanı sıra sanatçı müzesi girişiminin müze olarak tanınması için atılacak ilk adım olan yasal statü kazanma bu girişimlerin karşısında bir engel olmaktan ziyade, bilimsel çalışmaları tanımlamanın, keyfi kararlardan uzak yapılar oluşturma'nın ilk adımı olarak görülmesi gerekir.

Ancak ne yazık ki müzelerin yasal statü almak için girişimde bulunmaları da bu müzelerin yapılanmalarını sağlayacak yeterli bir çalışma olmayacaktır. Yasal düzenlemelerin de ele alınarak yenilenmesi gerekir. Temel olarak bu konuda yapılması gerekenler aşağıdaki biçimde sıralanabilir:

- 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu’nun da korunması gereken kültür varlığı tanımının, sanat eserlerini hatta sanatçı müzelerinin koleksiyonlarını oluşturabilecek, sanatçının kişisel eşyaları, kitapları, arşivi, mektupları, kişisel eşyaları gibi objeleri kapsayacak biçimde genişletilmesi gerekir.
- 18289 Sayılı Resmi Gazete de yayınlanan Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik’in
 - o Koleksiyonun korunmasına, belgelenmesine, edinimine, elden çıkarılmasına ve erişimine ilişkin temel prensip ve esasları barındıracak ya da bu esaslara referans verecek biçimde yeniden düzenlenmesi,
 - o Müze mekânlarının uygunluk kriterlerinin tanımlanacak biçimde yenilenmesi,
 - o Sergilemeye ilişkin çelişkili kriterlerin yönetmelikten çıkarılması,
 - o Müzelerin kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlemelerine yönelik teşvik edici ifadelerle yer verilmesi gerekir.

Sanatçı müzeleri müzecilik işleyişi bakımından da yeniden yapılanmaya gereksinimleri vardır. Yapılanma önerileri aşağıdaki biçimde sıralanabilir:

- Müzelerin koruma programları oluşturmaları gerekir. Bu konuda gereken bütçeyi ayırmaları, hizmet içi eğitimleri sağlamaları, uzman personel kadrolarını geliştirmeleri, uzmanların eser çeşitliliğine göre eğitilmeleri gerekir.
- Belgeleme çalışmalarında sanatçı müzelerinin uluslararası standartları dikkate almaları, standartları geliştirecek ekibin müzecilik, bilgi-belge yönetimi, restoratör, konservatör gibi konu uzmanlarından oluşması önemlidir. Çalışmalar için müzelerin ek personel, ekipmana ve yazılım için bütçe ayırmaya ihtiyaç duyulabilir.

- Edinme, elden çıkarma ve ödünç faaliyetlerinde koleksiyonların bütününe korunması ve bu konudaki etik kurallara uyulması önemlidir.
- Yönetim yapılarının özerk olması, yönetim anlayışının şeffaf, karar alma süreçlerinin objektif olması gerekir.
- Organizasyon yapısında departmanlaşmaya gidilmesi gerekir. Departmanların müze çalışmaları temel alınarak belirlenmesi gerekir.
- Sürekliliğini sağlayacak maddi kaynaklar yaratabilmek için sponsorluk çalışmaları, satış, bağış gibi gelirler oluşturmaları gerekir. Tabi bu faaliyetleri gerçekleştirebilmek için iktisadi kuruluş belgesi almaları önemlidir.
- İster müze olarak inşa edilen yapılar, ister müze olarak işlevlendirilen anıtlar, ister müze işlevi verilen diğer yapılar olsun sanatçı müzelerinin, bir müze binası için gereken minimum mekânsal gereksinimleri sağlaması gerekir.

Bunlar;

- o Eser depolarının eserler için uygun koşullarda tutulması,
- o Sergileme için gereken alt yapının sağlanması,
- o Bina güvenliğinin sağlanması,
- o Eğitim, konferans salonu gibi izleyicilerin kültürel ve sosyal etkinliklere katılabildikleri alanların oluşturulması
- o Engelli erişimi imkânlarının geliştirilmesidir.
- Müze sergilerinin sanatçıyı tanımak, onun yaratım süreci ve sanat yaşamı hakkında bilgi edinmek isteyen izleyicileri için anlam ifade edecek biçimde düzenlenmesi gerekir.
- Kültürel ve sosyal etkinliklerin doğru alanlarda doğru uyaranlar kullanılarak, grup bütünlüğünü sağlayan, ortak beklenti, amaç ve hedeflere yönelen planlanmış faaliyetler biçiminde uygulanması gerekir.

Ülkemizdeki sanatçı müzelerinin, müzeciliğin etik kurallarına uygun, kapsamlı biçimde hazırlanmış yasal düzenlemelere göre yasal statülerini kazanmış, yenilikçi, kapsayıcı, demokratik müze çalışmalarını sergileyen bir müze kimliği ile yeniden yapılanmaları, başta bu müzelere ve topluma büyük faydalar sağlayacaktır. Hangi niyetle, hangi amaçla kurulmuş olursa olsun sanatçı müzesi girişimleri müze kimliği kazandığında toplumsal faydayı sağlamak amacıyla çalışmalarını yürütmekle sorumludur.

KAYNAKÇA

- Association of Art Museum Directors. **Professional Practices in Art Museum**. New York, 1981.
- Atagök, Tomur. “Müze Mimarisi”. **Yeniden Müzeciliği Düşünmek**. ed. Tomur Atagök. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Yayınları, 1999: 71-73
- Barker, Emma. “Teşhir Kültürü”. **Sanat Müzeleri 2**. ed. Ali Artun. İstanbul: İletişim Yayınları, 2006: 235-239
- Birleşmiş Milletler Eğitim, İlim ve Kültür Teşkilatı. **Müzelerin Teşkilatlanması Pratik Öğütler**. Ankara, 1963.
- Buren, Daniel. “Atölyenin İşlevi”. **Sanatçı Müzeleri**. ed. Ali Artun. İstanbul: İletişim Yayınları, 2005: s: 159
- Buren, Daniel. “Müzenin İşlevi”. **Sanatçı Müzeleri**. ed. Ali Artun. İstanbul: İletişim Yayınları, 2005: 150-155
- Charles Coleman Sellers. **Mr. Peale’s Museum**. New York, 1980.
- Demir, Canan. **Müzelerde Çağdaş Pazarlama**. 1.bs. İstanbul: TAÇ Vakfı Yayınları, 2001.
- Erbay, Fethiye. **Müze Yönetimini Kurumsallaştırma Çabası**. 1.bs. İstanbul: Mimarlık Vakfı Enstitüsü Yayınları, 2009
- Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Etkinlik Programı, 1996/1999. Zeynep Rona Arşivi. ZR.
- Erinç, Sıtkı. **Sanat Psikolojisine Giriş**. 1. bs. İstanbul: Ütopya Yayınları, 1968.
- Falk, H. John, Dierking, Lynn. **The Museum Experience**. 1.bs. Washington: WhalesBack Books, 1998.
- Genç, Nihat. **Yönetim ve Organizasyon- Çağdaş Sistemler ve Yaklaşımlar**, 1.bs. İstanbul: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Grignon Dr. Marc, “Ercümen Kalmık Müzesi”, **Yapı Dergisi**, No 186, 1997: 97-106
- Haacke, Hans. “Müzeler ve Bilinçaltı”. **Sanatçı Müzeleri**. ed. Ali Artun. İstanbul: İletişim Yayınları, 2005: 159-160

- Hall, Stuart. “Modern Sanat Müzeleri ve Tarihin Sonu”. **Sanat Müzeleri 2.** ed. Ali Artun. İstanbul: İletişim Yayınları, 2006: 297-300
- ICOM (2004). **ICOM Code of Ethics**. 16 Ekim 2011
<http://icom.museum/ethics.html#intro>
- Imake K. Valentien, “Stüdyonun İlhamı”, **Museum International**, No 191, Vol XLVII, n:3 (1996): 6-7
- Madran, Emre. “Tarihi Miras Niteliğindeki Yapılara Müze İşlevinin Verilmesinde Kullanılacak Değerlendirme Ölçütleri”. **Yeniden Müzeciliği Düşünmek**.ed. Tomur Atagök. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Yayınları, 1999: 87-90
- Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik. (22.01.1984)**Resmi Gazete**, 18289. Haziran 2011.
- Özkasım, Hale. “İstanbul Modern Sanat Müzesi Koleksiyon Yönetim Politikası İçin Bir Model Önerisi: Türk Resminde 1950-1970 Dönemi”, (Doktora Tezi, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004)
- Pears, Ian. **The Discovery of Painting: The Growth of Interest in the Arts in England, 1680-1768**. 1. bs. New Haven: Yale Universty Press, 1988
- Pomian, Krystoff. **Collectors and Curiosities: Paris and Venice, 1500-1800**. 1.bs. Oxford: Polity Pres, 1987.
- Rona, Zeynep. “Koleksiyon Yönetimi”, **Müzelerde Koleksiyon Oluşturma ve Geliştirme**. ed. Arş. Gör. Kadriye Tezcan Akmehmet. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Yayınları, 2001:13-15
- Roux, Maite. “Bir Sepet Çiçek: Kew Gardens’daki Marianne”. **Museum International**. n:3 (1996): 7-8
- Schubert, Karsten. **Küratörün Yumurtası**. 1.bs. İstanbul: İstanbul Sanat Müzesi Vakfı Yayınları.2004
- Sezgin, Mete. Karaman, Abdullah. **Müze Yönetimi ve Pazarlaması**. 1. bs. Konya: Çizgi Kitabevi, 1997.
- Shiner, Lerry. **Sanatın İcadı**. 1.bs. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2004.
- Sola, Piet. “Etic and Museology”, **Museum Etics**. ed. Gary Edson. London and New York: Routledge, 1997: 166-169
- Tansuğ, Sabiha. “Koleksiyon Oluşturma”, **Müzelerde Koleksiyon Oluşturma ve Geliştirme**. ed. Arş. Gör. Kadriye Tezcan Akmehmet. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Yayınları, 2001: 1-3
- The Dali Theatre Museum. **Teatre Museu Dali**. Figueres, 2003

- The Dali Theatre Museum. **The Dali Theatre Museum in Figueres**. Figueres, 2007
- The Rembrandt House Museum. **The Rembrandt House Museum Amsterdam**. Amsterdam, 2010
- Walker, Patriccia Chambers. Graham, Thomas. **Directory of Historic House Museums in The United States**. 1.bs.Qxford: Altamira Press, 1992.
- Whittingham. Selby. “Müzenin Şiiri”. **Museum International**, n:3(1996): s:17
- Younghans, Sherry Butcher. **Historic House Museums**. 1.bs. Oxford: Oxford Universty Press, 1993.

Ek 1: Osman Hamdi Bey Evi ve Müzesi Bilgi Formu

FORMU DOLDURAN KİŞİNİN

ADI/SOYADI: Canan Cürgen

GÖREVİ: Belediye Çalışanı

MÜZENİN MİSYONU:

Yok

MÜZENİN VİZYONU:

Yok

YAZILI BİR KOLEKSİYON YÖNETİM POLİTİKASI VAR MI?

VARSA PAYLAŞIR MISINIZ?

Yok

KOLEKSİYON

1. Koleksiyonun kapsamını genel hatlarıyla tanımlar mısınız? Müzede bir koleksiyon bulunmamaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı envanterine kayıtlı etnografik nitelikte diye tarif edilen, muhtelif kilim, halı, niteliksiz fotoğraf ve reproduksiyonlar yer almaktadır.

2. Koleksiyonda yer alan eser sayısı: 127 adet etnografik malzeme

3. Müze açıldığından bugüne koleksiyona kazandırılan eser var ise bu eserler hangi yolla edinilmiştir?

Bağış Satın alma Diğer (lütfen açıklayın).....

Edinilen eserlerin sayısı:

Koleksiyon oluşturacak nitelikte eser bulunmamaktadır. Sanatçının eserlerinin bire bir ölçekte kopyaları yaptırılmış ve satın alma yoluyla edinilmiştir.

4. Müze açıldığından bugüne koleksiyondan çıkarılan eser var ise bu eserler hangi yolla elden çıkarılmıştır? Yoktur.

Sanatçıya iade Satış..... Diğer (lütfen açıklayın).....

5. Müze başka kurumlara eser ödünç veriyor mu? Ödünç verme kriterleri neler? Müzede ödünç verecek nitelikte eser bulunmamaktadır.

6. Müzede eserlerin korunmasına ilişkin ne gibi çalışmalar yürütülüyor?

Kapsamı ne?

Konservasyon Çalışmalarının Kapsamı: Yok.

Restorasyon Çalışmalarının Kapsamı: Yalnızca müze binası ve müştemilatın orijinal mimari dokusunun korunması için restorasyon bina restorasyon çalışmaları yapılmıştır.

Güvenlik Sistemleri: 24 saat, vardiyalı güvenlik memuru bulunmaktadır.

7. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar neler? Bahçede bulunan oturma alanları.

8. Müzedeki belgeleme çalışmalarında kullanılan standartlar/prosedürler neler?

Dokümantasyonu Tamamlanmış Eser Sayısı Yoktur.

9. Müzenin araştırma faaliyetleri

a) Koleksiyona yönelik: Yoktur.

b) Ziyaretçiye yönelik: Ziyaretçi sayıları günlük ve aylık periyotta takip edilmektedir. İstatistik veri oluşturulmaktadır.

c) Yayınlar çıkarıyor musunuz? Tanıtım malzemeleri çıkarılmıştır.

d) Müzeyle ilişkili farklı kurumların yayınlarını toplayarak arşivliyor musunuz? Hayır

10. Koleksiyondayeralansanateserlerineziyaretçininerişimolanakları neler?

Ayrıca bir olanak yoktur.

11. Engelliler için olanaklarınız neler? Müze binası tescilli yapı olduğundan herhangi bir müdahale yapılamamakta, iki katlı yapıya asansör eklenememektir.

12. Müze, bilimsel ve akademik çalışmalar için hangi olanakları sunuyor?

Özel bir olanak yoktur.

YÖNETİM

1. Müzenin statüsü ne?

Devlet Müzesi Vakıf Müzesi Vakfa Bağlı İşletme

Üniversite Müzesi

Diğer (lütfen açıklayın)...Belediye'ye Bağlı Özel Müze.....

2. Bağlı olduğu kurum ne?

Müze, Kültür ve Turizm Bakanlığı onayı ile 2006 yılında Kocaeli İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü İl Müze Müdürlüğü tarafından envanteri ile birlikte Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'ne tahsis edilmiştir.

3. Müze organizasyon şeması var mı? Yoksa hangi birimler ve kademeler vardır?

Müze, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür Ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı'na bağlı faaliyet göstermekte olan Müzeler Müdürlüğü'nün yönetmeliği uyarınca faaliyet göstermektedir.

4. Müze çalışanlarının görevlerinin adı nedir? Belediye çalışanları

5. Müzenin gelir kaynakları ne?

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin Müzeler Şube Müdürlüğü'ne tahsis ettiği bütçe.

6. Toplam personel sayısı:

Uzman personel sayısı: Yok

Uzmanlık alanları ve statüleri: --

MİMARİ ÖZELLİKLER

1. Binanın yapım tarihi:

2. Yapılış amacı ne? Konut

3. Bina anıt niteliğiyle tescillenmiş bir yapı mı? Evet

4. Binanın mimarı: Bilinmiyor.

5. Bina müzeye dönüştürülmek için yeniden işlevlendirildiyse projesini gerçekleştiren mimar: Röleve, restorasyon, restitüsyon projeleri; Haziran 1986

Y. Mimar Ahmet SELBESOĞLU

Y. Mimar Semra SELBESOĞLU

6. Binanın büyüklüğü: Resimhane ile birlikte 414 m2

7. Binanın mülkiyet hakkı kime ait? Kültür ve Turizm Bakanlığı

7. Müzenin alan örgütlenmesi nasıl?

Konağın giriş katında ofisler. Diğer bölümlerde sergi alanları yer alıyor. Resimhanenin giriş katı sergi alanı. Üst katında ise güvenlik çalışanlarına ayrılan odalar ve bir toplantı odası bulunuyor.

SERGİLEME YÖNTEMLERİ

1. Galeri sayısı: 4

2. Galerilerin belirli bir teması var mı?

Belirli bir teması yok. Galerilerde sergilenen reproduksiyonlar ve giriş katı ile ikinci katın bir bölümü modelle sergileme şeklinde düzenlenmiştir.

3. Sergileri kim düzenliyor? Sergiler kalıcı niteliktedir.

4. **Müzede odaklanılan sanatçı dışında eserleri sergilenen diğer sanatçılar:** Yok
5. **Sürelî sergiler düzenleniyor ise sergilerin ortak bir amacı var mı, ne?** Yok
6. **Sergiler ne kadar zaman aralıklarıyla değişiyor?** Değişmiyor.

KÜLTÜREL VE SOSYAL FAALİYETLER

1. Müzede ne tür kültürel ve sosyal faaliyetler düzenleniyor?

Müzenin müstemilat binasında bir sergi salonu bulunmakta olup gelen talepler doğrultusunda yerel sanatçıların sürelî sergilerine ev sahipliği yapmaktadır. Diğer bir bölüm sanat atölyesi olarak amatör gruplara hizmet vermektedir. Üst katta yer alan konferans salonunda Anma toplantıları ve söyleşiler düzenlenmektedir.

2. Kültürel ve sosyal faaliyetler kimlere yönelik düzenleniyor?

Tarif edilmiş bir hedef kitlesi olmamakla birlikte, okul gezilerinin uğrak noktası olması nedeniyle genellikle öğrencilerdir.

3. Müze bu faaliyetlerle ne amaçlıyor? Yüksek ziyaretçi sayısı

YORUM SORULARI

Bir Sanatçı Müzesi olarak, sanatçı müzelerinin toplumumuz için faydalarını nasıl tanımlarsınız?

Osman Hamdi Bey Evi Müzesi, "Sanatçı Müzesi" tanımından ziyade Osman Hamdi Bey'in Evi olmak vasfını taşımaktadır. Sizin de ziyaretinizde izlediğiniz gibi, müzebilimsel bir kaygıya düşülmediği, bir müzenin yerine getirmesi beklenen görev ve sorumlulukları yerine getiremediği için, adının "Müze" olması anlamı doldurmuyor. Yönetimsel açıdan kurumlar arası (Bakanlık, bakanlığın ildeki ilgili temsilcileri, yerel yönetim) iletişim eksikliği, uzman personel olmaması vb. gibi temel sorunlar, ayrıca kurumların müzelerini birer "ziyaretgâh" olmaktan ötede düşünmemesi, durumun mevcudun korunması noktasından bir adım öteye gidememesine neden oluyor. Bu nedenle "Sanatçı Müzesi" içinde değerlendirilmek istense de, Osman Hamdi Bey Müzesi bu kavramın içini dolduramamaktadır. Şu halde müze, Arkeolog, ressam ve Türkiye müzeciliğinin öncüsü olan Osman Hamdi Bey'in anılan kimlik özelliklerine dair biyografik bilgi vermektedir. Orijinal bir koleksiyona sahip olmadığı için, müzedeki replikalarla da Osman Hamdi'nin resim anlayışına dair fikir vermektedir. Tüm bunların ziyaretçi yani toplum için faydası, müze tarafından nitelik açısından ölçülemediği için-müzeler ziyaretçilerin sayısı ile

daha çok ilgilendiğinden- sorunuzun bu bölümüne dair net bir yanıt vermek ne yazık ki mümkün olamıyor.

Türkiye'de bir Sanatçı Müzesi olarak karşılaştığımız sorunlar neler?

Bir önceki sorunuza verilen cevapta da ifade etmeye çalıştığım gibi, ilk sorun müzemizi bir "sanatçı müzesi" olarak tanımlayamamak. Müzemizin bilinir/görünürlüğü, Osman Hamdi Bey'in adını ve "müze" sıfatını taşıyan tek yer olmasından kaynaklanıyor. Bu bağlamda, karşılaştığımız ilk sorun bu "Sanatçı Müzesi" sıfatının önce kurum içinde nasıl algılandığı, kuruma ne ifade ettiği, ne tür görev ve sorumluluklar yüklediği üzerine. Bu ilk ve en temel soruna dair çözüm arayışlarına gidilmesi elbette başkaca sorunları da tanımlayacak.

Sorunların çözülmesi için sizce hangi engellerin aşılması gerekir?

Genelleme yapmadan, yalnızca müzemize özel cevaplamak gerekirse, aşılması gereken ilk ve öncelikli sorun; bir müzeye sahip olmak ve onunla birlikte topluma karşı sorumluluklarımızın kuruma ne ifade ettiği ve aslında ne olması gerektiğine dair samimi ve gerçekçi olmak. Böylesi bir farkındalık ve isteklilik; müzenin vizyon/misyon, yönetim -organizasyon, koleksiyon, sergileme, araştırma, uzman istihdamı gibi yükümlülüklerini ve gerekliliklerini kabul etmeye, bu olmazsa olmazların gerçekleşmesi halinde gerçek bir müze olunabileceğine ikna olmaya davet edecektir. Müzecilik üzerine düşünmek ve tartışmak, müzebilimsel teori ve pratikleri uygulayabilecek zeminleri var etmeye dair çaba harcamak gerekiyor.

Ek 2: Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı Ercümen Kalmık Müzesi Bilgi Formu

FORMU DOLDURAN KİŞİNİN

ADI/SOYADI: *Ayşe Orbay*

GÖREVİ: *Vakıf başkanı*

MÜZENİN MİSYONU:

MÜZENİN VİZYONU:

YAZILI BİR KOLEKSİYON YÖNETİM POLİTİKASI VAR MI? VARSA PAYLAŞIR MISINIZ?

KOLEKSİYON

1. Koleksiyonun kapsamını genel hatlarıyla tanımlar mısınız?

Ercümen Kalmık'a ait eserlerin (yağlıboya, suluboya ve baskılar)

2. Koleksiyonda yer alan eser sayısı: 13

3. Müze açıldığından bugüne koleksiyona kazandırılan eser var ise bu eserler hangi yolla edinilmiştir?

Bağış Satın alma Diğer (lütfen açıklayın).....

Edinilen eserlerin sayısı:

4. Müze açıldığından bugüne koleksiyondan çıkarılan eser var ise bu eserler hangi yolla elden çıkarılmıştır? yok

Sanatçıya iade Satış..... Diğer (lütfen açıklayın).....

Elden çıkarılan eserlerin sayısı:

5. Müze başka kurumlara eser ödünç veriyor mu? Ödünç verme kriterleri neler?

vakıf mütevellisinin kararı ile verilebiliyor

6. Müzede eserlerin korunmasına ilişkin ne gibi çalışmalar yürütülüyor? Kapsamı ne?

Konservasyon Çalışmalarının Kapsamı:

Restorasyon çalışmalarının kapsamı:

Güvenlik Sistemleri:

7. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar neler?

Kütüphane

Kafe

Arşiv

Diğer (lütfen açıklayın).....

8. Müzedeki belgeleme çalışmalarında kullanılan standartlar/prosedürler neler? Dokümantasyonu Tamamlanmış Eser Sayısı:
9. Müzenin araştırma faaliyetleri
Koleksiyona yönelik ne gibi araştırmalar yürütülüyor?
Ziyaretçiye yönelik ne gibi araştırmalar yapılıyor?
10. Koleksiyonda yer alan sanat eserlerine ziyaretçinin erişim olanakları neler?
Eserlerin kayıt bilgilerinden yararlanabiliyor mu?
Depodaki eserlerden yararlanıla biliniyor mu?
11. Engelliler için olanaklarınız neler?
12. Müze, bilimsel ve akademik çalışmalar için hangi olanakları sunuyor?

YÖNETİM

1. Müzenin statüsü ne
Devlet Müzesi Vakıf Müzesi
Vakfa Bağlı İşletme ...x..... Üniversite Müzesi
Diğer (lütfen açıklayın).....
2. Bağlı olduğu kurum ne?
3. Müze organizasyon şeması var mı? Yoksa hangi birimler ve kademeler vardır?
4. Müzenin gelir kaynakları ne?
5. Toplam personel sayısı:
Uzman personel sayısı:
Uzmanlık alanları ve statüleri:

MİMARİ ÖZELLİKLER

1. Binanın yapım tarihi: Ahşap bina muhtemelen 20.yy başı, ek bina ve restorasyon 1996
2. Yapılış amacı ne? vakıf merkezi ve müze
3. Bina anıt niteliğiyle tescillenmiş bir yapı mı? 2.derece olarak tescilli
4. Bina mimarı:

5. Bina müzeye dönüştürülmek için yeniden işlevlendirildiyse projesini gerçekleştiren mimar: *Ayşe Orbay*
6. Binanın büyüklüğü: *334m²*
7. Binanın mülkiyet hakkı kime ait? *Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı*
8. Müzenin alan örgütlenmesi nasıl? (Hizmet birimlerinin birbiriyle olan ilişkisi açısından)

SERGİLEME YÖNTEMLERİ

1. Galeri sayısı: *ek binada 1 adet*
2. Galerilerin belirli bir teması var mı?
3. Sergileri kim düzenliyor?
4. Müzede odaklanılan sanatçı dışında eserleri sergilenen diğer sanatçılar:
5. Süreli sergiler düzenleniyor ise sergilerin ortak bir amacı var mı, ne?

KÜLTÜREL VE SOSYAL FAALİYETLER

1. Müzede ne tür kültürel ve sosyal faaliyetler düzenleniyor?
2. Kültürel ve sosyal faaliyetler kimlere yönelik düzenleniyor? (Hedef kitle)
3. Müze bu faaliyetlerle ne amaçlıyor?

YORUM SORULARI

Bir sanatçı müzesi olarak, sanatçı müzelerinin toplumumuz için faydalarını nasıl tanımlar mısınız?

Türkiye’de bir sanatçı müzesi olarak karşılaştığınız sorunlar neler?

Sorunların çözülmesi için sizce hangi engellerin aşılması gerekir?

Ek 3: Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi Bilgi Formu

FORMU DOLDURAN KİŞİNİN

ADI/SOYADI: Özlem Erol

GÖREVİ: Müze Sorumlusu

MÜZENİN MİSYONU:

Yok

MÜZENİN VİZYONU:

Yok

YAZILI BİR KOLEKSİYON YÖNETİM POLİTİKASI VAR MI? VARSA PAYLAŞIR MISINIZ?

Yok

KOLEKSİYON

1. Koleksiyonun kapsamını genel hatlarıyla tanımlar mısınız?

Sanatçı tarafından ölümü sonrasında niversiteye bağışlanmış, o yüzden ev içinde yaşamış bir aileye ait ne isterseniz vardır. Seramik, kumaş, kitap, hat, gazete vs.

2. Koleksiyonda yer alan eser sayısı:

Sayısını tam olarak söyleyemem. İlk yapılan envanter (restorasyona girmeden önce) ok hızlı ve acele ile yapılmış, daha sonra bir kısmı düzenlenmiş. Yeni düzenlemeye başlanacak. Kitaplar, yazılı belgeler ilk envanterde de envantere detaylı girmemiş.

3. Müze açıldığından bugüne koleksiyona kazandırılan eser var ise bu eserler hangi yolla edinilmiştir? Hayır

Bağış Satın alma Diğer (lütfen açıklayın).....

Edinilen eserlerin sayısı:

4. Müze açıldığından bugüne koleksiyondan çıkarılan eser var ise bu eserler hangi yolla elden çıkarılmıştır? Hayır

Sanatçıya iade Satış..... Diğer (lütfen açıklayın).....

Elden ıkarılan eserlerin sayısı:

5. Müze başka kurumlara eser ödünç veriyor mu? Ödünç verme kriterleri neler? Hayır

6. Müzede eserlerin korunmasına ilişkin ne gibi çalışmalar yürütülüyor? Kapsamı ne?

Düzenli bakımları ve temizlikleri yapılıyor ama bir restorasyon atölyesi yok. Gerektiğinde ben yapıyorum yada uzman arkadaşlardan yardım alıyorum.

Konservasyon Çalışmalarının Kapsamı:

Restorasyon çalışmalarının kapsamı:

Güvenlik Sistemleri: 24 saat güvenlik elemanı, alarm, kamera vs.

7. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar neler?

Kütüphane X.....

Kafe

Arşiv X.....

Diğer (lütfen açıklayın).....

Tez aşamasındaki ya da araştırma yapan insanlar üniversiteden alınmış izinle geliyor.

8. Müzede ki belgeleme çalışmalarında kullanılan standartlar/prosedürler neler? Fotoğraflı Detaylı Envanter Kayıtları Yapılıyor

Dokümantasyonu Tamamlanmış Eser Sayısı: Tam olarak bilinmiyor.

9. Müzenin araştırma faaliyetleri

Koleksiyona yönelik ne gibi araştırmalar yürütülüyor?

Ziyaretçiye yönelik ne gibi araştırmalar yapılıyor?

10. Koleksiyonda yer alan sanat eserlerine ziyaretçinin erişim olanakları neler?

Eserlerin kayıt bilgilerinden yararlanabiliyor mu? Evet

Depodaki eserlerden yararlanıla biliniyor mu? Evet

11. Engelliler için olanaklarınız neler? Yok

Burası yaşayan bir evden müzeye çevrilmiştir. O yüzden eklemeler yapmak zor.

12. Müze, bilimsel ve akademik çalışmalar için hangi olanakları sunuyor?

YÖNETİM

1. Müzenin statüsü ne?

Devlet Müzesi

Vakıf Müzesi

Vakfa Bağlı İşletme Üniversite Müzesi X...

Diğer (lütfen açıklayın).....

2. Bağlı olduğu kurum ne?

İstanbul Üniversitesi

3. Müze organizasyon şeması var mı? Yoksa hangi birimler ve kademeler vardır?

4. Müzenin gelir kaynakları ne? Üniversite

5. Toplam personel sayısı: 5

Uzman personel sayısı: 2

Uzmanlık alanları ve statüleri: Restorasyon ve Klasik Arkeoloji

MİMARİ ÖZELLİKLER

1. Binanın yapım tarihi: Atölye 1936, Ahşap Bina Bilinmiyor

2. Yapılış amacı ne? Ev- Atölye

3. Bina anıt niteliğiyle tescillenmiş bir yapı mı? Evet

4. Bina mimarı: Bilinmiyor

5. Bina müzeye dönüştürülmek için yeniden işlevlendirildiyse projesini gerçekleştiren mimar: Üniversite yaptırmış

6. Bina büyüklüğü: Bilmiyorum

7. Bina mülkiyet hakkı kime ait? Üniversite

8. Müzenin alan örgütlenmesi nasıl? (Hizmet birimlerinin birbiriyle olan ilişkisi açısından)

Üst katta ofis ve belgeleme odası, dış müştemilatta güvenlik.

SERGİLEME YÖNTEMLERİ

1. Galeri sayısı: Galeri yok

2. Galerilerin belirli bir teması var mı? Yok

3. Sergileri kim düzenliyor? Kimse

4. Müzede odaklanılan sanatçı dışında eserleri sergilenen diğer sanatçılar:

Feyhaman Duran ve Güzin Duran dışında yok.

5. Süreli sergiler düzenleniyor ise sergilerin ortak bir amacı var mı, ne?

Süreli sergi yok.

KÜLTÜREL VE SOSYAL FAALİYETLER

1. Müzede ne tür kültürel ve sosyal faaliyetler düzenleniyor?

Düzenlemiyor.

2. Kültürel ve sosyal faaliyetler kimlere yönelik düzenleniyor? (Hedef kitle)

3. Müze bu faaliyetlerle ne amaçlıyor?

Yer uygun olmadığı için herhangi bir faaliyet düzenlenmiyor. Sadece üniversite içindeki bölümlerden hocalar ders için senede 1 yada 2 defa öğrencileriyle birlikte geliyorlar.

YORUM SORULARI

Bir sanatçı müzesi olarak, sanatçı müzelerinin toplumumuz için faydalarını nasıl tanımlar mısınız?

Sanatçı Hakkında Tüm Detayları Verdiği İçin Çok Daha Yararlı Eğitici Ve Öğretici

Türkiye’de bir sanatçı müzesi olarak karşılaştığınız sorunlar neler?

Ödenek Kısıtlılığı

Sorunların çözülmesi için sizce hangi engellerin aşılması gerekir?

Öncelikle burası tam olarak bir müze değil. Açık adı da bunu gösteriyor sanıyorum. “Feyhaman Duran Kültür ve Sanat Evi”. Müzelerin kendi gelirleri, yönetimleri ve planları olur sanıyorum. Burası için daha çok yaşayan ve korunmaya çalışan bir sanatçı evi denebilir. Evin durumunu gördünüz zaten. Kalabalık grupları aynı anda ev içinde dolaştırmak çok sağlıksız. Envanterlerin bilgisayar ortamına aktarılması ve düzenlenmesi işlemi başladı ve devam ediyor. Herhangi bir vakıf yada özel ödenekler kullanılmadığı için üniversitenin ölçülerinde çalışmalar devam ediyor.

Ek 4: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi Bilgi Formu

FORMU DOLDURAN KİŞİNİN

ADI/SOYADI: Faruk Öncü

GÖREVİ: Belediye Kent Arşivi Sorumlusu

MÜZENİN MİSYONU:

Müzemiz, özellikle kentimizde özel müze ve sanat galerisi bulunmadığı için, sosyal belediyecilik anlayışıyla, şehrimizdeki temel kültür-sanat aktivitelerinin merkezini oluşturmaktır.

MÜZENİN VİZYONU:

Kentimizin kuruluşundan bugüne taşıdığı “kültürel şehri” misyonunun bugünlere aktarılmasıdır. Bu vasıta ile gerek kentimiz gerekse ülkemiz adına sadece bir müze değil; eğitim, sanat ve temelde kültür odağı olmaktadır.

YAZILI BİR KOLEKSİYON YÖNETİMPOLİTİKASI VAR MI?

VARSA PAYLAŞIR MISINIZ?

Koleksiyonumuz Prof. Dr. Devrim Erbil tarafından, yerli ve yabancı sanatçıların eserlerinden oluşan ve tamamı bağış yoluyla teslim alınan eserlerden oluşturulmuş olup, yeni bağışların kazandırılması konusunda da yine Devrim Erbil şahsen ilgilenmektedir.

KOLEKSİYON

1. Koleksiyonun kapsamını genel hatlarıyla tanımlar mısınız?

Koleksiyonumuz yoğunlukla (belirttiğimiz gibi) çağdaş resim sanatçılarının eserlerinden oluşmakta olup, bunların dışında az sayıda heykel çalışması da bulunmaktadır.

2. Koleksiyonda yer alan eser sayısı: 220

3. Müze açıldığından bugüne koleksiyona kazandırılan eser var ise bu eserler hangi yolla edinilmiştir?

Bağış ...X.... Satın alma Diğer (lütfen açıklayın).....

Edinilen eserlerin sayısı: 22

4. Müze açıldığından bugüne koleksiyondan çıkarılan eser var ise bu eserler hangi yolla elden çıkarılmıştır? Yok

Sanatçıya iade Satış..... Diğer (lütfen açıklayın).....

5. Müze başka kurumlara eser ödünç veriyor mu? Ödünç verme kriterleri neler?

Sürekli sergilere katılım amacıyla, (tutanak ve sigorta yapılması koşuluyla) eser sahibi ve yönetimimizden izin alınması yoluyla ödünç eser verilebilmektedir.

6. Müzede eserlerin korunmasına ilişkin ne gibi çalışmalar yürütülüyor? Kapsamı ne?

Eserlerimizin tamamına yakını yakın dönem eseri olduğu için ve uygun muhafaza koşullarına bağlı olarak henüz konservasyon ve restorasyona ihtiyaç duyulmamıştır.

Konservasyon Çalışmalarının Kapsamı:

Restorasyon Çalışmalarının Kapsamı:

Güvenlik Sistemleri: Müzemizde özel güvenlik görevlisinin yanında biri yönetici ve biri de sanat tarihçisi olmak üzere 3 personel görev yapmaktadır. Mesai saatleri dışında ise alarm sistemimiz çalıştırılmaktadır.

7. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar neler?

Kütüphane: Müzemiz ile birlikte faaliyete girmiştir.

Kafe Belediyemiz imkânlarıyla, daha çok kursiyerlerimize yönelik bir olanak sağlanmaktadır.

Arşiv : Müzemize bağlı olmamakla birlikte; kentimizin tüm bir geçmişinin konu alındığı KENT ARŞİVİ, kentimizde özel kent müzesi olmadığı için; ayrıca iki kurumun insan sirkülasyonu bakımından birbirine faydalı görüldüğü için aynı binada hizmet vermektedir.

8. Müzede belgeleme çalışmalarında kullanılan standartlar/prosedürler neler?

Demirbaş kaydı esnasında eserin müellifi, eser adı, ebadı, tarihi, tekniği, bağış tarihi ve müzede yeri kayıt altına alınmaktadır.

Dokümantasyonu Tamamlanmış Eser Sayısı: 220

9. Müzenin araştırma faaliyetleri

a) Koleksiyona yönelik: Prof. Dr. Devrim Erbil tarafından bizzat yürütülmektedir.

b) Ziyaretçiye yönelik: Yok

c) Yayınlar çıkarıyor musunuz? Evet

d) Müzeye ilişkili farklı kurumların yayınlarını toplayarak arşivliyor musunuz? Hayır

10. Koleksiyondayeralansanateserlerineziyaretçininerişimolanaklarıneler?

Şimdilik, müzemiz dışında, yalnız diğer müzelere gönderdiğimiz eserlerin incelenmesi yoluyla ulaşım mümkündür.

11. Engelliler için olanaklarınız neler?

Müzemizi ziyaret etmek isteyen engelli vatandaşlarımız için rampalı giriş bulunmaktadır.

12. Müze, bilimsel ve akademik çalışmalar için hangi olanakları sunuyor?

Eserlerin yanına koyulan künye ve bilgi notlarından faydalanılmaktadır. Süreli sergilerin olmadığı aralıklarda, zemin katta yani süreli sergi bölümünde, koleksiyonumuza ait eserler değişmeli olarak teşhir edilmekte olduğunda depoda araştırma yapma gereksinimi doğmamaktadır.

YÖNETİM

1. Müzenin statüsü ne?

Devlet Müzesi Vakıf Müzesi Vakfa Bağlı İşletme

Üniversite Müzesi

Diğer (lütfen açıklayın)...Belediye'ye Ait Özel Müze.....

2. Bağlı olduğu kurum ne? Balıkesir Belediyesi

3. Müze organizasyon şeması var mı? Yoksa hangi birimler ve kademeler vardır?

Devrim Erbil Müzesi – Balıkesir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü-
Balıkesir Belediyesi Kültür Sosyal İşler Başkan Yardımcısı

4. Müze çalışanlarının görevlerinin adı nedir?

5. Müzenin gelir kaynakları ne?

Balıkesir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Tarafından karşılanmaktadır.

6. Toplam personel sayısı: Yönetici, Sanat Tarihçisi ve Özel Güvenlik Görevlisi

Uzman personel sayısı: Sanat Tarihçisi

Uzmanlık alanları ve statüleri: Yönetici (işçi) , Sanat Tarihçisi (özel şirket ve Özel Güvenlik Görevlisi

MİMARİ ÖZELLİKLER

1. Binanın yapım tarihi: 1950

2. Yapılış amacı ne? Eski Elektrik-Su idare birimi

3. Bina anıt niteliğiyle tescillenmiş bir yapı mı? Hayır

4. Binanın mimarı:

5. Bina müzeye dönüştürülmek için yeniden işlevlendirildiyse projesini gerçekleştiren mimar: Şeref Demirer

6. Binanın büyüklüğü:

7. Binanın mülkiyet hakkı kime ait? Balıkesir Belediyesi

8. Müzenin alan örgütlenmesi nasıl?

BODRUM KAT: Kurs odaları, Zemin Kat: Güvenlik Odası ve Süreli Sergi salonu, 2.

KAT: Kalıcı Sergi Salonu 2 (Kalıcı Sergi), Depo ve İdareci Odası 3. KAT: Kent

Arşivi ve Sergi Salonu 3

SERGİLEME YÖNTEMLERİ

1. Galeri sayısı: 3

2. Galerilerin belirli bir teması var mı?

Zemin kat süreli sergilere ayrılmıştır. 2. katta girişin sağ bölümü özellikle Balıkesirli sanatçıların eserlerine ayrılmıştır. Bunun dışında özel bir tema yok

1. Sergileri kim düzenliyor?

Belediye ve idaremizin kabul ettiği kurum ve sanatçılar

2. Müzede odaklanılan sanatçı dışında eserleri sergilenen diğer sanatçılar:

Mete Başgu, Sırrı Özbay, Seydi Koç, Nuray Gümüştekin, Süleyman S. Tekcan....

3. Süreli sergiler düzenleniyor ise sergilerin ortak bir amacı var mı, ne?

Kentteki sanatsal ve kültürel hayata katkısının dışında ortak bir amaç güdülmemektedir.

4. Sergiler ne kadar zaman aralıklarıyla değişiyor?

Süreli sergi yılda ortalama üç defa.

KÜLTÜREL VE SOSYAL FAALİYETLER

1. Müzede ne tür kültürel ve sosyal faaliyetler düzenleniyor?

Sergilerin dışında, bodrum katta tezhip ve resim kurslarımız mevcut olup; zaman zaman okul ziyaretleri ve eğitime yönelik müze dersleri verilmektedir.

2. Kültürel ve sosyal faaliyetler kimlere yönelik düzenleniyor?

Genç nüfus temel hedef alınmış olmakla birlikte tüm yaş gruplarına hizmet verilmektedir.

3. Müze bu faaliyetlerle ne amaçlıyor?

İnsan sirkülasyonunun artırılması ve kentteki sosyo-kültürel hayata katkı sunulması.

YORUM SORULARI

Bir sanatçı müzesi olarak, sanatçı müzelerinin toplumumuz için faydalarını nasıl tanımlarsın?

Sanatçı müzeleri özellikle sanatseverlerin ve sanatçıya ilgisi olan vatandaşların kurumu benimseyip sahiplenmesine özellikle katkı sağlamaktadır.

Türkiye’de bir sanatçı müzesi olarak karşılaştığınız sorunlar neler?

Henüz müze kavramının ülkemizde tam olarak oturmamış olması temel sorun olarak görülmektedir. Ayrıca zaman zaman siyasi bakış açıları ve müze bütçesinin bağımsız olmayışı diğer sorunlar olarak öne çıkmaktadır.

Sorunların çözülmesi için sizce hangi engellerin aşılması gerekir?

Öncelikle müze bütçesinin bağımsızlığı sağlanmalı, ardından müze kavramının yönetici irade ve sanatseverler tarafından daha iyi algılanması sağlanmalıdır.

Ek 5: Burhan Angela Doğançay Vakfı Doğançay Müzesi Bilgi Formu

FORMU DOLDURAN KİŞİNİN

ADI/SOYADI: Belgin Azar

GÖREVİ: Müze Müdürü

MÜZENİN MİSYONU:

Türk çağdaş sanatının, var olduğunu yerli ve yabancı ziyaretçilere gösterilmesi ve duyurulması

MÜZENİN VİZYONU:

Yok

YAZILI BİR KOLEKSİYON YÖNETİMPOLİTİKASI VAR MI? VARSA PAYLAŞIR MISINIZ?

Yok

KOLEKSİYON

1. Koleksiyonun kapsamını genel hatlarıyla tanımlar mısınız?

Doğançay Müzesinin koleksiyonu, 2 gruba ayrılmıştır.

- a) Adil Doğançay eserler, ufak bir bölümde yer alıyor
- b) Burhan Doğançay'ın eserleri, 1960'lardan günümüze kadar olan çalışmaları sergilenmekte. Tamamı duvarlardan oluşan, 17 farklı seri, kronolojik olarak sergilenmekte.

2. Koleksiyonda yer alan eser sayısı:

Adil Doğançay : 43 Burhan Doğançay: 97

3. Müze açıldığından bugüne koleksiyona kazandırılan eser var ise bu eserler hangi yolla edinilmiştir?

Bağış ...X.... Satın alma Diğer (lütfen açıklayın).....

Edinilen eserlerin sayısı: 1

Eserlerin tamamı, Burhan Doğançay koleksiyonundandır. Kendisi, uzun seneler önce, yurtdışında gördüğü kişisel müzelerden esinlenmiş ve hedeflerini arasına, ilk

kişisel ve çağdaş sanat müzesini açmayı koymuş. Müze açıldığından beri ise koleksiyona 1 adet eser, Burhan Doğançay bağışladı

4. Müze açıldığından bugüne koleksiyondan çıkarılan eser var ise bu eserler hangi yolla elden çıkarılmıştır?

Sanatçıya iade Satış..... Diğer (lütfen açıklayın).....

Yok

5. Müze başka kurumlara eser ödünç veriyor mu? Ödünç verme kriterleri neler?

Evet veriyor. Serginin niteliği ve konusuna göre, yurt içi ve dışındaki müzelere ödünç eser verilmektedir. Eserin sergileneceği kurum, sergi kapsamı, sergilenecek diğer eserler, belli bir konu üzerinde odaklı olup olmadığı gibi konulara ilave, elbette güvenlik ve koruma koşulları sağlanmalı. Ödünç verilen eserle ilişkili sigorta yapılıyor ve kurumlar arası karşılıklı sözleşme imzalanıyor.

6. Müzede eserlerin korunmasına ilişkin ne gibi çalışmalar yürütülüyor? Kapsamı ne?

Konservasyon Çalışmalarının Kapsamı: Uygun hava koşullarının sağlandığı depolarda

Restorasyon Çalışmalarının Kapsamı: Şimdiye kadar gerek duyulmadı

Güvenlik Sistemleri: Yangın alarmı, güvenlik kamerası

7. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar neler?

Kütüphane, kafe, arşiv

8. Müzede belgeleme çalışmalarında kullanılan standartlar/prosedürler neler?

Doğançay Müzesi, diğer müze ve özel koleksiyonlarda bulunan tüm eserlerin bilgileri, özel arşiv çalışmasında tutulmakta ve güncellenmektedir. Bu arşivde sergi ve yayınlarda bulunan eserlerin biyografilerine eklenmektedir. Kayıtlar fotoğraflarla, bilgisayar ortamında kayıt (3 farklı back up ile) ve dosya sistemi ile tutulmaktadır. Kayıt alınırken eserle ilgili eserin adı, tekniği, ölçüleri, varsa bulunduğu sergi ve yayınlar, biliniyorsa provenansı, müzayede de çıktıysa, bunun kaydı, satış fiyatı vs.. bilgiler alınmaktadır.

Dokümantasyonu Tamamlanmış Eser Sayısı: Koleksiyonu olan 140 eser dâhil 3786 adet eser.

9. Müzenin araştırma faaliyetleri

a) Koleksiyona yönelik: Özellikle dünyaya dağılmış eserlerin araştırılıp, eser bilgilerinin arşive alınmasına büyük önem veriliyor.

b) Ziyaretçiye yönelik: Ziyaretçilerin, istedikleri takdirde, doldurabildikleri iletişim formu var. Bilgi veren kişilere, özel haber ve etkinlikleri e-mail yolu ile duyuruyoruz.

c) Yayınlar çıkarıyor musunuz? Hayır

d) Müzede farklı kurumların yayınlarını toplayarak arşivliyor musunuz? Evet

10. Koleksiyonda yer alan sanat eserlerine ziyaretçinin erişim olanakları neler?

Eserlerin kayıt bilgileri hakkında özel talep ile bilgi verilebilir.

Depodaki eserlerden yararlanılamaz. Özel talep olduğunda, talep değerlendirilebilir.

Araştırma yapan kişinin, konusu ve ihtiyaç duyduğu bilgileri temin ediyoruz.

Bilgiler, ihtiyaca göre veriliyor.

11. Engelliler için olanaklarınız neler?

Asansör

12. Müze, bilimsel ve akademik çalışmalar için hangi olanakları sunuyor?

Gelen talepler doğrultusunda, gerekli bilgiler sunuluyor.

YÖNETİM

1. Müzenin statüsü ne?

Devlet Müzesi Vakıf Müzesi ...X..... Vakfa Bağlı İşletme

Üniversite Müzesi Diğer (lütfen açıklayın).....

2. Bağlı olduğu kurum ne?

Burhan Angela Doğançay Sanat Kültür ve Eğitim Vakfı

3. Müze organizasyonşeması var mı? Yoksa hangi birimler ve kademeler vardır?

Yok

4. Müze çalışanlarının görevlerinin adı nedir?

Müdür, asistan, rehber, güvenlik

5. Müzenin gelir kaynakları ne?

Bağış, kitap ve hediyelik eşya ve Zen Diamond ile ortak yapılan “Ribbons on Sapphires” projesi gibi özel projelerle.

6. Toplam personel sayısı: 6

Uzman personel sayısı: 2

Uzmanlık alanları ve statüleri: Vakıf yönetim kurulu üyesi & müze müdürü

MİMARİ ÖZELLİKLER

1. **Binanın yapım tarihi:** 2004 (sadece ön cephe 150 yıllık, geri kalan tüm bina 2004 yılında yapıldı)
2. **Yapılış amacı ne?** Konut
3. **Bina anıt niteliğiyle tescillenmiş bir yapı mı?** hayır
4. **Binanın mimarı:** Bülent Arifoğlu
5. **Bina müzeye dönüştürülmek içinyeniden işlevlendirildiyse projesini gerçekleştiren mimar:**
6. **Binanın büyüklüğü:** 4 katlı bina + 1 bodrum Yaklaşık 300 m2 (bodrum dahil)
7. **Binanın mülkiyet hakkı kime ait?**
Burhan Angela Doğançay Sanat Kültür ve Eğitim Vakfı
8. **Müzenin alan örgütlenmesi nasıl?**
Alt katta depo ve arşiv yer alıyor. Ofisler üst katta. Ara katlarda sergi salonları yer alıyor.

SERGİLEME YÖNTEMLERİ

1. **Galeri sayısı:** 3 kat üzerine, 6 bölüm
2. **Galerilerin belirli bir teması var mı?** Kronolojik
3. **Sergileri kim düzenliyor?** Müze yönetimi
4. **Müzedede odaklanılan sanatçı dışında eserleri sergilenen diğer sanatçılar:** yok
5. **Sürekli sergiler düzenleniyor ise sergilerin ortak bir amacı var mı, ne?** Burhan Doğançay eserlerinin kronolojik seçkisi
6. **Sergiler ne kadar zaman aralıklarıyla değişiyor?**
Mümkün olduğu kadar sabit tutuluyor

KÜLTÜREL VE SOSYAL FAALİYETLER

1. **Müzedede ne tür kültürel ve sosyal faaliyetler düzenleniyor?**
İstanbul ilköğretim okulları arasında resim yarışması
2. **Kültürel ve sosyal faaliyetler kimlere yönelik düzenleniyor?**
İlköğretim öğrencileri
3. **Müze bu faaliyetlerle ne amaçlıyor?**
Türk çocuklarının, çağdaş sanatı görmeleri, farkında olmaları

YORUM SORULARI

Bir sanatçi müzesi olarak, sanatçi müzelerinin toplumumuz için faydalarını nasıl tanımlarsınız?

Sanatçının, ürettiği eserler bir arada olduğu için, geçirdiği evrimleri ve eserlerinin gelişmesi, ziyaretçiler tarafından rahatlıkla görülebiliyor.

Türkiye’de bir sanatçi müzesi olarak karşılaştığınız sorunlar neler?

Diğer müzeler ile karşılaştırıldığında, aha ufak olduğu için, ziyaretçi ve sanat severlere ulaşmak için, biraz daha efor sarfetmek gerekiyor. Doğançay müzesi, hiç bir destek (özel sektör / devlet) olmadan, tamamen kişisel çabalar ile açıldığı ve yaşadığı için, bazı kilit noktalarda, gerekli desteği bulmakta bazen zorluk çekiliyor.

Sorunların çözülmesi için sizce hangi engellerin aşılması gerekir?

Basın, devlet vs’nin, yaklaşımının daha destekçi olmasını tercih ederim.

Ek 6: Mustafa Ayaz Vakfı Plastik Sanatlar Müzesi Bilgi Formu

FORMU DOLDURAN KİŞİNİN

ADI/SOYADI: Nilay Ayaz

GÖREVİ: Müze Sorumlusu

MÜZENİN MİSYONU:

1720 m² lik bir alan üzerinde,7 kattan oluşan ve toplam kullanım alanı 5000 m² olan Mustafa Ayaz Müzesi, 2007 yılında, kültür ve sanata hizmet etmek amacıyla ortaya çıkarılan bir yapıdır. Müze, çağdaş Türk sanatının yurtiçi ve yurtdışında tanıtılmasına katkıda bulunmayı, toplumun her kesiminden ziyaretçiye, sanat sevgisini aşlamayı ve onların etkin biçimde sanata katılımlarını hedeflemektedir. Misyonumuz vakıf senedinin amacı bölümünde yazılıdır.

MÜZENİN VİZYONU:

Yok

YAZILI BİR KOLEKSİYON YÖNETİMPOLİTİKASI VAR MI?

VARSA PAYLAŞIR MISINIZ?Yok

KOLEKSİYON

1. Koleksiyonun kapsamını genel hatlarıyla tanımlar mısınız?

Mustafa Ayaz'ın vakfa bağışladığı 474 adet tablo dışında, müzeye ait bir koleksiyon yok. Sadece, müzenin 1.katında, Mustafa Ayaz'ın hocası Adnan Turani'ye ayırdığı bölümde Turhani'nin bazı eserleri sergileniyor. Adnan Turhani'nin ise sekiz tane eseri mevcuttur.

2. Koleksiyondayeralan eser sayısı:Toplam 482 adet.

3. Müze açıldığından bugüne koleksiyona kazandırılan eser var ise bu eserler hangi yolla edinilmiştir? Yok

Bağış **Satın alma** **Diğer (lütfen açıklayın).....**

Edinilen eserlerin sayısı:

4. Müze açıldığından bugüne koleksiyondan çıkarılan eser var ise bu eserler hangi yolla elden çıkarılmıştır? Yok

Sanatçıya iade Satış..... Diğer (lütfen açıklayın).....

5. Müze başka kurumlara eser ödünç veriyor mu? Ödünç verme kriterleri neler? Şimdilik böyle bir politikası yok. Ancak ilerleyen zamanlarda ,yurtiçi ve yurtdışındaki önemli müzelerle böyle bir politika geliştirilebilir.

6. Müzede eserlerin korunmasına ilişkin ne gibi çalışmalar yürütülüyor? Kapsamı ne?

Konservasyon Çalışmalarının Kapsamı: -

Restorasyon Çalışmalarının Kapsamı: -

Güvenlik Sistemleri: Müzede yer alan eserler, 24 saat kamera sistemiyle izleniyor ve kayıt altına alıyor.

7. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar neler?

Kütüphane, kafe, hediyelik eşya ve atölyeler.

8. Müzedeki belgeleme çalışmalarında kullanılan standartlar/presedürler neler?

474 adet eser için envanter defteri dolduruldu. Bu eserlerin her birinin fotoğrafının yanında, kaç yılına ait olduğu, hangi teknikle yapıldığı ve o resmi anlatan açıklayıcı bilgi yer alıyor.

Dokümantasyonu Tamamlanmış Eser Sayısı: 474

9. Müzenin araştırma faaliyetleri

a) Koleksiyona yönelik: Yok

b) Ziyaretçiye yönelik: Müzede görmek istedikleri, farklı etkinlik ve görselliklere yönelik, beklentileri soruluyor.

c) Yayınlar çıkarıyor musunuz? Evet. Müzenin bir kataloğu mevcut.

d) Müzeye da ilişkili farklı kurumların yayınlarını toplayarak arşivliyor musunuz? Evet

10. Koleksiyondayaeralansanateserlerineziyaretçininerişimolanakları neler?

Ziyaretçiler, koleksiyonda(müze katlarında) yer alan, Mustafa Ayaz'a ait eserlere, müzeyi ziyaret ederek, yada sanatçının kişisel web sayfasında yer alan, sanal müze turuyla erişebiliyorlar. Müze katlarında yer alan eserlere sadece müzeyi ziyaret ederek ulaşabiliyorlar. Ama galeri kısmında yer alan ve sergilenen eserlere web sayfasından ulaşabiliyorlar.

Eserlerin kayıt bilgilerinden yararlanabiliyor mu? Hayır

Depodaki eserlerden yararlanıla biliniyor mu? Hayır

11. Engellileri için olanaklarınız neler?

Asansör, yaya yolu ve WC.

12. Müze, bilimsel ve akademik çalışmalar için hangi olanakları sunuyor?

Bu tür çalışmalar yok. Henüz böyle bir talepte bulunulmadı.

YÖNETİM

1. Müzenin statüsü ne?

Devlet Müzesi Vakıf Müzesi ...X..... Vakfa Bağlı İşletme

Üniversite Müzesi

Diğer (lütfen açıklayın).....

2. Bağlı olduğu kurum ne?

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne bağlı özel bir müze ve T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bağlı bir vakıf. (Kamuya yararlı vakıf statüsünü kazanabilmesi için gerekli çalışmalar yapılıyor)

3. Müze organizasyon şeması var mı? Yoksa hangi birimler ve kademeler vardır?

Şu anda sergi yönetimi, pazarlama ve eğitim gibi konulara kardeşim ve ben bakıyoruz. Ayrıca bir danışma, bir kafe bir de güvenlik çalışanımız var.

4. Müze çalışanlarının görevlerinin adı nedir? Yukarıda belirtilenler gibi.

5. Müzenin gelir kaynakları ne?

Sanat atölyeleri, kafe, hediyelik eşya, müze giriş biletleri ve sanat galerisinde açılan sergilerden elde edilen gelirler.

5. Toplam personel sayısı: 6

Uzman personel sayısı: 2

Uzmanlık alanları ve statüleri: Resim, Heykel-Seramik, Grafik ve Mimarlık.

Resim, Heykel-Seramik Eğitimcileri, Grafik ve Mimarlık alanlarında ise sanat galerisi ve müze yöneticisi.

MİMARİ ÖZELLİKLER

1. **Binanın yapım tarihi:** Yapımına 2003 yılında başlanan ve 2007 yılında tamamlanan Müze, 2009 yılında vakıf müzesi olarak faaliyete geçmiştir.

2. **Yapılış amacı ne?** Müze binası

3. **Bina niteliğiyle temsil edilen yapı mı?** Hayır

4. **Binanın mimarı:** Kadri Atabaş

5. **Bina müzeye dönüştürülmek için yeniden işlevlendirildiyse projesini gerçekleştiren mimar:** Yok

6. Binanın büyüklüğü: 1720 m² lik bir alan üzerinde,7 kattan oluşan müzenin toplam kullanım alanı 5000 m².

7. Binanın mülkiyet hakkı kime ait? Mustafa Ayaz'a

8. Müzenin alan örgütlenmesi nasıl?Müze 7 kattan oluşan, tek bir yapı.Tüm birimler, müzenin içinde yer alıyor. Giriş katında sanat galerisi ,kafe, hediyelik eşya ve kütüphane , 1.2 ve 3. katlarında ise Ayaz'ın değişik dönemlerine ait eserleri sergilenmektedir. -1. katta 4 adet atölye , -2. katında , 35 araçlık kapalı otoparkı bulunmaktadır.

SERGİLEME YÖNTEMLERİ

1. Galerisayısı: Sanat galerisi 1 tane. M.Ayaz Sanat Galerisi müzeye bağlı ve müzenin içinde yer alıyor. Diğer üç kattaki sergi salonlarında ise, Ayaz'ın eserleri sergileniyor sadece.

2. Galerilerin belirli bir teması var mı? Yok. Kronolojik sergileniyor.

3. Sergilerikimdüzenliyor?Mustafa Ayaz Sanat Galerisi

4. Müzedeodaklanılansanatçıdışında eserleri sergilenen diğer sanatçılar: Adnan Turhani ve süreli sergi kısmında farklı dönemlerde farklı sanatçıların eserleri sergileniyor.

5. Süreli sergiler düzenleniyor ise sergilerin ortak bir amacı var mı, ne?

Tek bir amacı yok.

6. Sergiler ne kadar zaman aralıklarıyla değişiyor?

Müze katlarında yer alanlar şimdilik değişmiyor. Belki ilerleyen zamanlarda yine Ayaz'ın görülmeyen ve depoda yer alan diğer eserleri sergilenebilir. Sanat galerisi kısmında ise,2-3 ayda bir sergi değişiyor. Zaten senede toplam 5 sergi açıyoruz.

KÜLTÜREL VE SOSYAL FAALİYETLER

1. Müzede ne tür kültürel ve sosyal faaliyetler düzenleniyor?

Sergi,konferans,panel,sanat yarışmaları,sanatsal ödül törenleri

2. Kültürel ve sosyal faaliyetler kimlere yönelik düzenleniyor?

Öncelikle gençlere ve çocuklara yönelik. Tüm sanatseverlere.

3. Müze bu faaliyetlerle ne amaçlıyor?

Çağdaş Türk resim sanatçının, yurt içinde ve yurt dışında tanıtılmasına katkıda bulunmak toplumun her kesimine sanat sevgisini aşılama, sanat yoluyla toplumu eğitmek ve müzeleri, yurtiçi ve yurtdışında tanıtmak.

YORUM SORULARI

Bir sanatçı müzesi olarak, sanatçı müzelerinin toplumumuz için faydalarını nasıl tanımlar mısınız?

Türkiye’de bir sanatçı müzesi olarak karşılaştığınız sorunlar neler?

Sorunların çözülmesi için sizce hangi engellerin aşılması gerekir?

Ek 7: Osman Hamdi Bey Müzesi Bilgi Formu

FORMU DOLDURAN KİŞİNİN

ADI/SOYADI: Süleyman Karabıyık

GÖREVİ: Turgut Beldesi Fen ve İmar İşleri Müdürü

MÜZENİN MİSYONU:

Yok

MÜZENİN VİZYONU:

Yok

YAZILI BİR KOLEKSİYON YÖNETİM POLİTİKASI VAR MI?

VARSA PAYLAŞIR MISINIZ?

Yok

KOLEKSİYON

1. Koleksiyonun kapsamını genel hatlarıyla tanımlar mısınız?

Osman Hamdi'nin eserlerinin röprodüksiyonları ve etnografik eserler.

2. Koleksiyondayeralan eser sayısı:214

3. Müze açıldığından bugüne koleksiyona kazandırılan eser var ise bu eserler hangi yolla edinilmiştir?

Bağış ...X.... Satın alma ...X... Diğer (lütfen açıklayın).....

Edinilen eserlerin sayısı:214

Etnografik eserler bölgeden toplanarak Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağışlanmış.

Röprodüksiyonlar satın alınmış.

4. Müze açıldığından bugüne koleksiyondan çıkarılan eser var ise bu eserler hangi yolla elden çıkarılmıştır?

Sanatçıya iade Satış..... Diğer (lütfen açıklayın).....

Yok

5. Müze başka kurumlara eser ödünç veriyor mu? Ödünç verme kriterleri neler?

Hayır

6. Müzede eserlerin korunmasına ilişkin ne gibi çalışmalar yürütülüyor?

Kapsamı ne?

Konservasyon Çalışmalarının Kapsamı:

Restorasyon Çalışmalarının Kapsamı:

Güvenlik Sistemleri: Kamera sistemi

7. Müzenin ziyaretçilerine sunduğu olanaklar neler?

Kafe, hediyelik eşya

8. Müzedeki belgeleme çalışmalarında kullanılan standartlar/presedürler neler?

Dokümantasyonu Tamamlanmış Eser Sayısı

9. Müzenin araştırma faaliyetleri

a) Koleksiyona yönelik:

b) Ziyaretçiye yönelik: Osman Hamdi Bey tabloları ve Beldenin Sosyo_Kültürel yaşam şekilleri

c) Yayınlar çıkarıyor musunuz? Hayır

d) Müzeya da ilişkili farklı kurumların yayınlarını toplayarak arşivliyor musunuz? Hayır

10. Koleksiyondayeralansanateserlerineziyaretçininerişimolanakları neler?

Sergi

11. Engelliler için olanaklarınız neler?

Bahçede rampa var

12. Müze, bilimsel ve akademik çalışmalar için hangi olanakları sunuyor?

Müzedeki çalışma ortamı sağlamaya çalışıyor.

YÖNETİM

1. Müzenin statüsü ne?

Devlet Müzesi Vakıf Müzesi Vakfa Bağlı İşletme

Üniversite Müzesi Diğer (lütfen açıklayın).....Belediye.....

2. Bağlı olduğu kurum ne? Turgut Belediye Başkanlığı

3. Müze organizasyon şeması var mı? Yoksa hangi birimler ve kademeler vardır? Daha belirsiz.

4. Müze çalışanlarının görevlerinin adı nedir? Belirsiz.

5. Müzenin gelir kaynakları ne?

Bağış ve kendi öz kaynakları

6. Toplam personeli sayısı: Belirsiz.

MİMARİ ÖZELLİKLER

1. **Binanın yapım tarihi:** 1800'li yıllar
2. **Yapılış amacı ne?** Ev
3. **Bina niteliğiyle temsil edilen yapı mı?** Evet
4. **Binanın mimarı:** Bilinmiyor
5. **Bina müzeye dönüştürülmek için yeniden işlevlendirildiyse projesini gerçekleştiren mimar:** Mustafa Korumaz
6. **Binanın büyüklüğü:** 534,01m²
7. **Binanın mülkiyet hakkı kime ait?**
Muğla Valiliği Mel-Sa Ltd.
8. **Müzenin alan örgütlenmesi nasıl?**
Binanın dışında kafe, giriş katında alışveriş mekanı bulunuyor. Geri kalan alanlar sergileme için kullanılıyor.

SERGİLEME YÖNTEMLERİ

1. **Galeri sayısı:** 3
2. **Galerilerin belirli bir teması var mı?**
Yok
3. **Sergiler kim düzenliyor?**
Kimse
4. **Müzedede odaklanılan sanatçı dışında eserleri sergilenen diğer sanatçılar:**
Yok
5. **Sürekli sergiler düzenleniyor ise sergilerin ortak bir amacı var mı, ne?** Yok
6. **Sergiler ne kadar zaman aralıklarıyla değişiyor?** Yok

KÜLTÜREL VE SOSYAL FAALİYETLER

5. **Müzedede ne tür kültürel ve sosyal faaliyetler düzenleniyor?**
Beldenin kültürel bütün aktiviteleri
6. **Kültürel ve sosyal faaliyetler kimlere yönelik düzenleniyor?**
Herkes
7. **Müze bu faaliyetlerle ne amaçlıyor?**
Osman Hamdi Beyi ve tablolarını aynı zamanda çevrenin yaşam şekillerinin tanıtılması

YORUM SORULARI

Bir sanatçı müzesi olarak, sanatçı müzelerinin toplumumuz için faydalarını nasıl tanımlar mısınız?

Türkiye’de bir sanatçı müzesi olarak karşılaştığınız sorunlar neler?

Sorunların çözülmesi için sizce hangi engellerin aşılması gerekir?

Ek 8: Ayşe ve Ercümend Kalmık Vakfı Ercümend Kalmık Müzesi Eski Yöneticisi Zeynep Rona ile Görüşme, 15 Temmuz 2011

Yaptığım araştırma ve görüşmelerde bu müzenin, faaliyetleri bakımından sanatçı müzesi olarak iyi bir örnek oluşturacağını öğrendim. Ancak görememek çok üzücü.

Bu müze kurulduğunda bir tek Osman Hamdi Bey'in Eskişehir'deki evi vardı. Dolayısıyla Kalmık Müzesi bir ilktir. Ama ondan sonra her açılan müze ilk diye açtı. Kalmık Kültür Bakanlığı'na bağlıydı. Şimdi bir sürü müze var. Ama bunlardan kaç tanesinin Kültür Bakanlığı'ndan müze statüsü var...Hiçbir çalışma yaptırmadı Ayşe Hanım bize, müze statüsü alana kadar. 2007'nin Ocak ayında biz müze statüsü aldık ve etkinliklere ondan sonra başladık. Her şey bütün kitabına uygun vaziyetteydi. Ben denetim verdim. Envanter defterleri geliyor onların istediği gibi dolduruyorsun iki nüsha.

Ne sıklıkla denetleniyordu?

Yılda bir defa denetleniyordu. Benden sonraki denetimlerini nasıl yapıyorlar bilmiyorum. Geçen gün önünden geçtim şuan içinde hiçbir şey yok ama levhası duruyor. Kültür Bakanlığı'na kaydı hala devam ediyor ama bence soruşturulması gereken bir durum var.

Bir de kolay kolay kapanamaması lazım aslında.

Ziyarete kapalı. Bu müzeyi Kültür Bakanlığı nezdinde bir araştırmak lazım. Sanatçının evi olmadan bir müze için kiralanan, satın alınan, onarılan ve müze olarak açılan ve öyle ki iki binadan bir yeni bina oluşturuldu. Eski bina Ercümend Kalmık Müzesi onun yapıtları ordadır. Biz etkinliklerimizi ek binada yapardık. Ercümend Kalmık'ın doğum günü olan 2 Aralık'da biz sanatçılara ödül verdik. Yarışma açıldı. Ödül alanların arasında bugün adı duyulan kişiler var. O zaman ödül alan gençler büyüdü şimdi bir çok sergi açıyorlar. Onun dışında arka binada "Tek Sanatçı Tek Yapıt" sergilerini başlattım. Yerimiz küçüktü ama sergi de açmak istiyorduk. Burhan Doğançay'ın bir duvar halısını, Nur Koçak'ın asker resimlerini, Melike Kitiç'in deniz keşanesini sergiledim.

Ne sıklıkla sergiler açıyordunuz?

Galiba üç ayda bir defa.

Sürekli sergilerde genellikle genç sanatçılara mı yer veriyordunuz?

Hayır. Hep bir tema üzerinden hareket ediyorduk. Alev Ebüziya, Bilge Alkor, Güler Semercioğlu, Melike Kurtiç, Nur Koçak, Osman Dinç, Seyhun Topuz sergi düzenlediğimiz sanatçılar arasındaydı. Yaptığımız her kişisel sergiye paralel mutlaka bir söyleşi yapıyorduk. İkincisi, Ercümen Kalmık'ı da ilgilendiren değişik konularda tartışmalar yapıyorduk. Örneğin aynı dönemde baskı yapan Picasso ile E.Kalmık'ın baskıları hakkında konuşuyorduk.

Aşırı yorum yapıyor olabilirim ama bu konuşmalar aslında Türkiye'nin dünya sanatı ile paralel bir değişim gösterdiğini mi ortaya koyuyordu?

Hayır hiç öyle bir şey yoktu. Teması vardı. Bir sene soyutçuları konu aldık. Adnan Çoker, Burhan Doğançay ve Ferruh Başağa sergisi yaptık. Farklı alanlardaki kadınlar gibi çerçeveden hareketle Nur Koçak ve iki kadın sanatçı daha.

Kalıcı koleksiyon sergisini de siz mi düzenlediniz?

Kalıcı sergi alanı bir cam küptü. İki katlı bir yerdi. Onun üst katında sergiler yapabiliyorduk. Çok küçük bir alandı. Alt katında da atölye yapıyorduk. Kurs gibi. Ücretliydi. Onun hocaları da Mehmet Güreli ve Erdinç Ünlü oldu.

Kursları sanatçılar veriyordu yani?

Evet. Sanatçılar veriyordu.

Müzenin bahçesi de varmış.

Evet orada çok sayıda performans yapıldı. Çiğdem Sarışık bir performans yaptı. Günseli Kato'nun Türkiye'ye geldikten sonra yaptığı ilk performans bu müzede oldu.

1997'den bahsediyoruz değil mi? Merak ettiğim bu vizyonun nerden kaynaklandığı. Çünkü bir çok sanatçı müzesi böyle programlara yer vermiyor.

Ayşe Hanım tabi.

Bu tezle sadece Türkiye’deki değil dünyadaki birçok sanatçı müzesini inceledim. Başka sanatçılara yer veren günümüz sanatının dinamiklerini söyleyişiler, gösterimler, seminerler ve diğer etkinliklerle yakalayan çok az sayıda müze var. Üstelik sizin mekânınızda oldukça radikal sanatçılar varmış.

Ama onu ben sundum. Özenle oluşturduk bunları. İki sene sergi yapabildik. Sonra ben ayrıldım. Benden sonra sergi de yapılmadı.

Vizyon ya da misyonunda bunlar geçiyor mu?

Vakıf senedinde şöyle yazar: Ercümen Kalmıkın eserlerinin, kitaplarının ve kişisel eşyalarının bakımını üstlenmek, korumak. Eserlerinin bir başka yerde sergilenmesi onarımı ve başka nedenlerle müzeden alınması için mütevelli heyetinin oy birliği zorunludur. Ercümen Kalmıkın yapıtlarının envanteri çıkarılarak araştırmacıların yararlanabilecekleri bilgi merkezini oluşturmak. İlk sergi alanında Kalmık’ın ya da onun dönemi olan sanatçıların eserleri, ikincisergialanında Ercümen Kalmık adına verilen ödüllü yarışmada derece kazanmış olan yapıtlar, üçüncü sergi alanında ise sergi danışma kurulunun önerdiği genç sanatçıların eserleri sergilenir. Sanatı geliştirmek için kurslar, paneller, konferanslar gerçekleştirmek. Bunların dışında genç sanatçılar için bir platform da oluşturduk. Konserler de düzenledik. Konservatuar öğrencileri bir oda müziği konseri gerçekleştirdi.

Küçük bir mekânda her şeyi yapmışsınız yani.

Evet. Son ayrılmama yakın inanılmaz bir video koleksiyonu bıraktım. Her gün iki seans halinde o videoları gösteriyorduk. Bir de karşılaştırmalı sanat seminerlerine başlamıştık. Edebiyat, müzik, plastik sanatlar. Bunları planlamıştık. Filiz Ali, Aydın Büke gibi konuşmacılar vardı. Böyle bir programı hazırladık ama yapamadık.

Bilgi Merkezi açılabilir mi?

Onu bitiremedik. Onun baskılarında çok tarihsiz ve numarasız olanları vardı. O işle başlamıştık.

Envanter çalışmasının yanı sıra belgeleme çalışması yapıyor muydunuz?

Hayır. Bütün bu etkinliklerden vakit bulamıyorduk.

Konservasyon programı var mıydı?

Yoktu. Ama ısı ve nem ayarları düzenli olarak kontrol ediliyordu. Depo alanımız çok küçüktü.

Binanın belli bir özelliği var mıydı?

Pervitiç paftalarını bilir misin? İstanbul'un en eski paftalarını yapan adam. Saray arkası sokağı gösteren bu paftalardan biz bu binayı bulduk. Büyük bir binaymış Skarlatoslara aitmiş. Çok eski bir tarihte İstanbul'a göç etmiş bir tüccarmış. Çocukları burada doğuyor. Biri Michael Skarlatos. Robert kolejine gidiyor. Benim kız kolejini okuduğum zamanlar benden on yaş büyüktü. Orada sonra hocalık yaptı. 1964'de mülklerini satıp ülkeyi terketme hakkı verildiğinde Atina'ya gittiler. Ayşe Hanım bu dönemde binaya sahip oldu. Sonra ben Skarlatos'u açılışa davet ettim. Açılışta bir konuşma yaptı inanılmazdı. Böyle anlamlı bir hikayesi var.

Bu hikâyeye müzede yer verildi mi?

Hayır. Açılışta anlatıldı sadece.

Bina müzeleştirilirken siz orda mıydınız?

Hayır değildim. Onu Ayşe Orbay ile görüşmen gerekir.

Arkadaki bina başka bir bina mıydı?

Hayır. Eskiden yapının uzantısı varmış. Yıkıldıktan sonra bahçeydi. Sonra şuanki eklenti yapıldı.

Ayşe Hanım öldükten sonra yönetim kurulunun başına kim geldi?

Kardeşi.

Kaç kişi çalışıyordunuz Zeynep Hanım?

Ben ve benim yardımcım.

O kadar mı? Başka kimse yok muydu? Güvenlik, danışma gibi?

Gündüz güvenlik aynı zamanda temizliği de yapıyordu. Bir de gece güvenlik vardı.

Neden ziyarete kapandı?

Faza geldi onlara sanırım. Aylık 2000 TL gideri vardı.

Sizden sonra mütevellî heyeti değişti mi?

Tabi değişti. Ayşe hanım öldükten sonra istifalar oldu. Başka insanlar geldi. Sonra da bitti işte.

Keşke Ayşe Hanım bir şeyleri daha net hale getirseydi. Daha dönüştürülemez bir durum yaratılamaz mıydı?

Hayır. Çok büyük bir sorunu vardı. Sabit bir gelir oraya bağlanmamıştı. Ölmeyi beklemiyordu elbette. Bir anda kalp krizinden öldü. Yeni bir vasiyet üzerine çalışıyordu o vasiyeti gerçekleştirmiş olsaydı çok iyi olurdu. Paraya ihtiyaç duyulduğunda Ayşe Hanım karşılıyordu. Ama Ayşe Hanım ölünde ailesi bunu yapmak istemedi.

Sanatçılardan da oldukça destek almış sanırım.

Baya aldı.

Peki ziyaretçileri çok muydu? Çevre bölgelerden gelen giden oluyor muydu?

Ziyaretçiler etkinlikler için özellikle geliyorlardı. Çevreden çocuklar çoğunlukla geliyorlardı. O çocuklara Neriman Polat atölye yapmıştı. Sürekli atölyeler planlıyordum ama kalmadım.

Çok acıklı bir hikaye aslında.

Öyle. Bazı şeyler Türkiye için çok erken.

Gene başa dönüyoruz. Sürekliliği sağlayacak unsur neydi?

Bütün vizyonuna rağmen Ayşe Kalmık tedbirini almadı. Bir yer açtığında ilk gözetmen gereken şey bunu ben nasıl ayakta tutacağım. Bunların hiç biri kazanç getiren işler değil. Para yiyen işler. Bunun için bir yerden su akması gerekir. Örneğin müzenin en üst katını şık bir restoran yapacaksın. Dükkânın olacak. Veya bir başka mal varlığının kirasını oraya yönlendireceksin. İkincisi hakikaten müzenin ne olduğunu bilmen lazım. Ben müzeci değilim. Yeterince yurt dışında gezdim gördüm.

Sanat tarihçisiyim. Bu konu hakkında biraz da düşündüm. Bu işlerin hepsi yaptığım araştırmalara ve olayı ciddiye alışıma bağlı ortaya çıktı. Patronun vizyon sahibi olması da çok önemli tabi. Bu müzelerin içinde sanat ortamına katkıda bulunmayı birincil amaç edinen var mı? Yok.

Bu tarz girişimler var. Ama sanki ilk defa yapılmış izlenimi yaratılıyor. Bu da çok komik.

Hep her şey bizde yok sayma üzerine.

Bu görüşme benim için çok yararlı oldu.

Yaradıysa çok sevindim.

Bana ayırdığınız süre için çok teşekkür ederim. Desteğiniz için sonsuz teşekkürler.

Ben teşekkür ederim.

Ek 9: T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi, Belediye Personeli Faruk Öncü ile Görüşme, 17 Mayıs 2011

Siz müzenin personelimisiniz?

Ben kent arşivinden sorumluyum. Müzenin ayrı bir kadrosu yok.

Devrim Erbil sık geliyor mu?

Çok sık gelmiyor açıkçası.

Eserlerin etiketlemeyi planlıyor musunuz?

Daha yeni yağlı boya yapıldı. Yakında tamamlarız.

Çok sık ziyaretçi alıyor musunuz?

Günde ortalama on beş ila yirmi arası.

Bölge halkı tarafından bilinen bir müze sanırım. Duyuru ve tanıtım yapıyor musunuz?

Evet. Belediye Müzesi olunca tanıtım konusunda kolay işlerimizi hallediyoruz. Basında da yer alıyoruz. Bir de bölgedeki tek çağdaş sanat müzesi olunca ilgi de görüyor.

Müzenin yapısından biraz bahseder misiniz? Kent Arşivi'nin de müzede bulunmasının belli bir nedeni var mı?

Aslında Balıkesir'in hem bir çağdaş sanat müzesine hem de bir kent müzesine ihtiyacı vardı. Devrim Erbil'in bu girişimi bu iki temel gereksinimi karşıladı. Buranın giriş ve birinci katı çağdaş sanata, üst katı ise kent arşivine ayrıldı.

Müzenin iç düzenlenmesinde Devrim Bey'in müdahalesi oldu mu?

Yapının cam yüzeyindeki düzenlemeler ona ait. Tabi düzenlemede onun da tercihleri oldu.

Bu müze sizce nasıl daha iyi hale gelebilir?

Aslında sergileme sistemini değiştirmek istiyoruz. Teşhir sistemi ihaleye çıkacak. Ama önce Devrim Bey'in fikirlerini almamız gerekiyor.

Bütçe ile ilgili sıkıntılarınız var mı?

Küçük şehirlerin belediyelerine daha düşük kaynak aktarılıyor. Böyle bir durumda kaynaklarımız daha kısıtlı oluyor tabi.

Başka belediyelerde koleksiyonun Kültür ve Turizm Bakanlığı'na ait. Burada nasıl süreç işledi?

Burada Devrim Erbil eserleri Balıkesir belediyesine bağışladı. Bu koleksiyon tamamen belediyeye ait.

Peki, koşullu bağış durumu söz konusu mu?

Hayır. Tamamen Belediye'nin koleksiyonunda.

Karşılaştığınız sorunlar neler?

Belediyeye bağlı olmasının dezavantajları olmasının yanında avantajları da var aslında. Özellikle tanıtım konusunda. Açılışlar da mesela. Ya da basında yer alması konusunda. Dezavantajları ise doğru bir kadronun olmaması en büyük engel. Bütçe ve kadro sorunun hallolması her şeyi çözecektir.

Ek 10: Ender Güzey ile Görüşme, 13 Mayıs 2011

Müzenin hikâyesini biraz anlatır mısınız?

Benim aslında böyle bir projem uzun zamandır vardı. Yani öldükten sonra değil yaşarken bir müzem olsun çünkü sanatçı sonunda eserlerinin de esiri oluyor ve bunların da korunması lazım. Ben önemli kilit eserlerimi, koleksiyonumda saklıyorum. Onları hiçbir şekilde de satmıyorum. Bunlar önemli eserler tabi ki. Geri bakışta yol gösteren, kırmızı noktalar, çizgiler. Evet asıl hedef oydu. Korunması eserlerin. Tesadüfe bırakmamak. Bir düzen kurmak. Bir de ben kendimi bütünsel sanatın içine oturtuyorum. Biliyorsunuz artık küratörler sayesinde sanat bambaşka bir yola girdi. Yaş ortalaması yirmilerde geziniyor. Oysa sanat olgunluk ve birikim isteyen bir alan. Ben bunu olumlu bir gelişme olarak görmüyorum. Sanatçıların tabi ki her zaman bir start alması gerekiyor. Onları her zaman da desteklemiştir kendi namıma. Ancak sanat olana kadar derin bir evrime ihtiyaç vardır. Sanat o kadar tesadüfi ve yahut da o kadar kolay değil. Küratörlerin en çok hoşuna giden şeyler; ne kadar olgun olmazsa sanat eseri o kadar keyif alıyorlar. Çünkü küratörlerin kimliğine baktığımız zaman kendilerini taktir etmek, kendilerini ağır tutma egoları ağır basıyor. Son dönem sanat fuarlarında veya fuarlardan ziyade sanat alanında küratör en üste, sanatçılar altta yazar. Ben Türk sanat ortamını da hiç sağlıklı bulmuyorum. Siparişlerle eserlerini topluyorlar. Bu beraberinde şunu getiriyor. Bir sanatçı eserini bağışladığı zaman inanın o sanatçının en iyi eseri olmuyor. Sanatçının en iyi eserini seçme hakkına nasıl sahip olurum. Satın aldığım zaman sahip olurum. Hakkını vermek gerekiyor. Onun için ben galerilerle de büyük sorun yaşıyorum. Ya eserinizi geri alamıyorsunuz ya da parasını alamıyorsunuz. Veya aşırı bir indirimle galeriye vermek zorunda kalıyorsunuz. Ondan sonra da tuhaf polemikler başlıyor. Ben bunu söyleme hakkına sahip olduğumu düşünüyorum. Çünkü 35-40 senedir bu işi yapıyorum. Buradaki koleksiyonlara baktığım zaman birbirine eşdeğer şeyler görüyorum. Bu da bana bireyselliğin olmadığını gösteriyor. Yani elemanın olmadığını gösteriyor.

Yani müzeniz aslında sanat piyasasına karşı bir tavidir. Öyle mi?

Kesinlikle öyle. Benim anlayışında bir müze koleksiyonun korunmasını sağlayan bir ortam ve onu gelecek nesillere de aktarabilecek bir ortam. Benim bir çocuğum var.

Sanat ona yük olmamalı. Sanat mirası nasıl ağır bir yük biliyor musunuz? Ben yurt dışında ünlü sanatçı ailelerini ve onların bıraktığı mirası biliyorum. Bu mirası koruyabilmek için kaç aile perişan oluyor. Onun için benim hayalimde böyle bir şey vardı. Bodrum'a taşınmayı planlıyordum. Bir bina vardı. Tam 200 yıllık bir bina. Restorasyonu bir noktaya kadar getirilmişti. Sonra ben devraldım. Tüm varımı yoğunluğumu bu müzeye yatırdım. İnanılmaz bir şey yaptım. Sadece alam sistemi Türkiye'de olmayan bir şeydi. Çünkü benim eserlerim çok hassas malzemelerle yapıldı.

Koleksiyonda kaç eser vardı? Eserlerin belgelenmesine yönelik çalışmalar yaptınız mı?

Herhâlde 150 civarı. Bu benim yalnız müzede sergilediklerim. Bahçede bronz heykeller. Binanın cephesine metal işlerimi monte ettirmiştim. Adını bütünsel sanatlar müzesi koydum. Bu benim sanata bakış açımı gösteren bir terim. Müzik de elimden gelse müzik de yapacağım. Performanslarımda müzik de kullanıyorum. Dansçı kullanıyorum. Belgeleme, arşivleme, eserlerin korunması, belirli bir sıcaklıkta bulundurulmaları...Kütüphanesi de vardı.

Müzenin alanı kaç metre kareydi? Bina daha önce ne olarak kullanılıyordu?

450 metre karelik bir alanda hizmet veriyordu. Ev olarak kullanılıyordu. Taş bina. Bir bina yapılmış. Büyütülmüş sonra bir bina daha yapılmış. Bir taş ev için oldukça geniş bir binaydı.

Müzenin restorasyonunu kim yapmış?

Ben devraldığımdaya yapılmıştı.

Kaç kişi çalışıyordu?

Ben ve yardımcım ve bir de onun yardımcısı vardı.

Nasıl kapandı?

Müze bir senedir işliyordu. Kendini finanse etmeye başlamıştı. Bahçede bir restoran işletiliyordu ve satışları çok iyiydi. Kapandı çünkü mülkiyeti bana ait değildi. Sahibi binayı geri devraldı.

Aslında böyle kurumların garantiye alınması gerekiyor?

Aslında benim bir anlaşma yapmam gerekiyordu. Ben bu işin ismini müze koydum statüsünü müze yapmadım. Nedeni söyleyim size. Böyle bir şey olamaz. Böyle bir saçmalık ancak müze kurmamaya teşvik eder. Birincisi sürekli denetim altındadır. İkincisi özel müzenin tuttuğu envanter ayda bir defa falan Kültür ve Turizm Bakanlığı'na teftişe gidiyor. Burada bir hareket olduğu taktirde bildirmeniz lazım. Yani bu eser sahibi olsanız dahi geçerli. Bir eser satılacağı taktirde ise Kültür ve Turizm Bakanlığına bildiriyorsun. Kültür ve Turizm Bakanlığı diyor ki bu eseri biz satın alıyoruz ve fiyatını biz belirliyoruz. Biz arkeoloji müzesi değiliz ki. Ben hiçbir eser satmadan mı yaşayacağım. Ben yaşayan bir sanatçayım. Benim eserime fiyat biçemezsin.

Avantajları da var aslında?

Bakın benim eserim arkeolojik eser değil. Arada çok fark var.

Sanatçı müzelerinin toplum için faydasını nasıl tanımlarsınız?

Müzenin faydası üzerine zaten konuşmamıza gerek yok. Sanatçı müzesi, sanatçının kendini ifade etmesini sağlıyor. Ben şahsen yerleştirdiğim eserin nasıl görünmesi gerektiğini ona göre hazırlıyorum. Bu benim için önemli. Ben zaten bütünsel sanat kavramını yansıtan bir sanatçayım. Bu yüzden mimari açıdan da kendimi ifade etme tarzını araştıran bir sanatçayım. O açıdan benim yaklaşımım farklı. Bu tabi sanatçıdan sanatçıya farklı. Ama sanatçı kendini bütünsel ifade etmek istiyorsa özel müze ona bu fırsatı sağlar. İzleyici ile birebir sohbet etme fırsatı da var. Son dönemde müze pedagojisiyle ilgilenmiştim ama zaman kalmadı.

Bu sıraladığınız sorunların nasıl çözülebileceğini düşünüyorsunuz?

Belediyelerin sanatçılara bir alan tahsis etmesi bunu çok kolaylaştırır. Benim bir arazim var ama imarı yok. Burada bir istisna yapılabilir. Benim yurtdışında elimde 800 metre karelik bir yapım var. Onu buraya getirebilirim ve müzeye dönüştürebilirim. Sanatçıları desteklemesi gerekir. Sanatçı zaten özverili. Bu özveri karşılığı mutlaka desteklenmeli.

Ek 11: Mustafa Ayaz ile Görüşme, 11 Mayıs 2011

Müzenin hikâyesini kısaca anlatır mısınız?

Bu binanın inşaatı 2003’de başladı 2007’de bitti. Dört yıl sürdü. Bu işçiliği de kimse yapamaz. Benim akrabalar, damatlar yaptılar onun için temiz bir işçilik. Böyle bir binayı devlet yapmaya kalksa bu kadar temiz bir işçilikle yapamaz. Verilen paranın dört, beş kat daha fazlası özen gösterildi. Işıklar sensörlü. Tüm ışıkları yaktığımızda çok daha görkemli oluyor. Zengin ailelerin müzelerine mesela başkaları gelip yardım eder. Bize daha bir arkadaş 1000 TL bağış yapmış. Benim korkum yarın benden sonra ne olacağı. Bu müzeyi kendi olanaklarımla kurdum. Hiçbir kimseden destek görmedim. Devlet kurumlarına başvurmadım çünkü olmayacağını biliyordum. Avrupa Birliğinden yardım almaya çalıştık. Orda da bir sürü başvuru kriteri var. Sponsor bulmaya çalıştık ama kimse yanaşmadı. Belki soyadımız farklı olsaydı bunun için uğraşmazdık bile.

Sadece sizin eserlerinizin satışlarından gelir elde ediliyor değil mi? Doğru mu anlıyorum? Yani müzenin giderleri tamamen sizin bağışınızla karşılanıyor değil mi?

Şimdi şöyle; Önce vakıf kurduk. O kadar zor işler var ki bu vakıfla ilgili. Hala bitiremedik yani.

Ne gibi biraz açar mısınız?

Vakıf kolay bir iş değil. Bana birkaç arkadaş yapma zordur şudur budur dedi ama ben dinlemedim. Bu eserlerin benden sonra yaşaması için vakıf olması gerekliydi. Bazen geliyorlar eleştiriyorlar. Ama ben henüz ana meseleleri halletmeye çalışıyorum. Sırayla. Büyükten küçüğe doğru. O bakımdan tabi ki çok eksiklikler var. Bu eserlerin dışında bir o kadar daha depolarda var. Onlar artık benim değil bir defa vermiş olduk vakfa. Ama vakıf onları satamıyor. Onlar vakfın demirbaşı. Yani olmazsa olmazları. Amacımız o resimleri koruma altına almak. Nasıl yapacağız; vakıf yoluyla. Sergide haftada bir iki resim değiştireceğiz ilerde. Daha bir buçuk sene oldu, depoyu açıp da bir resim alıp değiştirmeye fırsat bulamadık. Zamanla her şeyi halledeceğiz inşallah.

Üniversitelerden öğrenci çalıştırmayı düşündünüz mü hiç?

Biz kendi işimizi kendimiz yaptığımız zaman daha başarılı oluyoruz. Bir avukat tutuk kamu yararına vakıf statüsü almak için olmadı. Bir sürü hatalar yaptı. Sil baştan çalıştık. Şimdi avukattan daha bilgili hale geldik. Kızlarım gidiyorlar mahkemelere işleri takip ediyorlar.

Halloldu ama değil mi? Müze kamuya yararlı vakıf statüsünde mi?

Henüz işlemler sürüyor.

Neden böyle bir şeye ihtiyaç duydunuz?

Kamuya yararlı vakıf olduğunuz zaman birçok harç ve vergiden muaf tutuluyorsun. Bu tabloların değerini onda bir fiyatla tanımladım vakfa bağışlamak için. Eğer gerçek değerini koysaymışım çok yüksek bir harç ödemem gerekti. Ben 10.000 TL ödedim. Kamu yararına vakıf haline geldiğinde harç ödemedem eserlerimi gerçek değerine çıkaracağım. Bina benim üstüme. Ben istiyorum ki bunu da vakfa vereyim. Tapusunu vermeye kalktım 110.000 TL , tapu dairesinden harç çıktı. Kamu yararına vakıf olduğun zaman o harçlardan da kurtuluyorsun.

Müzeyle ilgili nasıl?

Kimsenin sanata ilgisi yok maalesef. Türkiye’de sanata değer verilmiyor. Biz gençliğimizde konferanslara, sergilere sık sık giderdik. Takip ederdik. Şimdi güzel sanatlar fakültelerinde okuyan öğrencilerin çoğu burayı bilmiyor.

Bir sanatçı müzesi olarak, bu müzenin toplum için faydalarını siz nasıl tanımlıyorsunuz?

Valla o kadar çok faydası var ki. Bir defa sanat müzesi adı üzerinde güzel ile iştigal eder. Sanatla uğraşan bir insan dolaylı yolla eğitilir. O nedenle bizim de amacımız sanat yoluyla toplumu eğitmek. Sanatı seven sanatçı ruhlu kişiler kötülük yapamazlar. O nedenle buranın bir eğitim görevi var aynı zamanda.

Belli bir hedef kitleniz var mı?

Hep sorarlar burayı ne için yaptın. Birincil olarak kendim için yaptım. Eserlerimin kalıcı olması için. Ondan sonra, toplumda sanatı seven herkese yardımcı olmak için.

Örneğin bizim aşağıda resim kurslarımız var. Bunlar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel öğretim kursları. Öyle sıradan kurslar değil. Müfettişler de geliyor buraya. Ödüllerde alıyoruz kurslarımızla. Çocuklara yönelik kurslarımız var. Yarışmalar düzenleyerek, gençleri sanata teşvik etmeye de çalışıyoruz. Şu sıra o yarışmanın alt yapısıyla meşgulüz. En kısa zaman da Ankara'da duyuracağız. Şimdilik Ankara'da üniversite gençlerine, daha sonra Türkiye genelinde düzenleyeceğiz. Bu yarışmalarda ödüller vereceğiz. Gayretimiz hem o kişileri sanat yapmaya teşvik etmek hem de maddi katkı sağlamamız.

Hiç kamu kuruluşlarından ya da yerel yönetimlerden destek alıyor musunuz?

Destek görmediğimiz gibi sürekli para ödüyörüz. Müzenin en büyük destekçisi Mustafa Ayaz. Kendi kendimizi destekliyoruz.

Basının Müzeye ilgisi nedir?

Bu müze üst düzey birinin olsaydı bütün gazeteler yazardı. Sadece Ankara gazeteleri yazdı. Türkiye genelinde birkaç kişi yazdı. Oysa İstanbul'da bir hareket olduğu zaman bütün gazeteler yazıyor. Gazeteler yazmıyor çünkü ben Ayvaz oğlu sağır Hasan'ın oğluyum ondan. Bunlara çok takılmıyorum. Ben Türkiye Cumhuriyeti'nin bir ferdi olarak görevimi yaptım. Bundan sonrası görevini yerine getirmeyen kişilerin sorunu. Benden sonra buranın yaşaması için gerekli alt yapıyı oluşturmak çok önemli. Henüz onu oluşturmuş değilim.

Sıraladığınız bu sorunların çözülmesi için hangi engellerin aşılması gerekir?

Her şey paraya dayanıyor. Maddi kaynakla ilgili sorunun nasıl çözüleceğine ilişkin tek bir formül yok. Biz karanlık yolumuzda ilerliyoruz. Geride bıraktıklarımızı aydınlatarak. Bu karanlık yolda yürümeye devam edeceğiz. İşletme hep zararda. Ben yarın için karamsarım. Benden sonra ne olacak!

**Ek 12: Osman Hamdi Bey Müzesi Turgut Belediyesi, Fen ve İmar İşleri
Müdürü Süleyman Karabıyık ile Görüşme, 13 Mayıs 2011**

Müzenin hikâyesini anlatır mısınız?

Osman Hamdi Bey, burada kazı yapmış. Az önceki evde de konaklamış. Zamanının ağasının evi. Burada kalmaya başlayınca ona vermişler. Zamanında deve hangarları varmış ve sonra soğuk müzeye çevrilmiş. Kapalı olduğu için. Osman Hamdi Bey buradan çıkardığı eserleri kağnılarla Arkeoloji Müzesi'ne taşımış.

Müzenin koleksiyonunu nasıl oluşturdunuz?

Şimdi sizi bu ne kadar tatmin eder bilemiyorum. Valiliğin bir firması var, sanırım % 80'i kamuya ait. Onlar bu evi tarihi bina diye Muğla'daki sit kurumundan gelen arkeologlar aracılığıyla kazı yaptırarak, fotoğraflara bakarak yaptırıldılar. Sonra sanatçının eserlerinin kopyalarını yaptırıldılar.

Sanatçıya ait hiç kişisel eşya yok mu?

Sanırım var birkaç tane. Genelde bölgede başkalarına ait yöresel etnografik eşyalar mevcut.

Müzenin özel bir kadrosu yok sanırım?

Belediyece iki eleman aldık. Müzenin bahçesinde bir kafe işletmeyi amaçlıyorduk. Müzeye bir kaynak sağlasın diye. Fakat henüz işlemediği için bu geçici elemanlar farklı işler de yürütüyorlar. Atölyelerimiz vardı mesela kimse talep etmedi.

Bölgedeki ürünlerin satışıyla ilişkili çalışmalarınız var mı?

Yok ama Muğla El Sanatları İşletmesi'nin satışlarını yapıyoruz.

Eserlerin belgelerini tutuyor musunuz?

Belgeleme demirbaş şeklinde. Tablo ise ebatları falan yazılıyor. Çok genel bilgiler.

Koruma konusunda her hangi bir çalışmanız var mı?

Yok. O konuda bir çalışmamız olmadı.

Karşılaştığınız sorunlar neler?

Ziyaretçinin az olması bizim için önemli bir sorun. Birde nitelikli kadromuz yok. Buraya İstanbul'dan adam getirsek bile burada tutamıyoruz. Onun beklentileri maddi olarak daha yüksek oluyor. Temel sorunlar bunlar. Bir de bütçe var tabi. Bütçe Belediye'nin bütçesinden karşılanıyor.

İleriye dönük ne gibi planlarınız var?

Osman Hamdi Bey ilk müzeci ve ressam. Bizim niyetimiz bu kazı alanıyla konağı ilişkilendirmektir. Bu kazı alanına gelen ziyaretçileri Osman Hamdi'nin özel yaşamı ve sanatçı kimliğiyle tanıştırmaktır niyetimiz. Umarım ilerleyen yıllarda bunu sağlayacağız.

Ek 13: Ayşe ve Ercümend Kalmık Vakfı, Ercümend Kalmık Müzesi, Yıllık Etkinlikleri 1996-1999 (Zeynep Rona Arşivi)

1996- 1997Yılı Sergiler ve Etkinlikler

Sergiler:

2-26 Aralık 1996	4. Resim, Desen, Özgün Baskı Yarışması Sergisi
18 Şubat – 1Mart 1997	Ercümend Kalmık Son Dönem Baskıları
4-15 Mart 1997	1. Tek Yapıt / Tek Dizi Sergisi Nur Koçak “Mutluluk Resimlerimiz” Dizisi
11 Mart – 5 Nisan	1. Genç Sanatçılar Sergisi İsmail İlhan “Piri Reis Çeşitlemeleri” Dizisi
8 Nisan – 3 Mayıs	2. Tek Yapıt / Tek Dizi Sergisi Bilge Alkor “Düş İdolları” Dizisi
6-24 Mayıs	2. Genç Sanatçılar Sergisi Cenk Beyhan Resim Sergisi
27 Mayıs – 7 Haziran	3. Tek Yapıt / Tek Dizi Sergisi Seyhun Topuz “Beşli Kompozisyon” Heykel Sergisi
10 – 21 Mayıs	4. Tek Yapıt / Tek Dizi Sergisi Melike A. Kurtiç “Seramikten Deniz Kestaneleri”

Paneller:

25 Ekim’96	1960 Sonrası Türk Resminde Kişisel İfadenin Gelişmesi
13 Aralık	Sanat Yarışmaları Üzerine
13 Mart’97	1970’lerden Günümüze Türk Resminde Kişisel İfade
14 Mart	1970’lerden Günümüze Türkiye’de Plastik Sanatlarda Alternatif İfade Arayışı
2 Mayıs	Türkiye’de Sanatçı Örgütlerinin Bugünü ve Dünü

Konferanslar:

7 Aralık’96	İzlenimcilik’ten 1945’e Kadar Batı Resim Sanatı
14 Aralık	1900 – 1950 Arası Türk Reni

21 Aralık	1945 Sonrası Batı Resim Sanatı
18 Ocak'97	1950 Sonrası Türk Reni
1 Mart	Hakkı anlı, Nejat Devrim, Mübin Orhon ve Selim Turhan'a Toplu Bakış
Gösteri – Dinletiler:	
24 Ekim'96	Aydın Teker Dans Gösterisi (Genç Dansçılarla Birlikte)
8 Ocak'97	Bir Ses ve Yorumlar (Sema ve Reyent Bölükbaşı)
28 Mart	Oda Müziği Dinletisi (Konservatuar Öğrencileri)
30 Nisan	Ayazpaşa Madrigal Topluluğu

1997 -1998 Yılı Sergiler ve Etkinlikler

Sergiler:

9-27 Eylül'97	Ercümen Kalmık'ın Çıplakları
2-18 Ekim	1. Genç Sanatçı Sergisi Fusun Çağlayan "Geçişler"
5-22 Kasım	2. Genç Sanatçı Sergisi Gülfem Kesser "Oto-Portreler"
3-13 Aralık	5. Resim, Desen, Özgün Baskı Yarışması Sergisi
17 Aralık – 10 Ocak'98	1. Tek Yapıt / Tek Dizi Sergisi Alev Ebüzziya "Yedi Sarı Çanak"
21 Ocak – 14 Şubat	3. Genç Sanatçı Sergisi Pınar Haşlakoğlu "can"
18 Şubat – 7 Mart	2. Tek Yapıt / Tek Dizi Sergisi Osman Dinç "Bir Gezegen Öyküsü"
18 Mart – 4 Nisan	4. Genç Sanatçı Sergisi Gülay Semercioğlu "Yansımalar"
22 Nisan – 9 Mayıs	3. Tek Yapıt / Tek Dizi Sergisi Burhan Doğançay "Aubusson Duvar Halısı"
30 Mayıs – 6 Haziran	4. Tek Yapıt / Tek Dizi Sergisi Bilge Friedlaender "Altın Kural"

Sohbet Toplantıları:

14 Kasım'97	Gençlerle 5. İstanbul Bienalli Üzerine
28 Kasım	Harfiyat Grup Sergileri Üzerine
9 Aralık'98	Kassel-Venedik-İstanbul: Documenta ve Bienaller
26 Ocak	Budapeşte-Helsinki-İstanbul: Process Work – An Other Mapping by Art
3 Mart	Hle Tenger'in Yurt Dışı Projesi
10 Mart	Gülsün Karamustafa'nın Yurt Dışı Projesi
24 Mart	Türkiye'de Günlük Hayat İçinde Sanatsal Eylemin Konumu
6 Mayıs	Oleg Kulik: 1996-97 Performansları

Anma Toplantıları:

21 Şubat'98	Özgün Baskı Sanatımızda Ercümend Kalmık
29 Nisan	Özer Kabaş'ın Bıraktığı İzler
4 Ağustos	Sabri Berkel'i Anma

Gösteriler:

21 Ekim'97	Olduğu Gibi / Sono Mama/As İt İs – Günseli Kato
23 Aralık	Salma – Çiğdem Selışık Housman

1998 -1999 Yılı Sergiler ve Etkinlikler

17 Eylül	Gösteri – Sergi Benim Sevgili Hocam Geoffrey
6-24 Ekim	1. Tek Yapıt / Tek Dizi Ferruh Başağa Sergisi
3 – 21 Kasım	1. Genç Sanatçı Sergisi Zümrüt Y. Radau
2 – 19 Aralık	6. Resim, Desen ve Özgün Baskı Yarışması Sergisi
12 Ocak – 6 Şubat	2. Genç Sanatçılar Sergisi Mehmet Sakızcı

9-27 Şubat	3. Genç Sanatçı Sergisi Neriman Polat
2-6 Mart	Sebla Eczacıbaşı Sergisi
Anmalar:	
10 Eylül'98	Ayşe Kalmık Anma Günü Uğurtan Aksel Arp Dinletisi
4-9 Ocak'99	Nurullah Berk Anma Haftası (Belge Sergisi – söyleşi)
21 Şubat	Ercümen Kalmık Anma Günü
Konferans ve Söyleşiler:	
20 Ekim	Sao Paulo Bienali Üzerine
17 Kasım	Zümrüt Y. Radau Söyleşisi
24 Kasım	Sohbet Toplantısı Türk Resminde Soyut Eğilimler Üzerine
8 Aralık	Sohbet Toplantısı Sanat Eğitimine Gençlerin Bakışı
18 Aralık	Bonny Baxer Konferansı Kanada'da Özgün Baskı
2 Şubat	Mehmet Sakızcı Söyleşisi
16 Şubat	Güven İncirlioğlu Sanatı ve Yapıtları Söyleşisi
23 Şubat	Neriman Polat Söyleşisi
16 Mart	Sohbet Toplantısı Türk Sanatında Geometrik Soyut
Gösteriler:	
2 Kasım	Video Gösterisi The Great Utopia: Russian Avant-Garde
9 Kasım	Video Gösterisi Piet Mondrian Salvador Dali
16 Kasım	Video Gösterisi Mex Ernst

23 Kasım	Video Gösterisi Rene Magritte Frida Kahlo
7 Aralık	Video Gösterisi Marcel Duchamp
14 Aralık	Video Gösterisi Painter's Painting
21 Aralık	Video Gösterisi Willem de Kooning Jasper Johns
11 Ocak	Video Gösterisi Man Ray Fluxus
25 Ocak	Video Gösterisi Tony Smith Claes Oldenburg Andy Warhol
1 Şubat	Video Gösterisi Minimalizm Anthony Caro
15 Şubat	Video Gösterisi Painting in the 1980's Sculpture in the 1980's
22 Şubat	Video Gösterisi Musee d'Orsay Whitney Bienali Introduction to Contemporary Art
1 Mart	Video Gösterisi Chuck Close Jeff Koons
15 Mart	Video Gösterisi Elizabeth Mary Kiki Smith Artists Portraits
22 Mart	Video Gösterisi Women in Art Barbara Kruger Ida Applebroog

Ek 14: Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik

Resmi Gazete Tarihi: 22.01.1984 Resmi Gazete Sayısı: 18289

Amaç

Madde 1- (Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Bu Yönetmeliğin amacı, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren taşınır kültür ve tabiat varlıklarından meydana gelen özel müzelerin kuruluş, görev, yönetim, gözetim, denetim şekil ve şartlarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik kendi hizmet konularında veya amaçlarının gerçekleştirilmesi için özel müzeye sahip olan ve özel müze kurmak isteyen bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının, gerçek ve tüzel kişilerin ve vakıfların uymak zorunda oldukları esaslar ile bunların görev ve sorumluluklarını kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 24 ve 26 ncı maddeleri gereğince hazırlanmıştır.

Özel Müze Kurma Hakkı

Madde 4- (Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişilerle vakıflar, Kültür ve Turizm Bakanlığından izin almak şartıyla kendi hizmet konularının veya amaçlarının gerçekleştirilmesi için her çeşit taşınır kültür ve tabiat varlığından oluşan koleksiyonlar meydana getirebilir ve özel müzeler kurabilirler.

Başvuru

Madde 5- Özel Müze kurmak isteyenler kurulacak müzenin kuruluş amaçları ve faaliyet konularını belirten bir yazı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına başvururlar. Bu yazıya aşağıdaki belgeler eklenir.

- a) Müze olarak kullanılacak binanın 1/100 ölçekli planı,
- b) (Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Binanın adresi ile tapu kaydı veya intifa, irtifak hakkı veya kira sözleşmesi gibi haklarla en az on yıl kullanma iznini gösteren belge örneği,
- c) Mevcut kültür ve tabiat varlıklarının sıra numarası, adı, cinsi ve ölçülerini belirtir bir listesi,
- d) Tüzel kişilerin yetkili organlarından alınmış karar veya onay.

Müze Yeri

Madde 6- Müze olarak kullanılacak binanın;

- a) Müstakil bir yapı veya ayrı bir bölüm olması,
- b) Mevcut kültür ve tabiat varlıklarının teşhirine, depolanmasına ve grup ziyaretlerine uygun olması
- c) Kültür ve tabiat varlıklarının sağlıklı bir şekilde korunmasına uygun olması,
- d) Gerekğinde kültür ve tabiat varlıklarının bakımının yapılabileceği bir atölyenin bulunması,
- e) Ziyaretçilerin müracaat, dinlenme yeri, tuvalet ve diğer zaruri ihtiyaçlarını karşılayabilecek tesislerin bulunması,
- f) Yangına, sabotaja ve hırsızlığa karşı emniyet tedbirlerinin alınmış olması, gerekmektedir.

Değerlendirme

Madde 7- Başvuruyu alan Kültür ve Turizm Bakanlığı durumu bu yönetmelik hükümlerine göre inceler. Değerlendirme yapılırken sergilenecek eserlerin bir müze için yeterli nicelik ve nitelikte bulunması, müzenin sürekli hizmet vereceğinin sağlanmış olması hususları da dikkate alınır. Sonuç olumlu görüldüğü takdirde özel müze açma izni verilir.

(Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Gerçek ve tüzel kişilerle vakıflar tarafından kurulacak müzelerin faaliyet konuları ve alanları, yapılacak başvuruda beyan olunan istekleri değerlendirilerek Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilecek izin belgesinde belirlenen konu alanına inhisar etmek şartı ile her çeşit taşınır kültür ve tabiat varlığı bulundurabilir ve teşhir edebilirler.

Müze Görevlileri

Madde 8- Özel müze açmalarına izin verilenler müzenin özelliğinin gerektirdiği nitelik ve nicelikte uzman personel ile yeteri kadar bekçi görevlendirmek zorundadırlar.

Envanter Kayıtları

Madde 9- Özel müzede bulunan kültür ve tabiat varlıkları Bakanlıkça uygun görülecek ve noterden tasdikli iki nüsha halinde tanzim edilecek envanter defterlerine özel müze uzmanlarınca kaydedilir.

(Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Bu defterlerden bir nüshası, özel müzenin denetim açısından bağlı olduğu müzeye verilir.

(Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete)

Yeni Kültür ve Tabiat Varlıklarının Alımı ve Kaydı

Madde 10- (Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Kültür ve tabiat varlıklarını öncelikli satın alma yetkisi Devlet müzelerine aittir. Özel müzelere yeni alınan kültür ve tabiat varlıkları en geç otuz günlük sürede her iki envanter defterinin devam eden sıra numarasına uyularak usulüne göre kaydedilir. Bir envanter numarasına birden fazla kültür ve tabiat varlığı kaydedilemez.

Özel müzeler, koleksiyonlarındaki her türlü taşınır kültür ve tabiat varlığını, Bakanlıktan onay almak ve koleksiyonun bütünlüğünü korumak şartı ile kendi aralarında değiştirebilir veya satabilir. Satın almada öncelik Bakanlığa bağlı müzelere ait olup satış ve değiştirme işleminden on beş gün önce, denetim açısından bağlı bulunduğu müze müdürlüğüne konuyla ilgili kültür ve tabiat varlıkları hakkında satış veya devir sözleşmesi örneği gönderilerek haber verilir.

Denetim

Madde 11- (Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Özel müzeler, denetim açısından bağlı bulunduğu müze müdürlüğü uzmanları tarafından, yılda en az bir defa denetlenir.

Özel müze yetkilileri, denetim esnasında istendiği takdirde, her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlüdürler.

Denetlemelerde özel müzedeki kültür ve tabiat varlıklarının sağlığı ve güvenliği ile ilgili tedbirlerin alınıp alınmadığı, ayrıntılı envanter bilgilerinin olup olmadığı incelenir. Denetleme raporu üç nüsha olarak düzenlenir. Tespit edilen aksaklıklar kültür ve tabiat varlıklarının güvenliğini ve sağlığını ciddi biçimde tehlikeye atmayacak nitelikte ise rapor özel müzeye tebliğ edilerek en geç iki ay içerisinde aksaklıkların düzeltilmesi istenir. İki aylık sürenin sonunda yeniden denetim yapılır ve nihai raporun bir nüshası özel müzeye verilir, bir nüshası denetlemeyi yapan ilgili müzede saklanır, bir nüshası da usulüne uygun olarak düzenlenmiş özel müze istatistik formu ile beraber yıl sonunda Bakanlığa gönderilir.

Madde 12- Özel Müzelerin 2863 sayılı Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uymadıklarının tespit edilmesi halinde izinleri Kültür ve Turizm Bakanlığınca iptal edilir.

(Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete)

Kapanan veya Taşınması Gereken Özel Müzeler

Madde 13 –(Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Kapanacak veya taşınacak özel müzeler, durumu en az otuz gün önce yazılı olarak Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirirler.

Kapanan, taşınan veya Bakanlıkça izinleri iptal edilen özel müzelerde bulunan kültür ve tabiat varlıkları denetim yönünden bağlı oldukları müze müdürlüğü uzmanlarınca incelenir. Devlet müzelerine alınması uygun görülenler, bağış yoluyla veya 13/8/1984 tarihli ve 18488 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca tespit edilecek bedel üzerinden Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müzelere kazandırılır. Bu müzeler, Bakanlıkça uygun görülmesi halinde kültür ve tabiat varlıklarını başka bir özel müzeye devredebilirler. Özel müze olarak kullanılan binadan, önleyemedikleri sebeplerden dolayı veya kullanma haklarının sona ermesi nedeniyle taşınmak zorunda kalanlar, belirledikleri yerin Bakanlıkça uygun görülmesi ve nakliye ve depolama masrafları kendilerince karşılanmak kaydıyla taşınabilirler. Bu durumda faaliyetlerine ara vermeleri halinde, izinleri, Bakanlıkça uygun görülecek yeni bir müze binası bulununcaya kadar dondurulmuş sayılır. İznin dondurulmuş sayıldığı sürenin bir yılı aşması ve yeniden faaliyete geçilmemesi halinde özel müze açma izni iptal edilir.

Eserlerin Müze Dışına Çıkarılmaması

Madde 14- Özel Müzeler müze binası dışında eser bulunduramazlar ve depo meydana getiremezler.

Özel müzelerin başka bir yapıya taşınması ve eserlerin bu müze dışında geçici olarak sergilenmesi Kültür ve Turizm Bakanlığının iznine bağlıdır.

Bakanlık Yardımı

Madde 15- Özel Müzeler Kültür ve Turizm Bakanlığından ilmi ve teknik konularda yardım isteyebilirler.

Giriş Ücreti

Madde 16- Özel müzelere giriş için ziyaretçilerden ücret alınabilir. Bu ücret, Kültür ve Turizm Bakanlığı müzeleri için tayin edilen azamî giriş ücretinden fazla olamaz.

Yasaklar

Madde 17- (Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Güveni kötüye kullanma, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, görevi kötüye

kullanma, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, devletin sırlarını açığa vurma, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti yaparak, kullanılmasını kolaylaştırma ve kullanma, satın alma veya bulundurma, kaçakçılık suçları ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 10/7/2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 13/11/1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanunda, 12/6/1933 tarihli ve 2313 Sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakebesi Hakkında Kanunda belirtilen suçlardan, ertelenmiş veya affa uğramış olsalar dahi, hüküm giymiş şahıslar ile korunması gerekli taşınır kültür varlığı koleksiyoncusu iken kendi isteği dışında bir nedenle belgesi iptal edilenler, özel müze açamazlar ve özel müzelerde çalışamazlar.

Özel müze sahipleri başvuru esnasında, bunların murisleri ise özel müzeye ait hak ve sorumlulukların kendilerine intikalinden itibaren üç iş günü içinde adli sicil kayıtlarını, Bakanlığa verirler. İlgililer Bakanlıkça gerekli görülmesi halinde adli sicil kayıtlarını belgelemekle yükümlüdürler.

Gözetim

Madde 18– (Değişik:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Özel müzeye ait kültür ve tabiat varlıklarının harap olması, kırılması, kaybolması, çalınması gibi durumlarda olay en geç üç iş günü içerisinde ilgili mercilere ve Kültür ve Turizm Bakanlığına belgeleri ile duyurulur. Bakanlıkça gerekli inceleme ve soruşturma yapılır.

Özel müze sahibi gerçek kişinin ölümü halinde özel müzeye ait hak ve sorumluluklar varislerine intikal eder. Durum, varisler tarafından veraset ilamı ile birlikte dört ay içinde, özel müzenin denetim açısından bağlı olduğu müze müdürlüğüne bildirilir.

Kaldırılan Hükümler

Madde 19- Bu yönetmelikle 18.10.1980 gün ve 17129 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Özel Müze Yönetmeliği” yürürlükten kaldırılmıştır.

(Ek:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) Modern Eser veya Eşya Müzeleri EK MADDE 1 – 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa tabi eser bulundurmayan ancak; modern eserleri veya eşyaları barındıran özel müzeler, 14/6/1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 14/7/2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İşyeri Açma ve

Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ve ilgili mevzuat kapsamında ilgili idarece ruhsatlandırılır.

Bu madde hükmüne göre kurulan özel müzelere talepleri halinde envanterlerinin en az yarısının ülkemizin kültür ve sanatı ile ilgili eserlerden oluşması ve desteklenmesinin Bakanlıkça uygun görülmesi halinde bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre özel müze belgesi verilebilir. Bu müzelerin envanterleri işin mahiyetine göre Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılır. Denetimleri, beş yılda bir gerçekleştirilir. Bakanlıkta müzenin envanteri ile ilgili yeterli uzman bulunmaması halinde masrafları müzece karşılanmak kaydı ile envanter denetimleri, konusunda uzman kişilere yaptırılabilir.

Bakanlıktan izin alınması ve belirlenen koşullara uyulması kaydı ile Bakanlığa, özel müzelere veya koleksiyonerlere ait kültür ve tabiat varlıkları, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen müzelerde altı ayı geçmemek kaydıyla sergilenebilir. Bakanlıktan izin alınmaksızın bu madde kapsamındaki müzelerde herhangi bir şekilde kültür ve tabiat varlığı bulundurulduğunun tespiti halinde 2863 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Geçici Madde 1- Bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş veya açılmış olup da Kültür ve Turizm Bakanlığından izin almamış bulunan özel müzeler, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra 6 ay içerisinde bu yönetmelik hükümlerine durumlarını uydurarak izin belgesi almak zorundadırlar.

Geçici Madde 2- (Ek:24/11/2006 tarih, 26356 sayılı Resmi Gazete) 2863 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hazırlanan yönetmelik yayımlanıncaya kadar bu konuda yapılacak başvurular bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir. Bu müzelerle ilgili envanter, denetim ve sergileme konusunda bu Yönetmeliğin Ek 1 inci maddesinin son fıkrası hükmü uygulanır.

Yürürlük ve Yürütme

Madde 20- Bu yönetmelik yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Madde 21- Bu yönetmeliği Kültür ve Turizm Bakanı yürütür

**Ek 15: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kùltür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Görev ve Çalışma Yönetmeliğı, Müzeler Şube Müdürlüğü'nün Görevleri**

- a) Kentin ortak kùltürünü oluşturan taşınır ve taşınmaz kùltür varlığı olan her türlü arkeolojik, tarihi ve sanatsal eseri değerdendirilmesi için; arşivlemek, müze sekiyonlarında teşhirini sağlamak, üretilen bilgiyi paylaşmak,
- b) Seminer, sempozyum, panel, konferanslar ve geçici sergiler düzenlemek,
- c) Bağlı birimler olan müzeler ile kùltür ve anı evlerinde bulunan eserlerin envanter kayıtlarını oluşturmak, araştırmacıların kullanımına sunmak,
- d) Kent müzeleri, sanat müzeleri, etnografik nitelikte müzeler, şahıs müzeleri vb. nitelikte müzeler, anı evleri ve araştırma merkezleri açmak,
- e) Araştırma merkezlerinde kent ve çevresinin sosyolojik yapısının, her türlü iktisadi ve kùltürel problemlerin tespiti ve çözüm yollarının araştırılması için kente yönelik sosyal bilim alanında çalışmalar yapmak, arşiv oluşturmak ve yapılan çalışmaları desteklemek,
- f) Yazma eserler, tablo, harita, gazete ve benzeri her türlü eserin bakım onarım ve restorasyonu için laboratuvarlar kurmak, bu konularda eleman yetiştirmek,
- g) Gençliğın tarihî bilinç kazanması ve kent tarihini, uygarlığını ve yerleşimini doğru anlaması için kùltürel organizasyonlar yapmak eğitim programları düzenlemek,
- h) Her türlü arkeolojik, etnografik nitelikte bilimsel çalışmalar içerisinde yer almak, bu konuda ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve alanında uzman kişilerle işbirliğı yapmak ve projeler üretmek,
- i) Üst yönetim tarafından verilecek diğerd görevleri yerine getirmek.

Ek 16: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Arasında Kocaeli, Osman Hamdi Bey Müzesi Binası ve M  temilatının Envanterine Kayıtlı Eserleri ile Birlikte Müze Olarak Kullanılmak  zere Kocaeli Büyükşehir Belediyesine Tahsisine İlişkin Protokol

<u>Protokolün Konusu:</u>	Kocaeli İli, Gebze İlçesi Eskihisar Köyü, 2 pafta 510 parsel, 12 Pafta 289 parselde bulunan Osman Hamdi Bey Müzesi ve M��temilat (Resimhane) Binasının ayrıca, 2 Pafta 66 No'lu parsel ile birlikte Bakanlığımıza olan tahsisinin kaldırılarak, 5216 sayılı Büyükşehir Kanunu ve 5272 sayılı Belediye Kanunlarının ilgili hükümleri uyarınca, Müze olarak kullanılmak üzere, envanterine kayıtlı eserleri ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesine tahsisi.
<u>Taraflar</u> :	Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü/ ANKARA Kocaeli Büyükşehir Belediyesi/ KOCAELİ
<u>Amaç</u> :	Osman Hamdi Bey Müzesi Binası ve M��temilatının (Resimhane Binası) kültürel ve tarihsel dokusunun korunması, bölgenin tarihsel ve kültürel geçmişi açısından önem taşıyan mekanın ilgili mevzuatta belirtilen teknik usuller çerçevesinde onarılması, bu suretle taşıdığı tarihi ve kültürel işlevinin yaşatılması ve bölge halkının bu mekandan etkin ve verimli biçimde yararlanmasının sağlanması.
<u>Faaliyetin Sorumlusu:</u>	Protokolün “Amaç” başlığı altında sayılan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinden Kocaeli Büyükşehir Belediyesi sorumludur.
<u>Yapılacak Faaliyetler :</u>	1)- 5216 sayılı Büyükşehir Kanunu ile 5272 sayılı Belediye Kanunlarının ilgili hükümleri uyarınca, Osman Hamdi Bey Müzesi Binası ve M��temilatının (Resimhane Binası) röleve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanması, bunlara dayalı olarak gerekli tüm bakım, onarım, restorasyon ve �evre düzenlemeleri Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılacaktır. 2)- Müzede bulunan eserlerin envanteri Kocaeli Müzesi Müdürlüğü Uzmanlarınca �ıkarılacak ve birer nüshası taraflara verilecektir. 3)-Osman Hamdi Bey Müzesi Binası ve M��temilatının (Resimhane Binası) eserleri ile güvenliğinin sağlanması Kocaeli Büyükşehir Belediyesince sağlanacak ve alınan �nlemler Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirilecektir. 4)-Osman Hamdi Bey Müzesine ait 127 adet etnografik eser Müzede teşhir edilmek üzere geçici olarak 2 (iki) yıl süre ile Kocaeli Büyükşehir Belediyesine devredilecektir.
<u>Taşınmazın Kullanımı:</u>	Osman Hamdi Bey Evi Müzesi sadece Müze olarak kullanılabilir. Başka bir amaç ile kullanılamayacaktır.
<u>Tarafların Sorumlulukları Hizmetlerin Yürütülmesi ve Denetlenmesi</u>	• <u>Kültür ve Turizm Bakanlığı:</u> “Yapılacak Faaliyetler” başlığının 1. maddesinde sayılan tüm uygulamalar öncesinde ve sonrasında ilgili mevzuata uygunluğunu her yıl kontrol etmek ve gözetmek.

Ek 17: MELSA (Muğla El Sanatları Sanayi Ticaret Limitet Şirketi ile Yatağan Turgut Belediyesi Arasında İmzalanan Osman Hamdi Bey Evi İşletme Protokolü

KONU

Madde 1- Mülkiyeti Melsa Muğla El Sanatları San.Tic.Ltd.Şti'ne ait, Yatağan İlçesi Turgut Beldesi'nde bulunan, tapuda 7 pafta 3478 parsel'de kayıtlı, avlulu ev ve arsası ile bahçesinde pergolesi, açık mutfak ve havuzu bulunan Osman Hamdi Bey Evi'nin işletme hakkının Turgut Belediyesi'ne verilmesine ilişkin şartları belirlemek üzere Mülk Sahibi Melsa Muğla El Sanatları San.Tic.Ltd.Şti. adına Genel Koordinatör İbrahim AKOĞLU ile işletme hakkını devralan Turgut Belediyesi adına Belediye Başkanı Salih ÖZEN arasında imzalanarak, Mülk Sahibi Melsa Muğla El Sanatları San.Tic.Ltd.Şti. Ortaklar Kurulu Üyesi Vali Yardımcısı Mestan YAYMAN'ın onayı ile aşağıdaki şartlarla işbu protokol yapılmıştır.

TARAFLAR ve TANIMLAR

Madde 2- Bu sözleşmede;

Mülk Sahibi : MELSA Muğla El Sanatları San.Tic.Ltd.Şti'nin,

Belediye : Osman Hamdi Bey Evi'ni protokol şartları çerçevesinde işletecek olan Yatağan İlçesi Turgut Belediyesi'ni

Konak : Osman Hamdi Bey Evi'ni ifade eder.

KAPSAM

Madde 3- Bu protokol; Mülk Sahibi tarafından Belediye'ye işletme hakkı devredilen Konakın işletme ve kullanım şartlarını kapsamaktadır. Konak binası müze ev olarak düzenlenmiş olup, Kültür Bakanlığı, Muğla Valiliği, T.C. Üniversiteleri gibi kurum ve kuruluşlar ile yerli veya yabancı sanatçıların sergileri, anma törenleri, toplantı v.b. etkinliklerinin yapılacağı müze- kültür evi olarak faaliyet gösterecektir. Konakın bahçesi ve bahçede bulunan ahşap pergolesi ile açık mutfak bulunan açık alanı ise alkolsüz içecek ve yiyecek satılan kafeterya olarak işletilecektir.

Madde 4- Süresi: İşletme süresi protokol tarihinden itibaren 5(beş) yıldır. Belediye'nin yazılı talebi olduğu takdirde, Mülk sahibinin ortaklar kurulu kararı doğrultusunda uygun görülmesine müteakip ek protokol ile birer yıllık dönemler için yenilemeler yapılabilecektir.

Madde 5- Yer teslimi: Protokolün imzalanmasından sonra Mülk Sahibince görevlendirilmiş elemanlar tarafından Belediye'ye tüm bina, müstemilat, bahçe ve demirbaş eşyayı gösterir tutanakla yer teslim edilir. Belediye teslim aldığı Konak ve çevresini projesine uygun olarak muhafaza etmek zorundadır.

Madde 6- Yerin tahliyesi: Protokol süresi bitimine 1(bir) ay kala Mülk Sahibi tarafından Belediye'den Konakın tahliyesi istendiğinde Belediye protokol süresinin bitimine kadar Konak tahliye edecektir. Protokol süresinin bitimine 1(bir) ay kala Mülk Sahibi tahliye talebinde bulunmazlarsa ve Belediye yazılı olarak sürenin uzatılması talebinde bulunursa protokol süresi ortaklar kurulu kararı ile ek protokol düzenlenerek uzatılabilecektir. Belediye protokol devam ederken Konakı terk edemez. Protokol süresi içerisinde sorumluluğu altındaki Konakın işletmesini bırakmak isterse Mülk Sahibine yazılı olarak başvurmak zorundadır.

Madde 7- Belediye, Konak Mülk Sahibi'nin izni olmadan hiç bir şekilde kısmen veya tamamen bir başka şahsa, tüzel kişiye, firmaya devir edemez, kiralayamaz, temlik veya istifadesine sunamaz, ortak alamaz, vekil namı ile başkasını kabul edemez. Konak ve müstemilatı, bahçesi tamamen Belediye'nin sorumluluğundadır.

Madde 8- Belediye protokol konusu yerde veya bu yerden geçilmesi gereken diğer bölümlerle ilgili onarım, bakım, inceleme gibi herhangi bir sebeple gelen yetkililere izin verecektir.

Madde 9- Protokol konusu yerin her türlü bakım ve işletme masrafları Belediye'ye aittir. Belediye protokol konusu yerin ısıtma aydınlatma gibi kullanımla ilgili her türlü giderlerini ve hizmeti getiren kuruluşa ödemekle yükümlü olduğu yapının genel mahallerinin kullanım, bakım, onarım güvenlik, temizlik ve her türlü gider veya gider avansının karşılık hissesine düşen miktarı ödemekle mükelleftir. Aksi halde dava yolu ile tahsil edilecektir.

Madde 10- Protokol konusu yerlerin hizmete açılması ve işletilmesi nedeniyle Belediye, Maliye, Sağlık, TEK, Emniyet Müdürlüğü ve tüm kamu kuruluşları ile olan ilişkilerde ve bu ilişkilerden doğacak her türlü sorumluluk ve harcamalarda vergi, resim, harçlar ve cezalar dahil doğrudan doğruya Belediye muhataptır. Mülk Sahibi hiçbir surette sorumluluk kabul etmeyecek ve muhatap da olmayacağı gibi çare bulmak zorunluluğu da yoktur. Bu kuruluşlarca Mülk Sahibinden talep edilecek her türlü avans, güvence Mülk Sahibi adına Belediye tarafından ödenecek, bu ödeme ile ilgili herhangi bir hak iddiasında bulunmayacak, hiçbir mercie itiraz edemeyecektir.

Madde 11- Protokol konusu yer içinde bulunan ve yer teslimi sırasında bir tutanakla teslim edilen emanet demirbaşlar ile diğer taşınır malları Belediye iyi bir şekilde kullanmaya, korumaya ve protokol müddeti

sonunda teslim aldığı hali ile Mülk Sahibine vermeye mecburdur. Gerek yukarıda belirtilen ve gerekse mahallin aslı ve mütemmim cüzi üzerinden kullanımına veya değerine tesir edecek herhangi bir hasar ekleme ve noksanlık meydana getirildiği Mülk Sahibince tespit edildiği takdirde Belediye bunları Mülk Sahibinin takdir edeceği şekle göre yenilemeye veya eski hale getirmeye mecburdur.

Madde 12- Belediye elektrik ve su borcu olmadığını protokol sonunda belgeleyecektir. Belediye aboneliklerini kendi adına çevirecektir. Mülk Sahibinden herhangi bir şekilde bedel talebinde bulunamaz ve madde hükmü yerine getirilmediği takdirde protokol Mülk Sahibince iptal edilecektir.

Madde 13- Protokol konusu yer projesine uygun olarak mevcut durumu ile devredilmiştir. Belediye ayrıca sabit bir tesis kuramaz, asli durumunu değiştirecek tadilat yapamaz. Ancak, faaliyet alanı ile ilgili olmak ve faaliyetin icrasına katkıda bulunmak şartı ile Mülk Sahibinin yaptıracağı tetkik ve inceleme sonucu vereceği karar doğrultusunda, kurumun denetimi altında masrafları Belediye'ye ait olmak üzere uygun görülen değişiklikler yapılabilir. Protokol süresinin sonunda yer projesine uygun hale getirilerek Belediye tarafından Mülk Sahibine teslim edilecektir.

Madde 14- Belediye protokol konusu yeri sabotaja, yangına, sele ve depreme ve diğer risklere karşı Mülk Sahibi adına sigorta yaptırmak zorundadır.

Madde 15- Belediye protokol konusu yerin mutlak kullanımı sırasında herhangi bir sebeple vukua gelebilecek her türlü hasarı, arızayı veya ihtiyacı derhal Mülk Sahibi'ne bildirmekle mükelleftir. Bu konuda yapılacak işlemin takdiri Mülk Sahibi'ne ait olup, gereken giderler Belediye tarafından ödenecektir. Belediye sonradan hiçbir hak ve itirazda bulunamaz.

Madde 16- Bu protokolün uygulanmasından doğabilecek her türlü anlaşmazlıkların çözümünde Muğla Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

Madde 17- İş bu protokolü okuyup imza edenler protokol hükümlerini aynen kabul etmiş sayılırlar.

Madde 18- İş bu protokol 18 maddeden ibaret olup 2 nüsha olarak tanzim ve imza edilmiştir.

30/11/2010

TURGUT BELEDİYESİ
ADINA

Salih ÖZEN
Belediye Başkanı

MELSA
MUĞLA EL SANATLARI
SAN.TİC.LTD.ŞTİ. ADINA

İbrahim AKOĞLU
Genel Koordinatör

UYGUNDUR
Mustafa YAYMAN
Vali Yardımcısı
Ortaklar Kurulu Üyesi

**Ek 18: TC. Balıkesir Belediyesi Devrim Erbil Çağdaş Sanat Müzesi'nin
Açılmasına Yönelik Balıkesir Belediyesi Meclis Karar Tutanağı**

BALIKESİR BELEDİYESİ MECLİS KARARI

DÖNEM	BİRLEŞİM	OTURUM	KARAR SAYISI
72.	I.	I.	179

Balıkesir Belediye Meclisi 06 /Şubat/2004 tarih, Cuma günü, saat: 20.00' de Belediye Başkanı Ziyaettin TAN' ın Başkanlığında 30 üyenin katılımıyla Belediye Meclis Salonu'nda toplandı.

MECLİS BAŞKANI:Gündem Gereğince; Emlak ve Kamulaştırma Müdürlüğü'nün 14.01.2004 gün ve 10-01/11 sayılı yazısını okutuyorum dedi ve okuttu; Belediyemizin mülkiyetinde bulunan Akıncılar Mahallesi 44 pafta, 559 (1792) ada, 9 (398) parselde mevcut eski Elektrik, Su ve Otobüs İşletmesi Binasının dosyasındaki projesinde belirlenen giriş katı (cümle kapısı karşısındaki oda hariç) ile onun üstündeki katın bir bütün olarak birlikte; 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15/59. maddesi kapsamında, güzel sanat eserlerinden (özellikle çağdaş sanatlara ait eserlerden) oluşacak sanat eserlerini barındıracak bir müze haline getirilmesine, anılan ve dosyasındaki projede belirlenen bölümlerin bu müzeye tahsisine; bu müzeye kendi eserlerini de verecek olan şehrimizin yetiştirdiği ünü yurt dışına da yayılmış, devlet sanatçısı Prof Devrim ERBİL isminin verilerek, **DEVİRİM ERBİL ÇAĞDAŞ SANAT MÜZESİ** olarak isimlendirilmesine karar verilmesi hakkındaki evrakın okunmasına müteakip, evrak üzerinde müzakerelere geçildi. Yapılan görüşmeler neticesinde müzakerelerin tamamlandığını ve oylamaya geçileceğini bildirdi. Yapılan oylama neticesinde; Belediyemizin mülkiyetinde bulunan Akıncılar Mahallesi 44 pafta, 559 (1792) ada, 9 (398) parselde mevcut eski Elektrik, Su ve Otobüs İşletmesi Binasının **T.C. Balıkesir Belediyesi Devrim ERBİL Çağdaş Sanat Müzesi** olarak isimlendirilmesine oybirliği ile karar verildi.

Ziyaettin TAN
Meclis Başkanı

Rıfat OCAK
Katip

Ek 19: Türkiye’de Sanatçı Müzelerinden Elde Edilen Verilerin Karşılaştırılması

Müzenin Adı			O. Hamdi Bey Müzesi (Eskihisar)	E. Kalmık Müzesi (Ziyarete Kapalı)	F. Duran Kültür ve Sanat Evi	D. Erbil Müzesi	B. Doğançay Müzesi	E. Güzey Müzesi (Kapalı)	M. Ayaz Müzesi	O. Hamdi Bey Müzesi (Muğla)
Türü			Ev Müze	Sanatçının Anısına Kurulan Müze	Ev Müze	Sanatçı İcrası Müze	Sanatçı İcrası Müze	Sanatçı İcrası Müze	Sanatçı İcrası Müze	Ev Müze
Kuruluş Tarihi			1987	1997	2001	21.Şub.04	2004	2007	2009	2010
Misyonu			Yok	Kalmık’ın sanatçı ve eğitimci kişiliğini göz önünde tutarak, Türkiye’de güzel sanatların gelişmesine ve yaygınlaşmasına hizmet etmektedir	Yok	Balıkesir ilinin kültür ve sanat etkinlikleri için bir merkez olmak.	Türk çağdaş sanatının varlığını yerli ve yabancı ziyaretçilere göstermek ve duyurmak.	Yok	Türk sanatının yurtiçi ve yurtdışında tanıtılmasına katkıda bulunmak, toplumun her kesimine sanat sevgisini aşılamak, sanata katılımlarını hedeflemek	Yok (Müze kazı alanıyla ilişkilendirilerek bir kültür platformu oluşturulması niyetiyle açıldı)
Vizyonu			Yok	Yok	Yok	Ülkenin sadece müze değil; eğitim, sanat ve kültür odağı olmak	Yok	Yok	Yok	Yok
Koleksiyon Yönetim Politikası			Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Koleksiyona Yapısı	Koleksiyon	Koleksiyonda Bulunan Eser:	127	13	Kesin olarak bilinmiyor.	220	140	150	482	214
		Koleksiyonun Tanımı:	O. Hamdi Bey'in kişisel eşyalarını içeren etnografik malzemeler. (Ayrıca sanatçının eserlerinin kopyaları da mevcuttur.)	Kalmık'a ait yağlıboya, suluboya, baskı, desen defterleri ve bazı atölye araç-gereçleri)	F. Duran ve G. Duran'a ait kişisel eşyalar, kitaplar	D. Erbil ve diğer sanatçılara ait başta resim olmak üzere heykel çalışmalarını da içeren bir koleksiyonu var.	97'si Burhan Doğançay'a, 43'ü Adil Doğançay'a ait sanat eserleri.	Ender Güzey'e ait sanat eserleri.	474'ü Mustafa Ayaz'a 8'i Ayaz'ın öğretmeni Adnan Turani'ye ait sanat eserleri.	O. Hamdi Bey ile ilişkisi olmayan bölgeye ait etnografik malzemeler. (Ayrıca sanatçının eserlerinin kopyaları da mevcuttur.)
	Koruma Faaliyetleri	Konservasyon	Yok	Sergileme alanlarının uygun nem ve ısıda tutulması.	Yok.	Yok.	Depolarda uygun havalandırma koşulları sağlanıyor.	Sergileme alanlarının uygun nem ve ısıda tutulması.	Sergileme alanlarının ve eser deposunun uygun nem ve ısıda tutulması.	Yok
		Restorasyon	Sadece Bina için.	Binanın restorasyonu Ayşe Orbay tarafından yapıldı	Binanın restorasyonu İstanbul Üniversitesi tarafından yapıldı. Koleksiyondaki nesneler restoratör müze uzmanının kişisel çabalarıyla yürütülüyor.	Yok.	Yok	Yok.	Yok	Sadece binanın restorasyonu yapılmış.
		Güvenlik	24 saat, vardiyalı güvenlik memuru	24 saat, vardiyalı güvenlik memuru	24 saat, vardiyalı güvenlik memuru	Güvenlik memuru çalıştırıyorlar.	Yangın alarmı ve güvenlik kamerası.	Sensörlü güvenlik sistemi	Güvenlik memuru çalıştırıyorlar.	Güvenlik kamerası.

Müzenin Adı		O. Hamdi Bey Müzesi (Eskihisar)	E. Kalmık Müzesi (Ziyarete Kapalı)	F. Duran Kültür ve Sanat Evi	D. Erbil Müzesi	B. Doğançay Müzesi	E. Güzey Müzesi (Kapalı)	M. Ayaz Müzesi	O. Hamdi Bey Müzesi (Muğla)	
Koleksiyona Yapısı	Edinme (Müze kurulduktan Sonra)	Yok	Yok	Yok	Bağış yoluyla 22 eser.	1	Yok	Yok	Bağış ve satın alma ile koleksiyon.	
	Elden Çıkarma	Yok	Bilinmiyor.	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	
	Ödünç	Yok	Bilinmiyor.	Yok	Tutanak ve sigorta yapılması koşuluyla eser sahibi ve yönetimimizden izin alınması yoluyla	Kurum, sergi kapsamı, sergideki diğer eserler, serginin teması gibi unsurlar ve güvenlik, koruma koşullarının sağlanması, sigorta ve sözleşmenin yapılması.	Yok	İhtiyaca bağlı olarak müzelere ödünç verilmesiyle ilişkili bir politika düzenlenebilir.	Yok	
	Belgeleme Çalışmaları	Dokümantasyonu Tamamlanmış Eser Sayısı	Yok	13 yapıt	Mevcut bir envanter çalışması vardır ancak sağlıklı olmadığı için sayı verilemedi.	220	3786 (Diğer müze ve koleksiyonlarda bulunan B. Doğançay'a ait eserler belgelenmekte.)	Bilinmiyor.	474	Yok
		Belgeleme Çalışmalarında Kullanılan Standartlar ve Prosedürler:	Yok	Bilgi Merkezi kurulması planlanmış, Z. Rona E. Kalmık'ın tarihsiz bazı eserlerinin tarihlendirilmesi, baskılarının sayıları ile nerelerde olduğunun belirlenmesi, baskı kalıplarının bulunması ve müzeye devri çalışmalarına başlamış, ancak tamamlayamadan görevden ayrılmıştır.	Fotoğraflı envanter kaydı. Belgeleme çalışmasıyla ilgili örnekler incelenememiştir.	Demirbaş kaydı esnasında eserin müellifi, eser adı, ebadı, tarihi, tekniği, bağış tarihi ve müzede ki yeri kayıt altına alınmaktadır. Belgeleme çalışmasıyla ilgili örnekler incelenememiştir.	Kayıtlar fotoğraflarla, bilgisayar ortamında kayıt (3 farklı back up ile) ve dosya sistemi ile tutulmak. Kayıt alınırken eserle ilgili eserin adı, tekniği, ölçüleri, varsa bulunduğu sergi ve yayınlar, biliniyorsa provenansı, müzayede de çıktıysa, bunun kaydı, satış fiyatı vs. bilgiler alınmaktadır. Belgeleme çalışmasıyla ilgili örnekler incelenememiştir.	Bilinmiyor.	Eserlerin her birinin fotoğrafının yanında, kaç yılına ait olduğu, hangi teknikle yapıldığı ve o resmi anlatan açıklayıcı bilgi tutulmaktadır. Belgeleme çalışmasıyla ilgili örnekler incelenememiştir.	Yok
	Araştırma Faaliyetleri	Koleksiyona Yönelik	Yok	Kalmık'ın eserlerini konu alan sergiler ve söyleşi programları düzenlenmiş.	Yok	D. Erbil tarafından yürütülüyor ancak kapsamını bilmiyor.	Tüm Doğançay eserlerinin tespit edilmesi.	Yok	Yok	Yok
		Ziyaretçilere Yönelik	Ziyaretçi sayıları tutuluyor.	Bilinmiyor.	Yok	Yok	Yok	Yok	Sözlü beklentiler alınıyor.	Yok
	Erişim Olanakları	Fiziksel Erişim	Her gün 10.00 - 18.00 arası açık. Girişler ücretsiz. Resim atölyesi ve yaz dönemi çalışan kafesi var. Eserlerin kayıt bilgilerine ya da depoya erişim yok..	Müze ziyarete kapalı. Eserlerin kayıt bilgilerine ya da depoya erişim yok..	Hafta içi her gün 10.00-18.00 arası açık. Girişi ücretsiz. Kütüphanesi ve arşivi var. Eserlerin kayıt bilgilerine ya da depoya erişim yok..	Pazar günü hariç her gün 10.00-18.00 arası açık. Giriş ücretsiz. Belediyenin Halk-Eğitim merkezi ile birlikte düzenlediği atölyeleri, kent arşivi ve kütüphanesi var. Eserlerin kayıt bilgilerine ya da depoya erişim yok..	Müze her gün 10.00-18.00 arası açık. Girişler ücretsiz. Müzede kütüphanesi, hediyelek eşya bölümü, kafe ve arşiv var. Eserlerin kayıt bilgilerine ya da depoya erişim yok..	Müze kapalı.	Müze Pazartesi hariç her gün 11.00-18.00 arası açık. Giriş 10 TL. Kütüphane, kafe, arşiv, hediyelek eşya mağazası, resim, heykel ve seramik atölyeleri vardır. Eserlerin kayıt bilgilerine ya da depoya erişim yok..	Pazartesi hariç hafta içi her gün 10.00-18.00 saatlerinde açıktır. Giriş tam 5 öğrenci 2 TL’dir. Müzenin satış bölümü, talep görmemiş sanat atölyeleri, yaz dönemlerinde işletilmesi planlanan kafesi vardır. Eserlerin kayıt bilgilerine ya da depoya erişim yok..
		Engelli Erişimi	Yok	Yok.	Yok.	Yok.	Yok	Müze kapalı.	Giriş rampası ve asansör.	Yok.

Müzenin Adı		O. Hamdi Bey Müzesi (Eskihisar)	E. Kalmık Müzesi (Ziyarete Kapalı)	F. Duran Kültür ve Sanat Evi	D. Erbil Müzesi	B. Doğançay Müzesi	E. Güzey Müzesi (Kapalı)	M. Ayaz Müzesi	O. Hamdi Bey Müzesi (Muğla)	
Bağlı Olduğu Kurum		2006 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yapılan protokolle, Kocaeli Arkeoloji Müzesi yönetiminden çıkarılarak, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığına geçmiştir.	Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı	İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü tarafından, Araştırma Fonu destekli GÜDÜMLÜ Projeler kapsamında tamamlanan müze, Güzel Sanatlar Bölümü Başkanlığı'nın kontrolüne verilmiştir.	Balıkesir Belediyesi Kent Konseyi kararı ile kurulmuş olup Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü yönetimindedir.	Burhan ve Angela Doğançay Vakfı	Kişisel girişim.	Mustafa Ayaz Vakfı	Muğla'nın Turgut Belediye Başkanlığı'na bağlıdır.	
Statüsü		Müze 2006-2008 yılları arasında özel müze statüsünde hizmet vermiştir. Ancak 2008 yılında sona eren protokol henüz yenilenmemiştir.	Özel Müze	Yok.	Yok.	Yok.	Yok.	Özel Müze	Yok.	
Müzenin Gelir Kaynakları		Belediye tarafından karşılanmakta.	Vakıf tarafından karşılanmakta.	Üniversitenin ayırdığı bütçe ile karşılanmakta.	Belediye tarafından karşılanmakta	Burhan ve Angela Doğançay Vakfı satışları ve Burhan Doğançay'ın bağışı ile karşılanmakta.	Yok	Mustafa Ayaz Müzesi satışları ve Mustafa Ayaz'ın bağışı ile karşılanmakta.	Turgut Belediye Başkanlığı tarafından karşılanmakta.	
Yönetim Yapısı	Personel	Personel Sayısı	Müzenin özel bir kadrosu yoktur.	Müzenin ziyarete açık olduğu dönemde 4 kişi (müze müdürü, müdür asistanı, temizlik, güvenlik personeli)	İki güvenlik, bir temizlik ve iki sorumlu olmak üzere beş kişi	Müzenin özel bir kadrosu yoktur.	Müze müdürü, müdür asistanı, mimar, gece bekçisi, danışma görevlisi ve broşür dağıtım elemanı olmak üzere beş kişi	Bilinmiyor.	Altı kişi	Müzenin özel bir kadrosu yoktur.
		Uzman Personel Sayısı	Yok	Müzenin ziyarete açık olduğu dönemde 1 kişi.	Biri restoratör, diğeri klasik arkeolog olmak üzere toplam iki kişi	Yok	İki kişi.	Bilinmiyor.	Sanat eğitimcisi, grafiker, mimar, sanat galerisi ve müze yöneticisi	Yok

Müzenin Adı	O. Hamdi Bey Müzesi (Eskişehir)	E. Kalmık Müzesi (Ziyarete Kapalı)	F. Duran Kültür ve Sanat Evi	D. Erbil Müzesi	B. Doğançay Müzesi	E. Güzey Müzesi (Kapalı)	M. Ayaz Müzesi	O. Hamdi Bey Müzesi (Muğla)
Yapılış Amacı	Ev	Ev	Ev	Elektrik, Su ve Otobüs İşletme Binası	Ev	Ev	Müze	Ev
Müze Mimarı	Y. Mimar Ahmet SELBESOĞLU Y. Mimar Semra SELBESOĞLU	Ayşe Orbay	Yok	Yok.	Restorasyon İrem Erez tarafından yapıldı. Müzenin şimdiki mimarı Bülent Arifoğlu.	Yok.	Kadri Atabaş.	Yok.
Büyüklüğü	Resimhane ile birlikte 414 m2	334m²	Üç katlı bina	3 katlı bina	300 m2	Bilinmiyor.	5000 m2	534,01m2
Mülkiyet Hakkı	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı	Ayşe ve Ercümen Kalmık Vakfı	İstanbul Üniversitesi	Balıkesir Belediyesi	Burhan Doğançay	Kiralıkmiş.	Mustafa Ayaz.	MELSA (Muğla El Sanatları Ticaret Limitet Şirketi)
Binanın Özelliği ve İşlevlendirilmesi	Anıt niteliği taşıyan ve müze olarak işlevlendirilen bina	Yeniden İşlevlendirilen Bina	Anıt niteliği taşıyan ve müze olarak işlevlendirilen bina	Yeniden İşlevlendirilen Bina	Yeniden İşlevlendirilen Bina	Anıt niteliği taşıyan ve yeniden işlevlendirilen bina	Müze Olarak İnşa Edilen Bina	Anıt niteliği taşıyan ve yeniden işlevlendirilen bina
Müzenin Alan Örgütlenmesi	Konağın giriş katında ofisler. Diğer bölümlerde sergi alanları yer alıyor. Resimhanenin giriş katı sergi alanı. Üst katında ise güvenlik çalışanlarına ayrılan odalar ve bir toplantı odası bulunuyor.	Eski ev, zemin katta, sergi odalarına çıkan bir merdivenin etrafında konumlanan bir holü ve idari mekanları içerir. Ek bina, eski evin arkasındaki küçük avlu ve gerideki kademeli bahçe arasına konumlandırılmıştır.	Konağın avlusunun çevresinde bir atölye binası ve güvenlik için sonradan eklenen bir müstemilat yer almaktadır. Konağın üst katında ofis ve belgeleme odası vardır. Atölye binasının alt katı kapalıdır. Dış müstemilatta güvenlik bulunur.	BODRUM KAT: Kurs odaları, Zemin Kat: Güvenlik Odası ve Süreli Sergi salonu, 2. KAT: Kalıcı Sergi Salonu 2 (Kalıcı Sergi), Depo ve İdareci Odası 3. KAT: Kent Arşivi ve Sergi Salonu 3	Alt katta depo ve arşiv yer alıyor. Ofisler üst katta. Ara katlarda sergi salonları yer alıyor. Tuvaletler sergi salonunun içinde yer alıyor.	Bilinmiyor.	Müze 7 kattan oluşan, tek bir yapı. Giriş katında sanat galerisi, kafe, hediyelik eşya ve kütüphane, 1,2 ve 3. katlarında ise Ayaz sergileri. -1. katta 4 adet atölye , -2. katında 35 araçlık kapalı otopark.	Binanın dışında kafe, giriş katında alışveriş mekanı bulunuyor. Geri kalan alanlar sergileme için kullanılıyor.
Mekan Çözümleri ve Sergile Teknikleri	Yerler parke üzerine halı kaplanmış. Aydınlatma canlandırmaların yapıldığı odalarda eve ait lambalarla, sergi salonlarında raylı spotlarla yapılmış.	Müze bölümünde eserler duvarlara asılmış, desen defterleri de camlı ve kilitli vitrinlere konulmuştur. Geçici sergileri içinse ek binada sergi panolarından yararlanılmıştır. Müze olarak kullanılan ahşap binada koleksiyonun sergilenmesi dışında başka hiç bir etkinlik yapılması A. Kalmık tarafından uygun görülmemiş ve açık olduğu sürede bu kurala uyulmuştur.	Ahşap bina. Eve ait halılarla kaplanmış. Aydınlatma evin eşyalarıyla yapılıyor.	Yer kare desenli kalebodurla döşenmiş. Cephe cam üzerine D. Erbil deseni ile görselleştirilmiş. Aydınlatma raylı sistemde spotlarla yapılmış.	Mat zemin. Havalandırma ve ısı için her katta bulunan klimalar çalıştırılmaktadır. Müzenin genel aydınlatma sistemi için beyaz ışık veren floresan lambalar kullanılmıştır. Gün ışığı tamamen kontrol altına alınmamıştır.	Bilinmiyor.	Cam bölmeler - ışığı yansıtan yüzeyler. Otomatik sensörlü aydınlatma sistemi. Genel aydınlatma floresan. Sergi geçiş alanları spot aydınlatma.	Taş bina. Ayaklı halojen lambalarla aydınlatma.

	Müzenin Adı	O. Hamdi Bey Müzesi (Eskihisar)	E. Kalmık Müzesi (Ziyarete Kapalı)	F. Duran Kültür ve Sanat Evi	D. Erbil Müzesi	B. Doğançay Müzesi	E. Güzey Müzesi (Kapalı)	M. Ayaz Müzesi	O. Hamdi Bey Müzesi (Muğla)
Sergileme Yöntemleri	Galeri Sayısı	4 adet galeri ve canlandırma yapılan salonlar.	1	Yok	3	6	Bilinmiyor	Yedi katlı binanın beş katı	3
	Sergileme Anlayışı (Kronolojik, tematik vb.)	Balmumu heykelle canlandırma ile sunum.	Tematik	Yok	Tematik	Kronolojik ve tematik	Bilinmiyor	kronolojik	Tematik
	Sergileri Düzenleyen Kişi	Belediye	Açık olduğu dönemde Zeynep Rona	Müze çalışanları belirli alanlarda çeşitli düzenlemeler yapmışlar ancak bir sergi yapısından bahsetmek zor.	Devrim Erbil	Burhan Doğançay	Ender Güzey	Mustafa Ayaz	Belediye
	Sergi Kapsamı	Osman Hamdi'nin kişisel eşyaları ve eserlerinin röprodüksiyonları	Açık olduğu dönemde Kalmık sergisi ve çağdaş sanat sergileri	Ev eskiden olduğu gibi düzenlenmiş.	Devrim Erbil ve öğrencileri	Adil Doğançay ve Burhan Doğançay	Bilinmiyor	Mustafa Ayaz ve Adnan Turani	Osman Hamdi ile ilişkisi olmayan etnografik eserler ve kopyalar
	Sergi Araçları	Yönlendirme ve bilgi panoları estetik dışı.	Panolar	Bilgi panosu, yönlendirme panosu ya da etiket yok.	Yok	Etiketler, duvar metinleri	Bilinmiyor	Yok	Kopya işler için eser isimlerinden ibaret olan etiketler
	Sergi Değişim Periyotları	Değişmiyor	Kalmık için kalıcı sergi. Süreli sergiler yılda ortalama üç defa.	Değişmiyor.	Yılda ortalama üç defa.	Değişmiyor.	Bilinmiyor.	Kalıcı sergi mevcut. Sanat galerisi yılda 3 defa	Değişmiyor
	Sergilerin Amacı	Osman Hamdi'yi tanıtmak	Sanat alanında gündemler yaratmak.	Amaç olduğu gibi göstermek.	Bir çağdaş sanat merkezi oluşturmak	Doğançay'ın sanat yaşamını sunmak.	Bilinmiyor	Mustafa Ayaz'ın eserlerini tanıtmak.	Yok
Etkinlikler K.ve S.	Türleri	Resim kursları	Sergiler, söyleşiler, konferanslar, gösteriler, paneller, kurslar ve sanat eğitimi gören öğrenciler arasında resim ve baskı yarışmaları düzenlemek	Yok	Halk-eğitim kursları	Belediye ile işbirliğinde resim kursları	Bilinmiyor	Kurslar.	Yok
	Hedef Kitle	Bölgede yaşayan yetişkinler	Yetişkinler, gençler	Yok	Yetişkinler	Çocuklar	Bilinmiyor	Yetişkinler ve çocuklar için	Yok
	Amaç	Yüksek ziyaretçi sayısı	Ercümen Kalmık'ın yapıtlarının tam envanterini çıkartmak, yapıtlarının ve sanatının tanınmasını sağlamak ve genelde sanatı ve genç sanatçıları desteklemek	Yok	Bir çağdaş sanat merkezi oluşturmak	Türk çocuklarının, çağdaş sanatı görmeleri, farkında olmaları	Bilinmiyor		Yok

Ek 20: ICOM, Code of Ethics

1 Museums preserve, interpret and promote the natural and cultural inheritance of humanity.

Principle

Museums are responsible for the tangible and intangible natural and cultural heritage. Governing bodies and those concerned with the strategic direction and oversight of museums have a primary responsibility to protect and promote this heritage as well as the human, physical and financial resources made available for that purpose.

INSTITUTIONAL STANDING

1.1 Enabling Documentation

The governing body should ensure that the museum has a written and published constitution, statute, or other public document in accordance with national laws, which clearly states the museum's legal status, mission, permanence and nonprofit nature.

1.2 Statement of the Mission, Objectives and Policies

The governing body should prepare, publicise and be guided by a statement of the mission, objectives and policies of the museum and of the role and composition of the governing body.

PHYSICAL RESOURCES

1.3 Premises

The governing body should ensure adequate premises with a suitable environment for the museum to fulfil the basic functions defined in its mission.

1.4 Access

The governing body should ensure that the museum and its collections are available to all during reasonable hours and for regular periods. Particular regard should be given to those persons with special needs.

1.5 Health and Safety

The governing body should ensure that institutional standards of health, safety and accessibility apply to its personnel and visitors.

1.6 Protection Against Disasters

The governing body should develop and maintain policies to protect the public and personnel, the collections and other resources against natural and humanmade disasters.

1.7 Security Requirements

The governing body should ensure appropriate security to protect collections against theft or damage in displays, exhibitions, working or storage areas and while in transit.

1.8 Insurance and Indemnity

Where commercial insurance is used for collections, the governing body should ensure that such cover is adequate and includes objects in transit or on loan and other items that are the responsibility of the museum. When an indemnity scheme is in use, it is necessary that material not in the ownership of the museum be adequately covered

FINANCIAL RESOURCES

1.9 Funding

The governing body should ensure that there are sufficient funds to carry out and develop the activities of the museum. All funds must be accounted for in a professional manner.

1.10 Income-generating Policy

The governing body should have a written policy regarding sources of income that it may generate through its activities or accept from outside sources. Regardless of funding source, museums should maintain control of the content and integrity of their programmes, exhibitions and activities. Income-generating activities should not compromise the standards of the institution or its public. (See 6.6).

PERSONNEL

1.11 Employment Policy

The governing body should ensure that all action concerning personnel is taken in accordance with the policies of the museum as well as the proper and legal procedures.

1.12 Appointment of the Director or Head

The director or head of the museum is a key post and when making an appointment, governing bodies should have regard for the knowledge and skills required to fill the post effectively. These qualities should include adequate intellectual ability and professional knowledge, complemented by a high standard of ethical conduct.

1.13 Access to Governing Bodies

The director or head of a museum should be directly responsible, and have direct access, to the relevant governing bodies.

1.14 Competence of Museum Personnel

The employment of qualified personnel with the expertise required to meet all responsibilities is necessary. (See also 2.19; 2.24; section 8).

1.15 Training of Personnel

Adequate opportunities for the continuing education and professional development of all museum personnel should be arranged to maintain an effective workforce.

1.16 Ethical Conflict

The governing body should never require museum personnel to act in a way that could be considered to conflict with the provisions of this Code of Ethics, or any national law or specialist code of ethics.

1.17 Museum Personnel and Volunteers

The governing body should have a written policy on volunteer work that promotes a positive relationship between volunteers and members of the Museum profession.

1.18 Volunteers and Ethics

The governing body should ensure that volunteers, when conducting Museum and personal activities, are fully conversant with the *ICOM Code of Ethics for Museums* and other applicable codes and laws.

2 Museums that maintain collections hold them in trust for the benefit of society and its development.

Principle

Museums have the duty to acquire, preserve and promote their collections as a contribution to safeguarding the natural, cultural and scientific heritage. Their collections are a significant public inheritance, have a special position in law and are protected by international legislation. Inherent in this public trust is the notion of stewardship that includes rightful ownership, permanence, documentation, accessibility and responsible disposal.

ACQUIRING COLLECTIONS

2.1 Collections Policy

The governing body for each Museum should adopt and publish a written collections policy that addresses the acquisition, care and use of collections. The policy should

clarify the position of any material that will not be catalogued, conserved, or exhibited. (*See 2.7; 2.8*).

2.2 Valid Title

No object or specimen should be acquired by purchase, gift, loan, bequest, or exchange unless the acquiring museum is satisfied that a valid title is held. Evidence of lawful ownership in a country is not necessarily valid title.

2.3 Provenance and Due Diligence

Every effort must be made before acquisition to ensure that any object or specimen offered for purchase, gift, loan, bequest, or exchange has not been illegally obtained in, or exported from its country of origin or any intermediate country in which it might have been owned legally (including the museum's own country). Due diligence in this regard should establish the full history of the item since discovery or production.

2.4 Objects and Specimens from Unauthorised or Unscientific Fieldwork

Museums should not acquire objects where there is reasonable cause to believe their recovery involved unauthorised or unscientific fieldwork, or intentional destruction or damage of monuments, archaeological or geological sites, or of species and natural habitats. In the same way, acquisition should not occur if there has been a failure to disclose the finds to the owner or occupier of the land, or to the proper legal or governmental authorities.

2.5 Culturally Sensitive Material

Collections of human remains and material of sacred significance should be acquired only if they can be housed securely and cared for respectfully. This must be accomplished in a manner consistent with professional standards and the interests and beliefs of members of

the community, ethnic or religious groups from which the objects originated, where these are known. (*See also 3.7; 4.3*).

2.6 Protected Biological or Geological Specimens

Museums should not acquire biological or geological specimens that have been collected, sold, or otherwise transferred in contravention of local, national, regional or international law or treaty relating to wildlife protection or natural history conservation.

2.7 Living Collections

When the collections include live botanical or zoological specimens, special consideration

should be given to the natural and social environment from which they are derived as well as any local, national, regional or international law or treaty relating to wildlife protection or natural history conservation.

2.8 Working Collections

The collections policy may include special considerations for certain types of working collections where the emphasis is on preserving cultural, scientific, or technical process rather than the object, or where objects or specimens are assembled for regular handling and teaching purposes. (*See also 2.1*).

2.9 Acquisition Outside Collections Policy

The acquisition of objects or specimens outside the museum's stated policy should only be made in exceptional circumstances. The governing body should consider the professional opinions available to it and the views of all interested parties. Consideration will include the significance of the object or specimen, including its context in the cultural or natural heritage, and the special interests of other museums

collecting such material. However, even in these circumstances, objects without a valid title should not be acquired. (*See also 3.4*).

2.10 Acquisitions Offered by Members of the Governing Body or Museum Personnel
Special care is required in considering any item, whether for sale, as a donation, or as a tax-benefit gift, from members of governing bodies, museum personnel, or the families and close associates of these persons.

2.11 Repositories of Last Resort

Nothing in this Code of Ethics should prevent a museum from acting as an authorised repository for unprovenanced, illicitly collected or recovered specimens or objects from the territory over which it has lawful responsibility.

REMOVING COLLECTIONS

2.12 Legal or Other Powers of Disposal

Where the museum has legal powers permitting disposals, or has acquired objects subject to conditions of disposal, the legal or other requirements and procedures must be complied with fully. Where the original acquisition was subject to mandatory or other restrictions these conditions must be observed, unless it can be shown clearly that adherence to such restrictions is impossible or substantially detrimental to the institution and, if appropriate, relief may be sought through legal procedures.

2.13 Deaccessioning from Museum Collections

The removal of an object or specimen from a museum collection must only be undertaken with a full understanding of the significance of the item, its character (whether renewable or non-renewable), legal standing, and any loss of public trust that might result from such action.

2.14 Responsibility for Deaccessioning

The decision to deaccession should be the responsibility of the governing body acting in conjunction with the director of the museum and the curator of the collection concerned. Special arrangements may apply to working collections. (*See 2.7;2.8*).

2.15 Disposal of Objects Removed from the Collections

Each museum should have a policy defining authorised methods for permanently removing an object from the collections through donation, transfer, exchange, sale, repatriation, or destruction, and that allows the transfer of unrestricted title to any receiving agency. Complete records must be kept of all deaccessioning decisions, the objects involved, and the disposal of the object. There will be a strong presumption that a deaccessioned item should first be offered to another museum.

2.16 Income from Disposal of Collections

Museum collections are held in public trust and may not be treated as a realisable asset. Money or compensation received from the deaccessioning and disposal of objects and specimens from a museum collection should be used solely for the benefit of the collection and usually for acquisitions to that same collection.

2.17 Purchase of Deaccessioned Collections

Museum personnel, the governing body, or their families or close associates, should not be permitted to purchase objects that have been deaccessioned from a collection for which they are responsible.

CARE OF COLLECTIONS

2.18 Collection Continuity

The museum should establish and apply policies to ensure that its collections (both permanent and temporary) and associated information, properly recorded, are available for current use and will be passed on to future generations in as good and safe a condition as practicable, having regard to current knowledge and resources.

2.19 Delegation of Collection Responsibility

Professional responsibilities involving the care of the collections should be assigned to persons with appropriate knowledge and skill or who are adequately supervised. *(See also 8.11).*

2.20 Documentation of Collections

Museum collections should be documented according to accepted professional standards. Such documentation should include a full identification and description of each item, its associations, provenance, condition, treatment and present location. Such data should be kept in a secure environment and be supported by retrieval systems providing access to the information by the museum personnel and other legitimate users.

2.21 Protection Against Disasters

Careful attention should be given to the development of policies to protect the collections during armed conflict and other human-made or natural disasters.

2.22 Security of Collection and Associated Data

The museum should exercise control to avoid disclosing sensitive personal or related information and other confidential matters when collection data is made available to the public.

2.23 Preventive Conservation

Preventive conservation is an important element of museum policy and collections care. It is an essential responsibility of members of the museum profession to create and maintain a protective environment for the collections in their care, whether in store, on display, or in transit.

2.24 Collection Conservation and Restoration

The museum should carefully monitor the condition of collections to determine when an object or specimen may require conservation-restoration work and the services of a qualified conservator-restorer. The principal goal should be the stabilisation of the object or specimen. All conservation procedures should be documented and as reversible as possible, and all alterations should be clearly distinguishable from the original object or specimen.

2.25 Welfare of Live Animals

A museum that maintains living animals should assume full responsibility for their health and well-being. It should prepare and implement a safety code for the protection of its personnel and visitors, as well as of the animals, that has been approved by an expert in the veterinary field. Genetic modification should be clearly identifiable.

2.26 Personal Use of Museum Collections

Museum personnel, the governing body, their families, close associates, or others should not be permitted to expropriate items from the museum collections, even temporarily, for any personal use.

3 Museums hold primary evidence for establishing and furthering knowledge.

Principle

Museums have particular responsibilities to all for the care, accessibility and interpretation

of primary evidence collected and held in their collections.

PRIMARY EVIDENCE

3.1 Collections as Primary Evidence

The museum collections policy should indicate clearly the significance of collections as primary evidence. The policy should not be governed only by current intellectual trends or present Museum usage.

3.2 Availability of Collections

Museums have a particular responsibility for making collections and all relevant information available as freely as possible, having regard to restraints arising for reasons of confidentiality and security.

MUSEUM COLLECTING & RESEARCH

3.3 Field Collecting

Museums undertaking field collecting should develop policies consistent with academic standards and applicable national and international laws and treaty obligations. Fieldwork should only be undertaken with respect and consideration for the views of local communities, their environmental resources and cultural practices as well as efforts to enhance the cultural and natural heritage.

3.4 Exceptional Collecting of Primary Evidence

In exceptional cases an item without provenance may have such an inherently outstanding contribution to knowledge that it would be in the public interest to preserve it. The acceptance of such an item into a museum collection should be the subject of a decision by specialists in the discipline concerned and without national or international prejudice. (*See also 2.11*).

3.5 Research

Research by museum personnel should relate to the museum's mission and objectives and conform to established legal, ethical and academic practices.

3.6 Destructive Analysis

When destructive analytical techniques are undertaken, a complete record of the material analysed, the outcome of the analysis and the resulting research, including publications, should become a part of the permanent record of the object.

3.7 Human Remains and Materials of Sacred Significance

Research on human remains and materials of sacred significance must be accomplished in a manner consistent with Professional standards and take into account the interests and beliefs of the community, ethnic or religious groups from whom the objects originated, where these are known. (*See also 2.5; 4.3*).

3.8 Retention of Rights to Research Materials

When museum personnel prepare material for presentation or to document field investigation, there must be clear agreement with the sponsoring Museum regarding all rights to such work.

3.9 Shared Expertise

Members of the museum profession have an obligation to share their knowledge and experience with colleagues, scholars and students in relevant fields. They should respect and acknowledge those from whom they have learned and should pass on such advancements

in techniques and experience that may be of benefit to others.

3.10 Co-operation Between Museums and Other Institutions

Museum personnel should acknowledge and endorse the need for co-operation and consultation between institutions with similar interests and collecting practices. This is particularly so with institutes of higher education and certain public utilities where research may generate important collections for which there is no long-term security.

4 Museums provide opportunities for the appreciation, understanding and management of the natural and cultural heritage.

Principle

Museums have an important duty to develop their educational role and attract wider audiences from the community, locality, or group they serve. Interaction with the

constituent community and promotion of their heritage is an integral part of the educational role of the museum.

DISPLAY & EXHIBITION

4.1 Displays, Exhibitions and Special Activities

Displays and temporary exhibitions, physical or electronic, should be in accordance with the stated mission, policy and purpose of the museum. They should not compromise either the quality or the proper care and conservation of the collections.

4.2 Interpretation of Exhibitions

Museums should ensure that the information they present in displays and exhibitions is well-founded, accurate and gives appropriate consideration to represented groups or beliefs.

4.3 Exhibition of Sensitive Materials

Human remains and materials of sacred significance must be displayed in a manner consistent with professional standards and, where known, taking into account the interests and beliefs of members of the community, ethnic or religious groups from whom the objects

originated. They must be presented with great tact and respect for the feelings of human dignity held by all peoples.

4.4 Removal from Public Display

Requests for removal from public display of human remains or material of sacred significance from the originating communities must be addressed expeditiously with respect and sensitivity. Requests for the return of such material should be addressed similarly. Museum policies should clearly define the process for responding to such requests.

4.5 Display of Unprovenanced Material

Museums should avoid displaying or otherwise using material of questionable origin or lacking provenance. They should be aware that such displays or usage can be seen to condone and contribute to the illicit trade in cultural property.

OTHER RESOURCES

4.6 Publication

Information published by museums, by whatever means, should be well-founded, accurate and give responsible consideration to the academic disciplines, societies, or beliefs presented. Museum publications should not compromise the standards of the institution.

4.7 Reproductions

Museums should respect the integrity of the original when replicas, reproductions, or copies of items in the collection are made. All such copies should be permanently marked as facsimiles.

5 Museums hold resources that provide opportunities for other public services and benefits.

Principle

Museums utilise a wide variety of specialisms, skills and physical resources that have a far broader application than in the museum. This may lead to shared resources or the provision of services as an extension of the museum's activities. These should be organised in such a way that they do not compromise the museum's stated mission.

IDENTIFICATION SERVICES

5.1 Identification of Illegally or Illicitly Acquired Objects

Where museums provide an identification service, they should not act in any way that could be regarded as benefiting from such activity, directly or indirectly. The identification and authentication of objects that are believed or suspected to have

been illegally or illicitly acquired, transferred, imported or exported, should not be made public until the appropriate authorities have been notified.

5.2 Authentication and Valuation (Appraisal)

Valuations may be made for the purposes of insurance of museum collections. Opinions on the monetary value of other objects should only be given on official request from other museums or competent legal, governmental or other responsible public authorities. However, when the museum itself may be the beneficiary, appraisal of an object or specimen must be undertaken independently.

6 Museums work in close collaboration with the communities from which their collections originate as well as those they serve.

Principle

Museum collections reflect the cultural and natural heritage of the communities from which they have been derived. As such, they have a character beyond that of ordinary property, which may include strong affinities with national, regional, local, ethnic, religious or political identity. It is important therefore that museum policy is responsive to this situation.

ORIGIN OF COLLECTIONS

6.1 Co-operation

Museums should promote the sharing of knowledge, documentation and collections with museums and cultural organisations in the countries and communities of origin. The possibility of developing partnerships with museums in countries or areas that have lost a significant part of their heritage should be explored.

6.2 Return of Cultural Property

Museums should be prepared to initiate dialogues for the return of cultural property to a country or people of origin. This should be undertaken in an impartial manner, based on scientific, Professional and humanitarian principles as well as applicable local, national and international legislation, in preference to action at a governmental or political level.

6.3 Restitution of Cultural Property

When a country or people of origin seeks the restitution of an object or specimen that can be demonstrated to have been exported or otherwise transferred in violation of the principles of international and national conventions, and shown to be part of that country's or people's

cultural or natural heritage, the Museum concerned should, if legally free to do so, take prompt and responsible steps to co-operate in its return.

6.4 Cultural Objects From an Occupied Country

Museums should abstain from purchasing or acquiring cultural objects from an occupied territory and respect fully all laws and conventions that regulate the import, export and transfer of cultural or natural materials.

RESPECT FOR COMMUNITIES SERVED

6.5 Contemporary Communities

Where museum activities involve a contemporary community or its heritage, acquisitions should only be made based on informed and mutual consent without exploitation of the owner or informants. Respect for the wishes of the community involved should be paramount.

6.6 Funding of Community Activities

When seeking funds for activities involving contemporary communities, their interests should not be compromised. (*See 1.10*).

6.7 Use of Collections from Contemporary Communities

Museum usage of collections from contemporary communities requires respect for human dignity and the traditions and cultures that use such material. Such collections should be used to promote human well-being, social development, tolerance, and respect by advocating multisocial, multicultural and multilingual expression. (See 4.3).

6.8 Supporting Organisations in the Community

Museums should create a favourable environment for community support (e.g., Friends of Museums and other supporting organisations), recognise their contribution and promote a harmonious relationship between the community and museum personnel.

7 Museums operate in a legal manner.

Principle

Museums must conform fully to international, regional, national and local legislation and treaty obligations. In addition, the governing body should comply with any legally binding trusts or conditions relating to any aspect of the museum, its collections and operations.

LEGAL FRAMEWORK

7.1 National and Local Legislation

Museums should conform to all national and local laws and respect the legislation of other states as they affect their operation.

7.2 International Legislation

Museum policy should acknowledge the following international legislation that is taken as a standard in interpreting the *ICOM Code of Ethics for Museums*: *the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict* (“The Hague Convention” First Protocol, 1954, and Second Protocol, 1999); *Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property* (UNESCO, 1970); *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora* (Washington, 1973); *Convention on Biological Diversity* (UN, 1992); *Convention on Stolen and Illicitly Exported Cultural Objects* (UNIDROIT, 1995); *Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage* (UNESCO, 2001); *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage* (UNESCO, 2003).

8 Museums operate in a professional manner.

Principle

Members of the museum profession should observe accepted standards and laws and uphold the dignity and honour of their profession. They should safeguard the public against illegal or unethical professional conduct. Every opportunity should be used to inform and educate the public about the aims, purposes, and aspirations of the profession to develop a better public understanding of the contributions of museums to society.

PROFESSIONAL CONDUCT

8.1 Familiarity with Relevant Legislation

Every member of the museum profession should be conversant with relevant international, national and local legislation and the conditions of their employment. They should avoid situations that could be construed as improper conduct.

8.2 Professional Responsibility

Members of the museum profession have an obligation to follow the policies and procedures of their employing institution. However, they may properly object to

practices that are perceived to be damaging to a museum, to the profession, or to matters of professional ethics.

8.3 Professional Conduct

Loyalty to colleagues and to the employing museum is an important Professional responsibility and must be based on allegiance to fundamental ethical principles applicable to the profession as a whole. These principles should comply with the terms of the *ICOM Code of Ethics for Museums* and be aware of any other codes or policies relevant to museum work.

8.4 Academic and Scientific Responsibilities

Members of the museum profession should promote the investigation, preservation, and use of information inherent in collections. They should, therefore, refrain from any activity or circumstance that might result in the loss of such academic and scientific data.

8.5 The Illicit Market

Members of the museum profession should not support the illicit traffic or market in natural or cultural property, directly or indirectly.

8.6 Confidentiality

Members of the museum profession must protect confidential information obtained during their work. In addition, information about items brought to the museum for identification is confidential and should not be published or passed to any other institution or person without specific authorisation from the owner.

8.7 Museum and Collection Security

Information about the security of the museum or of private collections and locations visited during official duties must be held in strict confidence by museum personnel.

8.8 Exception to the Obligation for Confidentiality

Confidentiality is subject to a legal obligation to assist the police or other proper authorities in investigating possible stolen, illicitly acquired, or illegally transferred property.

8.9 Personal Independence

While members of a profession are entitled to a measure of personal independence, they must realise that no private business or professional interest can be wholly separated from their employing institution.

8.10 Professional Relationships

Members of the museum profession form working relationships with numerous other persons within and outside the museum in which they are employed. They are expected to render their Professional services to others efficiently and to a high standard.

8.11 Professional Consultation

It is a professional responsibility to consult other colleagues within or out-side the museum when the expertise available in the museum is insufficient to ensure good decision-making.

CONFLICTS OF INTEREST

8.12 Gifts, Favours, Loans, or Other Personal Benefits

Museum employees must not accept gifts, favours, loans, or other personal benefits that may be offered to them in connection with their duties for the museum. Occasionally professional courtesy may include the giving and receiving of gifts, but this should always take place in the name of the institution concerned.

8.13 Outside Employment or Business Interests

Members of the museum profession, although entitled to a measure of personal independence, must realise that no private business or professional interest can be

wholly separated from their employing institution. They should not undertake other paid employment or accept outside commissions that are in conflict, or may be viewed as being in conflict, with the interests of the museum.

8.14 Dealing in Natural or Cultural Heritage

Members of the museum profession should not participate directly or indirectly in dealing (buying or selling for profit) in the natural or cultural heritage.

8.15 Interaction with Dealers

Museum professionals should not accept any gift, hospitality, or any form of reward from a dealer, auctioneer, or other person as an inducement to purchase or dispose of museum items, or to take or refrain from taking official action. Furthermore, a museum professional should not recommend a particular dealer, auctioneer, or appraiser to a member of the public.

8.16 Private Collecting

Members of the museum profession should not compete with their institution either in the acquisition of objects or in any personal collecting activity. An agreement between the museum Professional and the governing body concerning any private collecting must be formulated and scrupulously followed.

8.17 Use of the Name and Logo of ICOM

The name of the organisation, its acronym or its logo may not be used to promote or endorse any for-profit operation or product.

8.18 Other Conflicts of Interest

Should any other conflict of interest develop between an individual and the museum, the interests of the museum should prevail.

Ek 21: Constantin Brancusi Atölyesi Fotoğrafları

Şekil 3.100: Constantin Brancusi Atölyesi Girişi

Şekil 3.101: Constantin Brancusi Atölyesi Sergilemesi - 1

Şekil 3.102: Constantin Brancusi Atölyesi Sergilemesi – 2

Şekil 3.103: Constantin Brancusi Atölyesi Sergilemesi – 3

Ek 22: The Andy Warhol Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Andy Warhol (1928-1987)
Türü:	Sanatçıya Adanan Müze
Bulunduğu Yer:	ABD, Pitsburg
Kuruluş Tarihi:	Mayıs 1994
Kurucu:	Carnegie Museum, Carnegie Institute, Dia Center for the Arts ve The Andy Warhol Foundation for Visual Arts girişimiyle kurulmuştur.
Misyon:	The Andy Warhol Museum, sanatçıları, bilim insanlarını, toplumu oluşturan çeşitli izleyici kitleleri için Andy Warhol'un sanatını ve yaşamını yaratıcı etkileşimlerle yaşatır. Çağdaş yaşamı yakalamak için kendini daima yenileyen, yeniden tanımlayan müze, eşsiz koleksiyonunu, dinamik etkileşimli programlarını araç olarak kullanır. ⁵⁷
Koleksiyonu:	Sanatçının eserleri ile sınırlandırarak, alanlarına göre oluşturmuş koleksiyon, "Film ve Video", "Sanat Koleksiyonu" ve "Arşiv" başlıklarıyla, 900 resim, 77 heykel, 1500 çizim, 500'ü aşkın yayın ve basım, 400'ü aşkın siyah-beyaz fotoğraf, 2.500 video ve ses kaydı, film ve video afişleri, arşivinde yer alan 611 adet "zaman kapsüllü" isimli Warhol tarafından oluşturulmuş nesne kutuları, fotoğraflar, dialar ve mektuplardan oluşan yaklaşık olarak 12.000'den fazla eseri kapsamaktadır. ⁵⁸
Müze Binası:	1991 yılında 73.000 metre karelik, sekiz katlı bir deponun müze olarak yeniden işlevlendirilmesi için The Andy Warhol Foundation tarafından 2.000.000\$ ödenek ayrılmıştır. ⁵⁹ Binanın yeniden işlevlendirme projesi mimar Richard Gluckman tarafından yürütülmüştür. Amerika'nın en büyük sanatçı müzesi özelliğini taşıyan bina, yaklaşık olarak 35.000 metrekarelik galeri alanlarını, 10.000 metre karelik eser deposu ve arşiv alanlarını içermektedir. Müze binasında toplam 17 galeri bulunmaktadır. Ayrıca bina, bir arşiv çalışma merkezi, yönetim ofisleri, eğitim birimi için bir alan, birer satış ve servis alanı ve 110 metre karelik bir gösterim alanını içermektedir. ⁶⁰

⁵⁷ __, "Fact Sheet: The Andy Warhol Musrum"

http://www.warhol.org/museum_info/pdfs/PR_Warhol_Fact_Sheet.pdf [19 Mart 2010]

⁵⁸ __, "Fact Sheet: The Andy Warhol Musrum"

http://www.warhol.org/museum_info/pdfs/PR_Warhol_Fact_Sheet.pdf [19 Mart 2010]

⁵⁹ __, "The Andy Warhol Museum; Archives, Exhibitions & Study Center"

<http://www.warholfoundation.org/legacy/museum.html> [20 Mart 2010]

⁶⁰ __, "The Andy Warhol Museum, Pittsburgh, PA 1994"

<http://www.gluckmanmayner.com/> [20 Mart 2010]

Yönetim Yapısı: Andy Warhol Foundation for Visual Arts’a bağlıdır.

Sergiler: Müzede hem kalıcı koleksiyon sergileri hem de süreli sergiler düzenlenmektedir. Sergiler sadece Andy Warhol’un eserlerini değil birçok sanatçıyı kapsayan sergi programlarıyla gerçekleştirilmektedir.

Faaliyetler: Düzenli olarak film gösterimleri, konferanslar, sempozyum, atölye çalışmaları ve galeri konuşmaları gerçekleştirilmektedir. Buna ek olarak “Good Fridays” başlığı altında, özel programlar düzenlenmektedir. Çocuk ve gençler için sergi turları ve atölye çalışmaları, Artist Image Resource (AIR) ile işbirliğinde okullara ve akademilere yönelik sanatsal üretim ve sanatı değerlendirme konularında proje çalışmalarını destekleyen Artists and School Partnerships programı, gençlik programları, hafta sonu atölyeleri, web tabanlı araştırma ve öğrenme olanakları, gönüllü eğitimi, öğretmenler için programlar, müze dışı programlar ve iletişim programları gibi kültürel ve sosyal faaliyetler de gerçekleştirilmektedir. Zaman kapsülleri ve ses kayıtları hakkında araştırma yapmak isteyenler için uzaktan erişim olanağı olarak web tabanlı araştırma olanakları, müzenin hizmetleri arasında yer almaktadır.

Servis Alanları: The Warhol: Cafe, Big Burrito Restaurant Group tarafından işletilmektedir. Müzenin açık olduğu Salı, Çarşamba, Perşembe, Cumartesi, Pazar günleri 11.00-16.00, Cuma günleri ise 16.00-21.00 saatleri arasında müze girişinden bağımsız olarak ulaşılabilir.

Satış Alanları: The Warhol: Store, müze girişinden bağımsız, müzenin açık olduğu gün ve saatlerde hizmet vermektedir. Müzenin zemin katında bulunan müze mağazası, Warhol kitapları, posterleri, videoları, kartpostalları ve çeşitli objeleriyle müze ziyaretçilerine alternatif satış olanakları sunmaktadır. Aynı zamanda internet üzerinden satış hizmeti de sunulmaktadır.

Giriş ve Kabul: Müze Pazartesi hariç her gün açıktır. Salı, Çarşamba, Perşembe, Cumartesi ve Pazar günleri 10.00-17.00, Cuma günleri ise 10.00-22.00 saatleri arasında hizmet vermektedir.

Giriş ücretleri yetişkinler için 15\$, yaşlılar için 9\$, öğrenciler ve üç yaşın üstünde olan çocuklar için 8\$, üyeler için ise ücretsizdir. On kişinin üzerindeki grup rezervasyonlarının üç hafta öncesinden yapılması önerilmektedir. Grup ziyaretlerinde giriş ücretleri yetişkinler için 11\$, yaşlılar için 8\$, öğrenciler ve üç yaşın üstünde olan çocuklar için 7\$’dır. Cuma günleri müze giriş ücretleri yarı fiyatına düşürülmektedir.

Ziyaretçi Sayısı: Yıllık ortalama 83.000. Web sitesinin aylık ziyaretçi ortalaması ise 4.000 dir.⁶¹

Yıllık Bütçe: 2007 yılında yayınlanan raporda sponsorluk gelirlerinin 11 milyon doları, bağış gelirleri ise 240 milyon doları aştığı bildirilmiştir.

Adres: 117 Sandusky Street Pittsburgh, Pennsylvania 15212-5890 USA /

Web Adresi: <http://www.warhol.org/>

E-mail: information@warhol.org

NOTLAR:

The Andy Warhol Museum, Amerika'nın en büyük sanatçı müzesi unvanına sahiptir. Pitsbur'un en önemli enstitüleri ve araştırma merkezleri olan Carnegie Museum, Carnegie Institute, Dia Center for the Arts ve The Andy Warhol Foundation for Visual Arts girişimiyle, 1994 yılında eski bir deponun yeniden işlevlendirilmesi ile ziyarete açılmıştır. Müze, 1987 yılında kurulan The Andy Warhol Foundation for Visual Arts tarafından yönetilmektedir.

The Andy Warhol Museum'un beyan edilmiş misyonu "sanatçıları, bilim insanlarını, toplumu oluşturan çeşitli izleyici kitleleri için Andy Warhol'un sanatını ve yaşamını yaratıcı etkileşimlerle yaşatmak; çağdaş yaşamı yakalamak için kendini daima yenileyen, yeniden tanımlayan bir müze olarak, eşsiz koleksiyonunu, dinamik etkileşimli programlarını araç olarak kullanmaktır."⁶²

⁶¹ __, "Where The World Goes For Everything Warhol"
www.carnegiemuseums.org/docs/AWM_factsheet.pdf [25 Mart 2010]

⁶² __, "Fact Sheet: The Andy Warhol Musrum"
http://www.warhol.org/museum_info/pdfs/PR_Warhol_Fact_Sheet.pdf [19 Mart 2010]

Ek 23: Andy Warhol Museum of Modern Art Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Andy Warhol (1928-1987)
Türü:	Sanatçıya Adanan Müze
Bulunduğu Yer:	Slovakya, Medzilaborce
Kuruluş Tarihi:	1991
Kurucu:	Warhol ailesi ve Slovakya Kültür Bakanlığı
Müze Directörü:	Iveta Rusinková
Misyon:	
Koleksiyonu:	Andy Warhol'a ait 160 eser. Aile fotoğrafları, Warhol'un kardeşi Poula ve onun oğlu James'e ait sanat eserlerinden oluşmaktadır.
Müze Binası:	
Yönetim Yapısı:	Özerk bir kuruluş olan The Andy Warhol Society'e bağlıdır. Kurumun onur başkanı Andy Warhol'un kardeşi John Warhola'dır. Şef Yönetim Sorumlusu Pr.Dr. Michal Bycko, yönetici Iveta Rusinkova'dır. Yönetim Kurulu yedi kişiden oluşmaktadır.
Sergiler:	Müze üç farklı kalıcı sergi alanını içermektedir. Birinci sergi alanı Warhol'un büyük kardeşi Poula ve onun oğlu James Warhol'un sanat çalışmalarına ayrılmıştır. İkinci kalıcı sergi alanı Warhol'un annesinin portre fotoğraflarını, ailevi eşyaları ve müzenin kuruluş öyküsünü yansıtan tarihi belgeleri içermektedir. Müzenin en kapsamlı sergi alanı olan üçüncü alan ise Warhol'un çalışmalarına ayrılan bölümdür.
Faaliyetler:	Seminerler, performanslar, müzik atölyesi Dalí Vakfı, 1983'ten beri, Dalí ve eserleri üzerine muazzam bir arşiv ve kütüphane kurmaktadır; 1991'den itibaren Dalí Çalışmaları Merkezi adıyla anılmaya başlayan bu yapının çekirdeğini, Gala ve Dalí'nin kişisel kütüphaneleri, elyazmaları, mektuplar ve fotoğraflar oluşturmaktadır. 8.000 fotoğrafa (dönem baskısı), filme, dergiye, gazete kupürüne ve sergi kataloğuna ilaveten, 20.000'in üzerinde belgeyi kapsayan arşiv, Salvador Dalí ve gerçeküstücülük konusunda, dünyanın dört bir tarafından gelen küratörler, akademisyenler ve doktora öğrencileri için engin bir kaynaktır.
Servis Alanları:	

Satış Alanları:

Giriş ve Kabul: Müze Pazartesi hariç her gün açıktır. Salı, Çarşamba, Perşembe, Cuma günleri 10.00-16.30, Cumartesi ve Pazar günleri ise 12.00-16.30 saatleri arasında hizmet vermektedir.

Giriş ücretleri yetişkinler için 3,33 Euro, öğrenciler, çocuklar, asker ve emekliler için 1,70 Euro'dur.

Ziyaretçi Sayısı: Yıllık ortalama 17.000.⁶³

Yıllık Bütçe:

Adres: Ul. AndWarhol'a 749/26, 068 01 Medzilaborce, Slovenská

Web Adresi: <http://www.andywarhol.sk/>

E-mail: bycko@centrum.sk

63 Stephanie MacLellan, "Medzilaborce: The town that Andy built", Spectacular Slovakia 2007
http://travel.spectator.sme.sk/articles/1727/medzilaborce_the_town_that_andy_built [29 Mart 2010]

Ek 24: Dali Theather Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Salvador Dali (1904-1989)
Türü:	Sanatçının İcrası Olarak Müze
Bulunduğu Yer:	İspanya, Figueras
Kuruluş Tarihi:	28 Eylül 1974
Kurucu:	Salvador Dali
Müze Directörü:	Ramon Boixadós
Misyon:	Gala-Salvador Dali Foundation, 1983'te, İspanya'da ve dünyanın geri kalanında, ressamın sanatsal, kültürel ve entelektüel yarattığı ile her türlü ürününü ve haklarını; yaşam tecrübesini, düşüncesini, projelerini, fikirlerini, sanatsal, entelektüel ve kültürel çalışmalarını; hatırasını, güzel sanatlara, kültüre ve çağdaş düşünceye yaptığı katkılarının evrensel düzeyde kabulünü teşvik etmek, beslemek, açıklamak, bunlara saygınlık kazandırmak, korumak ve savunmak amacıyla hizmet vermektedir.
Koleksiyonu:	Gala-Salvador Dali Foundation'ın idaresindeki farklı koleksiyonlar arasında, 1.500 kadarı Figueras'taki Dalí Tiyatro-Müzesi'nde sergilenmek üzere, her türden (resim, çizim, heykel, gravür, enstalasyon, hologram, stereoskopi, fotoğraf, vb) 4.000'e yakın sanat eseri vardır.
Müze Binası:	Müze, 1849-1850 yılları arasında Rocai Bros'un mimarlığıyla inşa edilen, 1939 yılında İspanya İç Savaşı sırasında yıkılan eski Figueras Belediye Tiyatrosu'nun yıkıntıları içine kurulmuştur. 1961 yılında Figueras Belediye Başkanı Ramon Guardiola, binanın Salvador Dali'nin eserlerine ayrılan bir müze olarak yeniden işlevlendirilmesine ilişkin ilk adımları atmıştır. Dali'nin mimari düşlerini Emilio Pérez Piñero (1935-1972) tarafından gerçekleştirilmiştir.
Yönetim Yapısı:	1983 yılında kurulan, 1989 yılına kadar başkanlığını Dali'nin yürüttüğü Gala-Salvador Dali Foundation'a bağlı olarak işletilmektedir. Vakıf, yönetim yapısı, halihazırda yirmi bir üyeden meydana gelen ve iki gruba ayrılan bir Mütevelli Heyeti'nin nezareti altındadır. Söz konusu mütevellilerin on ikisi ömür boyu olmak üzere özel şahıslar, dokuzu ise İspanya Hükümeti, Katalonya Hükümeti, Figueras Belediye Meclisi ve Cadaqués Belediye Meclisi tarafından atanmaktadır. Bu yirmi bir mütevelli aynı zamanda Ekonomik Kurulu, Sanat Kurulu ve Dış İlişkiler Kurulu olmak üzere üç çalışma grubuna ayrılmıştır.

Yönetim Kurulu, müteveli heyeti başkan yardımcısı ve Dali Tiyatro Müzesi Yöneticisi (Ramon Boixadós), Dali Çalışmaları Merkezi Yöneticisi (Antoni Pitxot), Genel Sekreter (Montse Aguer) ve bir İdari Yöneticiyi olmak üzere dört kişiden oluşmaktadır. Yönetim alanları ise Dali Çalışmaları Merkezine bağlı arşiv, restorasyon ve konservasyon çalışmaları departmanları, Genel Sekreterliğe bağlı, personel, güvenlik, mülk/çevre, mali işler bölümleri ve Finansal Yönetime bağlı olan hukuki servis, ticari alanlar ve pazarlama çalışmalarıdır.

Sergiler:

Dalí Tiyatro-Müzesi'nin çatısı altında, salonlar arasında gezinen herkese özgür ve kişisel bir güzergah sunan üç farklı müze alanı yer almaktadır.⁶⁴

Tiyatro-Müze'nin kendisi, harabe halindeki eski tiyatro binasının, bizzat Salvador Dalí'nin kıstas ve tasarımlarına göre bir Tiyatro-Müze'ye dönüştürülmesiyle meydana gelmiştir. Buradaki alan serileri, her bir elementin bütünü ayrılmaz bir parçası olduğu tek bir sanatsal nesne oluşturur. Tiyatro-Müze'nin kendisi, harabe halindeki eski tiyatro binasının, bizzat Salvador Dalí'nin kıstas ve tasarımlarına göre bir Tiyatro-Müze'ye dönüştürülmesiyle meydana gelmiştir. Buradaki alan sergileri, her bir elementin bütünü ayrılmaz bir parçası olduğu tek bir sanatsal nesne oluşturur.

Tiyatro-Müze'nin sürekli büyümesi sonucu ortaya çıkan salon gruplarında ise Dalí'nin kişisel müdahalesi ya onay kabilindendir ya da hiç yoktur. Torre Galatea içindeki bu galeriler, Dalí'nin mirasından intikal eden çeşitli yapıtlar yanında, vakıf tarafından yeni elde edilmiş yapıtları da barındırır. Dalí Tiyatro-Müzesi, ressamın Empordà bölgesinden, ilk sanatsal denemelerinden ve sürrealizmdeki yaratılarından başlayıp, yaşamının son yıllarına ait yapıtlarına kadar uzanan sanatsal yörüngesini yansıtan son derece zengin eserler topluluğuna yer verir.

Eski Owen Cheatham Koleksiyonu'ndan alınma taşlarla yapılmış 37 parça altın mücevher, daha sonra yapılmış iki parça mücevher ve Salvador Dalí'nin mücevherleri tasarlarken kağıt üzerine yaptığı 77 parça resim ve çizimden oluşan Dalí Mücevherleri sergisi ise 2001'de açılmıştır. Bu galeri, Antonio Pitxot'un betimlemesiyle “sanatçının tüm yaşamını bir araya getirdiği kadar, bir yaşam doluluğu da demek olan “The Apotheosis of the Dollar Doların İlahlaştırılması” (1965) adlı büyük yağlıboya tabloya da (300 x 400 cm) ev sahipliği yapmaktadır. Hepsi birlikte, sanatçının 1941 ve 1970 yılları arasında yaptığı eserlerden oluşan geniş bir koleksiyon meydana getirir.

⁶⁴ —, “Dali Tiyatro Müzesi”

<http://muze.sabanciuniv.edu/content/default.php?lngContentID=1171> [20 Mart 2010]

Faaliyetler: Dalí Vakfı, 1983'ten beri, Dalí ve eserleri üzerine muazzam bir arşiv ve kütüphane kurmaktadır; 1991'den itibaren Dalí Çalışmaları Merkezi adıyla anılmaya başlayan bu yapının çekirdeğini, Gala ve Dalí'nin kişisel kütüphaneleri, elyazmaları, mektuplar ve fotoğraflar oluşturmaktadır. 8.000 fotoğrafa (dönem baskısı), filme, dergiye, gazete kupürüne ve sergi kataloğuna ilaveten, 20.000'in üzerinde belgeyi kapsayan arşiv, Salvador Dalí ve gerçeküstücülük konusunda, dünyanın dört bir tarafından gelen küratörler, akademisyenler ve doktora öğrencileri için engin bir kaynaktır.

Dalí Vakfı, Salvador Dalí'ye atfedilen sanat yapıtlarını gözden geçirip muayene etmek için muntazaman belgeleme amaçlı incelemeler düzenlemektedir. Bu işlemin başladığı 1994'ten bu yana, Vakfın Akreditasyon ve Kataloglama Kurulu'na, müzayedelerin yanı sıra, dünyanın her tarafındaki satıcılar, koleksiyoncular ve kurumlar tarafından da 400'ü aşkın eser sunulmuştur.

Gala-Salvador Dalí Vakfı, Dalí müzelerine olan büyük ilgiye ve öğrenci ziyaretlerindeki (Dalí Tiyatro-Müzesi yıllık ziyaretçilerinin % 20'sini öğrenciler oluşturmaktadır) sürekli artışa cevap verebilecek bir eğitim hizmeti ve yanı sıra gerekli kolaylıkları da sağlayabilmek için, ilkokuldan lise çağı sonlarına kadar her yaştan kız ve erkek öğrenciye yönelik bir eğitim programı da hazırlamıştır. Ziyaretler, her grubun eğitim ve yaş düzeyine uygun olarak yürütülmekte ve öğrencilerin bir yandan Salvador Dalí'nin yaratı ve kişiliğindeki zenginliklerin derinliklerine dalarak bunları keşfederken, bir yandan da kendi yaratıcı yeteneklerini ve plastik sanatlara bakma becerilerini geliştirmelerine olanak vermek üzere değişik konular etrafında planlanmaktadır.

Servis Alanları:

Satış Alanları:

Giriş ve Kabul: Müze 1 Kasım- 28 Şubat tarihleri arasında 10.00-18.00; 1 Mart-30 Haziran tarihleri arasında 9.40-18.00; 1 Temmuz- 30 Eylül tarihleri arasında 9.00-20.00; 1 Ekim- 30 Ekim tarihleri arasında ise 9.30-18.00 saatleri arasında açıktır. 1 Ekim- 31 Mayıs tarihleri arasında her Pazartesi, günü kapalıdır. Müze giriş ücreti 11 euro, öğrencileri, işsizleri ve yaşlıları kapsayan indirimli kategoride ücret, 8 eurodur. Kişi sayısı 25 ve fazla olan gruplar için ise 7 eurodur. Basın, 9 yaş altındaki çocuklar, Associació de Museòlegs de Catalunya üyeleri, ICOM üyeleri için girişler ücretsizdir.

Ziyaretçi Sayısı: Gala-Salvador Dali Foundation'a bağlı tüm müzelerin toplam yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 1.000.000

Adres: Gala-Salvador Dalí Square, 5 E-17600 Figueres

Web Adresi: http://www.salvador-dali.org/museus/figueres/en_index.html

E-mail: http://www.salvador-dali.org/en_contacte.html

NOTLAR:

Gala-Salvador Dali Foundation, son zamanlardaki en kararlı icraatlarından birini, Salvador Dalí tarafından yapılmış eserlerin, kurum koleksiyonlarındaki yerini almak üzere edinilmesi politikası oluşturmaktadır. 1991'den bu yana 100'den fazla eser edinilmiştir.⁶⁵

Gala-Salvador Dali Foundation tarafından işletilen üç müze İspanya'nın üç farklı kentinde hizmet vermektedir. Figueres'de Dali Theater Museum, Púbol'da Castel Gala Dali Museum ve Portlligat'da House Museum Salvador Dali. Koleksiyonda bulunan Dalí'nin farklı dönemlerine ait 4.000'e yakın sanat eserinin korunmasına yönelik vakıf bünyesinde 1985 yılında bir Koruma ve Restorasyon Birimi oluşturulmuştur.⁶⁶ “Koruma, tedaviden daha iyidir”/ *“prevention is better than cure”* felsefesiyle hareket eden bu birimde yürütülen çalışmalar dört başlıktan oluşmaktadır: “Önleyici Koruma”, “Restorasyon”, “Sergileme ve Ödünç”, “Araştırma”.

Koleksiyon nesnelerinde zamanın getirdiği yıpranma ve bozulma etkilerini en düşük seviyelerde tutulmasını amaçlayan Gala-Salvador Dali Foundation'ın önleyici koruma çalışmaları, koleksiyon nesneleri için bakım ve koruma programlarını içerir. Önleyici koruma ekibinin görevleri koleksiyon nesnelerinin temizlenmesi, sağlamlaştırılması ya da daha geniş ölçekte restorasyon çalışmalarının planlanmasıdır. Aynı zamanda sanat eserlerinin bulunduğu sergi alanları ve depoların sıcaklığının, neminin ve ışık düzeyinin gözlemlenmesi ve uygun koşullara ilişkin istikrarın sağlanması da önleyici koruma ekibinin görevleri arasında yer almaktadır.

Vakfın restorasyon çalışmaları, sadece resimler üzerinde değil, çizim ve grafik çalışmalarını, plastik, ahşap, metal, seramik gibi olağan üstü çeşitlilikteki malzemelerle üretilmiş objeler üzerinde de yürütülmektedir. Bu çeşitlilik restorasyon çalışmaları üzerinde sürekli bir sorun yaratmaktadır. Vakıf bu sorunları alanında uzman personel desteğiyle gidermektedir. Restorasyon sürecinde tutulan yazılı ve görsel kayıtlar, nesneler ve nesnelerin üretim sürecinin analizi hakkındaki dokümanları besleyen kaynaklar sunmaktadır.

Araştırma ve belgeleme çalışmaları, Salvador Dalí'nin sanatsal yöntemleri ve tekniklerine ilişkin bilgileri zenginleştirme amacını taşımaktadır. Vakıf, konservasyon ve restorasyon laboratuvarlarının yanı sıra Engraving Departments of the University of Barcelona ve Madrid's Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía destekli araştırma projeleri üzerine çalışmaktadır.

⁶⁵ __, “Gala-Salvador Dali Vakfı Hakkında”

<http://muze.sabanciuniv.edu/content/default.php?lngContentID=1170> [24 Mart 2010]

⁶⁶ Georgina Berini, “The Conservation of Salvador Dalí's Work: Problems and Solutions” http://www.salvador-dali.org/media/upload/arxiu/conservacio_eng.pdf [24 Mart 2010]

Ek 25: Castel Gala Dali Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Salvador Dali (1904-1989)
Türü:	Özel Alanın Müzeleştirilmesi
Bulunduğu Yer:	İspanya, Púbol
Kuruluş Tarihi:	Ağustos 1996
Kurucu:	
Müze Directörü:	
Misyon:	Gala-Salvador Dali Foundation, 1983'te, İspanya'da ve dünyanın geri kalanında, ressamın sanatsal, kültürel ve entelektüel yarattısı ile her türlü ürününü ve haklarını; yaşam tecrübesini, düşüncesini, projelerini, fikirlerini, sanatsal, entelektüel ve kültürel çalışmalarını; hatırasını, güzel sanatlara, kültüre ve çağdaş düşünceye yaptığı katkıların evrensel düzeyde kabulünü teşvik etmek, beslemek, açıklamak, bunlara saygınlık kazandırmak, korumak ve savunmak amacıyla hizmet vermektedir.
Koleksiyonu:	Gala Kıyafetleri adlı daimi bir koleksiyon,
Müze Binası:	Maliye Bakanlığı Devlet Miras Kurulu mülkiyetinde ve bu kurul tarafından restore ettirilmiştir. Bina 14. yy ait tarihi bir yapıdır.
Yönetim Yapısı:	1983 yılında kurulan, 1989 yılına kadar başkanlığını Dali'nin yürüttüğü Gala-Salvador Dali Foundation'a bağılı olarak işletilmektedir. Vakıf, yönetim yapısı, halihazırda yirmi bir üyeden meydana gelen ve iki gruba ayrılan bir Mütevelli Heyeti'nin nezareti altındadır. Söz konusu mütevellilerin on ikisi ömür boyu olmak üzere özel şahıslar, dokuzu ise İspanya Hükümeti, Katalonya Hükümeti, Figueras Belediye Meclisi ve Cadaqués Belediye Meclisi tarafından atanmaktadır.
Sergiler:	Şato'nun tavan arası Gala'nın, Christian Dior ve Pierre Cardin elbiselerinin yanı sıra, Salvador Dalí'nin bizzat kendisinin tasarladığı giysileri de kapsayan gardırobunu içeren Gala'nın Gala Kıyafetleri adlı daimi bir koleksiyona ev sahipliği yapmaktadır. Şatonun geri kalan alanları, Gala ve Salvador Dalí'nin, burada, binayı kapalı kaldığı yıllarda kaybettiği ihtişama kavuşturmak için yapıları, mobilyaları ve nesneleri restore ederek geçirdikleri yıllarda olduğu gibi bırakılmıştır.
Faaliyetler:	Gala-Salvador Dalí Vakfı, Dalí müzelerine olan büyük ilgiye ve öğrenci ziyaretlerindeki (Dalí Tiyatro-Müzesi yıllık ziyaretçilerinin % 20'sini öğrenciler oluşturmaktadır) sürekli artışa cevap verebilecek bir eğitim hizmeti ve yanı sıra gerekli

kolaylıkları da sağlayabilmek için, ilkokuldan lise çağı sonlarına kadar her yaştan kız ve erkek öğrenciye yönelik bir eğitim programı da hazırlamıştır. Ziyaretler, her grubun eğitim ve yaş düzeyine uygun olarak yürütülmekte ve öğrencilerin bir yandan Salvador Dalí'nin yaratı ve kişiliğindeki zenginliklerin derinliklerine dalarak bunları keşfederken, bir yandan da kendi yaratıcı yeteneklerini ve plastik sanatlara bakma becerilerini geliştirmelerine olanak vermek üzere değişik konular etrafında planlanmaktadır.

Servis Alanları:

Satış Alanları: Müze-evin zemin katında

Giriş ve Kabul: Müze 15 Mart- 14 Haziran tarihleri arasında 10.00-18.00; 15 Haziran- 15 Eylül tarihleri arasında 10.00-20.00; 15 Eylül- 1 Kasım tarihleri arasında 10.00-18.00; 2 Kasım- 31 Aralık tarihleri arasında ise 10.00-17.00 saatleri arasında açıktır. 14 Mart- 14 Haziran ve 16 Eylül- 31 Aralık Mayıs tarihleri arasında her Pazartesi günü kapalıdır.

Müze giriş ücreti 7 euro, öğrencileri, işsizleri ve yaşlıları kapsayan indirimli kategoride ücret, 5 eurodur. Kişi sayısı 25 ve fazla olan gruplar için ise 5 eurodur. Basın, 9 yaş altındaki çocuklar, Associació de Museòlegs de Catalunya üyeleri, ICOM üyeleri için girişler ücretsizdir.

Ziyaretçi Sayısı: Gala-Salvador Dalí Foundation'a bağlı tüm müzelerin toplam yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 1.000.000

Bütçesi:

Adres: Gala Dalí Square E-17120 Púbol-la Pera

Web Adresi: http://www.salvador-dali.org/museus/pubol/en_index.html

E-mail: http://www.salvador-dali.org/en_contacte.html

Ek 26: House Museum Salvador Dali Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Salvador Dali (1904-1989)
Türü:	Özel Alanın Müzeleştirilmesi
Bulunduğu Yer:	İspanya, Portlligat
Kuruluş Tarihi:	Eylül 1997
Kurucu:	
Müze Directörü:	
Misyon:	Gala-Salvador Dali Foundation, 1983'te, İspanya'da ve dünyanın geri kalanında, ressamın sanatsal, kültürel ve entelektüel yarataşı ile her türlü ürününü ve haklarını; yaşam tecrübesini, düşüncesini, projelerini, fikirlerini, sanatsal, entelektüel ve kültürel çalışmalarını; hatırasını, güzel sanatlara, kültüre ve ağdaş düşünceye yaptığı katkılarının evrensel düzeyde kabulünü teşvik etmek, beslemek, açıklamak, bunlara saygınlık kazandırmak, korumak ve savunmak amacıyla hizmet vermektedir.
Koleksiyonu:	Müze-ev, ressamın babasının doğduğu ve kendisinin de uzun çocukluk ve gençlik yıllarının geçtiği Cadaqués köyünün kuzeyinde, Portlligat koyu kıyısındadır. Bu yüzden ziyaretçiler, eve ilaveten, evin çevresinde bulunan, Dalı'nın genç yaşlarından itibaren büyük bir bağlılık duyduğu ve rüyalarındakini andıran benzersiz peyzajı da keşfedecektir. Buradaki Creus Burnu çıkıntısının özel jeolojisi, ressam için büyük bir ilham kaynağı idi.
Müze Binası:	Maliye Bakanlığı Devlet Miras Kurulu mülkiyetinde ve bu kurul tarafından restore ettirilmiştir. Bina ve çevresi, 1998'de Katalonya Hükümeti Kültür Dairesi tarafından Ulusal Kültür Değeri ilan edildi.
Yönetim Yapısı:	1983 yılında kurulan, 1989 yılına kadar başkanlığını Dalı'nın yürüttüğü Gala-Salvador Dali Foundation'a bağlı olarak işletilmektedir. Vakıf, yönetim yapısı, halihazırda yirmi bir üyeden meydana gelen ve iki gruba ayrılan bir Mütevelli Heyeti'nin nezareti altındadır. Söz konusu mütevellilerin on ikisi ömür boyu olmak üzere özel şahıslar, dokuzu ise İspanya Hükümeti, Katalonya Hükümeti, Figueras Belediye Meclisi ve Cadaqués Belediye Meclisi tarafından atanmaktadır.
Sergiler:	Üç farklı sergi mekânı bulunmaktadır. iftin özel yaşamını sahneleyen odalar, stüdyolar ve dış alan.
Faaliyetler:	Gala-Salvador Dalı Vakfı, Dalı müzelerine olan büyük ilgiye ve öğrenci ziyaretlerindeki (Dalı Tiyatro-Müzesi yıllık

ziyaretçilerinin % 20'sini öğrenciler oluşturmaktadır) sürekli artışa cevap verebilecek bir eğitim hizmeti ve yanı sıra gerekli kolaylıkları da sağlayabilmek için, ilkokuldan lise çağı sonlarına kadar her yaştan kız ve erkek öğrenciye yönelik bir eğitim programı da hazırlamıştır. Ziyaretler, her grubun eğitim ve yaş düzeyine uygun olarak yürütülmekte ve öğrencilerin bir yandan Salvador Dalí'nin yaratı ve kişiliğindeki zenginliklerin derinliklerine dalarak bunları keşfederken, bir yandan da kendi yaratıcı yeteneklerini ve plastik sanatlara bakma becerilerini geliştirmelerine olanak vermek üzere değişik konular etrafında planlanmaktadır.

Servis Alanları:

Satış Alanları:

Giriş ve Kabul: Müze 9 Şubat- 14 Haziran ve 16 Eylül- 6 Ocak tarihleri arasında 10.30-18.00; 15 Haziran- 15 Eylül tarihleri arasında 9.30-21.00 saatleri arasında açıktır. 9 Şubat- 14 Haziran ve 16 Eylül- 31 Aralık tarihleri arasında her Pazartesi günü kapalıdır.

Müze giriş ücreti 10 euro, öğrencileri, işsizleri ve yaşlıları kapsayan indirimli kategoride ücret, 8 eurodur. Basın, 9 yaş altındaki çocuklar, Associació de Museòlegs de Catalunya üyeleri, ICOM üyeleri için girişler ücretsizdir.

Ziyaretçi Sayısı: Gala-Salvador Dali Foundation'a bağlı tüm müzelerin yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 1.000.000

Bütçesi:

Adres: Portlligat E-17488 Cadaqués

Web Adresi: http://www.salvador-dali.org/museus/portlligat/en_index.html

E-mail: http://www.salvador-dali.org/en_contacte.html

Ek 27: The Picasso Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Pablo Ruiz Picasso (1881-1973)
Türü:	Sanatçıya Adanan Müze
Bulunduğu Yer:	İspanya, Barselona
Kuruluş Tarihi:	1963
Kurucu:	Jaume Sabartes (Picasso'nun sekreteri ve arkadaşı)
Müze Directörü:	Pepe Serra Villalba
Misyon:	
Koleksiyonu:	Müzede Picasso'nun ilk gençlik çağında çizmeye başladığı eskizleri de dahil yaşamının farklı dönemlerine ait toplam 3000 parçadan oluşan eserleri sergileniyor.
Müze Binası:	Açılışında tek bir tarihi yapıda hizmet veren müze, Barcelona City Council'ın finansörlüğünde, mimar Jordi Garcés'un yönetiminde genişleyerek, günümüzde beş tarihi yapıyı kaplayan bir alana yayıldı. 1978 yılında uygulamaya konan mimari plan 11,500 metre karelik bir alan için tasarlandı.

Yönetim Yapısı:

Sergiler:	The Picasso Museum, kalıcı koleksiyon ve süreli sergileri ile hizmet vermektedir. Kalıcı koleksiyon sergileri Picasso'nun sanat yaşamındaki dönemleri ele almaktadır. Düzenlenen süreli sergiler ise Picasso başta olmak üzere Tatlin, Egon Schiele, Malevich gibi birçok sanatçıyı kapsayabilmektedir.
Faaliyetler:	The Picasso Museum, yetişkinler için sergi turları, söyleşiler, aileler için sergi turları, Pazar etkinlikleri, atölye çalışmaları okullar için ise eğitim programları düzenlemektedir.
Servis Alanları:	Müzenin zemin katında bulunan cafe-restront müzenin açık olduğu zaman diliminde hizmet vermektedir.
Satış Alanları:	Müzenin zemin katında bulunan mağaza müzenin açık olduğu zaman diliminde hizmet vermektedir.
Giriş ve Kabul:	Müze Pazartesi hariç her gün açıktır. Salı, Çarşamba, Perşembe, Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri 10.00- 20.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Giriş ücreti müze ve kalıcı koleksiyon sergisi için 9 euro, süreli sergi için 5,80 eurodur. 25 yaş altı, 65 yaş üstü bireyler, işsizler, Library Network Cart ya da Pink Cart sahipleri için giriş ücreti müze ve kalıcı koleksiyon sergisi için 6 euro, süreli sergi için 2.90 eurodur. 16 yaşının altındakiler, 65 yaş üstü Pink Cart sahipleri, öğretmenler ve ICOM üyeleri için ise girişler ücretsizdir. Ayrıca, çoklu giriş olanağı sağlayan ve 22 euro'ya satılan Articket, sadece bu müzeye değil Barselona'daki birçok müzeye de giriş olanağı sağlamaktadır.
Ziyaretçi Sayısı:	
Bütçesi:	
Adres:	Carrer Montcada 15-23, 08003 Barcelona
Web Adresi:	http://www.museupicasso.bcn.es/en/
E-mail:	museupicasso@bcn.cat

Ek 28: Musée National Picasso Paris Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Pablo Ruiz Picasso (1881-1973)
Türü:	Sanatçıya Adanan Müze
Bulunduğu Yer:	Fransa, Paris
Kuruluş Tarihi:	1985
Kurucu:	Fransız Kültür Bakanlığı tarafından kurulmuştur.
Müze Directörü:	Jean Clair
Misyon:	
Koleksiyonu:	Picasso'nun üç binden fazla eserini ve Cezanne, Degas, Matisse gibi sanatçıların eserlerini içeren Picasso'nun sanat koleksiyonunu, Yeni Gine maskları, İberyia bronz heykelleri gibi Picasso'nun tarihi eser koleksiyonunu kapsamaktadır.
Müze Binası:	Mimarı Jean de Bourges adıyla da bilinen Jean Boullier'dir. Bina, tuz vergisi toplamakla zengin olmuş Pierre Aubert tarafından 1656-1659 yılları arasında yaptırılmıştır. Bu tarihi binanın ismi "Hotel Sale"dir. Defalarca el değiştiren yapı, değişik amaçlarla kullanılmıştır: 1671'de Venedik elçiliği, 1815'te bir okul binası olmuştur. 1964'te Paris Belediyesi tarafında alınan bina, 1968'de tarihi anıt statüsüne alınmıştır. 1974 yılında yapının müze olarak işlevlendirilmesine karar verilmesinin ardından düzenlenen bir yarışma sonucu, 1976'da Roland Simounet müze bölümlerini tasarlamak üzere görevlendirilmiştir. Restorasyon çalışmaları 1980 yılında tamamlanmıştır. Müzenin aydınlatma aksesuarı, bank, sandalye gibi dekoratif elemanları Diego Giacometti tarafından oluşturulmuştur. Şubat 2009 alınan karar doğrultusunda, mimar Jean-François Bodin'in yönetiminde müze mekanlarının yeniden yapılandırılmasına yönelik yürütülen çalışmalar nedeniyle müze, Ağustos 2009'dan 2012 yılına kadar kapatılmıştır.
Yönetim Yapısı:	Fransız Kültür Bakanlığı'na bağlı yönetilmektedir.
Sergiler:	Tematik ve kronolojik sergilemeler gerçekleştirilmektedir. Müzede Picasso'nun eserlerinin yanı sıra diğer sanatçılara ait eserleri içeren sergiler de düzenlenmektedir.
Faaliyetler:	Müzede yetişkinler için müze turları, eğitim faaliyetleri ve konferanslar düzenlenmektedir. Çocuklar için ise sergi gezileri ve aile programları düzenlenmektedir.

Servis Alanları:

Satış Alanları: Müzenin satışları, Fransa'daki birçok müzenin satış hizmetlerini gerçekleştiren RMN firması tarafından gerçekleştirilmektedir.

Giriş ve Kabul: Müze 1 Ekim-31 Mart tarihleri arasında, 9.30-17.30, 1 Nisan-30 Eylül tarihleri arasında ise 9.30-18.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Giriş ücretleri tam 8,50 euro, indirimli 6,50 eurodur. 18 yaş altındaki bireyler, 18-25 yaş aralığındaki AB vatandaşları, öğretmenler, işsizler ve basın mensupları için müze girişleri ücretsizdir. Ayrıca her ayın ilk Pazar günü müze girişi ücretsizdir.

Ziyaretçi Sayısı:

Bütçesi:

Adres: Hôtel Salé, 5 rue de Thorigny 5, rue de Thorigny 75003 PARIS

Web Adresi: <http://www.musee-picasso.fr/index.html>

E-mail:

Ek 29: Musée National Eugène Delacroix Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Eugène Delacroix (1798-1863)
Türü:	Sanatçının Özel Alanının Müzeleştirilmesi
Bulunduğu Yer:	Fransa, Paris
Kuruluş Tarihi:	1952
Kurucu:	Société des Amis d'Eugène Delacroix'nın girişimi ile kurulmuştur.
Müze Directörü:	
Misyon:	
Koleksiyonu:	Müze koleksiyonu, altı farklı kategoriye kapsamaktadır. Delacroix'in sanat yaşamının hemen hemen tüm dönemlerini kapsayan ilk iki kategori "Resimler" ve "Desen Çalışmaları" başlıklarını taşımaktadır. "Kuzey Afrika'dan Objeler" isimli kategori Delacroix'nın Fas, Morocco gezisinde (1832) topladığı etnografik nesneleri, "Delacroix Anıları", sandalye, seha, palet ve fırçalar gibi anı nesnelerini, "Başyapıtlar, Arkadaşlar ve Öğrenciler" ise sanatçının birlikte çalıştığı öğrencilerinin ve arkadaşlarının sanat eserlerini içermektedir. Ayrıca "Mektuplar" başlığı altındaki koleksiyon mektupların yanı sıra sanatçının projelerine ilişkin tuttuğu not defterlerini de kapsamaktadır.
Müze Binası:	XVII. yüzyıla ait olan müze binası, sanatçının yaşamının son evrelerini geçirdiği evidir. Sanatçı 1857-1863 yılları arasında bu binada yaşamıştır. Yapı sanatçının ölümünden sonra bir çok kiracı tarafından kullanılmıştır. Birçok ressamın, tarihçinin ve sanat koleksiyonerin bulunduğu Société des Amis d'Eugène Delacroix'nın girişimi ile yapı için 1929 yılında çıkan yıkım kararı durdurulmuştur. Bina 1991 yılında anıt niteliği taşıyan yapı olarak koruma altına alınmıştır.
Yönetim Yapısı:	Fransız Kültür Bakanlığına bağlı olarak yönetilmektedir. 1971 yılında ulusal müze ilan edilmiştir.
Sergiler:	
Faaliyetler:	Müzede kütüphane ve dokümantasyon hizmetleri, rehberli turlar,
Servis Alanları:	

Satış Alanları:

Giriş ve Kabul: Müze Salı günleri hariç her gün, 9.30-17.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. 1 Ocak, 1 Mayıs ve 25 Aralık tarihlerinde kapalıdır. Giriş ücretleri tam 5 eurodur. 18 yaşın altındakiler, üniversite öğrencileri, sanat okullarında okuyanlar, öğretmenler ve üyeler, profesyonel sanatçılar, basın kartı sahipleri, işsizler ve Carte Louvre Jeunes sahipleri için girişler ücretsizdir. Ayrıca her ayın ilk Pazar günü de girişler ücretsizdir. Rehberlik hizmeti dahil 7 ila 25 kişilik yetişkin grupları için giriş ücreti 100 euro, indirimli gruplar için 80 eurodur. Eğitim aktiviteleri ise yetişkinler için 8.50 euro, indirimli gruplarına dahil olanlar için 4.50 euro, çocuk grupları için ise grup bazında 53 eurodur.

Ziyaretçi Sayısı:

Bütçesi:

Adres: 6 Rue de Furstenberg 75 006 Paris

Web Adresi: <http://www.musee-delacroix.fr/en/>

E-mail: <http://www.musee-delacroix.fr/en/appendices/contact-us.html>

Ek 30: The Joan Miró Foundation Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı: Joan Miró(1893-1983)

Türü: Sanatçı İcrası Olarak Müze

Bulunduğu Yer: İspanya, Barselona

Kuruluş Tarihi: 1975

Kurucu: The Joan Miró Foundation

Müze Directörü: Rosa Maria Malet

Misyon:

Koleksiyonu: Müzenin koleksiyonu temelde iki ana bölümle tanımlanmaktadır: Miro koleksiyonu ve diğer sanatçıların eserlerinden oluşan koleksiyon.

Miro koleksiyonunu oluşturan 10.000 adet eser, sanatçının kendisi tarafından bağışlanmıştır. Bu eserlerin dışında Miro'nun eşi Pilar Juncosa Miro tarafından sürekli sergi için ödünç verilen ve ölümünden sonra mirasçısının Pilar Juncosa Miro'nun dileğini sürdürerek müze de bulundurdıkları bir Miro koleksiyonu da mevcuttur. Tüm Miro koleksiyonu 217 resim, 178 heykel, 9 tekstil malzemesi, 4 seramik, ortalama 8000 çizim, baskı ve illstrasyon çalışmaları olmak üzere yaklaşık 14.000 parçadan oluşur.

Müzenin Miro dışındaki sanatçıları kapsayan koleksiyonunda ise, Pierre Alechinsky, Balthus, Anthony Caro, Marcel Duchamp, Max Ernst, Julio González, Wifredo Lam, Fernand Léger, André Masson, Henry Moore, Robert Motherwell, Claes Oldenburg, Robert Rauschenberg, Antonio Saura, Yves Tanguy ve Antoni Tàpies'in müzeye bağışladıkları eserleri yer alır.

Müze Binası: Bina Barselona Kent Meclisi tarafından vakfa sunulmuştur. Müze binanın mimarı Josep Lluís Sert'dir. Tasarımda mimar ve sanatçı birlikte çalışmışlardır. Müze yapısı ışık kullanımı ve ziyaretçinin sirkülasyonunun planlanması konusunda mimari açıdan özellik taşımaktadır. Aydınlatma tasarımında gün ışığından yararlanmanın çözümleri aranmıştır. Yapıda gün ışığı, ziyaretçilere ve sanat eserlerine doğrudan gelmeyecek ve huzme yaratmayacak biçimde gün ışığından yararlanılmaktadır. Ziyaretçilerin dolaşımında ise büyük Roma evlerinden esinlenilerek, mekan değerlendirmesi merkezi bir verandanın etrafında düzenlenmiştir. Beyaz rengin kullanımı, terasları ve terra cotta yer döşemeleriyle Akdeniz kimliğinin hakim kılındığı bina tasarımında insanı ezmeyen, samimi ve mütevazı boyutlar temel alınmıştır.

Yönetim Yapısı: The Joan Miró Foundation’a ve kent konseyine bağlı olarak yönetilmektedir.

Sergiler: Miro'nun eserleri tematik, kavramsal ve dönemsel olarak gruplandırılıp sergilenirken, diğer yandan da Duchamp, Matisse, Masson, Ernst, Man Ray, Tanguy, Tapies, Lam, Manolo, Rauschenberg, Newman ve Saura gibi Modern Sanat'ın çeşitli dönem ve okullarını temsil eden sanatçılara ait eserleri de yine belirli temalar ve kavramların anlatımı ile izleyicilere sunulmaktadır.

Faaliyetler: Vakıf'ın aktiviteleri sanat toplumuna dönük iki tür eğitime yoğunlaşır: Biri Miro eserleri ve anlayışına dönük aktiviteler, diğeri ise genel olarak çağdaş sanatla ilgili akticitelerdir.

Sanat Eserini Okumak ve Heykele Bakmak başlıklarıyla interaktif geziler, okul grupları için kalıcı ve süreli sergi turları; eğitsel materyallerle ziyaretin gerçekleştirilmesini içeren iki program (2-5 yaş grubu çocuklara yönelik “Adım Adım Miro” ve 6-17 yaş grubundan çocuk ve gençleri kapsayan “Herkez için Miro” programları); Aileler için mimarlık, ilustrasyon ve animasyon atölyeleri; kimlik ve jenerasyonu konu alan sanat çalışmaları düzenlenmektedir.

Arşiv merkezi ve kütüphanesi ile müze araştırma olanağı yaratmaktadır.

Servis Alanları:

Satış Alanları:

Giriş ve Kabul: Salı, Çarşamba, Cuma ve Cumartesi günleri için Ekim-Haziran ayları için 10.00-19.00; Temmuz – Eylül ayları için 10.00-21.30 saatleri arasında açıktır. Her Perşembe günü 10.00-21.30, her Pazar günü ise 10.00-14.30 saatleri arasında hizmet vermektedir. Pazartesi günleri ise kapalıdır. Yetişkinler için giriş ücreti 8.50 euro, 15-30 yaş aralığındaki öğrenciler, 65 yaş üstü bireyler ve işsizler için 6 euro, okul grupları için kişi başı 5 euro, yetişkin grupları için kişi başı 6 eurodur.

Ziyaretçi Sayısı:

Bütçesi:

Adres: Parc de Montjuïc s/n 08038 Barcelona - Spain

Web Adresi: <http://www.fundaciomiro-bcn.org/index.php?idioma=2>

E-mail: <http://www.fundaciomiro-bcn.org/contacte.php?idioma=2>

Ek 31: Musée Maillol Araştırma Sonuçları

Sanatçı: Aristide Maillol (1861-1944)

Türü: Sanatçıya Adanan Müze

Bulunduğu Yer: Fransa, Paris

Kuruluş Tarihi: 1985

Kurucu: Dina Vierny

Müze Directörü:

Misyon:

Koleksiyonu: Beş başlık altında toplanmıştır. Yapısı tematik, konu odaklıdır. “Mailol’dan Kandinsky’ye”, “Çizim Kabinesi” gibi başlıklarıyla sunulan koleksiyon Mailol’un eserlerinin yanı sıra birçok sanatçının da eserlerini kapsamaktadır.

Müze Binası:

Yönetim Yapısı:

Sergiler: Kalıcı koleksiyon sergileri ve süreli sergiler düzenlenmektedir. Mailol’un dışında birçok sanatçı yer alır. .

Faaliyetler:

Servis Alanları:

Satış Alanları:

Giriş ve Kabul: Salı günleri dışında her gün 11.00-18.00 saatleri arasında açıktır. Giriş ücreti yetişkinler için 8 euro; öğrenciler, işsizler, engelliler, sanatçılar ve büyük aileleri kapsayan indirimli kategori için 6 euro; 10 ila 20 kişiden oluşan okul grupları için grup ücreti 26 eurodur. 16 yaşının altındakiler için ise ücretsizdir.

Ziyaretçi Sayısı:

Bütçesi:

Adres: 61, Rue de Grenelle 75007 Paris

Web Adresi: <http://www.museemaillol.com/index3.html>

E-mail: contact@museemaillol.com

Ek 32: Rembrandt House Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Rembrandt Harmenszoon van Rijn (1606-1669)
Türü:	Sanatçının Özel Alanının Müzeleştirilmesi
Bulunduğu Yer:	Hollanda, Amsterdam
Kuruluş Tarihi:	1911
Kurucu:	
Müze Directörü:	
Misyon:	
Koleksiyonu:	Koleksiyon sanatçıya ait yüzlerce gravir eseri içeren “Grafik Çalışmalar”, “Resimler” ve Rembrandt Evinin lağım çukurunda düzenlenen kazılarda elde edilen buluntular.
Müze Binası:	Rembrandt van Rijn'in 1639-1660 yılları arasında yaşadığı evi, 1906 yılında hükümet tarafından restore edilmiş ve müze işlevi kazandırılmıştır.
Yönetim Yapısı:	
Sergiler:	Müzedede kalıcı koleksiyon sergileri ve süreli sergiler düzenlenmektedir. Kalıcı koleksiyon sergisinde sanatçının evinin odalarında ve atölyesinde çizimler, heykeller ve tablolarından oluşan yaklaşık 250 eser sergilenmektedir. Bu sergide, ressamın yaşadığı dönemin eşyaları ve kullandığı aletler de sanat severlere sunulmuştur. Müze, Rembrandt'ın günlük hayatının yanı sıra Hollanda'nın 'Altın Çağ'ını da yansıtmaktadır. Süreli sergiler kapsamında bir çok sanatçının eserleri ödünç alınabilmektedir.
Faaliyetler:	Müzedede sergi turları, müzenin bulunduğu bölgede bisiklet turları, gravür uygulama çalışmaları ve sanatçının yaşadığı dönemde bir resim çalışmasına hazırlıkların nasıl yapıldığını konu alan sunumlar gerçekleştirilmektedir. Bunun dışında gençlere ve çocuklara yönelik web tabanlı araştırma ve müzeyi, sanatçıyı daha yakından tanınmasına aracı olacak oyunlara erişim olanağı sağlanmıştır.
Servis Alanları:	
Satış Alanları:	
Giriş ve Kabul:	Müze 10.00-17.00 saatleri arasında her gün açıktır.

Giriş ücretleri yetişkinler için 9 euro, 6-7 yaş arası çocuklar için 2,5 euro, ISIC Card sahiplerine 6 euro, 15 yaş üstü gruplar için kişi başına 8 euro, 6 yaş altındaki çocuklar, üyeler ve I Amsterdam Card sahiplerine ise ücretsizdir.

Ziyaretçi Sayısı:

Bütçesi:

Adres: Jodenbreestraat 4 1011 NK Amsterdam The Netherlands

Web Adresi: http://www.rembrandthuis.nl/cms_pages/index_main.html

E-mail: museum@rembrandthuis.nl

Ek 33: Musée Rodin Araştırma Sonuçları

Sanatçı: Auguste Rodin (1840-1917)

Türü: Sanatçının Anısına Kurulan Müze

Bulunduğu Yer: Fransa, Meudon

Kuruluş Tarihi: 1919

Kurucu:

Müze Directörü: M. Dominique Vieville

Misyon:

Koleksiyonu: Müze koleksiyonları sekiz başlıktan oluşmaktadır: Heykeltraş, Taslakçı, Ressam ve Oymacı, Koleksiyoner, Modeller, Arşiv, Fotoğraflar, Camille Claudel.

Heykeltraş başlığının altında yer alan koleksiyon, sanatçının erken dönem işleri, anıt heykellerini, mermer çalışmaları başta olmak üzere birçok eseri kapsamaktadır. Koleksiyon bir heykeltraş olarak Rodin'in sanatına açılım getirmektedir. Taslakçı başlığı altında bir heykeltraş olarak Rodin'in yaptığı çizimler yer almaktadır. Ressam ve Oymacı olarak Rodin'i konu alan koleksiyon ise resme heykelden önce başlayan sanatçının eserleriyle, sanat icrasının, yeteneğinin gizmini ortaya onun gözlem yapma, analiz etme, görsel anlatım becerileri gibi üstün özelliklerini vurgulanmaktadır. Koleksiyoner başlığı altında Rodin'in kendi oluşturduğu koleksiyonu; Modeller başlığı altında sanatçının çalışmalarında kullandığı ve alçı modelleri içermektedir. Müzenin arşiv koleksiyonunu sanatçının kitapları ve mektupları oluşturmaktadır. Fotoğraf koleksiyonları, Rodin'in 1800-1917 yılları arasında biriktirdiği ortalama 7.000 fotoğraftan oluşan bir koleksiyondur. Camille Claudel koleksiyonu ise Rodin'in asistanı ve sevgilisili olan heykeltraş Claudel'in eserlerini içermektedir.

Müze Binası: Müze binası sanatçının 1908 yılından itibaren yaşadığı Hotel Biron'dur. Hotel Biron'un müzeye dönüştürülmesi karşılığında tüm eserlerini Fransız Hükümetine bağışlayacağını belirtmiştir.

Yönetim Yapısı:

Sergiler: Müze, Auguste Rodin'in eserlerini içeren ve Rodin ile başka sanatçıların eserlerinin bağlamlarını ortaya koyan ve dönemsel olarak değişen sergiler düzenlemektedir.

Faaliyetler: Sergi gezileri, galeri aktiviteleri, aile programları, atölye çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Servis Alanları:

Satış Alanları:

Giriş ve Kabul: Müze Pazartesi günleri hariç hafta içi ve hafta sonu her gün 10.00-17.30 saatleri arasında hizmet vermektedir.

Müze giriş ücreti yetişkinler için 6 euro, aileler için 10 euro, 15-25 yaş aralığındaki gençler için 5 euro, Avrupa Birliği Üyesi 18-25 yaş aralığındaki öğrenciler ve öğretmenler için ücretsizdir. Sergi giriş ücreti, yetişkinler için 7 euro, aileler için 10 euro, 15-25 yaş aralığındaki gençler için 5 euro, Avrupa Birliği Üyesi 18-25 yaş aralığındaki öğrenciler ve öğretmenler için ücretsizdir. Çağdaş sanat sergi gezisi yetişkinler için 6 euro, aileler için 10 euro, 15-25 yaş aralığındaki gençler için 5 euro, Avrupa Birliği Üyesi 18-25 yaş aralığındaki öğrenciler ve öğretmenler için ücretsizdir. Sergi ve müze gezisi yetişkinler için 10 euro, aileler için 10 euro, 15-25 yaş aralığındaki gençler için 7 euro, Avrupa Birliği Üyesi 18-25 yaş aralığındaki öğrenciler ve öğretmenler için 5 eurodur. Müze bahçesinin giriş ücreti yetişkinler için 1 euro, aileler için 1 euro, 15-25 yaş aralığındaki tüm gençler ve öğretmenler için ücretsizdir.

Ziyaretçi Sayısı:

Bütçesi:

Adres: 19, Avenue Auguste Rodin - 92190 Meudon

Web Adresi: <http://www.musee-rodin.fr/welcome.htm>

E-mail:

Ek 34: Rodin Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Auguste Rodin (1840-1917)
Türü:	Sanatçının Anısına Kurulan Müze
Bulunduğu Yer:	ABD, Philadelphia
Kuruluş Tarihi:	1929
Kurucu:	
Müze Directörü:	
Misyon:	
Koleksiyonu:	Koleksiyon kronolojik olarak Rodin'in heykellerini ve eskiz defterlerini içermektedir.
Müze Binası:	Bir neo-klasik Beaux Arts binası olarak inşa edildi. Mimarlar Paul Cret and Jacques Gréber Müzenin çevre düzenlemesini yapan mimarlık şirketi OLIN dir.
Yönetim Yapısı:	Philadelphia Museum of Art
Sergiler:	
Faaliyetler:	
Servis Alanları:	
Satış Alanları:	
Giriş ve Kabul:	Müze Pazartesi günü hariç hafta içi ve hafta sonu her gün 10.00-17.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Girişler ücretsiz olup, katkı için kişi başı 5 \$ bağışta bulunulması önerilmektedir.
Ziyaretçi Sayısı:	Yıllık ortalama ziyaretçi sayısı 60.000 dir.
Bütçesi:	
Adres:	Benjamin Franklin Parkway at 22nd Street P.O. Box 7646 Philadelphia
Web Adresi:	http://www.rodinmuseum.org/ E-mail:

Ek 35: Musee Matisse Araştırma Sonuçları

Sanatçı: Henri Matisse (1869-1954)

Türü: Sanatçıya Adanan Müze

Bulunduğu Yer: Fransa, Nice

Kuruluş Tarihi: 1963

Kurucu:

Müze Directörü:

Misyon:

Koleksiyonu: Sanatçıya ait, 68 resim ve guaş çalışması, 236 desen, 218 gravür, 57 heykel, 14 ilüstrasyon, 95 fotoğraf ve 187 kişisel eşyadan oluşan bir koleksiyonu vardır.

Müze Binası: Müzenin yenileme ve genişletme çalışmaları 1989 yılında başlar. Mimar Jean-François Bodin projenin başında yer alır. Bodin 1993 yılında müze yeni görüntüsü ile kapılarını yeniden açar.

Yönetim Yapısı:

Sergiler: Müzede Matisse'in eserlerini kapsayan kalıcı sergiler ve başka sanatçıların eserlerini kapsayan süreli sergiler de düzenlenmektedir.

Faaliyetler:

Servis Alanları:

Satış Alanları:

Giriş ve Kabul:

Ziyaretçi Sayısı:

Bütçesi:

Adres: 164, av. des Arènes de Cimiez 06000 Nice

Web Adresi: <http://www.musee-matisse-nice.org/>

E-mail: musee.matisse@ville-nice.fr

Ek 36: Käthe Kollwitz Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Käthe Kollwitz (1867-1945)
Türü:	Sanatçıya Adanan Müze
Bulunduğu Yer:	Almanya, Köln
Kuruluş Tarihi:	1985
Kurucu:	
Müze Directörü:	
Misyon:	
Koleksiyonu:	Sanatçıya ait 270 çizim, 500 baskı ve sanatçının tüm heykelleri ve afişleri müze koleksiyonunda yer almaktadır.
Müze Binası:	
Yönetim Yapısı:	
Sergiler:	Yılda üç defa değişmektedir. SergilerleKollwitz'i konu alır.
Faaliyetler:	Sergi turları, geleri aktiviteleri, eğitim programları, konferans ve paneller düzenlenmektedir.
Servis Alanları:	
Satış Alanları:	Dükkan sanatçı hakkında ve çağdaş sanat üzerine yayınlar, eser afişleri ve çeşitli objeler satışlarını gerçekleştirir.
Giriş ve Kabul:	Pazartesi hariç hafta içi 10-18, hafta sonları 11-18 saatlerinde. Giriş ücretleri yetişkinler için 3 euro, indirimli kategorileri için ise 1,50 eurodur. Öğrencilerden oluşan 14 kişiden fazla grupların kişi başı giriş ücreti ise 1 eurodur. ICOM kart sahipleri, 6 yaşının altındaki çocuklar için girişler ücretsizdir.
Ziyaretçi Sayısı:	Açıldığından beri 500.000'den fazla ziyaretçi ağırlamıştır.
Bütçesi:	
Adres:	Neumarkt 18-24 50667 Köln
Web Adresi:	http://www.kollwitz.de/en/rundgang.aspx
E-mail:	museum@kollwitz.de

Ek 37: Otto Dix Haus Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Otto Dix (1891-1969)
Türü:	Sanatçının Özel Alanının Müzeleştirilmesi
Bulunduğu Yer:	Almanya, Gera
Kuruluş Tarihi:	1991
Kurucu:	
Müze Directörü:	Gabriele Schröder
Misyon:	
Koleksiyonu:	Müzedeki Dix'e ait 400 resim ve çizimin yanı sıra kişisel eşyalardan oluşan bir koleksiyon bulunmaktadır.
Müze Binası:	
Yönetim Yapısı:	Müzenin örgütlenme yapısı, yönetim, koleksiyon, ofis müdürü, Otto Dix House ofis müdürü, kütüphane, eğitim, ofis, halk programları, teknoloji olmak üzere bölümlenmiştir.
Sergiler:	Müzedeki kalıcı ve süreli sergiler düzenlenmekte olup, bu sergilerde Otto Dix başta olmak üzere, birçok sanatçının eseri de sergilenmektedir.
Faaliyetler:	Müzedeki, sergi turları, geleri aktiviteleri, eğitim programları, konferans ve paneller düzenlenmektedir. Müze, kütüphane ve hazırladığı yayınlarla sanatçının anlaşılabilirliğine katkıda bulunmaktadır.
Servis Alanları:	
Satış Alanları:	
Giriş ve Kabul:	Müze Çarşamba gününden Cuma gününe kadar 10.00-17.00, Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri ise 10.00-18.00 saatleri arasında hizmet vermektedir.
Ziyaretçi Sayısı:	
Bütçesi:	
Adres:	KunstsammlungGera Küchengartenallee 407548 Gera
Web Adresi:	http://www.kunstsammlung-gera.de/index.jsp

Ek 38: Georg-Kolbe-Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Georg Kolbe (1877-1947)
Türü:	Sanatçının Özel Alanının Müzeleştirilmesi
Bulunduğu Yer:	Almanya, Berlin
Kuruluş Tarihi:	1950
Kurucu:	
Müze Directörü:	Dr Ursel Berger
Misyon:	Müze, modern ve çağdaş heykel sanatının gelişmesi amaçlar.
Koleksiyonu:	Georg Kolbe'nin eserlerinin yanı sıra Rudolf Belling, Hermann Blumenthal, Ernesto de Fiori, August Gaul, Gerhard Marcks, Marg Moll, Renee Sintenis, Richard Scheibe'ye ait sanat eserlerinden oluşan bir koleksiyonu vardır.
Müze Binası:	Müze binası sanatçının yaşamının son dönemlerini geçirdiği atölyesi ve evidir.
Yönetim Yapısı:	Die Georg-Kolbe Stiftung (Vakıf 1949 yılında kurulmuştur.)
Sergiler:	Müze sergiler farklı sanatları kapsayacak biçimde düzenli olarak güncellenmektedir.
Faaliyetler:	Müze faaliyetleri, sergi programları üzerinden güncellenerek tasarlanmaktadır. Çocuk ve gençlerin yaş gruplarına göre atölye çalışmaları, yetişkinler için yoğun kurslar, tatil atölyeleri düzenlenen faaliyetler arasında yer alır.
Servis Alanları:	
Satış Alanları:	
Giriş ve Kabul:	Müze Pazartesi günü hariç hafta içi ve hafta sonu her gün 10.00-17.00 saatleri arasında açıktır. Pazartesi günleri kapalıdır.
Ziyaretçi Sayısı:	
Bütçesi:	
Adres:	Sensburger Allee 25, 14055 Berlin
Web Adresi:	http://www.georg-kolbe-museum.de/kolbe-engl.htm

Ek 39: Georgia O’Keeffe Museum Araştırma Sonuçları

Sanatçı:	Georgia O’Keeffe (1887-1986)
Türü:	Sanatçının Özel Alanının Müzeleştirilmesi
Bulunduğu Yer:	ABD, New Mexico
Kuruluş Tarihi:	1997
Kurucu:	
Müze Directörü:	
Misyon:	
Koleksiyonu:	Müze, O’Keeffe’in 1901-1984 yılları arasında gerçekleştirdiği resim, çizim ve heykellerden oluşan 1.149 parça sanat eserini, sanatçının çektiği ya da topladığı fotoğrafları, sanatçının mektuplarını, kişisel eşyalarını içeren 3000 parçalık koleksiyona sahiptir.
Müze Binası:	Sanatçının 1949 yılında taşındığı ve 1984 yılına kadar yaşadığı evidir.
Yönetim Yapısı:	
Sergiler:	
Faaliyetler:	The Georgia O’Keeffe Museum Research Center, 2001 yılından beri faaliyet göstermektedir.
Servis Alanları:	
Satış Alanları:	
Giriş ve Kabul:	
Ziyaretçi Sayısı:	Müze açıldığından beri ortalama 2.225.000 ziyaretçi ağırlamıştır.
Bütçesi:	
Adres:	
Web Adresi:	http://www.okeeffemuseum.org/
E-mail:	

ÖZGEÇMİŞ

Doğum tarihi	10.10.1978	
Doğum yeri	İstanbul	
Lise	1993-1996	Ataköy Hasan Polatkan Lisesi (Fen-Matematik) Bölümü
Lisans	1999-2005	Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Sanat Yönetimi Bölümü
Yüksek Lisans	2006-	Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ana Sanat Salı Müzecilik Programı Tezli Y.L.